

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte I - Januar
46. aarg. - 1959

Fra mindstensafsøringen ved Tordenskiolds dødssted den 12. november 1958

Fra venstre ses: Marineforeningens formand og kontreadmiral Linde, Presidenten for Orlogsforbundet og kontreadmiral Andresen, skibsreder Halle samt repræsentanter for slægten Wessel.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en grös
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^{A/S} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
[Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen]

Annoncer
„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

C. K. HANSEN

Grundlagt 1856

★

Skibsreder og skibsmægler

Agent for regelmæssige linier
Befragtning . Klarering . Spedition
Havari-, assurance- og I. A. T. A.-agent

★

14 tramp-, cargoliner- og tankskibe 154.000 ts. dw.

★

Korresponderende reder for

! DANNEBROG !

AMALIEGADE 35 . KØBENHAVN K.

Telf. Central 72 (18 linier) . Rigs 13 (2 linier)
Telgr.-adr: »HANSEN« . Fjernskriver nr. 2501 & 2502

HEDE NIELSENS FABRIKER A/S

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard og Schultz A/S

Ingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Evaldsgade 9 - København

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 . TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Dansk Industri Syndikat

Nytaarshilsen fra Marineforeningens formand

Atter drejer tidens hjul, og *Marineforeningen* gaar ind i sit 46. aar.

Ser vi tilbage, bragte aaret ude i verden ikke den afspænding, vi haabede og ønskede, og selv om vi nu gennem mange aar er blevet vænnet til denne tingenes tilstand, som efterhaanden er blevet til en norm, saa maa vi alle passe paa, at vi ikke falder hen i den tankegang, at saaledes er nu engang forholdene, og dem kan vi ikke gøre meget for at ændre.

Det er overordentlig vigtigt, at vi alle er vaagne og følger med i, hvad der sker, og i givet tilfælde kan være med til at vejlede og retlede tvivlere om den vej, vi bør gaa for at bevare vor selvagtelse og selvstændighed.

Ogsaa her kan vi i vor forening være med til at gøre en indsats og sammen med de mange soldaterforeninger hele landet over have en afgørende betydning i vort lands forsvar.

Her ved aarsskiftet vil vi bringe foreningens æresformand, Hans Majestæt *Kongen*, en dybfølt tak for al bevaagenhed og interesse i aaret, der gik, og vi samles alle i varme ønsker for vor konge og hans hus.

Vi bringer ligeledes vore bedste ønsker for vort søværn og vor handelsflaade og ønsker, at vort gamle flag altid maa vaje frit og smukt paa verdenshavene til gavn og ære for vort land.

Vi vil sende en tak til alle — personer og institutioner — der har staaet *Marineforeningen* nær og i vores arbejde givet os en hjælpende haand, og vi bringer en tak til de danske soldaterforeninger for et godt og kammeratligt samarbejde.

Ligeledes vil vi tænke paa vore brødreforeninger i Sverige og Norge, som vi paa saa mange omraader staar i saa nær kontakt med, og vi vil udtrykke haabet om, at det nordiske fællesarbejde gennem vore foreninger maa faa en stærk og værdig betydning for hele Norden og til glæde for os selv.

Med ønsket om fremgang i foreningens arbejde og til gavn for dennes formaal bringer jeg alle i *Marineforeningen* de bedste ønsker for aaret, der kommer, og med tak for aaret, der gik.

GUD BEVARE KONGEN

Jac Lichtenberg

Indvielsen af mindestenen paa Tordenskiolds dødssted den 12. november 1958

Marineforeningen løser sammen med Norges Orlogsforbund en stor dansk-norsk fællesopgave af historisk betydning

Gennem de sidste par aar har der i UNDER DANNEBROG's spalter været refereret om det samarbejde, som *Danmarks Marineforening* og *Norges Orlogsforbund* havde paataget sig ved at søge en mindesten rejst paa viceadmiral *Peter Wessel Tordenskiolds* dødssted i landsbyen Gleidingen mellem Hildesheim og Hannover i Tyskland. I medlemsbladets november-nr. 1957 er gjort rede for et besøg paa stedet og i forbindelse hermed for de forskellige indgaaende arkivstudier, som den norske skibsreder *R. J. J. Halle* havde foretaget til støtte for sagen.

Fra officiel tysk side var hele planen om denne stens rejsning mødt med stor forstaaelse, saavel fra forbundsregeringens som fra baade den niedersachsiske landsregering og de lokale kommunale myndigheder, og ved et besøg paa stedet i foraaet 1958 blev den endelige bestemmelse taget om mindestenens placering og andre enkeltheder ved hele arrangementet drøftet.

Ogsaa denne side af sagen havde skibsreder *Halles* interesse. Han fremskaffede en dertil egnet granitsten fra Hankø i Norge, foranledigede en inskription indhugget og en fragtfri transport af stenen ved Jelø-liniens rutebaad fra Frederiksstad til Hamburg, idet den kgl. norske Marine

med et kranfartøj havde bragt stenen fra Hankø til Frederiksstad.

Fra dansk side var tilbudt transport fra Hamburg til Gleidingen ved det danske kommando i Itzehoes foranstaltning. Beklageligvis blev kommandoen trukket hjem, inden stenen var klar til transport, men her traadte *Carlsberg Bryggeriernes Exportafdeling* hjælpende til, saaledes at transporten gennem Tyskland som tilbudt skete ved dansk foranstaltning.

Regeringspræsidenten i Hildesheim-Marienburg havde overdraget oberregerings- u. -baurat *E. Münz* til paa de tyske myndigheders vegne at bistaa Orlogsforbundet og Marineforeningen i arbejdet, hvilket blev gjort paa en uhyre forstaaende og meget hjælpsom maade.

Efter forskellige undersøgelser og overvejelser blev det bestemt, at mindestenen skulle rejses i kanten af »Schl-wiese«, den eng, hvori duellen fandt sted, formentlig indenfor en afstand fra stenen paa ca. 200 m. Et lille anlæg skulle indrettes her, hvor en kort flisebelagt sti med hække omkring ville lede besøgende til mindestenen fra »Tordenskioldstrasse«, som Gleidingen kommune venligst havde tilbudt at døbe hovedgaden i det nyudstykkede kvarter.

En vejviser vil til sin tid blive rejst ved den nærliggende Hildesheimerstrasse, hovedlandevejen mellem Hannover og Hildesheim, for at lede besøgende hen til anlægget, som ogsaa vil blive omtalt i turistvejledninger og andre oplysende brochurer.

Ved forskellige besøg paa stedet bragtes alle undersøgelser og aftaler til det resultat, at afsløringen skulle finde sted den 12. november 1958, paa 238-aarsdagen for *Peter Tordenskiolds* sørgelige død.

I hele dette arbejde havde Marineforeningen faaet betydelig økonomisk støtte fra *Carlsbergs mindelegat for brygger I. C. Jacobsen*, uden hvilken man ikke ville kunne have magtet opgaven.

Den vaade og graa efteraarstaage, der i begyndelsen af november laa tungt over Nordtyskland, føltes klam og fugtig af de mange mennesker, baade af de officielle gæster og tilreisende samt af det brede udsnit af den niedersächsiske landbefolkning, der ved middagstid den 12. november 1958 samledes i kanten af engen »Sehlwiese« i den nordlige del af landsbyen Gleidingen, det hildesheimske grænsesogn til Hannover, hvor der for godt et kvart aarhundrede siden var udspillet den sørgelige begivenhed, som havde berøvet Danmark/Norge en stor national personlighed, hvis navn til stadighed bevares med beundring og ærbødighed i begge de nu adskilte riger.

Den store granitsten var her rejst som midtpunkt i et lille anlæg med unge nyplantede egetræer og en omgivende bøgehæk.

Rundt om stenen vajede det danske, det norske og det niedersächsiske flag samt det tyske forbundsflag, og udenom den store platform til de indbudte gæster havde interesserede tilskuere fra omegnen samlet sig i ærbødig afstand. Selve udstykningsplanen for »Der Krümling«, skraaningen fra hovedvejen ned mod »Sehlwiese«, var tilsyneladende gaaet noget i staa, ingen af de mange planlagte huse havde endnu rejst sig her, og kommunen havde derfor, da de projekterede gader stadig kun var markerede, ladet anlægge en gruset sti fra landevejen, hvor de mange biler parkerede, ned til mindeanlægget.

Til højtideligheden var fra dansk side mødt:

Marineforeningens formand, kommandør *G. de Lichtenberg*, samme forenings landssekretær, fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*. Den danske ambassadør *Frantz Hvass* og ambassadesekretær *Borch* var kommet den lange vej fra Bonn, og fra København var mødt direktør *H. B. Krogh* og kontorcheferne *Dahlerup* og *Worm-Petersen* fra *Carlsbergs Mindelegat*.

Det danske søværn var repræsenteret af chefen for kystflaaden, kontreadmiral *Aa. Linde* med adjutant søløjtnant *S. Vedel*, og endelig var ogsaa mødt en meget tordenskioldbegeistret ung mand, *Krog Kloverfeldt*, der af egen indskydelse havde gjort den lange rejse fra København for at overvære begivenheden.

Fra Norge var mødt:

Presidenten for Norges Orlogsforbund, losdirektør *B. Gilhuus-Moe*, og formanden for forbundets hovedstyre, bankbestyrer *Aa. Tønsberg*, samt skibsreder *R. J. J. Halle* med søn. Kontreadmiral *R. K. Andresen* og marinehistorikeren, orlogskaptein *Rolf Scheen* repræsenterede den kgl. norske marine. Det er orlogskapteinens eftersøgning af *Tordenskiolds* dødssted i 1957, der er den egentlige foranledning til hele denne sag, som nu blev afsluttet med denne mindehøjtidelighed. Endvidere var mødt den norske militærattaché i Bonn, oberst *Kolstad*, konsulatsekretær *Jebesen* fra Hamburg og bestyreren af Marinemuseet i Horten, kommandørkaptein *T. Olafsen*. Endelig repræsenteredes slægten *Wessel* af ingeniørerne *A. og C. Wessel*, der nedstammer direkte fra *Tordenskiolds* broder. Til forsamlingen sluttede sig ogsaa nogle norskfødte damer, der var bosiddende i Hannover.

Fra tysk side repræsenterede regeringspresidenten i Hildesheim-Marienburg, dr. *Suermann*, den niedersächsiske regering, det tyske forbundsforsvarsministerium var repræsenteret af fregattenkapitän *Pächt* fra Hannover, hvorfra ogsaa direktøren fra staatsarchivet, professor, dr. *Schnath* m. fl. var kommet til stede, ligesom oberregierungs- u. -baurat *E. Mäntz* var mødt sammen med arkitekt *Flor* og ingeniør *Steinhäuser*, og fra Gleidingen kommune kom bystyrets repræsentanter med borgmester *John* i spidsen.

Indledningsvis redegjorde den norske losdirektør ganske kort paa tysk for mindehøjtidelighedens program af hensyn til de mange fremmødte fra egnen og den tyske radioudsendelse af begivenheden.

Presidenten for Norges Orlogsforbund opridsede derpaa *Tordenskiolds* korte, men daadrige liv i den dansk/norske marine, til søhelten segnede for det dødbringende kaardestød under den ulykkelige duel her i »Sehlwiese«. Umiddelbart herefter førte Marineforeningens formand *Tordenskiold* og hans betydning frem til vor tid og redegjorde for, hvorledes hele arbejdet med rejsning af denne mindesten var kommet i stand som en fælles indsats fra Orlogsforbundet og Marineforeningens side baseret paa skibsreder *Halles* grundige arkivundersøgelser. Kommandør *de Lichtenberg* sluttede med at takke for den hjælp, der fra myn-

Kontreadmiral *Aa. Linde* bringer en hilsen fra det danske søværn ved mindestenens afsløring i Gleidingen 12. november 1958.

Fra kransenedlægningen i Holmens kirke

Foran Tordenskiolds sarkofag ses fra venstre: Orlogspræst Scheller-Nielsen, fuldmægtig O. Maegaard, Marineforeningens hovedbestyrelse, ambassadør Rolf Andersen, Marineforeningens hovedkasserer, orlogskaptajn Janus Sørensen, kontreadmiral S. Pontoppidan og direktionssekr. Andersen.

digheder og institutioner baade paa stedet og hjemme var vist de samarbejdende foreninger, ikke mindst Carlsbergs Mindelegat for dets økonomiske støtte til Marineforeningen.

Kommandøren oplyste endelig, at samtidig med afsløringen af mindestenen her i Gleidingen henlagde Marineforeningen en krans ved Tordenskiolds sarkofag i Holmens kirke i København i overværelse af den norske ambassadør i Danmark, Rolf Andersen, kontreadmiral S. Pontoppidan som repræsentant for det danske søværn og direktionssekretær Andersen fra Carlsberg. Paa Mønsted kirkegaard ved Viborg ligger Tordenskiolds kammertjener Christian Kold, der døde som herredsfoged her, begravet. Samtidig med de forannævnte kransenedlægninger mødte kriminalassistent Kold som Kolds sidste direkte mandlige efterkommer for sammen med repræsentanter for Marineforeningens Viborg afdeling med afdelingsformanden, fotohandler Peter Vindum, i spidsen, at lægge blomster paa sin stamfaders grav.

For Marineforeningens hovedbestyrelse var denne spontane tilslutning fra en lokal afdeling til stor glæde, idet det er af betydelig værdi, at man ude i landet er enige med Marineforeningens øverste ledelse i dette arbejdes nationale betydning, og her forstod man og medvirkede til at løse en opgave paa højeste plan.

Kommandør de Lichtenberg sluttede sin tale som følger:

»For enhver rask dreng staar Tordenskiold stadig som en fællesnævner for vovemod, dristighed og beslutsomhed, og med sine straalende egenskaber som dygtig krydserchef, med sit klare blik for søkrigsførelsen vil Tordenskioldskikkelsen stadig bevares som den særlige eventyrskikkelse, vi ikke kan være foruden.

Ved sin tidlige og tragiske død blev han sikkert sparet for de mange skuffelser, et liv under fredsforhold med trivielt administrationsarbejde maaske ville have bragt ham.

Han gik bort paa sit livs højdepunkt, æret og agtet af sin konge, sit land og af sine modstandere, og vi vil haabe, at hans minde til sene tider vil blive bevaret i Nordens historie.

— Og med dette ønske afslører vi denne sten, som vil tale sit tavse sprog om vor fælles store søhelt

Viceadmiral Peter Tordenskiold.«

Nu fjernede presidenten for Norges Orlogsforbund og formanden for Danmarks Marineforening i fællesskab dækket over stenen og lagde signerede krans fra deres respektive organisationer, medens forsamlingen blottede hovederne. Et smukt og værdigt minde over en stor søhelt, en dristig og tapper mand, der paa den ganske enkle, men smukke graa granitsten mindes med navnet TORDENSKIOLD paa adversen, medens datoerne: Trondhjem 1690 —Schlwiese 1728 er at læse paa reversen.

Den norske kontreadmiral *Andresen* gav et kort rids af Tordenskiolds betydning for den kgl. norske marine, hvor ikke mindst skibsnavnet TORDENSKIOLD har mindet om den dygtige og betydningsfulde søkriger, hvorefter admiralen en krans med rød/hvide baand paa det danske søværns vegne.

Den danske kontreadmiral *Linde* mindede om, at ogsaa i Danmark havde Tordenskiold haft betydning som taktiker, og hans lysende eksempel er bevaret gennem tiderne i den danske orlogsflaade, og i mindet herom lagde admiralen en krans med rød/hvide baand paa det danske søværns vegne.

To repræsentanter for slægten *Wessel* fra Norge lagde en smuk krans ved mindestenen og udtalte, at slægten følte sig stolt over den smukke hyldest til familiens berømte søhelt.

Skibsreder *Halle* takkede derpå de tyske myndigheder for al hjælp i arbejdet, ikke mindst *Gleidingens* bystyre for tilsagnet om at ville værne og passe dette mindesmærke, hvorpå han reciterede et norsk digt om *Tordenskiold*, idet han paa Norges Orlogsforbunds og Danmarks Marineforenings vegne overdrog mindestenen til Gleidingen kommune.

Borgmester *John* fremhævede, hvorledes den lokale befolknings interesse var vakt ved beretningen om dette dødsfald, hvorom man tidligere intet havde vidst her paa egnen. Bystyret havde med interesse fulgt hele arbejdet og fundet det naturligt at døbe den nye gade her for »Tordenskiold-

Fra kransenedlægningen paa Mønsted kirkegaard Afdelingsformanden, fotohandler Vindum, foran Christian Kolds grav, bag ham skimtes kriminalassistent Kold sammen med medlemmer af Viborg afd.s bestyrelse.

Kammerater i Marineforeningen

Vil I dyrke skydning og sport.

Nye medlemmer optages i Marineforeningens Skytte-lav, København. Henv. tlf. RY 1238, hvor alle oplysninger gives.

strasse«, ligesom man med stor glæde paatog sig i fremtiden at værne om dette smukke mindesmærke for den kække nordiske søhelt, som havde fundet sin død hernede i det fremmede land. Idet borgmesteren takkede for den tillid, der vist kom kommunen gennem mindesmærkets overdragelse, lagde han en smuk krans med baand i Gleidingens rød/hvide farver.

De mange interesserede indbyggere, der havde samlet sig for at overvære højtideligheden, holdt tappert ud under de mange og lange taler paa de fremmede sprog. Gennem borgmesterens smukke og enkle ord fik de ogsaa del i de tanker, der havde bevæget de fremmede fra Norden til at rejse dette æresminde for en af nationernes store — og sognepræsten, pastor *Rümenapf* sluttede — ligeledes på tysk — afsløringshøjtideligheden med en kort mindeandagt for den dansk/norske viceadmiral *Peter Wessel Tordenskiold* paa hans dødssted.

Efter at have beset mindestenen og det smukke anlæg spredtes den store forsamling. De tilrejsende norske og danske samledes i Gleidingens Gasthaus til en lunch med de tyske myndigheders repræsentanter og forskellige andre, ved hvilken lejlighed der bragtes en tak for den hjælp og velvilje, der fra tysk side var vist det nordiske samarbejde i denne sag.

Begivenheden havde vakt stor interesse baade i dansk og norsk presse, fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg* gav i den danske og den vesttyske radio en redegørelse for sagen som indledning til radioens reportage af begivenheden, der samme aften udsendtes af den danske statsradiofoni, og som blev indflettet i den norske kringkastings smukke mindeudsendelse, og saaledes sluttede dette dansk/norske samarbejde med løsning af en national fællesopgave paa en smuk og værdig maade til ære og glæde for begge landes maritimt-historisk interesserede; thi som løsdirektør *Gilhuus-Moe* saa rammende udtalte ved mindstensafsløringen:

»Tordenskiold var dræbt, men han kunne aldrig do — i folkets bevidsthed lever nationalhelten fremdeles —«.

G. Honnens de Lichtenberg.

I Marineforeningens rækker

mødes

alle unge og gamle orlogsgaster —

baade fra kystflaaden, kystbefæstningen og alle de andre maritime tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling (der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55, København K, tlf. PA 2886

Fra Søværnet

Den 15. december 1958 blev orlogsflaget over Søværnets Eksercerskole i Arresødalvejren ved Frederiksværk nedhalet, og den yderst primitive lejr er hermed færdig med at være uddannelsessted for søværnet. Nedlæggelsen af lejren blev markeret ved en parade, hvori deltog lejrens civile og militære personel og hvor chefen, kommandør *J. Schou* talte og bl. a. oplyste, at der siden lejrens oprettelse er uddannet ca. 40.000 værnepligtige i Arresødal. Paa eksercerskolens og søværnets vegne takkede kommandøren alle, som under de meget primitive forhold i den mere og mere faldefærdige barak- og teltlejr havde løst de opgaver, der var dem paalagt.

Søværnets nye eksercerskole i Auderød

Gamle orlogsgaster indtil 1945 mindes alle deres eksercerskoletid i kaserneskipene — først SJÆLLAND og JYLLAND, senest FYEN, som stadig eksisterer, dog ikke længere til dette specielle brug. Efter 2. verdenskrigs afslutning indsaa man, at den første allround uddannelse ikke kunne gives orlogsgasterne paa Holmens fabriksbebyggede terræn, den moderne fodfolksuddannelse kræver andre og friere forhold — og derfor blev eksercerskolerne flyttet til Frederiksværk, til en gammel hærlejr ved Arresødal.

Den 8. januar vil en trist epoke med trange og usle uddannelsesvilkaar for de værnepligtige være afsluttet og nye tider med ideelle forhold forestaar.

Forsvarets bygningstjeneste overdrog denne dag den nye skole til søværnet, og allerede dagen efter tog 900 nyindkaldte værnepligtige de hypermoderne belægningsbygninger i brug.

Den nye eksercerskole, som skal erstatte den gamle faldefærdige barak- og teltlejr Arresødal, ligger i et naturskønt omraade paa Auderød-halvøen i Arresø, kun et stenkast fra søen. Mulighederne for at give søværnets værnepligtige en virkelig førsteklases uddannelse er ideelle her. Der er gode forhold for undervisning i roning paa Arresø, der er førsteklases skydebaner og et øvelsesterræn saa godt som noget i landet.

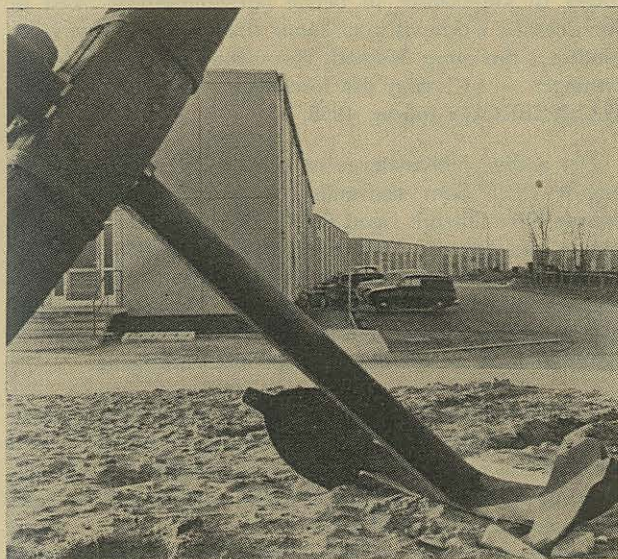
Som erstatning for Arresødal-lejren er den nye eksercerskole beregnet til den første optræning af alt nyindkaldt mandskab til søværnet og inklusive officerer rummer skolen plads til ca. 1200 mand.

Den fornemme eksercerskole har været forberedt gennem 14 aar. Allerede i 1945, da man rent »midlertidigt« tog Arresødalvejren i brug, nedsatte forsvarsministeriet et lejrudvalg, som kort efter afgav betænkning. Det daværende søværnets bygningsvæsen paabegyndte straks efter en skitseprojektering til en ny uddannelseslejr og talrige muligheder blev undersøgt, inden man valgte arealet ved Auderød.

Trods den elendige tilstand, Arresødalvejren var i, blev der først i 1953 givet bevilling til den nye skole, og i november 1953 købtes arealet paa 140 tdr. land. Paa grund af forskellige forhold kom man imidlertid først i gang med byggeriet i 1956, og nu 2½ aar efter kan forsvarrets bygningstjeneste, der har staaet for skolens opførelse, aflevere det smukke anlæg, som har kostet 16 mill. kr.

Til gengæld herfor har søværnet nu faaet en skole, der byder det indkaldte personel de bedst mulige forhold. Kompagnibygningerne — ni ialt — er bygget i hestesko-

form omkring eksercerpladsen. Hver kompagnibygning er i to etager indeholdende 2, 4 og 6-mands-lukafer, med tilhørende vaskerum og pudsestuer. Ved lejrens indkørsel ligger en vagtbygning med arrest, en garagebygning med værksteder, en administrationsbygning med officersmesser og i tilknytning hertil en kvarterbygning samt et infirmeri med klinikker og operationsstue.

Det gamle fregatanker fra Arresødallejren ses her med de nye kompagnibygninger som baggrund.

Kostforplejningen er et kapitel for sig. Den kæmpestore kabys er udstyret med alle moderne tekniske hjælpemidler og selve spisesalen er indrettet som et kæmpestort cafeteria, holdt i afdæmpede pastelfarver. Under denne bygning ligger varmecentralen, der giver varme og varmt vand til samtlige bygninger samt lejrens eget vandværk samt rummer omklædnings- og baderum opbygget efter de mest moderne principper.

I hesteskoens nordlige ende er der grupperet undervisningsbygninger med klasselokaler og auditorier, gymnastiksal, en kombineret fægte- og teatersal.

Udenfor findes et stort idrætsanlæg og tæt herved et orlogshjem med kantiner, kaffestuer, kontorer for velfærdsorganisationerne m. m.

I terrænet er indrettet skydebaner, feltbaner og fodboldbaner og ved søbredden anløbsbroer til skolens rofartøjer.

Ved indvielsen gav viceadmiral *H. Nyholm* udtryk for sin glæde over at modtage den nye smukke institution. Han takkede de befalingsmænd, som siden 1945 har udført et paaskønnelsesværdigt arbejde under de daarlige forhold i Arresødal-lejren, hvor saa mange unge har stiftet deres første bekendtskab med søværnet. Viceadmiralen mindede om, at den tidligere viceadmiral *Vedel* har gjort et utrætteligt arbejde for oprettelsen af den ny uddannelseslejr, og udtalte sin anerkendelse for det smukke resultat.

Inden admiral *Nyholm* videregav skolen til chefen for kystbefæstningen, kontreadmiral *K. Lundsteen*, oplæste han et brev fra Kong *Frederik*, hvori kongen meddeler, at han skænker skibsrattet fra det gamle kongeskib DANNEBROG til udsmykning af skolen.

Kontreadmiral *K. Lundsteen* glædede sig over at modtage det smukke og hensigtsmæssige byggeri, som er placeret i et stykke ægte dansk natur. Med gode ønsker for skolens virksomhed overgav han den til dens fremtidige

chef, kommandør *J. Schou*, der gav løfte om, at man vil bestræbe sig for i de nye omgivelser at videreføre de gode traditioner fra Arresødal i søværnets aand.

Ved det store moderne idrætsanlæg er opstillet en broncestatue »Rorgænger«, skænket af billedhuggeren *Viggo Jarl* og afsløret i overværelse af kunstneren og eksercerskolens første hold af værnepligtige.

Den nye orlogspræst paa Søværnets Eksercerskole i Aude-rød, pastor *Henning Rørskou*, blev indsat af Holmens provst ved en stemningsfuld gudstjeneste lørdag den 10. januar. Dermed indledes et nyt kapitel mellem søværnet og Holmens kirke. Man regner med at faa indrettet en kirke i den nye lejr — og dette arbejde støttes af orlogskaptajn *J. K. Olsen*, der som skolens næstkommanderende gennem snart mange aar har haft det byrdefulde tilsyn med den nye lejrs opførelse, og som mest af alle skal lykønskes ved dens fuldførelse.

Paa januarskolen gaar 4 nye teologiske kandidater ind for at tage tjenesten op som værnepligtige teologer, naar de har været eksercerskolen igennem. I øjeblikket gør 11 vpl. teologer tjeneste som Holmens kirkes søndags- og hverdagsforposter fra Grønland til Langelandsfort.

Fra Hovedbestyrelsen

I anledning af aarsskiftet samt som kondolence i anledning af *Æresformandens* sygdom har *Marineforeningens formand* indskrevet sig paa de i residenspalæet hertil fremlagte lister.

Marineforeningen har i anledning af aarsskiftet udvekslet hilsen med Presidenten for Norges Orlogsforbund, Ordförande for FLOTTANS MÄN, Stockholm, samt Flottans Män i Malmö, Hälsingborg og Ängelholm. Endvidere med Radiotelegrafistforeningen af 1917 og Danske Soldaterforeningers Landsraad, De samvirkende Forsvarsbroderselskaber og Københavnske Soldaterforeningers Samvirke.

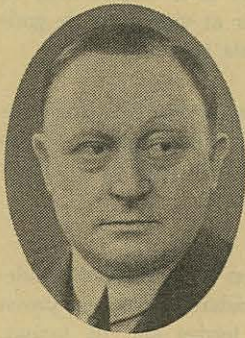
Formanden og Hovedkontoret takker mange gange for de venlige julehilsner og nytårsønsket fra afdelinger, heriblandt Godthaab paa Grønland, og enkeltmedlemmer, som paa det hjerteligste gengældtes.

Lørdag den 22. november afholdt *Marineforeningens Hovedbestyrelse* sit ordinære efteraarsmøde paa hovedkontoret.

FLOTTANS MÄN i Malmö havde som sædvanligt sendt en indbydelse til *Marineforeningens* hovedbestyrelse om at sende en repræsentant til foreningens smukke julefest den 13/12. Ved denne lejlighed bragte fuldmægtig *O. Mægaard* en hilsen til vore svenske kammerater og hyldede Malmö afd. for dens indsats i samarbejdet tværs over Sundet.

Da der muligvis i anledning af *æresformandens* 60 aars fødselsdag den 11. marts 1959 er afdelinger, der maatte ønske et godt portrætfotografi af Hans Majestæt Kong *Frederik den IX*, henvises til, at dette billede kan bestilles gennem Hovedkontoret.

Til alle de orlogsgæster, der i sommer under Livgardens 300 aars jubilæum forrettede vagttjeneste paa Amalienborg og Sorgenfri slotte, har Livgarden foræret en af de smukke naale med regimentets emblem.

Paa grund af flere aars tiltagende svagheit har Marineforeningens næstformand, grosserer *Christian Bonnelycke* desværre set sig nødsaget til efter 21 aars flittigt og interesseret arbejde for foreningen at nedlægge sit mandat og udtræde af hovedbestyrelsen med udgangen af 1958.

Chr. Bonnelycke har fra sin tidligste ungdom omfattet Marineforeningen med en altoverstraalende interesse og kærlighed,

vor forening blev hans andet liv. I *Schous*, *Carstensen* og *Marstons* tid var han med som den unge initiativrige, senere var han den, der gennem en aarrække førte Marineforeningens traditioner videre; han var den, der stadig havde forbindelse til søens og havnens folk, og hans hjælp-somhed over for marinekameraterne var ubegrænset.

Gang paa gang fandt han den rette løsning af en sag, fandt ind til de rette ord, der netop skulle siges, og at afløse ham som foreningens kontaktperson til sømandsstanden vil blive en svær opgave. Utallige gange har *Bonnelycke* tænkt paa andre og ganske uselvsk taget en tøm. Han vil indenfor Marineforeningens liv og historie være en skikkelse, som længe vil blive mindet som den gode kammerat, kendt af utallige og, afholdt af de mange.

Altid stod der fest og glæde om hans markante skikkelse indenfor hvilken der bankede et varmt, dansk hjerte — derfor vil alle hans mange kammerater, nær og fjern, kun ønske, at hans helbred vil bedres, saaledes at vi fortsat kan møde ham i Marineforeningen som den gode kammerat, der gør alt for sine venner.

Fra 1. jan. 1959 har medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, kommandør *Sv. Greve*, der paa grund af tjeneste i Søværnet midlertidig har haft orlov, indvilliget i at træde i aktiv tjeneste som medlem af hovedbestyrelsens forretningsudvalg i den udstrækning hans tjeneste maatte tillade det.

Hovedbestyrelsen har samtidig vedtaget at næstformandspladsen indtil videre holdes vakant.

Flottans Mäns velkendte og afholdt generalsekretær, kommandörkapten *Harald Schulze*, har efter 23 aars intensivt og interesseret arbejde for vor broderforening afsluttet denne gerning. Flottans Män mister i *Schulze* en stor arbejdskraft, en interesseret og flittig mand, hvis indsats har præget foreningen og dens virke gennem en række af aar.

Ogsaa inden for Marineforeningens kreds har vi lært *Harald Schulze* at kende som en dygtig organisator og foreningsleder, som en god ven med et aabent blik for værdien af kammeratskabet inden for de nordiske broderforeninger. Fra dansk side slutter vi op om hyldesten til den afgaaede svenske generalsekretær, som vi dog fortsat vil kunne glæde os over at træffe som ordinært medlem af *Flottans Män*.

Norges Orlogsforbund, hvis devise er »For Konge, Fædreland og Flaggets hæder«, har udsendt et nydeligt lille agitationshæfte, noget i smag med Marineforeningens tilsvarende hæfte.

Samtlige Orlogsforeninger har en formaalsparagraf, hvor det hedder: *Foreningen er upolitisk. Dens formål er å arbejde for å styrke og bevare forsvarsviljen i den norske folk, og under mottoet »Fra gast til admiral« søger Orlogs-*

forbundet at hverve medlemmer til de forskellige Orlogsforeninger — men arbejdet er svært, thi i saa godt som alle norske byer findes der gamle, velindarbejdede sømandsforeninger, der er svære at konkurrere med.

For aaret 1959 har Marineforeningen planlagt at afholde sendemandsmødet den 23. og 24. maj i Rønne. Som tidligere nævnt er der allerede modtaget en del forudbestillinger til køjepladser til denne bornholmerrejse. Ved at forudbestille i tide vil man kunne sikre sig de bedste køjepladser i den store 66-baad. Hovedkontoret giver alle oplysninger — se iøvrigt det foreløbige program i *UNDER DANNEBROG's* juli-nr. 1958.

Det aarlige jubilæum er planlagt til søndag den 30. august 1959. Som sædvanlig vil programmet for dette stævne blive udsendt i god tid — saavel gennem medlemsbladet som gennem dagspressen, men hjælp til i tide med at faa aargangskammeraterne til at møde op, specielt saadanne, som vi ikke til daglig møder i Marineforeningens afdelinger; ved denne lejlighed kan vi faa dem med og derved skaffe vor forening forøget medlemstilgang.

UNDER DANNEBROG er, som i de senere aar, planlagt at udkomme 4 gange i løbet af aaret, nemlig foruden nærværende nr., i april maaned med programmet for sendemandsmødet og i juli maaned med programmet for jubilæumstævnet samt et oktober-nr.

Iøvrigt er Hovedkontoret til raadighed med besvarelse af forespørgsler og andre oplysninger, der maatte have medlemmernes interesse. Ligeledes henledes opmærksomheden paa de artikler af forskellig art, som haves til forhandling (*Marineglas*, *Marineslips*, naale og emblemer med mere).

Fredericia afdelingens 40-års jubilæum

Den 14. november fejrede den meget levedygtige og virksomme Fredericia-afdeling sit 40 aars jubilæum ved en stortilet fest. Formanden, skorstensfejermester *C. Aa. Häuser* redegjorde i sin festtale for afd.s udvikling gennem de 4 aartier og oplyste, at man havde lagt blomster paa havnefoged *Schmidts*, den første formands grav, ligesom der var sendt blomster til en god kammerat, der laa paa sygehus. Afdelingen, der nu tæller 130 medlemmer og har en smuk og velbesøgt marinestue paa Restaurant »Robert«, havde modtaget blomsterhilsen fra *Jyske Fodregiment*, Det maritime Hjemmeværns flotille 308 i Fredericia, Forsvarsbrødrene, Albanibryggerierne m. fl. Der oplæstes telegrafiske hilsener fra Æresformanden, hvori Hans Majestæt *Kongen* ønskede alt godt for fremtiden, og fra Marineforeningens hovedbestyrelse. Afdelingens mangeaarige formand, amtsinspektør *E. Larsen*, blev udnævnt til æresmedlem, og telegrafkontrollør *Berthelsen*, der er en af medstifterne, som den første modtog 40-aars emblemet. Medlem af hovedbestyrelsen, tandlæge *Strange-Friis*, bragte hilsen og lykønskning fra landsstyrelsen, og en række af talere havde ordet, inden den vellykkede jubilæumsfest sluttede.

Har du tænkt over — at der i

Det maritime Hjemmeværn

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

Mindefesten paa 150-aarsdagen for THE CRESCENTs forlis ved Maarup kirke

Marineforeningens Hjørring afd. medarrangør af den smukke mindehøjtidelighed

Maarup gamle kirke, der har staaet forladt i 30 aar, og hvis prædikestol er saa gammel og skrøbelig, at præsten maa tale fra koraabningen, var sidst i brug i 1928, dannede rammen om en gudstjeneste til minde om den britiske orlogsfregat THE CRESCENT, som forliste ved denne kyst for 150 aar siden. Paa den halvt tilgroede kirkegaard blafrede fanerne i bidende blæst, medens et æreskommando under gevær fra Frederikshavn stod opmarcheret ved mindestenen for de 238 ofre.

Recitationen ved fællesgraven paa Maarup kirkegaard.

Kirken var pyntet med gran og levende lys, og en egen stemning raadede herinde. Mere end 200 mennesker var kommet til stede, og mange maatte staa paa midtergangen, ud i vaabehuset og ud paa kirkegaarden.

THE CRESCENTs tragiske forlis staaer som en af de største søulykker paa den danske vestkyst, 238 briter mistede herved livet og hviler nu i fællesgraven paa Maarup gamle kirkegaard, her, hvor fregattens skibsklokke i dag er ophængt i en klokkestabel ved den taarnløse gamle kirke, ved hvis vestgavl et af fregattens store ankre er placeret (se UNDER DANNEBROGs forside, nr. II-1956). Den altid initiativrige, tidligere marineforeningsformand i Hjørring, bogtrykker *Gram Mikkelsen*, havde udkastet idéen til denne mindehøjtidelighed i samarbejde med Nord-søen og Kattégats marinekommando i Frederikshavn, og hertil sluttede sig talrige maritime foreninger m. fl. fra egnen.

Strandingsulykken er beskrevet i talrige værker og lever paa egnen mand og mand imellem, men netop dette, at man under krigsaaret 1808 fra kystbefolkningens side ydede de faa overlevende fjender hjælp og pleje, vidnede om en humanitær forstaaelse overfor skibbrudnes skæbne, en tankegang, som et halvt aarhundrede senere gav sig udslag i

oprettelsen af en organiseret redningstjeneste ved de danske kyster. Efter den stemningsfulde mindegudstjeneste i den gamle kirke samledes man til kransnedlægning ved fællesgraven. Marineforeningens afdelinger fra Hjørring og Frederikshavn var mødt, ligeledes forskellige soldaterforeninger, fiskeriforeningen, borgerforeningen m. fl. samt et bredt udsnit af egnens befolkning.

Hjørring afd.s formand, maskinmester *Thorleifsen*, mindedes, at de omkomne var landets fjender, men sendt af en fjende, som sidenhen i 2 krige har hjulpet Danmark til genforening og frihed. Forfatterinden *Margrethe Loerges* reciterede, og mange mindeord blev udtalt i forbindelse med nedlægning af et stort antal kranser. Sidst talte den britiske marineattaché, Cdr. *J. L. Buckeridge*, der betegnede det som et privilegium at komme til et land, som mindedes hans landsmænd paa denne smukke maade.

Højtideligheden blev afsluttet af to hornblæsere fra søværnet, der stod som silhuetter mod den gule himmel over havet i vest, og i den stride blæst lød den britiske æresfanfare: *The last post* over den vestjyske kirkegaard.

Ved en sammenkomst paa Linnemanns hotel i Lønstrup læste den gamle strandfoged *Holger Mikkelsen* fra Lyngby en skildring af forliset, og kommandørkaptajn *Viero* rettede til slut paa Marinekommandoens vegne en tak til alle de fremmødte.

»Respekt for havet« hed en udsendelse af *Ole Kühnel*, som radioen bragte i forbindelse med begivenheden. Dens baggrund var mindegudstjenesten i Maarup kirke, men den indledtes med samtaler mellem to gamle redningsfolk fra Lønstrup, *Chr. Christoffersen* og *Carl Lauridsen*. De fortalte om redninger i 16—18 graders kulde, efter at redningsbaaden var gravet gennem sne ned til vandet. Derpaa skildrede kaptajn *E. Jensen*, Hunnerup, en konvojrejse under den uindskrænkede ubaadskrig, og bogtrykker *Gram Mikkelsen*, Hjørring, fortalte om Marineforeningen i Hjørring. Senere hørtes salmesangen i Maarup kirke, hvis alter var smykket med det danske og det engelske flag. Efter et kort uddrag af pastor *Flintholms* tale kom mikrofonen ud paa kirkegaarden og bragte et glimt af sceneriet her. Ogsaa den engelske radio og det danske fjernsyn bragte reportager fra højtideligheden.

Tilgang af nye medlemmer i okt. kv. 1958

Aalborg 7, Aarhus 3, Bogense 2, Bornholm 6, Brønderslev 1, Faxe 1, Frederiksberg 2, Frederiksværk 1, Gentofte 4, Gilleleje 5, Glostrup 1, Godthaab-Grønland 37, Herning 1, Hjørring 1, Hundested 3, Kolding 3, Kgs. Lyngby 1, Korsør 1, København 8, Lemvig 1, Nyborg 1, Nyk.-Morsø 1, Næstved 2, Odense 5, Ringkøbing 3, Samsø 1, Skagen 6, Skelskør 1, Slagelse 3, Svendborg 1, Varde 1, Viborg 1, Vordingborg 1 = ialt 116 medlemmer, og da der samtidig er udmeldt 166 medlemmer, fremkommer der en meget beklagelig tilbagegang paa 50 — der maa altsaa overalt sættes ind med en kraftig agitation for hvervning af nye medlemmer til Marineforeningen.

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Hvis de styrker, der for 300 aar siden angreb og belejrede vor hovedstad, havde været af samme kvalitet, som den lille skare, der forleden holdt københavnerne vaagne til langt over normal køjetid, er det ikke sikkert, det var gaaet saa godt for den indesluttede by.

Det var en lørdag aften — fornylig, at en forventningsfuld skare gæster fra D M H - flotille 321, hvor ogsaa en stor del af vor Marineforening herude er indrullerede, sad et eller andet sted paa sundet og ventede paa afgangssignalet til det commando-raid mod Christiansborg, hvor vor flotille sammen med flotille 322 dannede hovedangrebsstyrken. Trods den spændte forventning var humøret højt. Der hørtes i hvert fald ingen graad eller tænderklapren. Da signalet til aktion kom, og vi efter en kort instruktion sad i fartøjerne, kom jeg til at tænke paa invasionsstyrkerne under sidste krig. Dengang var det dødsens alvor, men alligevel var vi hin aften — selv om det var en øvelse i fredstid — delvis i stand til at forestille os spændingen og angsten for det ukendte. Denne spænding forsvandt forbavsende hurtigt, saa snart landgangen var overstaet, og vor passivitet var afløst af hele den hektiske aktivitet, der præger de første minutter, ogsaa under øvelser. Nedkæmpning af maskingeværreder, afledningsangreb paa flankerne, formering af stødkiler og hovedstyrken, o. s. v. Om selve øvelsens militærstrategiske betydning og forløb er jeg ikke i stand til at fortælle i detaljer.

Mange københavnere fulgte øvelsens forløb som interesserede tilskuere, bortset fra enkelte halvfulde »anderumper«, der forøvrigt var lige ved at faa deres sag for — hvad der vel ikke var sket større skade ved. Et af denne øvelses resultater for mig og alle, der deltog i den, var dette, at med virkelig godt sammenhold og kammeratskab *kan det virkelig nytte* — og hvis disse linier skulle bevirke, at de kammerater, der endnu ser lidt pessimistisk paa hjemmehjemmets betydning, faar lyst til at være med, er min egentlige hensigt med disse linier naaet.

1900759. (Søllerød afd.)

Det maritime hjemmehjemmets flotille 306, der blandt andet omfatter byerne Randers, Udbyhøj og Grenaa, modtog søndag d. 4. januar en stor nyombygget kutter, der skal gøre fast tjeneste i flotillen. Repræsentanter for Det maritime Hjemmehjemmets og Bælternes Marinekommandos ledelse var til stede ved overdragelsen, der skete i Grenaa havn kl. 14.

En besætning af flotillens mandskab sejlede fartøjet til Grenaa fra Faaborg, hvor ombygningen er sket.

Den nye kutter, der bærer betegnelsen »DMH 66«, er overdraget fra søværnets tjeneste og har gennemgaaet en ombygning fra køl til top og er i indretning og udstyr et af de fineste og smukkeste udstyrede skibe i Det maritime Hjemmehjemmets flaaede.

Kutteren skal anvendes til uddannelse og søgaaende sejlads for styrkerne fra samtlige flotillens havne. Det vil blandt andet i sommermaanederne gaa paa togter i danske farvande.

Tildelingen af den faste kutter til flotillen sker, efter at der er foregaaet en udbygning af flotillens arbejde, men

samtidig er der skabt mulighed for en yderligere tilgang af mandskab. Flotillen kan saaledes bruge folk, der har eller er indstillet paa at modtage uddannelse til kystskipper-eksamen, motorpasning, signal- og radiotjeneste. Til sidstnævnte tjeneste er blandt andet brug for folk med kendskab til engelsk.

Divisionsfører i Det maritime Hjemmehjemmets flotille 322, Københavns havn, *Hans Chr. Jensen*, har af bestyrelsen for Kaptajn Johan Valdemar Witthusens Mindelegat under Kronprins Frederiks Fond, Ringkøbing, faaet tildelt en sølvæske med inskription og 400 kr. som en erindringsgave for udvist mod og snarraadighed.

Hans Chr. Jensen deltog som fører af en hjemmehjemmets kutter i en redningsaktion til en nøddested fiskekutter i Øresund den 4. april i fjor. Det lykkedes hjemmehjemmets kutteren at faa kutteren taget paa slæb, men under bugseringen i haard sø faldt et besætningsmedlem paa hjemmehjemmets kutteren, *A. Holst Nielsen*, i vandet. Resolut sprang *H. C. Jensen* ud efter manden, fik fat paa ham, men mistede taget paa ham, lige før han naaede tilbage til kutteren. *Holst Nielsen* forsvandt, og en times eftersøgning gav intet resultat.

Erindringsgaven blev overrakt *Hans Chr. Jensen* af bestyrelsesmedlem i Kronprins Frederiks Fond, redningsbestyrer *Niels Hansen*.

„De stolte SVANERS endeligt -“

Marinens gamle øvelseskuttere solgt

En lille beskeden annonce i dags- og fagpressen bragte i sommer mange vemodige tanker frem hos gamle orlogsgaster, det være sig af ældre eller yngre aargange, officerer eller værnepligtige m. fl.

Det var Søværnskommandointendanturen, der haardt og brutalt havde udbudt øvelseskutterne THYRA og SVANEN til salg for højeste bud — ak, ja — saa faldt ogsaa disse smukke fartøjer paa valen, de sidste udløbere af flaadens sejlførende materiel, nu er der kun joller, redningsbaade og et par enkelte kapsejladsfartøjer tilbage med sejl, vor tids maskinkraft har altudslættende tromlet hen over sejl og rig, som nu kun er en *saga blott*.

Mange ældre og yngre danske søofficerer vil gennem disse to fartøjsnavne blive mindet om herlige timer og dage under de hvide, bugnende sejl. Sommer efter sommer besøgte disse smukke jagtbyggede fartøjer flittigt de indre danske farvande med vekslende ophold i de mange smaa, gæstfrie søkøbstæder. Først var det med kadetkutteren SVANEN, senere blev det med søsterskibet THYRA, der hvert aar stod til søofficerernes raadighed til opøvelse i farvandskendskab i vort danske akipelags mange afkroge, at der bibragtes flaadens befalingsmænd et indgaaende lokalkendskab til vore indre farvande. Ogsaa de mange værnepligtige orlogsgaster, der gennem aarene fik »tjans« som kuttergaster, vil sent glemme de gode dage her.

Baade SVANEN og THYRA var oprindeligt bygget som toldkrydsjagter i Odense af skibsbygger *N. F. Hansen* henholdsvis i 1884 og 1890. Det i 1903 ophævede krydstoldvæsen betjente sig foruden af krydsskonnerten (chefsfartøjet) ARGUS af et større antal sødygtige og meget velsejlende jagter. Ved institutionens ophævelse blev disse — af søkyndige let kendelige — toldkrydsere solgt, nogle til lastfartøjer, andre igen til lystsejlad. I danske yacht-

kredse blev toldkrydserne i begyndelsen af dette århundrede en velkendt fartøjstype, en ideel langtursbaad, desværre er der nu kun ganske faa tilbage af disse smukke og stærkt byggede fartøjer inden for danske lystsejladskredse. Paa samme maade er det tyndet stærkt ud blandt de gamle krydsjagter, der i mange aar har tjent som fragtslæbere i dansk indenrigsfart, en enkelt — nr. XX — blev endog i en længere periode benyttet som stenfiskerfartøj,

Danmarks skibsliste — ogsaa kaldet »Flagbogen« var i sine udgaver før 1951 forsaavidt fyldigere med oplysninger om danske koffardifartøjer end i dag, bl. a. var ogsaa skibenes tidligere navne anført, og af saadanne kunne der ofte være en hel del, thi ejerskifte følges i reglen ogsaa af navneskifte. I aargang 1950 kunne man saaledes spore 3 jagter, der tidligere havde været opført under betegnelsen »Krydsjagt nr. V, nr. XX og nr. XXVII«, i dag, hvor skibslisten ikke oplyser noget om skibenes tidligere eksistens, er de sværere at finde som SØBLOMSTEN, HELA og SVEND — alle 3 som sejlførende jagter med hjælpemotor.

I 1904 overtog søværnet *Krydsjagt nr. VI*, der sortmalet — det er først i de seneste aar at ogsaa den blev helt hvidmalet — under splitflaget fik navnet THYRA. Velholdt og omhyggelig passet, paa sine ældre dage forsynet med en 27 hk motor, kom THYRA hvert aar ud paa sejlads i de danske farvande med skiftende officerer om bord, dog er ogsaa Norge og Sverige lejlighedsvis anløbet paa saadanne sommertogter.

I 1913 blev kadetkutteren SVANEN udskiftet med en toldkrydser, der fik samme navn, thi med aarene var SVANEN blevet et begreb, en institution i det danske søkadetkorpsets historie. Den første SVANEN fra 1880 afløste en gammel sortmalet kutter VARSKO, og det var med berettiget stolthed, at kadetterne tog det smukke nye fartøj, en gave fra hofjægermester *Grevenkop-Castenskiold* i brug. Desværre blev den aaret efter sat paa grund ved Klintholm, en episode, der indgaaende er beskrevet i forfatteren *Walter Christmas'* erindringer »Krydstogt gennem livet — vimplen hejst«. »Hovedrepareret« udenom det lidt, der blev bjerget af SVANEN I, levede dette fartøj indtil det i 1913 blev udskiftet med en til formaalet velegnet krydsjagt, der kom til at bære samme navn, og indtil for 2 aar siden tjente denne SVANEN som kadetkutter.

Forfatteren, kommandørkaptajn *R. Steen Steensen* giver i sit smukke værk »Søofficersskolen gennem 150 aar« en indgaaende skildring af SVANEN og kadetternes ture med dette fartøj og til slut nævnes, hvorledes THYRA og SVANEN sammen med den gamle *Dampbaad A* dannede en kuttereskadre, da kadetuddannelsen i de første aar af 2. verdenskrig var henvist til indenrigs »kravlegaardssejladse«.

De gamle toldkrydsere er faldet for tidens udvikling, de blev for en kortere periode slaaet ud af maskinkraften — for støttet af dennes rivende udvikling senere igen at dukke op som moderne, hurtiggaaende toldmotorjagere.

Dagene for de faa enheder af denne smukke gamle fartøjstype med den ranke jagtmast, det karakteristiske lange, vandrette spryd, der er tilbage, vil snart være talte. Som nogle af de sidste og bedst bevarede glider THYRA og SVANEN nu ud i det uvise. Dansk skibsbygningskunst vil saaledes staa overfor tabet af en smuk, national fartøjstype, som dog heldigvis er bevaret paa fotografi og i forskellige skrifter bl. a. i Handels- og Søfartsmuseets aarbog 1947, ligesom der paa museet i Ærøskøbing findes en smuk model af den gode gamle toldkrydsertype.

HdeL.

Maskinmestrenes Forening har fra Foreningen til Søfartens Fremme modtaget en plade i bronze til minde om maskinchef *Johannes Knudsen*, der i februar 1957 satte livet til i forsøget paa at bjerge druknede japanske fiskere ud for Kobe. I Japan vakte begivenheden umaadelig opsigt. Der blev fra hele landet samlet ind til mindegaver til familien, en stenstøtte er rejst paa stranden ud for det sted, hvor Knudsen druknede, og hans broder, dyrlæge *D. Knudsen*, har været inviteret til besøg i Japan for at modtage beviser paa taknemlighed.

Mindepladen, der nu er indfældet i muren til Maskinmestrenes Hus, er skænket af fonden »Admiral Billes Pris«. Fonden er stiftet i 1951 til minde om admiral Michael Bille, der i 1844 stiftede Foreningen til Søfartens Fremme, og det er først tredje gang prisen uddeles.

Danmark ligger — heldigvis — lavt i forlis-statistikken. I løbet af de sidste 8 aar er gennemsnitlig forlist 0,29 pct. af verdens-handelsflaaden om aaret, men for Danmarks vedkommende er procenten kun 0,24. Højest i tabsprocenten ligger Finland og Grækenland, sandsynligvis paa grund af mange umoderne skibe samt stor forlisrisiko i hjemlige farvande. I toppen er ogsaa flere af landene under »bekvemmelighedsflag«, det har sikkert forbindelse med disse landes mindre strenge sikkerhedskrav.

Under stormen paa København i februar 1659 var forsvaret af Danmarks hovedstad i første række et samarbejde mellem hærfolk og borgerskab, men ogsaa fra flaadens side blev der ydet en virksom indsats gennem de armerede pramme, der sammen med orlogsskibet HØYENHALD var udlagt paa Rheden og i Kallebostrand — under selve stormen var de dog fastbundet af det tykke islag, men samtidig var skibssiderne overhældt med vand, saaledes at de spejlglatte kunne modstaa en entring fra de svenskere, der med stiger og planker dristigt kom over de udenom skibene isede vaager.

Ved reguleringen af gaderne omkring den nye Langebro var det paa tale at opkalde de nye gader efter de i kampen deltagende skibe. HØYENHALDsgade kunne jo lyde meget pænt, men een af de her omtalte armerede stykpramme hed DEN STUMPRUMPEDE HUND — og dette skibsnavn mente man dog paa raadhuset ikke egentlig egnede sig som gadenavn.

De britiske kvindelige marinere — The Wrens — vil i fremtiden se smartere ud end hidtil, hvor de har gaaet i sorte strømper og flade sko.

I dag meddeler admiralitetet, at The Wrens for fremtiden vil faa tildelt nylonstrømper og højhælede sko, tegnet af en af de førende virksomheder i Storbritannien.

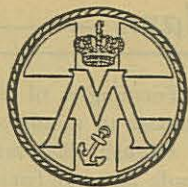
Kommandøren mødte to orlogsgaster, som bar en dampende kedel ud fra kabyssen. »Skaf mig en ske,« befalede kommandøren.

En af gasterne forsøgte en svag protest. Men kommandøren bragte ham til tavshed. En ordre er en ordre!

Skeen blev baaret frem, og kommandøren smagte paa kedlens indhold.

»Føj«, raabte han. »Rædselsfuldt! Det smager jo som det bare opvaskevand!«

»Det er det ogsaa,« svarede de to orlogsgaster.

Forenings- Meddelelser

Kolding afd. deltog som sædvanligt i den traditionelle flagparade gennem byen paa *Valdemarsdagen*. I 1958 blev det ganske særlig festligt, idet Marineforeningens flag blev baaret af en oversergent fra mineskibet *BESKYTTEREN*, der netop laa i havnen. Som fanevagt fungerede 4 geværbevæbnede orlogsgaster, og Marineforeningens flaggruppe havde den ærefulde plads i spidsen for det store fanetog med utallige flag og faner samt flere musikkorps, der sluttede paa *Koldinghus staldgaard*, hvor der holdes taler, bl. a. har den tidligere viceadmiral *A. H. Vedel* for nogle aar siden holdt hovedtalen ved denne aarlige flagfest, der arrangeres af Danmarkssamfundet.

Marineforeningens flag i spidsen for faneoptøget i Kolding 15/6.

Randers afd. indledte 11/10 vintersæsonen med torske-spisning og kammeratligt samvær. Glassliver *Beck* modtog 40 aars tegnet og blev hyldet med en smuk tale af formanden. 2 nye medlemmer blev optaget.

Aarhus afd. samledes 16/10 til den aarlige sammenkomst paa Marinekasernen med befalingsmænd og værnepligtige her. Ved denne lejlighed overrakte afd.sformanden *Villy Kyst*, afdelingens sølvbæger for god tjeneste i forbindelse med godt kammeratskab til hjemsendt vpl. *Frode Andersen*. Det blev en god og underholdende aften til styrkelse af det gode samarbejde mellem Søværnet og Marineforeningen.

Frederiksværk afd. afholdt 22/10 en velbesøgt underholdningsaften med film fra den amerikanske ambassade om raketter og satellitter samt *NAUTILUS'* sejlads under Nordpolen.

Esbjerg afd. afholdt 1/11 »Manneaften« under jævn god tilslutning. Efter de gule ærter hyggede man sig med snak om gamle minder og med kortspil. *Ernst Madsen* og *Peter Knak* modtog 25-aars tegnet — en saa vellykket aften burde egentlig gentages hver maaned.

Frederiksværk lod 2/11 sit store aarlige andespil løbe af stabelen — stor tilslutning og mange gode gevinster.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 6/11 en interessant medlemsaften med foredrag om »Stjernerne som skæbnens vejledere« af overassistent *G. Tjørnum*. Tre værnepligtige deltog som gæster.

Skælskør afd. samlede 6/11 sine medlemmer til en vellykket fregatskydning. *Vagn Hansen*, Egeslevmagle, blev aarets fregatkaptajn og modtog foruden en fin præmie et spec. Marine-emblem. Efter skydningen samledes man til aalespisning og hyggeligt samvær.

Aalborg afd. mønstrede 8/11 sine gæster til et stort gaase- og andespil med mange fine gevinster.

Helsingør afd. mødtes 8/11 til stiftelsesfest i Marinestuen med damer. Der var fællesspisning, dans og god underholdning.

Randers afd. samledes til den traditionelle »Damerne pakkefest« i Marinestuen, hvor man i et lotteri spillede om 24 gavepakker af stor værdi. Overskuddet kr. 486,— gaar til børnenes juletræsfest.

Kongens Lyngby dyrkede andespillet 8/11 i Marinestuen paa »Lottenborg«, hvor der sluttedes med bal.

Frederiksberg afd. samlede sine medlemmer med familie til »Mortensgaas« hos *Oskar Davidsen*. En hyggelig og munter sammenkomst.

Kongens Lyngby havde 12/11 efter invitation arrangeret besøg paa *A. M. Hirschsprung & Sonner's* nye fabrik i Virum, hvor man saa den moderne fuldautomatiske tilberedning af indlægstobakker til cigarer og cerutter m. m. — det kan i den forbindelse nævnes, at firmaet har lanceret et nyt cigarmærke *BELLONA*, opkaldt efter orlogsfregatten *BELLONA*, der i 1840—41 hjembragte et parti tobak fra Sydamerika. (*BELLONA* var det første skib under dansk splitflag, der passerede Cap Horn, og balletten »Fjernt fra Danmark«, der hører til Det kgl. Teaters repertoire, er komponeret over en begivenhed under fregattens rejse til Sydamerika — det var et lille sidespring — red.)

Søllerød afd.s medlemmer mødtes 15/11 til det traditionelle 3-stjernede bankospil, hvor gevinstlisten bugnede af skønne sager.

Odense afd. afholdt 18/11 en kammeratskabsaften under hyggelige former — men der kunne være mødt mange flere medlemmer.

Varde afd. deltog med sit flag sammen med byens Soldaterforeninger i en parade paa Varde kaserne i anledning af faneindvielse ved 4. Feltartilleriregiment (Sønderjysk Artilleriregiment). Hs. kgl. Højhed Prins *Viggo* slog det første søm i for *Kongen*, generalmajor *Thygesen* det andet for fædrelandet og generalmajor *Dahlberg* det tredje for regimentet.

Efter faneindvielsen var der reception i garnisonsmessen for indbudte gæster, herunder 2 mand fra hver af de fremmødte soldaterforeninger.

Aarhus afd. indviede 27/11 sin Marinestue i nye og smukke omgivelser i Restaurant *VIKING*, Havnegade 2, hvor der nu er indrettet en smuk og hyggelig marinekahyt til gavn og glæde for afd.s medlemmer. Medlem af MF.s hovedbestyrelse, *Chas Mortensen*, *Randers*, holdt indvielses-talen, hvori han paa pegede Marinestuernes store betydning for styrkelsen af kammeratskabet og for sammenholdet mellem de gamle orlogsgæster.

Som gæst var ogsaa mødt flaggstyrmann *Torgny Lundqvist* fra *Flottans Män* i Göteborg. I en tale gav han udtryk for det gode samarbejde mellem vore to foreninger

og overrakte som gave en miniature af *Flottans Mäns* stander paa stang med inskription paa foden. Fra Bælternes marinekommando var inviteret to vpl. orlogsgaster og ud paa aftenen kom ogsaa Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg* til stede og deltog i den meget fornøjelige aften.

Frederiksberg afd. mødtes 29/11 til andespil med mange gode præmier, som man ifølge de mangfoldige og indviklede regler ikke kunne undgaa at vinde. Stor succes.

Gentofte afd. mødtes til aarets sidste sammenkomst 3/12 i Marinestuen i restaurant »Ved Stalden« i Charlottenlund, hvor orlogspræsten, pastor *Ørsted* fra Holmens kirke fortalte om en orlogspræsts geming i Søværnet.

Frederiksværk afd. samledes 4/12 til en »Manneaften«, hvor Arresødallejrens næstkommanderende *OK J. K. Olsen* fortalte om Søværnets nye Eksercerskole i Auderød samt viste farvefilm fra Grønland.

Roskilde afd. har i mange aar haft en meget smukt gennemført og gedigent indrettet marinestue, en seværdighed, der virkelig var et besøg værd.

Af forskellige grunde er denne traditionsbundne marinestue nu flyttet til Hotel PRINSEN, og er her blevet indrettet paa en meget smuk og hyggelig maade; der er gjort et stort stykke arbejde med at give stuen et virkelig maritimt præg, og der er her øvet en smuk indsats af arkitekt *Thorkild Andersen* fra Bagsværd.

Gennem en lang aarrække har afd.s æresmedlem, grosserer *Ejler Petersen*, samlet maritime genstande, men han har tillige paa den smukkeste maade dekoreret stuen med udkæringer i træ, som han selv har udført. Det kan saaledes nævnes, at til det smukke maleri af Ivar Huitfeldts brændende linieskib DANNEBROG i slaget ved Køge bugt, som kommandør *Paul Sinding* har malet og skænket til Roskilde afd., har *Ejler Petersen* skaaret en smuk ramme, og han har i dette arbejde lagt ikke mindre end 30.000 snit. Den smukke marinestue vil blive en af byens seværdigheder, den rummer ogsaa mange interessante ting knyttet til orlogsflaadens historie og udvikling gennem tiderne, her skal kun nævnes, at der findes et stykke af fregatten JYLLANDS af kohuder snoede ratline, der blev overskudt i Helgolandsslaget og var skyld i, at *Suensons* forfølgelse af østrigerne blev forsinket.

Den nyindrettede marinestue blev indviet den 5. dec. i overværelse af Marineforeningens formand, *KD G. de Lichtenberg*, fyrdirektør *KD Sinding* og medlem af hovedbestyrelsen, skibsbygger *Anton Nielsen* fra Holbæk — sidstnævnte medbragte en gl. dykkerhjelme af kobber, det er en genstand, som vore dages frømand er ved at fortrænge.

Den altid ihærdige grosserer *Ejler Petersen* havde, som den ukuelige gamle orlogsgast han er, lavet et tusindtal af flettede servietringe, og hver af festens deltagere fik en saadan ring med hjem som erindring.

Københavns afd. aabnede sin nye Marinestue i restaurant »Kongens Have«, Kronprinsessegade 13, K. med et raskt torskegilde. Det blev til en virkelig god Marineforeningsaften, hvor der blev snakket skib og tjenestetid. I sammenkomsten deltog Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*.

Hjørring afd. afholdt 6/12 sin 15 aars stiftelsesfest ved et animeret torskegilde i Lønstrup — alt var gratis — ingen kender givnerne, men det blev en straalende fest i den meget aktive afdeling.

Glostrup/Taastrup afd. afsluttede aaret med en lystig julefest med damer lørdag 6/12.

Fanø afd. hyldede 8/12 sin afholdte formand, kaptajn *N. A. Svarrer* i anledning af hans 75 aars fødselsdag ved at udnævne ham til æresmedlem af afdelingen gennem overrækkelse af det smukke æreemble. Kaptajn *Svarrer*, der er stifter af Fanø afd., har gjort et stort og interesseret arbejde for Marineforeningen, ikke mindst er hans betydende indsats for den meget smukke og interessante malerisamling af gamle Fanøjskibe i Marinestuen i Nordby af overordentlig stor værdi.

Kongens Lyngby afd. aflagde 14/12 besøg paa Orlogsmuseets udstilling i Nicolaj kirkebygning i København, hvor museumsleder *Munthe af Morgenstjerne* paa indgaaende maade gav forklaring paa de mange interessante minder om vor orlogsflaadens historie, der er samlet her.

Esbjerg afd. havde traditionen tro samlet sine medlemmer med børn til juletræsfest den 25/12. Der var god tilslutning saavel af børn som voksne, og aftenen forløb paa den sædvanlige smukke maade, der kendetegner afd.s juletræsfester.

Gentofte afd. havde i aar arrangeret sig i samarbejde med Københavns Radioklub om den aarlige julefest, som fandt sted den 27/12 med et righoldigt og fortræffeligt program.

Randers afd. afholdt 28/12 i samarbejde med *Maskinmestrenes Forening* en smuk julefest med deltagelse af 300 voksne og børn. Der var dans omkring juletræet, bortlodning af en prægtig dukke sendt fra Tyskland fra »Messe-mors« datter, og tegnefilm.

Afd. bragte iøvrigt som sædvanligt juleglæde ind i 12 Randershjem blandt syge medlemmer og enker gennem uddeling af et julelegat.

Flottans Mäns Hälsingborg afd. havde til sin aarlige Årtmiddag i den smukke *Marinstuga* i Gamla tullhuset paa Hälsingborg havn i aar indbudt næstformanden fra Gentofte afd. *Gunnar Sejersen* og *Henry Lampe* fra samme afd. Marinlottorna sørgede for den udmærkede forplejning og serveringen, medens barmesteren tog sig af den hertil hørende varme punch, medens ordførende kaptajn *Bengt Claesson* oplyste, at *Flottans Män* nu var Sveriges største militære kammeratskabsforening.

Roskilde afd. afholdt sin traditionelle julefest i samarbejde med *4. regiments soldaterforening* i Roskilde. Der var udnærket underholdning for børnene og senere underholdning ved en kendt tryllekunstner.

Aarhus afd. havde som sædvanligt et stort program for sin julefest 30/12. Først var der børneunderholdning, senere julebal for de voksne, og der var god tilslutning til denne smukke festaften.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

Frederiksværk afd. samlede nytårsaftens sine medlemmer med damer til en stor festaften.

Aarhus afd. har i anledning af julen uddelt 5 portioner à 25 kr. fra Minebøsefondet til 2 gamle sømænd og 3 enker.

Gentofte afd. indledte det nye aar med en foredragsaften 7/1, hvor landssekr., fuldm. *Honnens de Lichtenberg* fortalte om »Begivenhederne omkring Tordenskiolds død«. Det udmærkede og interessante foredrag var ledsaget af lysbilleder, ligesom talerne fra afsløringen af Tordenskiolds mindesten 12/11 58 blev gengivet fra tonebaand.

Glostrup/Taastrup afd. indledede traditionen tro det ny aar med et vellykket torskegilde d. 8/1.

Frederiksberg afd. begyndte det nye aar med en sammenkomst 14/1 hos Oskar Davidsen, hvor den berøjste *Reumert Rasmussen* viste en meget interessant film »Los Lacandones« — senere var der kaffebord med pandekager og syltetøj.

Aarhus afd. uddelte ved sit torskegilde 15/1 en præmie til den kammerat, der i 1958 havde tegnet flest nye medlemmer.

Sollerød afd. holdt nytårsmøde 15/1 paa Geels kro.

Brønderslev afd. afholdt kammeratskabsaften den 15/1.

Københavns afd. afholdt 15/1 en kammeratskabsaften i restaurant »Kongens Have«, hvortil afd.s marinestue nu er flyttet. Forfatteren *Svend Nielsen* holdt et interessant foredrag: Afrika græder.

Odense afd. begav sig 17/1 med et saakaldt lyntog paa inspektionstur til naboafdelingen i Bogense, hvor der blev skaffet — kogt torsk og saltmad — i den nye Marine-stue. I samme anledning er kammeratskabsaftenen paa Trafikken i januar bortfaldet — dog blev spilleaftenen den 4. tirsdag i jan. afholdt som planlagt.

Glostrup/Taastrup afd. afholder 5/2 admiralforsamling. Af aarsberetningen fremgaar, at afd. i 1958 har optaget 11 nye medlemmer. Et medlem var afgaaet ved døden, et bortrejst og to slettet. Afdelingen havde pr. 31/12 96 medlemmer.

Der var afholdt 6 manneaftener og 4 arrangementer med damer, samt 2 bankospil. Mødedeltagelsen havde gennemsnitlig været 31 eller 33 $\frac{1}{3}$ pct., og man kunne igen notere en økonomisk fremgang. Der var i aarets løb ydet tilskud til »Fregatten JYLLANDS venner«, »Foreningen til Søfartens fremme« og til den lokale julehjælp.

Vordingborg afd. har i løbet af aaret 1958 skænket 3 sølvbægere som præmier for god opførsel til elever paa Søværnets Mathskole paa Margrethesholm.

Ved indsendelse af *Foreningsmeddelelser* bedes en dato venligst husket — saa vi kan faa referaterne i den rigtige rækkefølge, og dato bør ogsaa paaføres, naar der indsendes avisudklip. red.

Hørsholm-Rungsted afd.s mangeaarige kasserer og flagbærer *Niels Chr. Johansen* er afgaaet ved døden, begravelsen fandt sted 18/10.

Stevns afd.s æresmedlem og mangeaarige bestyrelsesmedlem, gaardejer *Hans Nielsen* (Bror Hans) er afgaaet ved døden 20/10. Ved begravelsen fra Holtug kirke stod afd. æresvagt med flaget. Afd. har mistet en trofast kammerat, der interesseret deltog i hvert sendemandsmøde.

Hadsund afd.s gamle medlem, *Marinus Hansen* er afgaaet ved døden og under stor deltagelse søndag den 23/11 begravet fra Hadsund kirke i overensstemmelse med Marineforeningens ceremoniel.

Hørsholm-Rungsted afd.s medlem, den 89-aarige gaardejer *Chr. Christensen*, Gunderød, er afgaaet ved døden og begravet 24/11.

Kolding afd.s æresmedlem, fiskeeksportør *Th. Petersen*, mangeaarig formand for Kolding Sejlklub, er afgaaet ved døden; ved begravelsen den 23/12 paraderede afdelingen med flaget.

Hadsund afd.s medlem, landsretssagfører *Aa. Salomonsen*, afgik 3/1 ved døden.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

28/10 fyldte Randers afd.s medlem, stationsleder hos Falck, *Ove Petersen*, der hvert aar hjælper afd. med fastelavnsbaaden, 50 aar.

7/11: Fisker *Søren Sørensen* og hustru, der begge er æresmedlemmer af Hals afd., guldbryllup.

8/12: Kaptajn *N. A. Svarrer*, stifter af og formand for Fanø afd. 75 aar.

3/12: *Sv. Aa. Christensen*, Kongens Lyngby afd. (Holte) 50 aar.

9/12: *Kaj S. Rohde*, Kongens Lyngby afd. 70 aar.

1/2 Tømrer *Asmus Jørgensen*, Glostrup, 40 aar.

8/2 fylder tidl. brygger *Peter Berg Sonne* i Nexø — nu

HEMPEL'S skibsfarver er søstærke...

København S — 80 aar. En gammel kammerat fra 7. artilleribakke i ODIN sommeren 1900, købmand *Ejner Rasmussen*, Birkerød, sender en særlig lykønskning til sin gamle baksformand.

14/2 Salgschauffør *J. P. Hjorth-Jensen*, Glostrup, 45 aar.

15/2: Overmaskinmester *G. Fich*, formand for Randers afd. 40 aars jubilæum ved Randers kommunale el-værk.

25/2: Assistent *Knud Birthin*, Aarhus afd.s kasserer, 30 aar.

28/2: *H. E. Magnussen*, Kongens Lyngby afd. (Brønshøj) 65 aar.

7/3: Kommandør *G. de Lichtenberg*, formand for Marineforeningen, 65 aar.

8/3: *Randers afd.* 40 aars jubilæum. Udførligt program vil senere blive tilsendt medlemmerne.

15/3 Smed *Martin Jensen*, Glostrup, 65 aar.

15/4: Kommandør *Paul Ipsen*, Marineforeningens æresmedlem, 75 aar.

19/4: Glarmester *Villy Kyst*, Aarhus afd.s formand, 50 aar.

Marineforeningens Kalender

1/2 *Søllerød afd.* Besøg paa Orlogsmuseets udstilling.

3/2 *Damhusso afd.* Torskegilde kl. 1900.

5/2 *Glostrup/Taastrup admiralforsamling*

7/2 afholder *Randers afd.* aarlig generalforsamling kl. 1800 i Marinestuen i forbindelse med torskespisning og paafølgende kammeratligt samvær.

12/2 *Glostrup/Taastrup* bancospil i Kirkebjergsalen, Parkallé kl. 1930.

21/2 afholder *Randers afd.s* skyttelaug kl. 1830 katteskydning i Handværkerforeningen.

3/3 *Damhusso afd.* Generalforsamling kl. 2000.

5/3 *Glostrup/Taastrup* medlemsaften i »Kahytten« med foredrag om »VALKYRIENS togter«.

11/3 *Kongens Lyngby afd.* Fest i anledning af Hans Majestæt Kongens fødselsdag.

2/4 *Glostrup/Taastrup* foraarsfest med damer i »Kahytten«

4/4 *Kongens Lyngby afd.* Stiftelsesfest.

7/4 *Damhusso afd.* Manneaften med præmieskydning og gule ærter.

5/5 *Kongens Lyngby afd.* Medlemsmøde.

5/5 *Damhusso afd.* Sæsonafslutning, program senere.

Marineforeningens Glas

Salget af disse smukke glas giver fortsat en indtægt til Marineforeningens Admiral Carstensens Fond — støt denne ved køb af glassene; de er velgennede som præmier eller gaver. Prisen er:

Kr. 7,50 for øl- og whiskyglas,

Kr. 4,50 for portvinsglas og

Kr. 4,00 for snapseglas.

Det er en nydelse at drikke af Marineforeningens glas

Aalborg afd. afholder sæsonskydning 2. og 4. mandag i hver maaned.

Randers afd.s skyttelaug afholder skydning i Haandværkerforeningen kl. 1930 den første fredag i hver maaned.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelaug afholder skydning hver onsdag paa Røde Vejrmølle Kro.

Boganmeldelser

Sjældent fornøjelig er *Thora og Kaj Lunds* lille bog med sømandstekster og -tegninger, lige ramt paa kornet. Det er en bog, der skaffer sine læsere smil og munterhed gennem sine mange smaa pudsigheder fra det trælsomme sømandsliv, en glimrende gave til alle søens folk, der vil nikke genkendende til de talrige morsomme episoder, som her er gengivet med en fiks streg, og virkelig saglig tekst.

Erik Lundsgaards forlag.

Den kendte sømilitære forfatter, kommandørkaptajn *R. Steen Steensen* spænder vidt, fra streng faglig sømilitær viden til lyrik, til aforismer m. m. — og nu lærer vi ham at kende som forfatter til en spændende og højaktuel ungdomsbog. *Kampen under Nordpolen*, intet kan være mere i pagt med nutiden end denne skildring af livet i en amerikansk atom-ubaad.

Det er en fremtidsoplevelse, som den gamle undervandsbaadsofficer gør levende og fængslende — netop en bog for søinteresserede »mænd mellem 8 og 80 aar«.

Erik Lundsgaards forlag.

AALBORG

BERG KNUDSEN'S

SLAGTERFORRETNING

SKIBSPROVIANTERING

Korsgade 28 — Telefon 2592 — Aalborg

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

ALT VEDR. ELEKTRISK INSTALLATION

(Speciale: Skibsinstitutioner)

Reparationer af enhver art

Radio, ekkolod, dynamoer, motorer

JOHS. HØJHOLT SØRENSEN

Dynkarken 10 v. Aarhus havn.

Tlf. 3 20 71

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270

Simon Madsen

RØNNE

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAABINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***Esbjerg Skibshandel**

v/ Harald Nielsen

Ny Havn

Tlf. 2198

»Hotel Spangsbjerg«Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG

Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG

TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA ¹/_s**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63

Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE

TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen**& Kryger** INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.)

Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen*Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod*

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

Marine! Aflæg et besøg paa**SØMANDSHJEMMET**

A. SAMUEL

TLF. HIRTSHALS 37

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SILKEBORG

Gamle marinere mødes i marinestuen

AKTIESELSKABET

DEN FOLKELEGE FORSAMLINGSBYGN.

Vestergade 26

Tlf. Silkeborg 68

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Tlf 41345

Skibsradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

SKIVE

Harald Espersen Frederiksgade 5

Statsaut. installatør — Ing. M. I. K.

*Radio-apparater Elektriske anlæg***SØNDERBORG**

Sønderborg Andelsmejeri

Telf. 61 — 487

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

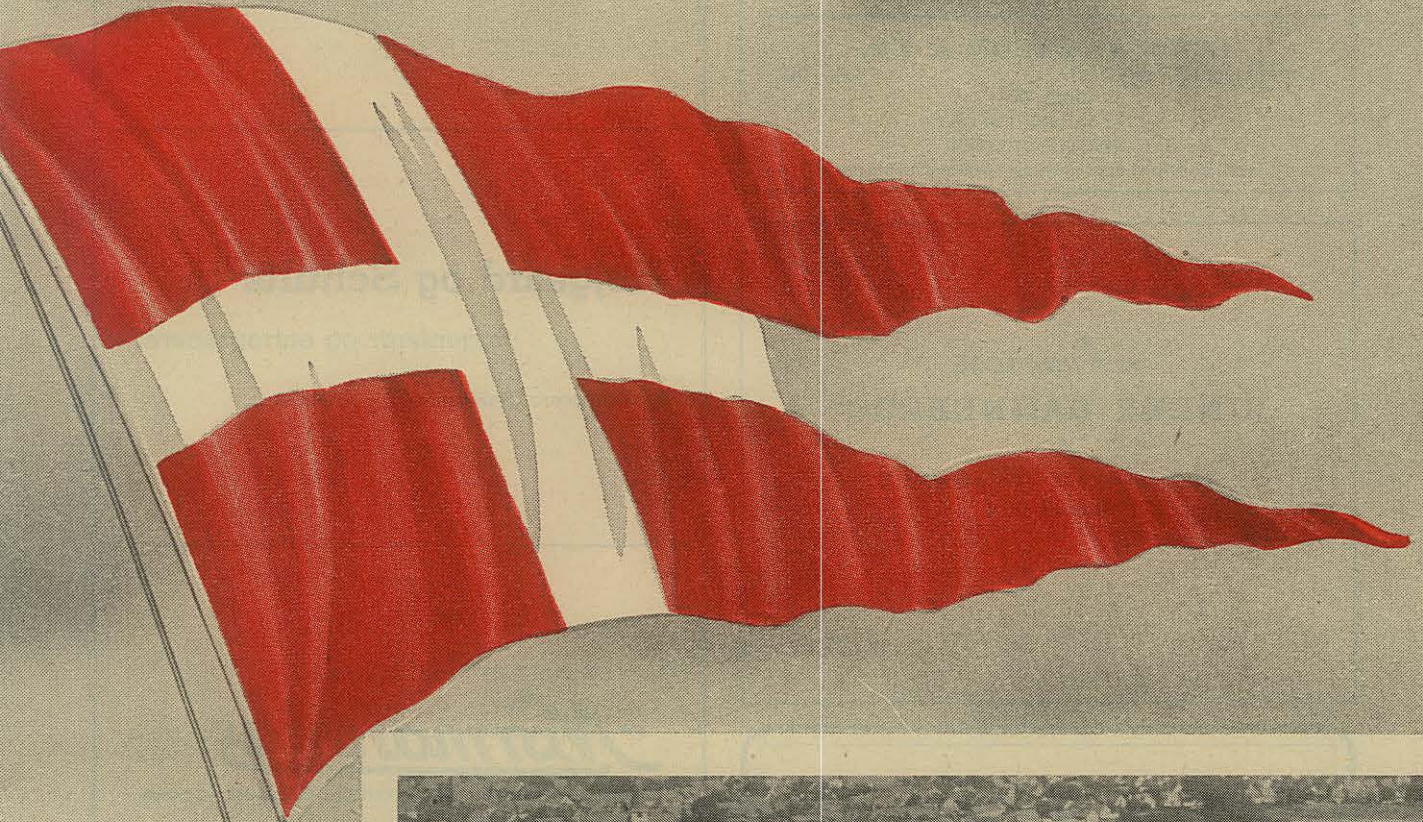
VEJLE^A/_s Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Hovedforeningens og bladets kontor: Havnegade 55, København K., kontortid daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. Palæ 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspektion: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk

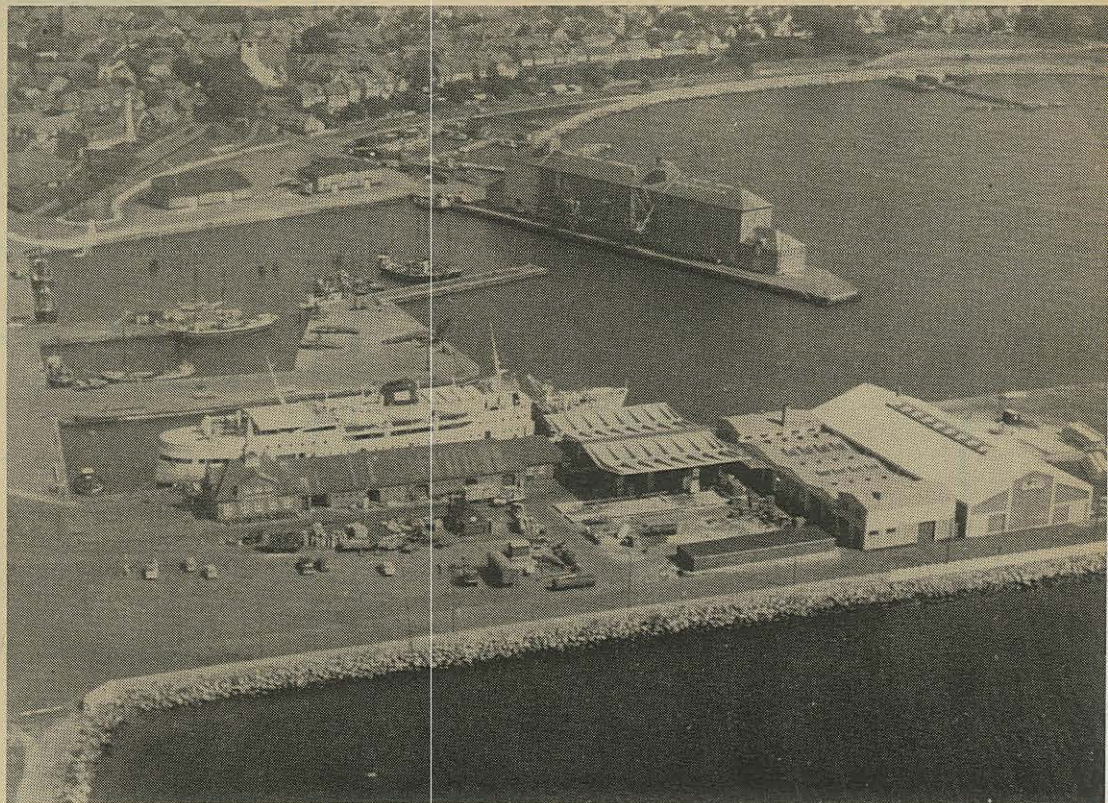
MEMLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte II - April
46. aarg. - 1959

Parti fra Ronne havn.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^{A/s} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
[Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen]

Annoncer
„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

C.K. HANSEN

1856

REDERI OG BEFRAGTNING

•
LINIEAGENTUR
HAVARIAGENTUR
ASSURANCEAGENTUR
IATA-AGENTUR
SPEDITION

•
D/S DANNEBROG A/S

•
AMALIEGADE 35 . KØBENHAVN K.
TELEFON: CENTRAL 72 (20 linier)
TELEGRAM-ADRESSE: »HANSEN«

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard og Schultz ^{A/s}

Ingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Evaldsgade 9 - København

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 . TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Dansk Industri Syndikat

Den 11. marts 1959 fyldte Hans Majestæt *Kongen*, Marineforeningens høje æresformand, 60 aar og rundede dermed den milepæl paa livets vej, som for saa mange betyder, at afslutningen paa en livsgerning nærmer sig.

Dog, Danmarks djærve sømandskonge staar i dag fortsat midt i sin ansvarsfulde gerning som et samlingsmærke for alle danske i ind- og udland og paa havene nær og fjern.

Overalt i vort land fryder man sig over kongefamiliens talrige besøg i de forskellige egne, og ved havnemodtagelserne her, naar det smukke kongeskib DANNEBROG lægger til kaj, glæder mange gamle orlogsgaster og søens folk sig over det djærve nik, der fra vor æresformand altid falder til Marineforeningens medlemmer paa højre fløj.

Hans Majestæt har jo altid følt sig nær knyttet til søværnet og til søfarten — som et lille karakteristisk træk kan anføres, at Kongen i »Haandbog for Søværnet« stadig ønsker at opføres med sit søofficersnummer i forbindelse med anførelse af de sædvanlige data for udnævnelser og forfremmelser — ganske uanset, at majestæten baade her og i de øvrige værns haandbøger indledningsvis er anført som »højstbefalende over forsvaret«.

Paa 60-aarsdagen fik vor høje æresformand overrakt Marieforeningens smukke og karakteristiske æresanker, hvortil vi knytter alle gode ønsker for Danmarks konge i fremtiden, idet vi udtaler søens smukke gamle hilsen:

GUD BEVARE KONGEN

Jac Lichtenberg

SENDEMANDSMØDET 1959

Aarets sendemandsmøde — den store og betydningsfulde sammenkomst i Marineforeningen — vil i aar være af skelsættende art indenfor vort foreningsliv.

For det første er Rønne valgt til aarets mødested. Det er ikke, fordi det tidligere har manglet hverken paa lyst eller opfordring til at holde mødet i Bornholms hovedstad. Baade økonomiske og praktiske vanskeligheder har førhen talt imod og er forekommet uoverstigelige, men nu er det endelig lykkedes for den energiske afdelingsformand at klare disse forhold. Med stor energi har han planlagt, agiteret og fremskaffet et saadant tilbud, at dette ikke kunne siddes overhørigt. Sendemandsmødet i København i fjor vedtog da ogsaa enstemmigt og med stor begejstring at henlægge Marineforeningens landsstævne 1959 til Bornholm.

Som andet steds anført bliver det en virkelig fællesudflugt af de helt store dimensioner. Der er sat en hel dag af til at besøge det meget interessante og fra det øvrige land særdeles forskelligartede landskab med naturskønne steder og talrige historiske minder. Der er ingen tvivl om, at denne foraarstog til den bornholmske klippeø vil blive til glæde for de mange sendemænd og deres damer.

En anden og afgørende ændring i sendemandsmødets tilrettelægning og hele forløb finder vi i damernes deltagelse.

Overalt i foreningslivet vinder damernes deltagelse mere og mere ind. Fortidens isolation hører vi stadig om gennem

beretningerne om de mange »manneaftener« under foreningsmeddelelserne. Det »at snakke skiv« er nu en gang de gamle gasters privilegium, men ogsaa inden for Marineforeningen maa vi sande det gamle ord: at der staar kvinder bag alt.

Derfor vil vi gerne have vore damer frem i lyset; de skal nu med i det officielle program. Det skal ikke blot være nogen, der rejser med, nej, de er med som aktive deltagere i vort landsstævne, de er med paa udflugter, og naar vi mødes i festligt samvær — kun selve sendemandsmødet har vi stadig for os selv.

Det er nye strømninger, der saadan bryder frem inden for Marineforeningen, nye tanker og ideer, der vinder indpas i foreningslivet afpasset efter tidens udvikling. Det er nødvendigt, at vi ogsaa i vor store landsforening er forstaaende og imødekommende over for udviklingens krav, saaledes at Marineforeningen fortsat kan være et staasted for gamle som unge med tilknytning til og interesse for dansk søværn og søfart. Vel spinder vore ældre kammerater mangen en god ende i vore marinestuer i mindernes skær, men ligesom de tidligere prægede foreningen, saaledes maa vi ogsaa forstaa vor tids ungdom med dens tanker og ideer; det er ungdommen, der skal føre Marineforeningen videre, give den et levende præg og en tilknytning til det pulserende liv af i dag, saaledes at foreningen fortsat kan virke og arbejde efter sin formaalsparagraf.

Landssekretæren.

BORNHOLM byder sendemandsmødet velkommen

Paa Bornholm glæder Marineforeningens medlemmer sig meget til at byde sendemandsmødets deltagere velkommen til deres ø. Bornholmerne er glade for deres hjemstavn, der ofte er blevet berømmet af andre danske og udlændinge — faktisk saa ofte, at hvis det havde ligget til bornholmerne at rødme, saa havde de sikkert gjort det forlængst. Man har kaldt Bornholm for Østersøens perle, for Danmarks ferieø, og hvad man nu ellers bruger af udtryk og clichéer. Bornholmerne selv har en rørende lille historie om, hvordan øen er blevet til. Man siger, at da Vorherre var færdig med at skabe verden, havde han faaet lidt til overs. Skov, søer, hedestrækninger, klitter, god agerjord og klipper. Det formede han til en helhed og kastede øen ud i Østersøen. Derfor har man paa Bornholm næsten hele den skandinaviske natur samlet paa dette begrænsede omraade. Dertil kommer, at man kan byde paa idylliske gadebilleder, som man ikke ser ret mange andre steder. Den bornholmske byggeskik med lave, kalkfarvede huse — ofte i bindingsværk — giver smukke bybilleder.

Det kan være den arkitektonisk smukkeste af alle — Svaneke — eller det kan være Gudhjem, der liggende paa sin skraaning næsten er helt sydlandsk. Og tvillingbyerne Allinge-Sandvig skal ikke glemmes, og da slet ikke øens hovedby — sendemandsmødets værtsby: Rønne.

De fleste paa Bornholm har eget hus. Faktisk regner bornholmerne ikke saa farlig meget med folk, der bor til leje. Inde bag husene ligger oftest idylliske haver eller lukkede gaarde. Man er glade for gæster, men vil ogsaa gerne have privatliv. Rønne har nogenlunde samme stilling befolkningsmæssigt som København til det øvrige land. Den har godt 13.000 indbyggere eller en fjerdedel af hele Bornholms befolkning. Man vil ikke mere kunne se sporene af det store bombardement, som lagde saa store kvarterer i ruiner her, medens man i det øvrige land fejrede befrielsen. Man har bygget op, og det nye er formet, saa det glider smukt ind i helhedsbilledet uden paa nogen maade at virke forlorent.

Naar Marineforeningens sendemænd og deres damer kommer hertil, vil vi gerne med en bus tage dem med rundt til Bornholms største turistattraktioner, vise dem den gamle borg *Hammershus*, stolt beliggende paa sin klippeskraant ud mod det blaa hav, vise dem Hammeren, Helligdomsklipperne, den berømmelige rundkirke i Østerlars og Almindingen, Danmarks trediestørste skov, foruden nye veje, der er sprængt gennem klipper og forsynet med relativt kostbare broer, føre dem langs den bornholmske østkyst fra turistbyerne Allinge-Sandvig, hvor der er arrangeret frokost paa Strandhotellet, til Gudhjem og Svaneke. Her kan man nyde en forfriskning paa det gamle hyggelige hotel »Østersøen« lige ud til den lille havn, der er opført af stenkister. Fra Svaneke køres til klitpartiet ved Dueodde.

I Rønne har vi kammeratskabsaften, frokost og festmiddag paa »Industrien«. Her er Bornholms afdelingens marinstue, medens vi har bakker i Hasle, Allinge og Svaneke med egne marinstuer i alle tre byer. Selve sendemandsmødet holdes paa hotel »Dana«.

Afdelingen her paa øen er stiftet i 1922 af pensioneret kriminalassistent *Carl Nielsen*, der igennem mange aar var formand og tillige ogsaa i en aarrække medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse. Han trak sig for nogle aar siden tilbage paa grund af alder og er nu vor æresformand; i Marineforeningens hovedbestyrelse efterfulgtes han af skibsreder *Chr. Petersen*, Rønne.

Marineforeningens Bornholms afdeling har taget sig af en ganske speciel opgave: Siden 1923 havde man paa øens 8 kirkegaarde medvirket ved jordfæstelsen af ilanddrevne, ukendte søfolk. Da dette viste sig at være en upraktisk ordning, er der blevet overladt Marineforeningen et jordstykke paa Rønne kirkegaard, og her bliver strandvaskere fremtidigt begravet i en stor fællesgrav, paa hvilken der i 1945 blev rejst en smuk obelisk med følgende indskrift: »Ukendte Sømands Grav — anlagt af Bornholms Marineforening«. Foreningen har 386 medlemmer, der alle er glade over, at sendemændene og deres damer har efterkommet vor indbydelse. Vi glæder os og haaber at kunne give dem alle et par festlige og oplevelsesrige dage i selskab med bornholmere — ogsaa de røgedel!

Med kammeratlig hilsen.

Chr. H. Christiansen,
afdelingsformand.

Chr. Hassager Christiansen.

Hjertesuk fra en gl. orlogsgast

Hvor hører man tit gamle orlogsgaster — desværre ogsaa indenfor Marineforeningens rækker — tale om deres soldatertid. Vi er jo da soldater allesammen, siger man. Det er beklageligt, at det er nødvendigt at gøre opmærksom paa, at ordet soldat er en fællesbetegnelse for alle, der gør tjeneste ved hæren — lige fra værnepligtig til general.

Jeg ved godt, at det snart er daglig kost at læse i dagspressen om marinesoldater — det er mere sjældent at læse om *orlogsgaster*; men det beviser ikke, at den første betegnelse er rigtig — kun, at pressens magt er stor. Derfor bør vi fra Marineforeningens side protestere, hver gang vi i vor avis støder paa udtrykket marinesoldat.

Forøvrigt har jeg aldrig hørt soldater kalde sig *orlogsgaster*, men utallige gange hørt *orlogsgaster* kalde sig soldater. Da jeg i sin tid skulle paabegynde aftjening af min værnepligt ved søværnets eksercerskole i Arresødallejren, fik mine kammerater og jeg først af alt at vide, at vi ikke var soldater, men *orlogsgaster*. Den lærebog, vi fik udleveret, var ikke lærebog for soldater ved søværnet — endsigne for marinesoldater —, men *lærebog for orlogsgaster*.

Det er kun udtryk for simpelt sløseri, når hærens betegnelseer kritikløst overføres paa søværnet. Hvert værn har sine særpræg — sine særlige udtryk, sine traditioner, som ikke uden videre kan blandes sammen. —

Jeg har hermed gerne villet slaa et lille slag for, at vi i Marineforeningen gaar i spidsen for, at den korrekte betegnelse — *orlogsgast* — bliver anvendt, naar talen er om en værnepligtig ved søværnet.

5284/1950 *Knud J. Birthin,*
kasserer for Aarhus afd.

Marineforeningens Sendemandsmøde med tilsluttede arrangementer i Rønne den 23. og 24. maj 1959

Som flere gange meddelt i medlemsbladet UNDER DANNEBROG falder dette sendemandsmøde i sin tilrettelæggelse og ved sit hele program noget uden for disse møders sædvanlige rammer: det bliver første gang damerne skal med, og samtidig udformes stævnet til — paa grund af et særtillbud i forbindelse med mødestedet — at dække over to fulde dage, baade lørdag den 23. og søndag den 24. maj 1959.

Fredag den 22. maj kl. 2400 afgang med reserveret skib (M/S HAMMERSHUS) fra Havnegadekajen i København. Afgangsklokkeslettet vil dog blive afpasset efter aftenlytogenes ankomsttid til Københavns hovedbanegaard.

Efter ankomsten til Rønne *lørdag morgen* kl. 0800 vil der være tilrettelagt en fælles busudflugt med afgang fra Rønne havn kl. 0915. Der køres til Hammeren, hvor bl. a. *Hammershus ruiner* beses. Derefter gaar turen til »Strandhotellet« i Sandvig, hvor der er fælles frokost.

Efter frokosten køres ad den smukke strandvej via Bokul og Gudhjem til Østerlars rundkirke, som vil blive forevist. Der bliver et kort ophold i Gudhjem, og derefter fortsættes til Svaneke, hvor der paa hotel »Østersøen« er lejlighed til at indtage en forfriskning.

Fra Svaneke afgaar busserne kl. ca. 1600 til klitlandskabet ved Dueodde. Hjemturen gaar gennem Almindingen, der er Danmarks trediestørste skov, med ankomst til Rønne kl. ca. 1830.

Lørdag aften er der kammeratligt samvær paa »Industrien« i Rønne kl. 2000.

Søndag formiddag er til fri disposition*), men vi mødes med damerne kl. 1200 til frokost paa »Industrien«.

Kl. 1400 marcherer sendemændene fra »Industrien« med Marineforeningens Københavns afdelings musikkorps i spidsen til Store Torv, hvor der holdes mønstring. Derefter marcheres til hotel »Dana«, hvor sendemandsmødet afholdes kl. 1415 med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af hovedbestyrelsens årsberetning.
3. Aflæggelse af det reviderede regnskab.
4. Behandling af indkomne forslag ¹⁾
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer ²⁾
6. Valg af revisor og revisorsuppleant ³⁾
7. Eventuelt.

- ¹⁾ A. Forslag fra Silkeborg afdeling om afholdelse af sendemandsmødet 1960 i Silkeborg.
B. Forslag fra Skagen afdeling om afholdelse af sendemandsmødet 1960 i Skagen.

²⁾ Hovedkassereren, orlogskaptajn *Janus Sørensen*, landssekretæren, fuldm. *Honnens de Lichtenberg*, taksator *Arne Sørensen*, Aalborg, skibsreder *Chr. Petersen*, Rønne.

*) Der afholdes dog:

1. Kl. 1000: Stemmeudvalgsmøde paa hotel DANA.
2. Kl. 1000: Skyttelavsudvalgsmøde i Marinestuen.

ne og kommandør *Sv. Greve*, København, afgaar efter tur og er alle villige til genvalg.

I anledning af at Marineforeningens næstformand, grosserer *C. Bønnelycke* er udtraadt af hovedbestyrelsen uden for tur, er KD *Greve* som tidligere meddelt atter traadt i virksomhed inden for hovedbestyrelsen efter orlov, og siden da er der sket den ændring inden for hovedbestyrelsens forretningsudvalgs sammensætning, at KD *Greve* midlt. har fungeret som næstformand og fuldmægtig *O. Maegaard* har virket i den ved grosserer *Bønnelyckes* afgang ledigblevne plads.

Denne ændring indenfor hovedbestyrelsen og dennes forretningsudvalgs sammensætning forelægges herved af hovedbestyrelsen til sendemandsmødets godkendelse.

³⁾ Genvalg foreslaas af prokurist *O. Aarre* og nyvalg af kontorchef *S. Worm-Petersen*.

Rønne kommune vil, medens sendemændene er til møde, være vært for alle damerne ved en busudflugt i Rønne og omegn. Der vil blive budt paa en forfriskning under vejs. Busserne vil afhente damerne ved Industrien kl. 1415, og denne tur ender efter et par timers forløb paa Rønne havn.

Efter sendemandsmødet marcheres til Rønne havn, hvor der nedlægges en krans ved søfartsmonumentet.

Kl. 1900 er der festmiddag paa »Industrien«.

M/S HAMMERSHUS afgaar fra Rønne søndag kl. 2300 med ankomst til København kl. 0700 mandag morgen.

Adgang til deltagelse i landsstævnet paa Bornholm staar aaben for alle Marineforeningens medlemmer med damer og anmeldelse sker snarest ved at indsende et udfyldt anmeldesskema (faas paa hovedkontoret) til Bornholms Turistforening, Rønne (telefon Rønne 810 — postgiro-konto nr. 36861). — Bureauet er beliggende paa Rønne havn, nær HAMMERSHUS' anlægsplads, og fungerer som stævnets sekretariat i samarbejde med Marineforeningens Bornholms afdeling og Marineforeningens hovedkontor — samtidig vil det samlede beløb for de respektive bestillinger være at indsende pr. postgiro til Turistbureauet i Rønne.

Sidste frist for indsendelse af bestillinger er tirsdag den 12. maj, og jo før det udfyldte skema er indsendt, des bedre køjepladser vil der være til raadighed. Der er dog taget hensyn til allerede modtagne anmodninger om køjereserveringer, anmeldesskemaerne maa dog alligevel udfyldes som en bekræftelse med bemærkning om, at køjereserveringsanmodning allerede er indsendt.

Anmeldesskemaet indeholder alle praktiske oplysninger om arrangementer, klokkeslet og priser.

Snarest efter skemaets modtagelse vil et samlet billethefte med nummererede billetter (ogsaa til køjepladserne) blive tilsendt fra Rønne. Der kan ikke paaregnes køjepladser eller deltagelse i bustur og maaltider uden forudgaaende anmeldelse — skriv derfor i god tid.

Husk festemblemet, sangbogen og det sædvanlige gode humør, som plejer at præge Marineforeningens landsstævne.

Fra Hovedbestyrelsen

Gennem Hs. Majestæt Kongens jagtkaptajn, kommandør *Sv. Greve*, der er medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, har Marineforeningen i anledning af Æresformandens 60-aars fødselsdag overrakt Marineforeningens æresanker til anbringelse i kongeskibet DANNEBROG.

I den anledning er fra æresformanden modtaget:

For den smukke gave til min 60 Aarsdag bringer jeg min hjerteligste Tak.

FREDERIK R.

I anledning af Kongens fødselsdag modtog Marineforeningen en telegrafisk hilsen fra et medlem i USA, *John Gutunberg Dahlquist*, der for nogle aar siden med begejstring deltog i jubilarstævnet. Formanden har sendt en telegrafisk tak med hilsen fra kammeraterne i det gamle land.

Den 7. marts fyldte Marineforeningens formand, kommandør *G. de Lichtenberg*, 65 aar, og dermed meldte den ubønhørlige aldersgrænse sig, thi med udgangen af marts maaned 1959 har kommandøren fratraadt sin tjeneste i søværnet og som hjemneværnsflotilleinspektør.

Indenfor Marineforeningen synes vi nu stadig, at vor formand er ung og spændstig, han deltager med liv og interesse i foreningsarbejdet og har ved sine mange besøg rundt om i afdelingerne paa mange maader virket inspirerende. Det var derfor kun saa naturligt, at kammeraterne indenfor Marineforeningen bragte ham en hyldest paa den »runde« fødselsdag. Paa Marineforeningens vegne var hovedbestyrelsen vært ved en reception i Søofficers-Foreningens lokaler, som hurtigt fyldtes af gratulanter, blomster og gaver.

Paa hovedbestyrelsens vegne overrakte hovedkassereren, OK *Janus Sorensen*, et smukt maleri af marinemaleren *Fr. Landt*, et billede af inspektionskutteren MAAGEN i haardt vejr under Grønland. Det var med dette skib, at kommandøren under sin chefstid paa Grønland tog en haard og meget farlig tørn.

Blandt de mange gratulanter maa nævnes: Chefen for Søværnet samt viceadmiral *A. H. Vedel*, kontreadmiralerne Hs. kgl. Højhed Arveprins *Knud, Lundsten, Pontoppidan* og *Linde*, chefen for Hjemmeværnet, generalmajor *Johnstad-Møller* samt en talrig skare af søofficerer og private venner. Af Marineforeningens medlemmer saas bl. a. landssekretæren, sejmagermester *Chas. Mortensen*, Randers, fuldm. *O. Maegaard*, formanden for Frederiksberg afd., raadmand *Petersen*, formanden for Københavns afd., grosserer *Poggensee*, formanden for Fredensborg afd., for Københavns skyttelav samt talrige medlemmer fra forskellige andre afdelinger. Fra Danske Soldaterforeningers Landsraad mødte en deputation, ligesom Det maritime Hjemmeværn var repræsenteret, medens huset fyldtes med blomster og hilsner; der blev herigennem givet mærkbart bevis for, hvor afholdt kommandøren er i vide kredse.

Under 20. marts 1959 er Marineforeningens landssekretær, fuldmægtig *G. Honnens de Lichtenberg*, som forretningsfører i Søofficers-Foreningen i anledning af denne forenings 100 aars jubilæum udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen.

Hovedbestyrelsens gave overrækkes. Fra venstre: Formanden, *O. Maegaard*, landssekretæren, hovedkassereren og kommandør *Sv. Greve*.

Den 2. april 1959 fejrede Søofficers-Foreningen sin 100 aars bestaaen ved en reception i de smukke, nyistandsatte foreningslokaler i det gamle Søkvæsthus. Blandt de mange gratulanter mødte Marineforeningens formand og fuldmægtig *O. Maegaard*, der som gave medbragte en sølvflaskebakke med inskription.

Den 2. april 1959 nedlagde Marineforeningens formand og fuldmægtig *Maegaard* i forbindelse med chefen for kystbefæstningens og kystartilleriforeningens kransenedlægning en krans paa mindesmærket for de faldne paa Holmens kirkegaard.

Marineforeningen har ladet udarbejde en ny optagelsesblanket, der er indpasset til og fremtidig vil være indlagt i de værnepligtiges orlogsbøger ved hjemsendelsen. De udfyldte optagelsesblanketter indsendes af praktiske grunde til hovedkontoret, som ekspederer dem videre til de paagældende afdelinger. Det er konstateret, at disse nye blanketter er blevet benyttet i vid udstrækning; spildprocenten er reduceret betydeligt, og der næres haab om, at denne nye optagelsesblanket vil faa betydning i agitationsarbejdet, og Marineforeningen retter en tak til Søværnes personelkontor for forstaaelse og hjælp i denne sag.

Marineforeningens æresmedlem, kommandør *Paul Ipsen* og frue fejrede 25/3 — paa grund af kommandørindens langvarige sygdom under stille former — deres guldbryllup, hvortil Marineforeningen sendte en blomsterhilsen.

Fra vor gamle formand er modtaget:

Hjærtelig tak for den meget smukke blomsterhilsen til vor guldbryllupsdag, som glædede os meget.

Med venlig hilsen.

Ellen og Paul Ipsen.

Marineforeningen mindedes de omkomne fra M/S HANS HEDTOFTs forlis med en smuk krans til højtideligheden i Holmens kirke, hvorfra kransene herfra alle henlagdes ved søfolkens mindeanker i Nyhavn, og i anledning af, at for-

manden for Marineforeningen overfor departementschefen i Ministeriet for Grønland havde givet udtryk for Marineforeningens deltagelse i sorgen over M/S HANS HEDTOFTs forlis og det dermed forbundne store tab af menneskeliv, er modtaget:

Kære Kommandør Lichtenberg.

Mange tak for Marineforeningens venlige brev af 5. februar 1959 og for Deres sympati, som har glædet mig meget.

Med venlig hilsen.

Deres hengivne

Eske Brun.

Den 12. maj 1959 afholdes »Soldaterhjemmenes dag« tilrettelagt af »Samraadet for det frivillige soldaterarbejde i Danmark«.

Ved denne lejlighed sælges det kendte 25-øres mærke til støtte for de ca. 75 soldater-, orlogs- og CF-hjem, der er oprettet til gavn for værnepligtig dansk ungdom. Det er samraadets haab, at der til dette arbejdes videreførelse fortsat vil kunne indsamles de fornødne midler, og Marineforeningen skal for sin part anbefale, at der gennem køb af det lille mærke ydes hjælp og støtte i denne sag.

Tilgang af nye medlemmer i jan. 1959

Aarhus 10, Birkerød 2, Bornholm 16, Damhussø 1, Ebeltoft 7, Esbjerg 3, Fredericia 2, Frederikshavn 1, Frederiksværk 4, Gentofte 1, Gilleleje 3, Glostrup 6, Hals 2, Haslev 1, Herning 4, Hjørring 1, Holbæk 6, Hundested 2, Hørsholm 14, Kalundborg 3, Kerteminde 2, Kolding 2, Køge 2, Lemvig 3, Løgstør 2, Marstal 9, Nyk. Morsø 4, Nykøbing Sj. 2, Næstved 4, Odder 3, Odense 4, Padborg 3, Randers 7, Ribe 1, Ringkøbing 1, Roskilde 2, Rudkøbing 4, Skagen 5, Skive 1, Skælskør 1, Slagelse 5, Stevns 3, Thisted 3, Varde 2, Vejle 4, Vordingborg 2, Ærøskøbing 2 — ialt 173 medlemmer.

Samtidig er udmeldt 59 medl.

Fra Søværnet

Ved sin afgang som hjemmeværnsflotilleinspektør modtog kommandør *G. de Lichtenberg* det nyindstiftede »Hjemmeværnets Fortjensttegn«, og paa kommandørens sidste tjenestadg modtog han det svenske Sjövärnsskårs förtjensttecken i guld, der blev overrakt af chefen for Sjövärnsskåren, kommandør *Percy Greve Hamilton*, tidligere ordförande for FLOTTANS MÄN i Malmö.

Pr. 1. april 1959 har kommandør *J. H. Jegstrup* tiltraadt tjeneste som hjemmeværnsflotilleinspektør.

Den 1. april frattraadte Orlogsværftets mangeaarige direktør *N. K. Nielsen* sin stilling efter at være fyldt 70 aar. Han afløstes af den hidtidige underdirektør *Hans Henrik Schou-Pedersen*. Den nye direktør, der blev maskiningeniør i 1932, ansattes umiddelbart derefter som konstruktør ved Marinens Flyvevæsen og kom i 1934 ind paa Holmen som ingeniør og leder af Orlogsværftets flyvemaskinafdeling. I 1940 blev han lektor i aeroplanlære ved Polyteknisk Lære-

anstalt, og i 1953 udnævntes han til underdirektør for skibsbygningsafdelingen paa Holmen.

Orlogsmuseets udstilling

har udsendt sin første aarsberetning, der dog kun omfatter godt ni og en halv maaned, idet udstillingen blev aabnet 12. marts 1958 i den gamle skipperkirke Sct. Nicolai, hvor museet raader over 1. etage i kirkebygningen.

Museet har haft 15.414 besøgende, deriblandt besætninger fra en række udenlandske orlogsskibe. Ligeledes har Marineforeningen — dels ved det aarlige jubilarstævne — dels ved enkeltvis besøg af forskellige afdelinger — vist stor interesse for den smukke udstilling, som saa givetvis har afhjulpet det mangeaarige savn, som modelsamlingens lukning havde affødt. Sidste efteraar paabegyndte museet et særligt oplysningsarbejde rettet mod den opvoksende ungdom.

Gennem længere tid havde man noteret navne paa en kreds af drenge i alderen 12—15 aar, der gentagne gange havde aflagt museet besøg, og i begyndelsen af december tilsendte man disse ca. 40 drenge hver et partoutkort for to aar. Samtidig indbød man de unge til en særlig rundvisning paa museet, idet det er tanken i vinterens løb at samle drengene nogle gange, saa de kan faa særlig lejlighed til at sætte sig ind i de enkelte genstande og deres historie.

Museet har katalogiseret 244 genstande og fotografier, udskrevet ca. 3000 kilde-henvisningskort til det nyoprettede Marinehistorisk Registratur og paabegyndt et avisudklipregister. Nu vil man ogsaa oprette et foto- og pladearkiv. I et og alt arbejder Orlogsmuseet efter samme retningslinier som Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg. Arbejdet koster imidlertid penge, men man har for 1957-58 opnaaet samlede tilskud paa ca. 130.000 kr.

Til afløsning af de tre fregatter og det ene inspektions-skib, der for tiden varetager fiskeriinspektionen omkring Danmark, Færøerne og Grønland, har Søværnet udarbejdet en plan for bygning af fire fiskeriinspektionsskibe, der hver forsynes med landingsdæk og hangarplads for to helikoptere. Foreløbig har Finansudvalget bevilget 24 mill. kroner til bygning af de to første skibe.

I nær fremtid udrangeres otte af kystflaadens skibe, og herefter gaar de sandsynligvis til ophugning. Salgsbetingelserne skal dog først fastsættes, og endnu er alt brugbart materiel ikke fjernet fra skibene, saa de vil i de første maaneder blive liggende paa Holmen.

Udrangeringen, der sker pr. 1. april, drejer sig om de saakaldte Krieger-baade, patruljebaadene KRIEGER, KRABBE, BUHL, BILLE, HAMMER og HOLM, der alle er byggen paa orlogsværftet. Projekteringen stammer fra før 2. verdenskrig, men de blev ikke bygget før efter denne, idet bygningen blev udsat for at undgaa beslaglæggelse. Da de efter krigen blev søsat og færdigbygget, var deres taktiske værdi ikke stor, og de var ogsaa i flere henseender forældede.

De to øvrige skibe, der udrangeres, er minestrygerne SØHESTEN og SØLØVEN. De er bygget paa orlogsværftet og søsat henholdsvis kort før og under krigen, og begge skibe blev okkuperet af besættelsesmagten i 1943. Mens SØHESTEN blev taget ved et overrumplingsangreb, var SØLØVEN i kamp. Efter krigen blev SØLØVEN fundet i Aarhus, mens SØHESTEN laa i Brunsbüttel ved Ejderens udmundning i meget slet forfatning.

Der er ingen ceremoni med udrangeringen, datoen er blot fastsat for at have en skæringsdato, hvor de otte kystflaade-fartøjer »er ude af sagaen«.

Nyt orlogshjem paa Holmen.

Det grundtvigske soldaterhjemsarbejde aabnede i januar maaned et nyt orlogshjem paa Holmen. Dette orlogshjem er særlig beregnet for kystflaadens mandskab, medens det hidtidige KFUM orlogshjem paa Søværnets kaserne særlig tager sig af kasernens mandskab.

Søværnets kirkebon

Vor Herre og vor Gud! Du, som alene spænder himlene ud og styrer søernes rasen, som har sat grænser for vandene indtil dag og nat hører op. — Tag i din almægtige og naadige varetægt os dine tjenere og den flaaede, hvori vi tjener. — Bevar os fra havets farer og fra fjendens vold, at vi kan være et skjold for vor konge, Frederik den Niende, og for vort land, og et værn for dem, der farer paa havet i lovlig færd, saa vore landsmænd i fred og tryghed kan tjene dig, vor Gud, og vi i sikkerhed kan vende tilbage for at nyde vort lands goder og vort arbejdes frugt og med taknemlig ihukommelse af dine naadegaver prise og ære dit hellige navn for Jesu Kristi, vor Herres skyld. — Amen.

Gengivelse af »The Naval Prayer«, der i den engelske flaaede hver søndag fremsiges af skibschefen. Oversættelsen er foretaget under ÆGIRs togt over Atlanterhavet i efteraaret af skibets chef, kommandør *A. Helms*, og orlogspræst *Scheller-Nielsen* og benyttedes ved gudstjenesterne om bord.

Det grønlandske skibsforlis

M/S HANS HEDTOFTs forlis var en sørgelig tragedie, der har rystet os alle.

Et kostbart, stærktbygget skib, udstyret med alle moderne tekniske hjælpemidler, blev paa sin jomfrurejse tvunget i dybet af de vældige naturkræfter, overfor hvilke nutidens tekniske snille kom til kort.

De sparsomme oplysninger, der foreligger om den tragiske hændelse ved *Kap Farvel*, tyder paa, at skibet under stormende kuling og snetykning er kommet ind i storisen, og her formentlig har tørnet et isfjæld eller større isskosse, og trods en beundringsværdig indsats fra den tyske trawler JOHANNES KRÜSS for at yde assistance til det nødstedte skib, sank HANS HEDTOFT efter ca. 4 timers kamp mod elementerne.

95 menneskeliv blev offer for polarregionens ubarmhjerlige favntag.

Blandt de omkomne var ogsaa 3 medlemmer af Marineforeningens Godthaab afdeling.

De havde glædet sig til efter aars virke i Grønland nu at være »homeward bound« med det nye, dejlige skib, og saa ville skæbnen, at de fandt deres grav i det fraadende, isfyldte hav.

Vi vil mindes disse kammerater, idet vi udtaler et:

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Janus Sørensen.

Et spørgsmaal du bør overveje

Paa Marineforeningens 8. distrikts (Nordvestjylland) aarlige sammenkomst i fjor stillede *Thyborøn* afd. spørgsmaalet: »Hvorfor deltager saa faa i vore møder og sammenkomster?«. Spørgsmaalet blev drøftet paa den maade, at samtlige afdelinger (alle distriktets afdelinger var repræsenteret) aflagde beretning om det forløbne aars virksomhed — noget middel eller en udvej til at ændre forholdene fandt man ikke, men man var enige om, at den almindelige mødeatræthed var en tidsfaktor suppleret med tidens mangfoldige underholdningsfristelser og selskabelighed. Men alligevel var det deltagernes opfattelse og ønske, at netop marineforeningskammerater mere end andre foreningers medlemmer burde kunne samles, idet vi har vore dejlige marinestuer, som mange andre ogsaa har glæde af at benytte, vi har vore traditioner og ceremonier, der minder os om orlogstidens lære: disciplin, respekt for flaget og for dem, der ikke var søfolk, men kom paa togt med flaadens skibe til fremmede havne, et uforglemmeligt og dyrebart minde for livet.

Et 80-aarigt medlem fortalte mig engang om sin tjeneste i marinen i 1887 ombord i korvetten DAGMAR. Denne tid, sagde den gamle orlogsgast, har altid staaet for mig som det skønneste og lærerigeste afsnit i min tilværelse, mage til kammeratskab har jeg aldrig oplevet — selv under søsygens kvaler. Det har altid været mig en glæde at opfriske disse mine ungdomsminder i Marinestuen sammen med andre gamle orlogsgaster under skibslanternens skin, og mens skibsklokken melder hele og halve timer. Størst af alt for mig var dog flaghejsningen. Mens dette foregik, gik mine tanker tilbage til en Nordsø-rejse, hvor vi passerede en dansk bark; ene to paa havet blev der kippet flag. I dette øjeblik nemmede jeg en dyb og varig forstaaelse af flagets særlige betydning for søens folk. Vi har allesammen minder fra vor orlogstid, nogle maaske ogsaa om genvordigheder og strabadser. De mørke minder fortøner sig med aarene. Naar vi mødes i vore marineforeninger til en ulkeaften med vor dejlige sangbog og sømandsklaveret, saa forekommer det os, at vi har været meget heldige med, at vor tjenestetid blev i den danske orlogsflaaede.

Mød næste gang der kaldes paa dig; du faar det engang ligesom orlogsgasten fra korvetten DAGMAR.

Morsø Marineforening. - P. C. Mouritzen.

Marineforeningens distrikt 1, Nordsjælland

afholdt 12/4 distriktsmøde paa hotel »Prinsen« i Roskilde. Ganske vist havde influenzaen gjort sit indhug i de anmeldte deltageres skare, men der var dog godt fremmøde, og man hyggede sig i Roskilde afd.s nymonterede, meget smukke marinestue, som ved denne lejlighed fik en sjælden gave fra marinestuens skaber og velynder, grosserer *Ejler Petersen*, i en brevpresse af træ fra Kong Chr. IV's flagskib TREFOLDIGHEDEN.

Efter spisningen holdt landssekretæren et foredrag om »Tordenskiold«, hvorpaa man drøftede forskellige forhold i tilknytning til det kommende sendemandsmøde i Rønne, herunder afdelingernes økonomi og det forbavsende i, at provinspressen i mindre byer ikke ønskede at omtale begivenheder o. l. inden for Marineforeningen, uden at man samtidig betalte for en annonce.

Baadsmanspibens oprindelse

Af Marineforeningens hovedkasserer, orlogskaptajn SP Janus Sørensen

Fra den af Socony Mobil Oil Co. New York udgivne publication THE COMPASS, marts-april 1957, er taget følgende uddrag om baadsmanspiben.

»Begravet et eller andet sted ligger det ubeskrevne blad om baadsmanspiben, hvis skingrende, højt stemte tone gennem aarhundreder har været en særpræget maritim foreteelse.

Ved dens kalden har søfolk gennem tiderne sprunget paa utallige fordæk og ruf for at sætte eller bjerge sejl, eller de er blevet beordret til deres opholdsrum om læ for at skaffe eller sove. Det er muligt, at piben eller fløjten allerede paa et tidligt tidspunkt har placeret sig som et »kommandoinstrument« om bord.

Kloge historikere mener, at grækerne brugte en slags pibe med højstemt klang paa deres galejer, og at de saa-

ledes var skabere af baadsmanspiben. Ældre tiders optegnelser beretter, at baadsmænd gav signal til roerne ved at blæse en høj, pibende lyd paa et fløjtelignende instrument. Historien beretter dog intet om, hvor vidt det var første gang, et saadant instrument anvendtes. Det er rimeligt her at betragte størrelsen og udstrækningen af den gamle græske marine, og tanken ligger da nær virkeligheden.

I slutningen af det 13. aarhundrede hørte fløjten med til en maritim officers udrustning og var som saadan en slags tegn paa kommando. I datidens smaa skibe var det bekvem for en skibschef eller vagthavende officer at give kommando fra poopen ved brug af fløjten.

200 aar senere var fløjten tilsyneladende indført i alle søfarende nationer. De britiske arkiver giver i et dokument dateret 1488 skildring af en attack mellem engelske skibe og venetianske galejer udfor Isle of Wight. Under fægtingen »the master of the galleys blew his whistle and beat to quarters with such effects, that he succesfully frustrated the english attack«. Dokumentet indeholder intet om, hvor vidt den engelske kaptajn enten havde eller brugte en lignende fløjte. Det er muligt, at fløjten paa det tidspunkt endnu ikke var almindeligt benyttet i den engelske flaade, og at dens indførelse først fandt sted paa det tidspunkt. Det er imidlertid kun et tankeeksperiment, idet der ikke foreligger nogen dokumentation, som man kan føre tilbage til.

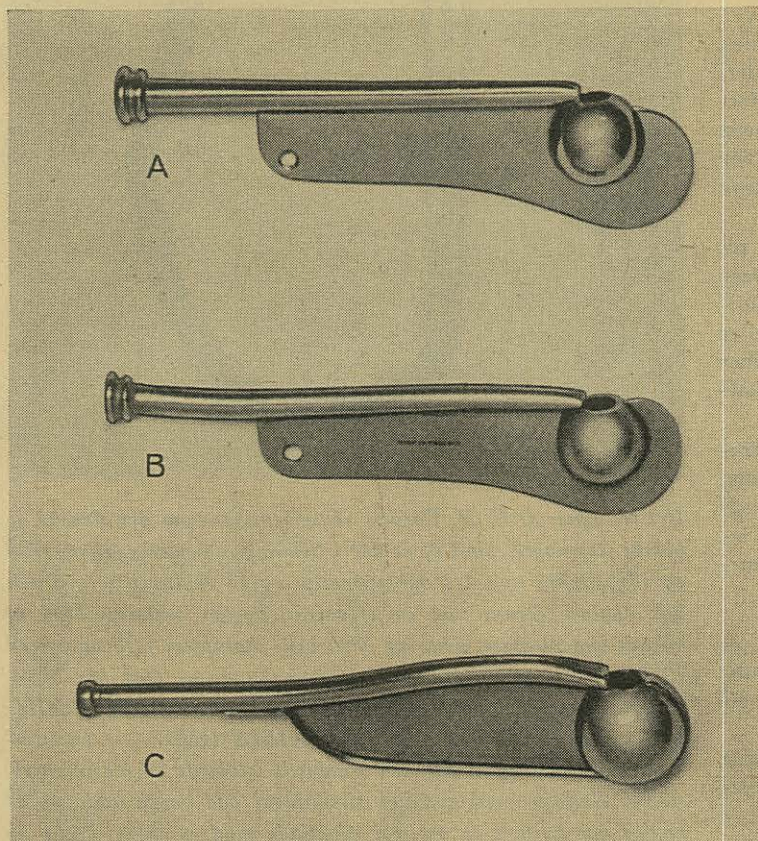
Noget tyder imidlertid paa, at det øjensynligt var kaptajnen, som gjorde brug af fløjten, og ikke baadsmændene.

En interessant vending i baadsmanspibens anvendelse er Lord Admiralens fløjte.

Den første autentiske brug af en saadan blev baaret af Lord Admiral, Sir Edward Howard omkring 1513. I oktober 1515 bar Henrik VIII en fløjte under søsætningen af en stor galej, som han døbte PRINSESSE MARY. Denne meddelelse skyldes den franske ambassadør, som overværede søsætningen, og han skrev følgende: »Henry acted as pilot« og bar en guldbroderet maritim uniform og en guldkæde, i hvilken der hang en fløjte, som »blew nearly as loud as a trumpet«.

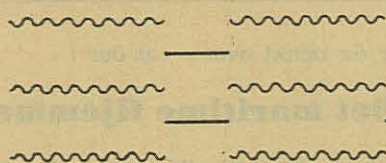
Historien beretter om en lignende fløjte, baaret af Jarlen af Southampton, admiral i den engelske flaade, under en reception for Anne of Cleves i Calais i 1536. I et citat beskrives hans uniform, »hvortil han bar en kæde, i hvilken der hang en guldføjte besat med ædle stene af stor værdi.«

Historien erindrer os her om den kendsgerning, at en fløjte noget lignende vor tids baadsmanspibe blev baaret som æresbevisning af indehaveren af et embede eller en kommando af Lord Admiralen fra Henry VIII's tid til dronning Elizabeth's.

A: Dansk fløjte B: Engelsk oprindelse C: Tysk oprindelse.

SIGNAL FOR SKAFNING OG UDPURRING

Et langt, fint stød efterfulgt af tre gange: Lang, grov trille — kort, fint stød og lang, grov trille, sidste gang efterfulgt af tre korte, fine stød.

»Overgangen i skibenes fremdrivning fra aarer til sejl har paa den tid formentlig været den vigtigste faktor til at faa lagt piben eller fløjten i baadsmandens hænder. Da sejlmanøvrerne almindeligvis ikke var mulig at gennemføre fra poopen alene, blev resultatet, at piben betjentes af baadsmanden eller en af de øvrige befalingsmænd. Dette menes at have fundet sted allerede paa saa tidligt et tidspunkt som i 1540, hvilket fremgaar af en beretning om BARBARES's rejse til Brasilien. Her fastslaaes det, at quartermesteren — en lavere underofficersgrad — ligesom baadsmanden var beskæftiget med sejlene og havde en »fløjte og kæde af sølv«.

Hvorfor og hvomaar fløjten blev kaldt *baadsmandspibe*, er ikke kendt, men det er formodentlig sket efterhaanden paa en naturlig maade. Baadsmanden (eller højbaadsmanden — skibets ældste matrosunderofficer) kom med tiden til at beklæde en ledende underofficersstilling. Som saadan var bl. a. hans opgave at kontrollere dækstjenesten og udstikke folkene til dagligt rutinearbejde. Med piben til sin raadighed var det naturligt for ham at bruge den i stedet for at raabe af sine lungers fulde kraft.

I begyndelsen var det kun en form for støj, men lidt efter lidt begyndte han at frembringe signaler, der dækkede over besætningens udførelse af forskelligartet tjeneste, mønstringer o. l. Igennem nært samarbejde med de højere underofficersgrader blev fløjten kendt som »piben hørende til baadsmanden« eller rettere betegnet baadsmandspiben.

I vor tid benyttes baadsmandspiben kun i søværnets skibe og paa maritime kaserne. Dens skingrende opmærksomhedssignal kan via et højtaleranlæg høres overalt i et moderne orlogsskib eller paa en kaserne, det være sig, naar der f. eks. pibes til mønstringer eller øvelser, til flaget, til skafning o. s. v.

»En ting er sikkert, det stadig moderne instrument er muligvis en af de mest interessante ting, der kan gøres til genstand for undersøgelser vedrørende marinetraditioner, og er utvivlsomt et instrument, der er lige saa gammelt som skibstjenestens selv.«

Det fremgaar af ovenstaaende, at det ikke er muligt helt nøjagtigt at tidsbestemme baadsmandspibens indførelse i de forskellige nationers orlogsskibe.

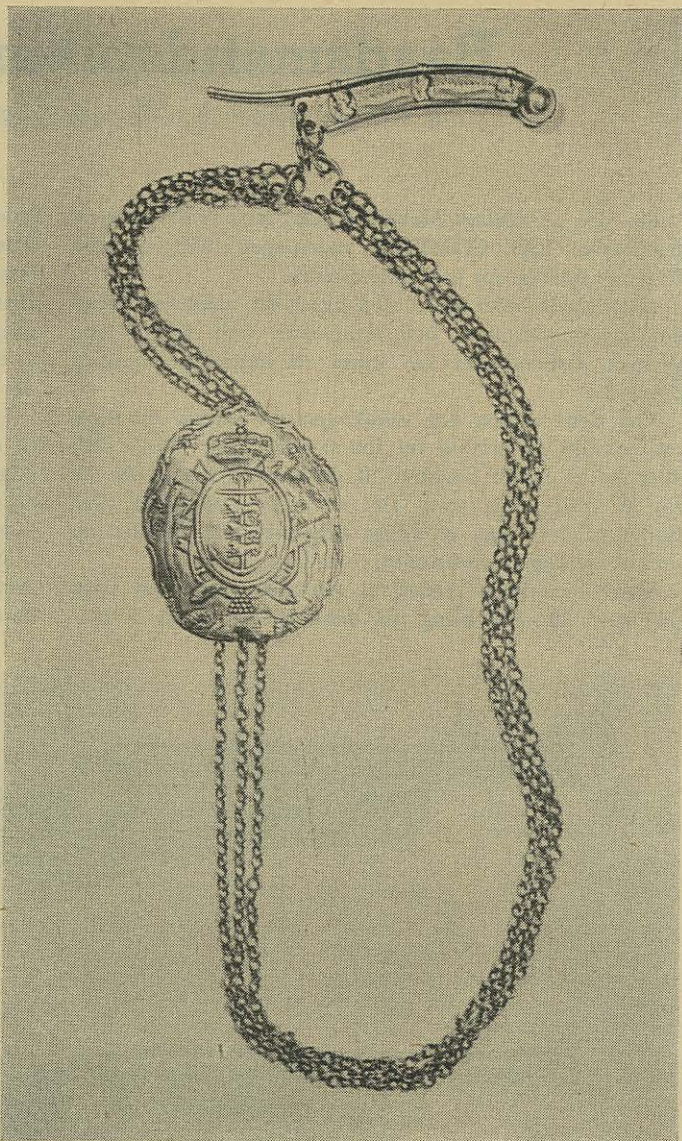
Vedrørende tidspunktet for baadsmandspibens indførelse i den danske orlogsflaade har en undersøgelse heraf givet følgende resultat.

I kong Christian IV's egenhændigt underskrevne Krigs-Artikler dateret den 8. maj 1625 findes følgende anført i § 55:

»Hvo som forsover eller forsømmer Pibe-Signallerne (Sjøfløjten) han skal første Gang straffes »til Masten«, anden Gang i Jern paa Vand og Brød, tredie og fjerden Gang med at springe fra Raanen og kølhales eller højere«.

Det fremgaar altsaa heraf, at der allerede paa det tidspunkt har været anvendt fløjte til opmærksomhedssignal og lignende i skibene.

Efter Tidsskrift for Søværnen
(fortsættes)

Det fremgaar af H. H. Garde's »Efterretninger om den danske og norske Søemagt«, bind 4, at der i betalingsreglementerne af 1793 og 1816 findes opført 1 quartermester og 12 chaluproere ved den kgl. chalup. Denne var en 16-aarers, bygget omkring 1780 af ukendt baadebygger, omkring 1890 blev chaluppen forlænget med 12 fod i Orlogsværftets bådebyggerværksted. — Den har bl. a. været benyttet ved stabelaflobninger paa Holmen i 1894 (HEJMDAL), 1896 (SKJOLD) og 1918 (NIELS IUEL). — Quartermesteren i chaluppen bar i en 3-dobbelt sølvkæde en meget smuk, større sølvfløjte med nydelige ciseleringer paa begge sider, og til kæden var fæstnet en ret stor sølvplade med et anker, krone og vaaben m. m. som vist paa afbildningen. — Fløjten og kæden findes nu paa Orlogsmuseet.

Har du tænkt over — at der i

Det maritime Hjemmeværn

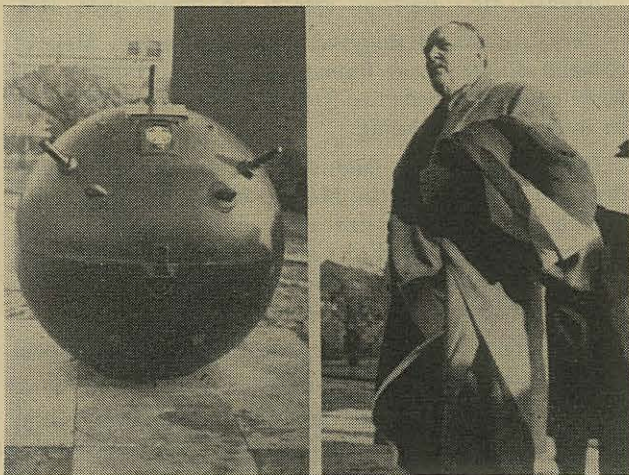
ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

Forenings- Meddelelser

Næstved afd. afslørede 7/12 1958 en minebøsse opstillet paa havnen ved en smuk højtidelighed. 5. regiments musikkorps fra Vordingborg koncerterede, hvorefter flaget førtes til højre fløj af de paa geled opmarcherede medlemmer.

Afd.s formanden motiverede i sin velkomst, hvorfor man ogsaa i Næstved ønskede at gøre et arbejde for handelsmarinens mænd og gav ordet til skibsmægler *Karl Em. Hansen* som repræsentant for den komité, der søger rejst et sømandshjem i byen. Skibsmægleren redegjorde for dette arbejde, og afd.s formanden takkede for det initiativ, der her udføres.

Minebøssen afsløres i Næstved.

Afd.s æresmedlem, fabrikant *C. F. Jensen*, fjernede derpaa dækket fra minebøssen og overgav nøglen til den til skibsmægleren med ønsket om, at meget ville komme til at rummes i dens indre.

Højtideligheden, der havde samlet mange tilskuere, blev afsluttet af regimentsmusikken.

Søllerød afd.s møder er altid i høj grad maritimt præget — her kunne mange andre lære meget af mødetilrettelæggelsen. — Den 15/1 1959 fortalte en ung gæst fra Virum statsskole om, hvorledes 50 elever overværede m/s BASRAs stabelafløbning; skolen har tegnet fadderskab for dette skib. En anden ung gæst fra Nærum fortalte om sine oplevelser som messedreng med en ØK-baad gennem Panamakanalen og videre. Disse foredrag var kædet sammen af afd.s arrangør, *Rex*, der redegjorde for ØKs organisation.

1/2 besøgte afd.s medlemmer Orlogsmuseets udstilling, Holmens kirke, ELBJØRN, »Bethel« og m/s JENS BANG — igen et af *Rex'* straalende arrangementer.

Bogense afd. holdt genfs. 17/1, hvor formanden mindedes afdøde købmand *Ellef Hansen* og fisker *William Pedersen*. Flytningen af marinestuen blev omtalt. Genvalg. Fra Odense afd. var mødt 22 kammerater med hovedbestyrelsesmedlem, ingeniør *Fyelling* i spidsen, idet den nye marinestue blev indviet ved denne lejlighed.

Frederiksværk afd. udnævnte ved sin nyttaarsfest 31/1 sit mangeaarige medlem, maskinmester *E. Godtfredsen*, til æresmedlem.

Næstved afd.s formand mindedes ved genfs. den 3/2 de kammerater, der var gaaet bort i aarets løb, og gav udtryk for den bekymring, der næredes for m/s HANS HEDTOFTs skæbne. Genvalg.

Roskilde afd. mødtes til genfs. i sin nye marinekahyt paa hotel »Prinsen« den 4/2, hvor 3 kammerater modtog 25-aarsemblemet.

Gentofte afd.s genfs. løb af stabelen 4/2. Formanden mindedes ofrene ved HANS HEDTOFT-katastrofen og de afdøde kammerater. Omtalte marinestuens flytning til gode og smukke forhold. Marineforeningens hovedkasserer, der er medlem af denne afdeling, udtalte sin glæde over, at afdelingen altid var i forhaanden med kontingentet til hovedkontoret; der var desværre mange afd., der her kunne lære noget.

Kongens Lyngbys genfs. fandt sted 5/2, hvor formanden kunne aflægge et smukt regnskab for saavel afd. som for marinestuen. Til best. nyvalgte tømrer *Edw. Jensen*, iøvrigt genvalg. Afd.s venskabsafdeling, *Flottans Män* i Halmstad, afholdt 20 aars jubilæumsfest 21/3 med deltagelse af flere kammerater fra Kongens Lyngby.

Glostrup/Taastrup holder aldrig generalforsamling, denne er her erstattet af noget saa fint som »admiralsforsamling«, i aar fandt den sted 5/2. Genvalg. Afd. tæller nu 95 medlemmer.

Randers afd. genfs. i marinestuen 7/2 blev formentlig den sidste i afd.s gamle hjem i »Gl. Toldbod«, idet bygningen skal nedrives, og dermed skal landets første og en af de smukkeste marinestuer holde flyttedag. Det var afd.s daværende formand, hovedbestyrelsesmedlem *Chas. Mortensen*, der for 26 aar siden her skabte den første marinestue og dermed indførte et begreb af uvurderlig værdi indenfor Marineforeningen hele landet over. Det vedtoges i løbet af juli at flytte marinestuen til restaurant »Gudena«, saaledes at indvielsen kunne ske i forbindelse med 40 aars jubilæet til oktober.

Afd.s formanden, overmaskinmester *Fich*, udtalte smukke og følte mindeord over m/s HANS HEDTOFT-katastrofens ofre. — Afd.s traditionelle fastelavnsbaadstogt gennem Randers indbragte ca. 2400 kr., hvilket baade Marineforeningen og Skipperlauget, der deler det indkomne beløb, er særdeles tilfreds med, og man beder os bringe saavel bidragyderne som baadens mandskab en varm tak. Der var nogle

I Marineforeningens rækker

mødes

alle unge og gamle orlogsgæster —

baade fra kystflaaden, kystbefæstningen og alle de andre maritime tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling (der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55, København K., tlf. PA 2886.

arbejdsløse mellem det frivillige mandskab, og dem var man paa kontrolkontoret saa venlige at kontrollere udenfor den normale kontortid, saa de kunne gøre hele toget med.

Nykøbing Sjælland og Odsherred afd. genfs. den 11/2 genvalgte formanden *Robert Larsen* med akklamation. Det vedtoges af minebøssens midler at sende 100 kr. til Grønlandsfonden.

Aalborg afd. holdt genfs. 12/2 med paafølgende skafning: Ærter og flæsk samt æbleskiver.

Helsingør samlede medlemmerne til torskegilde 12/2, hvor kaptajn *Fage Petersen* fra *Svitzer* fortalte om bjergningsoplevelser.

Københavns afd. samledes til et velbesøgt møde 12/2, hvor formanden for Marineforeningen, kommandør *G. de Lichtenberg*, der som flotilleinspektør er chef for det maritime Hjemmeværn, fortalte om dettes udvikling og opgaver — for at opildne lysten hos de gamle orlogsgaster i marineforeningen til ogsaa at tilslutte sig det maritime hjemmeværn. — Aftenen sluttede med forevisning af filmen om det maritime Hjemmeværn — samt kammeratligt samvær. Det var et mødeemne, som har bud til mange afdelinger landet over, og et saadant møde kan arrangeres ved aftale med hovedkontoret og DMH.

Aarhus afd.s sølvbæger blev 14/2 uddelt ved en parade om bord i byens adoptivskib, depotskibet ÆGIR, som laa i havnen. Bægeret blev i overværelse af skibschefen, kommandørkaptajn *P. Würtz*, overrakt til maskinkonstabel 323942 *John Nielsen* fra København af afd.s-formanden, glarmester *Villy Kyst*, sammen med tre bestyrelsesmedlemmer. Lørdag og søndag eftermiddag var der med velvillig støtte fra Aarhus havn arrangeret udflugter i rutebil til herregaardsmusset *Gl. Estrup* med paafølgende kaffebord i Auning kro for den vagtfrie del af besætningen, hvorpaa den smukke og interessante Auning kirke blev beset.

Kongens Lyngbys aarlige fastelavnsfest 14/2 med præmiemaskering, pakkefest m. m. var som sædvanlig en stor succes.

Rudkøbing afd. holdt genfs. 14/2, man mindedes den afdøde kammerat *Frits Johansen*, og afd.s æresmedlem, skibsfører *A. Stæhr*, der i aar har 60 aars jubilæum som orlogsgast, blev hyldet. Formanden omtalte det arbejde, der p. t. gøres for oprettelse af maritimt Hjemmeværn paa Langeland, og opfordrede de fremmødte til at støtte sagen. *Harry Poulsen* nyvalgtes til bestyrelsen.

Marstal afd.s genfs. den 14/2, hvortil der var god tilslutning, nyvalgte skolebetjent *Tage Jensen* som næstformand, øvrige valg var genvalg.

Godthaab afd. har haft en tilgang paa 11 medlemmer sidste aar.

Kerteminde afd. holdt genfs. i febr. Genvalg. Afd. var vært ved en middag efter genfs. Det vedtoges at yde kr. 100 til Grønlandsfonden.

Vordingborg afd. afholdt 14/2 sit aarlige torskegilde paa hotel Færgegaarden i Kalvehave — et væld af »skipperhistorier« fortaltes baade under busturen og under spinnigen — en god kammeratlig sammenkomst.

Silkeborg afd.s formand mindedes HANS HEDTOFT ofrene ved genfs. den 19/2 samt ingeniør *Zeuthen*, der var afgaaet ved døden i aarets løb. — Hans gave til marine-stuen, en smuk sekstant, vil stadig minde om en god kammerat. Genvalg.

Præsto og Omegn. Ved genfs. 19/2 oplyste formanden, at afd. 12/4 havde haft en vellykket foraarsfest, 14/6 udflugt til Skelskør, hvor man mødtes med *Skelskør* og *Næstved* afd. og sammen med disse sejlede til Agersø. 19/10 holdtes andespil med god tilslutning. Formanden genvalgte, som ny kasserer valgtes revisor *O. Maintz*, iøvrigt genvalg.

*Horsholm/Rungsted*s genfs. fandt sted 19/2, der optoges 6 nye medlemmer.

Struer afd. holdt genfs. 20/2 med fhv. maskinmester *Storm Christensen* som dirigent. Man drøftede det forestaaende distriktsmøde i VIII distrikt. Genvalg. Afd. tæller nu 74 medlemmer.

Skagen afd.s genfs. mindedes *Andreas Nielsen Kusk* og den unge sømand *Robert Danell*. Afd. tæller 424 medlemmer; i aarets løb er ydet tilskud til 2 GEORG STAGE-elever og een elev paa DANMARK. Sommerens vellykkede besøg af skoleskibet blev ogsaa nævnt og tak rettet til de mange, der havde bistaaet ved arrangementet herved.

Randers afd.s skyttelav afholdt »Katteskydning« 21/2.

Varde afd. afholdt sin genfs. 24/2 i marine-stuen. Mejerist *Schmidt* dirigerede, og formanden, ismester *Andersen*, af lagde en udførlig beretning. Genvalg. Aftenen sluttede med en hyggelig fællesspisning.

Hjørring afd.s genfs. fandt sted 24/2; hvorunder omtaltes det store arrangement paa Maarup kirkegaard, hvor afd. i samarbejde med Nordsøens marinedistrikt havde tilrettelagt en mindehøjtidelighed i anledning af den britiske orlogsfregat CRESCENT's strandning for 150 aar tilbage.

Gram Mikkelsen blev paany valgt til formand.

Marineforeningens skyttelav, København afholdt genfs. 24/2, regnskabet godkendtes, genvalg.

Holbæk afd. holdt ogsaa genfs. 24/2, hvor man hurtigt kom over det mere formelle og kunne dyrke samværet og kortspil.

Viborg afd.s genfs. 26/2 modtog en fyldig aarsberetning fra formandens side, heri omtaltes ogsaa afd.s medvirken paa afsløringsdagen for Tordenskiolds mindesten i Tyskland. Genvalg. Et udvalg nedsattes til drøftelse af oprettelsen af et skyttelav.

Københavns afd. afholdt genfs. i Marine-stuen 26/2. Genvalg. Afd. tæller nu 728 medlemmer.

Søllerøds genfs. løb af stabelen 26/2. Genvalg. Den 5/2 afholdt afd. et kæmpe-bankospil med et utal af straalende gevinster — tilslutningen medførte indsættelse af 2 ekstra-busser i den lokale trafik og et pænt overskud til foreningen.

Næstved afholdt 28/2 sin aarlige foraarsfest: »Paa togt i verdensrummet« med god tilslutning, bl. a. var ogsaa mødt kammerater fra *Faxe* afd. Festudvalget havde lavet en meget fantasifuld udsmykning af lokalerne, der svarede til den straalende stemning; *Carøe Ravn* (tidl. Padborg) gjorde stor lykke med sin opræden.

Esbjerg afd. afholdt en stille og rolig genfs. 28/2; som ny kasserer valgtes *Werner Gundestrup*, da *Toft* af helbredsmæssige hensyn ønskede at frairæde, nyvalgt blev ogsaa *Ernst Madsen*.

Svendborg afd.s genfs. nyvalgte den 28/2 *Fr. Christensen* til bestyrelsen i stedet for *B. Svendsen*, der ønskede at afgaa. Efter genfs. torskespisning i Marine-stuen og kammeratligt samvær.

Faaborg afd.s genfs. den 1/3 udnævnte fhv. lods *Jørgen Jørgensen* Dyreborg, rigger *Jørgen Jørgensen* og pens. telefonmester *H. Hansen*, begge af Faaborg, til æresmedlemmer. Efter genfs. var der filmforevisning.

Morsø afd.s formand gennem 20 aar, tidligere medlem af hovedbestyrelsen, kaptajn *C. P. Mouritzen*, nedlagde sit formandshverv ved afd.s genfs. Som ny formand er valgt skibsbygmester *H. Rothaus Larsen*, Nykøbing M.

Fredensborg afd. holdt genfs. i beg. af marts, hvor det oplystes, at afd. i aar fejrer sin 10-aarsdag. Det vedtoges at rette et agitatorisk fremstød mod Humlebækegnen. Formanden genvalgtes, og nyvalgt blev repræsentant *Lundtofte Petersen*.

Birkerød afd. afholdt genfs. 2/3 under god tilslutning; til best. nyvalgtes købmand *Harry A. Andersen* og genvalgtes *Kurt Christiansen* og *Bernsfod*. Aarsberetningen talte om en god sæson med mange velbesøgte sammenkomster.

Aarhus afd.s medlemmer var 4/3 gæster ved en foredragsaften i foreningen til søfartens fremme, hvor fhv. kontradmiral *F. H. Kjolsen* talte om »Mit livs logbog«.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 5/3 en VALKYRIEN-aften, hvor *Carl Østen* viste en række interessante lysbilleder fra krydserkorvetten VALKYRIENs togter til det fjerne Østen og Vestindien.

Frederiksberg afd.s genfs. fandt sted 5/3. *Emil Hansen* ønskede at udtræde af bestyrelsen p. g. af sygdom, iøvrigt genvalg.

Hals afd. genvalgte 7/3 sin bestyrelse, der fortsætter uændret.

Frederiksværk afd. afholdt 7/3 genfs., hvor den energiske afd.sformand i sin beretning beklagede den daarlige mødeprocent hos medlemmerne, naar der kaldtes til møde, hvilket igen indvirkede paa afd.s økonomi. Nyvalgt til best. blev *Christian Dahl*, iøvrigt genvalg.

I samraad med næstkmd. i Eksercerskolen i Auderød, *OK J. K. Olsen*, er planlagt et besøg paa skolen, og 6/6 fejres afd.s 15 aars fødselsdag.

Nyborg afd. genfs. 7/3 genvalgte skibstømrer *Egon Nielsen* og nyvalgte lokfører *A. Møller*, chauffør *S. Hansen* og tjener *Lauritzen* til best. Formanden mindedes ofrene ved HANS HEDTOFT katastrofen og de i aarets løb bortgaaede 3 medlemmer. Det vedtoges at arbejde for opsættelse af en minebøsse ved den ny Knudshovedmøle og gøre et alvorligt fremstød for hvervning af nye medlemmer.

Randers afd. og dens skyttelav afholdt 7/3 en munter fest med damer med lotterispil og anden underholdning, der bl. a. omfattede en hula-hoop konkurrence for damerne. Det vakte naturligvis stor morskab, da flere af damerne — mere eller mindre elegant — kunne holde ringen i bevægelse i over et minut. Der var præmier til de 10 bedst placerede, og de bestod af — hula-hoop ringe, ligesom der var anledning til en sagte vals. Afd.s 40 aars jubilæumsfest den 8/3 er henlagt til efteraaret i forbindelse med indvielse af den ny marinestue, formentlig i beg. af oktober maaned.

Frederiksværk afd. var ogsaa blandt de mange, der samledes den 7/3. Her var det genfs., hvor det oplystes, at medlemstilgangen heldigvis var større end afgang, medlemsantallet er nu 104. Til best. nyvalgtes *Christian Dahl*, iøvrigt genvalg.

Aalborg afd. fejrede 7/3 sin 42-aarige stiftelsesfest ved en sammenkomst med damer. Efter festmiddagen var der »dans paa dækket«, ligesom overrækkelsen af 40- og 25-aars medlemstegn samt nye emblemer fandt sted ved denne lejlighed.

Aarhus afd. afholdt genfs. 11/3. Kassereren, *K. Birthin*, og sekretæren, *V. Lassen*, genvalgtes, og nyvalgt til bestyrelsen blev maskinmester *V. Amdisen*. Efter genfs. fejredes æresformandens 60-aarsdag, fire 40-aars-emblemer blev uddelt sammen med et 25-aars-emblem, ligesom en ny kammerat optoges.

Odense afd. havde 11/3 sammen med Fyenske Livregiment, Hjemmeværnsregion IV og Soldaterforeningernes fællesrepræsentation arrangeret en fest i anledning af H.M. Kongens 60-aars fødselsdag. Regimentsmusikken medvirkede, ligesom der var underholdning af *Wandy Tworek* og *Rigmor Gadborg* samt af soldaterne. Om formiddagen deltog afd.s flag i en faneparade sammen med samtlige soldaterforeningers faner og med Fynske Livregiments fane i spidsen.

Københavns afd. havde 11/3 samlet sine medlemmer med damer til kongefest, hvori afd.s musikkorps medvirkede. Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*, holdt festtalen for æresformanden, derpaa fulgte en udsøgt kunstnerisk underholdning samt »dans paa dækket«.

Gentofte afd. havde tilrettelagt en agitationsaften for det maritime Hjemmeværn paa Kongens fødselsdag den 11/3. Landssekretæren, fuldm. *Honnens de Lichtenberg*, der selv er flotillechef i DMH, talte for æresformanden, hvorpaa flotillechef *Jørgen H. Barfod*, der er chef for flotille 321, København N., redegjorde for DMHs opgaver, og i tilslutning hertil vises filmen om Det maritime Hjemmeværn.

Kalundborg afd. holdt genfs. 14/3, hvor der optoges 4 nye medlemmer. I aarsberetningen mindedes formanden de afdøde medlemmer, og det oplystes, at minebøssen i Kalundborg havde indbragt kr. 413,81 og den paa Reersø kr. 296. Til best. nyvalgtes lods *Thorup*, der ogsaa valgtes til formand.

Odder afd. afholdt sin genfs. 16/3; til best. nyvalgtes *Niels Bentsen*, Boulstrup, i stedet for Vallentin Wendelbo.

Helsingør afholdt genfs. 19/3. Senere serveredes gule ærter og pandekager, hvorpaa *Frits Strube* fortalte om sin rejse med mælkebaadene til Brasilien.

Aarhus afd. samledes 21/3 med damerne til en spisning i kahytten. Derpaa besøgte »Aarhuus Stiftstidende« for at se, hvorledes en moderne avis bliver til. Den hyggelige aften, der havde god tilslutning, sluttede med dans i »kahytten«.

Glostrup/Taastrup afd. fejrede foraaaret med en fest med damer den 2/4 i »Kahytten«. Efter spisningen var der forskellig underholdning og til slut »Dans paa dækket«.

Kongens Lyngby afd. fejrede 4/4 sin 15 aars fødselsdag med en stor fest; der var filmsforevisning og dans og deltagelse af gæster fra venskabsafdelingen, *Flottans Män* i Halmstad.

Randers afd. sluttede sin sæson med en underholdningsaften den 11/4 — den sidste sæson i den hyggelige og smukke marinestue, til efteraaret paabegyndes en ny epoke i afdelingens historie, en ny marinestue skal indrettes og tages i brug.

Gentofte afd.s medlem, hotelejer *Abrahamsen*, afgik ved døden 4/1.

Hadsund afd.s medlem, landsretssagfører *Aage Salomonson*, blev 6/1 begravet under stor deltagelse, og flaget sænkedes over hans grav.

Hadsund afd.s formand, maskinmester *T. R. Pfefferkorn*, afgik ved døden 15/1. Ved graven rettede hans forgænger, direktør *H. P. Wenslev*, en tak for afdødes indsats for Marineforeningen, som med ham mister en straalende kammerat.

Faaborg afd.s æresmedlem, skibsfører *Aug. Hansen*, Bøjden, døde 16/1. Ved begravelsen fra Horne kirke 19/1 paraderede flaget, og afd.sformanden bragte en sidste hilsen fra kammeraterne.

Den 21/1 afgik en af de ældste veteraner indenfor Marineforeningen ved døden. Ingeniør *Chas. v. d. Hude* var med til det berømte stiftelsesmøde paa hotel *Phonix* i 1913, og siden da omfattede han foreningen med stor og levende interesse, han var bl. a. en fast gæst ved de aarlige jubilæumstævner, saalænge kræfterne tillod det.

Svendborg afd.s æresmedlem, *Martin Petersen*, afgik ved døden i januar maaned.

Esbjerg afd.s medlem gennem 28 aar, kioskejer *Karl Nielsen*, afgik ved døden 7/2 — en god marinekamerat er gaaet bort.

Stubbekøbing afd.s populære formand, maskinmester *Madsen*, afgik pludselig ved døden den 1/3. Med ham er en kendt og afholdt skikkeise indenfor Marineforeningen gaaet bort — han vil blive savnet ved sendemandsmødet i Rønne, hvortil han som en af de første havde tegnet sig. Ved begravelsen deltog *Stubbekøbing* og *Nykøbing F.* afdelingerne med deres flag.

Vejle afd.s mangeaarige bestyrelsesmedlem og samtidig et af afd.s ældste medlemmer, havnefoged *J. Hermansen*, er gaaet bort den 29/3; han vil blive savnet i mange kredse i Vejle, hvor han var agtet og respekteret, og hans mange venner indenfor søfartskredse og i søværnet vil mindes ham med ære.

Nykøbing Sj. og Odsherred afd.s gode og interesserede medlem, *Stanley Segner*, er pludselig gaaet bort; han vil blive savnet blandt kammeraterne. Ved begravelsen fra St. Magleby kirke paraderede afd.s flag.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

11/1 Fabrikant *Niels Welløw*, Randers afd., 75 aar.
20/1 Fisker *Carl Christensen*, Espergærde, æresmedlem og medstifter af Helsingør afd., 70 aar.

1/3 Forrettmester *Bengtsson*, Frederiksværk afd., 40 aars forretningsjubilæum.

11/3 Ejendomsinspektør *Arthur Hansen*, Københavns afd., 80 aar.

17/3 Frederiksværk afd.s medlem, modelsnedker *Jens Larsen Jensen*, 60 aars jubilæum paa samme arbejdsplads (De forenede Jernstøberier), 74 aar gammel og »still going strong«.

23/3 Rigger *Jens P. Sørensen*, Aarhus Afd., 60 aar.

25/3 Kommandør *Paul Ipsen* og frue guldbryllup.

3/4 Forretningsfører *H. J. Christiansen*, Dansk Styrmandsforening, tidl. bestyrelsesmedlem i Københavns afd., 70 aar.

6/4 Fiskeskipper *N. P. Nielsen*, Hals afd., 50 aar.

11/4 Pens. kvartermester i søværnet *Kristian Andersen*, 70 aar.

15/4 Rutebilejer *Alfred Mikkelsen*, Hals afd., 60 aar.

27/4 Slagtermester *Laurits Larsen*, Hals afd., 70 aar.

30/4 Fhv. specialarbejder *Lars Peder Olsen*, Helsingør afd., 75 aar.

1/5 Lagerchef *Carl Rasmussen* Frederiksberg afd., 25 aars jubilæum hos Oskar Davidsen.

4/5 Snedker *Jørgen Jørgensen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.

6/5 Maskinmester *H. K. Nielsen*, Glostrup/Taastrup afd., 65 aar.

17/5 Maskinpasser *Viggo Larsen*, Randers, 60 aar.

20/5 Landmand *Hans Jensen*, Janderup, medlem af Varde afd., 80 aar.

28/5 Frisørmester *Holger E. Madsen*, Aarhus afd., 50 aar.

28/5 Gaardejer *Knud Thomsen*, Randers (Stanum Kristrup mark), 85 aar.

2/6 Maskinmester *Sv. Aa. Frederiksen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.

19/6 Grosserer *Ingeman Larsen*, Randers, 70 aar.

I foraaaret fylder endvidere en gammel gast i Randers, pensionist *Jens Jensen*, 85 aar.

Marineforeningens Kalender

14/5 Glostrup/Taastrup afd. medlemsmøde i »Kahytten«: En tur til Sydeuropa med sejlskude.

6/6 Glostrup/Taastrup afd. Skovtur med damer, nærmere program senere.

HEMPEL'S skibsfarver er søstærke...

Kerteminde afd.s skyttelav afholder skydning hver mand.
Roskilde afd. har mødeaften i »Kahytten« den første onsdag i hver maaned og samles hver mandag til keglespil paa Roarslund.

Marineforeningens Skyttelav, København afholder:
Træningskydning: 3/3, 17/3, 31/3, 14/4, 1/9, 15/9, 29/9, 27/10, 10/11, 24/11, 8/12-59, 5/1, 2/2-60.
Mesterskabsskydning: 26/4-59
Pokalskydning: 13/10-59
Fødselsdagsfest: 20/10-59
Juleskydning: 15/12-59
Korrespondanceskydning: 19/1-60
Pokalskydning: 16/2-60
Generalforsamling: 23/2-60

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afholder skydning hver onsdag i *Røde Vejrmølle* kro.

Soldatens og Orlogsgastens Fond

har holdt aarsmøde. Formanden, redaktør *Aug. Pedersen*, Holbæk, oplyste i sin beretning, at fonden, siden den genoptog sin virksomhed i 1950, havde ydet lån til et beløb af 58.927 kr., og restancerne androg pr. 31. december 1958 3527 kr. Der har været et tab i nævnte aar paa 4645 kr., og der er i gaver ydet et beløb paa 7742 kr.

I 1958 har der været 25 ansøgninger om laan eller understøttelse, og heraf er bevilget 16 til et beløb af 10.456 kr.

Fondens formue pr. 31. december 1958 andrager 115.824 kr., hvilket er en stigning paa 9034 kr. i forhold til 1957.

Til formand genvalgtes redaktør *Aug. Pedersen* og til sekretær fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*, Marineforeningen.

Som nyt medlem af hovedkomitéen er fra Marineforeningen indtraadt orlogskaptajn *Janus Sørensen*.

Oplysninger søges

Redaktør *Carl Osten*, Hvd. nr. 1725, aargang 1923 (marts-april) beder kammeraterne fra sin aargang om at oplyse om følgende: Hvordan var mødetiderne efter landlov paa Søværnets kaserne efter eksercerskolens afslutning? Vi havde 3 gange ugentlig landlov: 1 nattegn, een aften til kl. 23 og en anden til kl. ???. Desuden: Hvem har billeder af krydseren VALKYRIEN og situationer af livet om bord og i land fra togtene 1890—1893—1896—1901—1903—1913—1915 (indenlandske farvande) 1919 togt 1) til Alexandria og 2) til Rouen samt togtet 1921? Endelig efterlyses gode fotos fra kadetskolen og søkvæsthuset samt søværnets kaserne fra 1920'erne. — Oplysninger om oven-

staaende spørgsmaal bedes venligst sendt pr. adresse: Rahbeks Allé 2A, III., København V. — og den gamle VALKYRIEN-gast takker paa forhaand.

Bog anmeldelser

Victoria Bache: TORDENSKIOLDIANA, udgivet af Ringve Tordenskioldmuseet. — 480 sider. 90 n. kroner.

Den meget tordenskioldbegeistrede, norske fru *Victoria Bache* til Ringve har udsendt et stateligt og meget smukt værk, en grundig samling af oplysninger om *Tordenskiold* og om alt, hvad der har tilknytning til den berømte dansk-norske nationalhelt.

Her er fremdraget sjældne gamle kortgengivelser, interessante malerier og stik, fotografier af historiske genstande, saadan som de i dag er samlet paa Tordenskioldmuseet paa Ringvegaard ved Trondheim, hvor fru *Bache* og hendes afdøde mand oprettede dette interessante museum paa søheltens fædrengaard.

I fyldige og saglige artikler redegøres for talrige detaljer i *Tordenskiolds* liv, nye oplysninger bringes frem, ligesom der her forefindes en fuldstændig registratur over Tordenskiold-litteraturen, Tordenskiold-billeder, ja, om alt, hvad der overhovedet har berøring med denne berømte personlighed. Det havde været at ønske, at dette enestaaende og udtømmende værk kunne have bragt lidt mere om den nys afsluttede afsløring af mindstenen paa Tordenskiolds dødssted i Tyskland og om, hvorledes nordmænd og danskere her fandt sammen i arbejdet med at rejse deres fælles søhelt et værdigt minde.

For enhver, der vil studere søheltens liv og geminger, har vi her en uvurderlig haandbog; for alle et smukt og lædigt værk, hvis skabende ildhu er baaret frem af en entusiasme, en glødende kærlighed til Danmarks og Norges tapre søhelt med hans fædrengaard ved Trondheim som basis for videre forskning vedrørende viceadmiral *Peter Wessel Tordenskiold* og hans daadrigte liv.

H. de L.

MYTTERI PAA BOUNTY af Ch. Nordhoff og J. N. Hall. Gyldendal. Kr. 3,35.

I serien »Gyldendals Trænebøger« findes ogsaa den gamle maritime klassiker, den handlingsmættede historie om mytteriet paa BOUNTY, der vil leve, saa længe havene besejles af mænd. Den troværdige beretning om livet i en britisk orlogsmænd omkring 1790 vil fange interessen hos talrige gamle orlogsgaster.

AALBORG

BERG KNUDSEN'S

SLAGTERFORRETNING

SKIBSPROVIANTERING

Korsgade 28 — Telefon 2592 — Aalborg

Aalborg Sømændshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskioldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportantæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagenenJUVELER, GULDSEMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270

Simon Madsen

RØNNE

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
ESBJERG**Esbjerg Skibshandel**

v/ Harald Nielsen

Ny Havn

Tlf. 2198

»Hotel Spangsbjerg«Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG

Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG

TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA 1/5**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63

Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER - OLIE

TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger INGENIØRER**

Telf. 118 (3 ledn.)

Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi

Hirtshals - Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat - Tlf. Hirtshals 11

Marine! Aflæg et besøg paa

SØMANDSHJEMMET

A. SAMUEL

TLF. HIRTSHALS 37

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SILKEBORG

Gamle marinere mødes i marinestuen

AKTIESELSKABET

DEN FOLKELIGE FORSAMLINGSBYGN.

Vestergade 26

Tlf. Silkeborg 68

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Tlf 41345

Skibradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger
Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

SKIVE

Harald Espersen Frederiksgade 5

Statsaut. installatør - Ing. M. I. K.

Radio-apparater Elektriske anlæg

SØNDERBORG

Sønderborg Andelsmejeri

Telf. 61 - 487

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

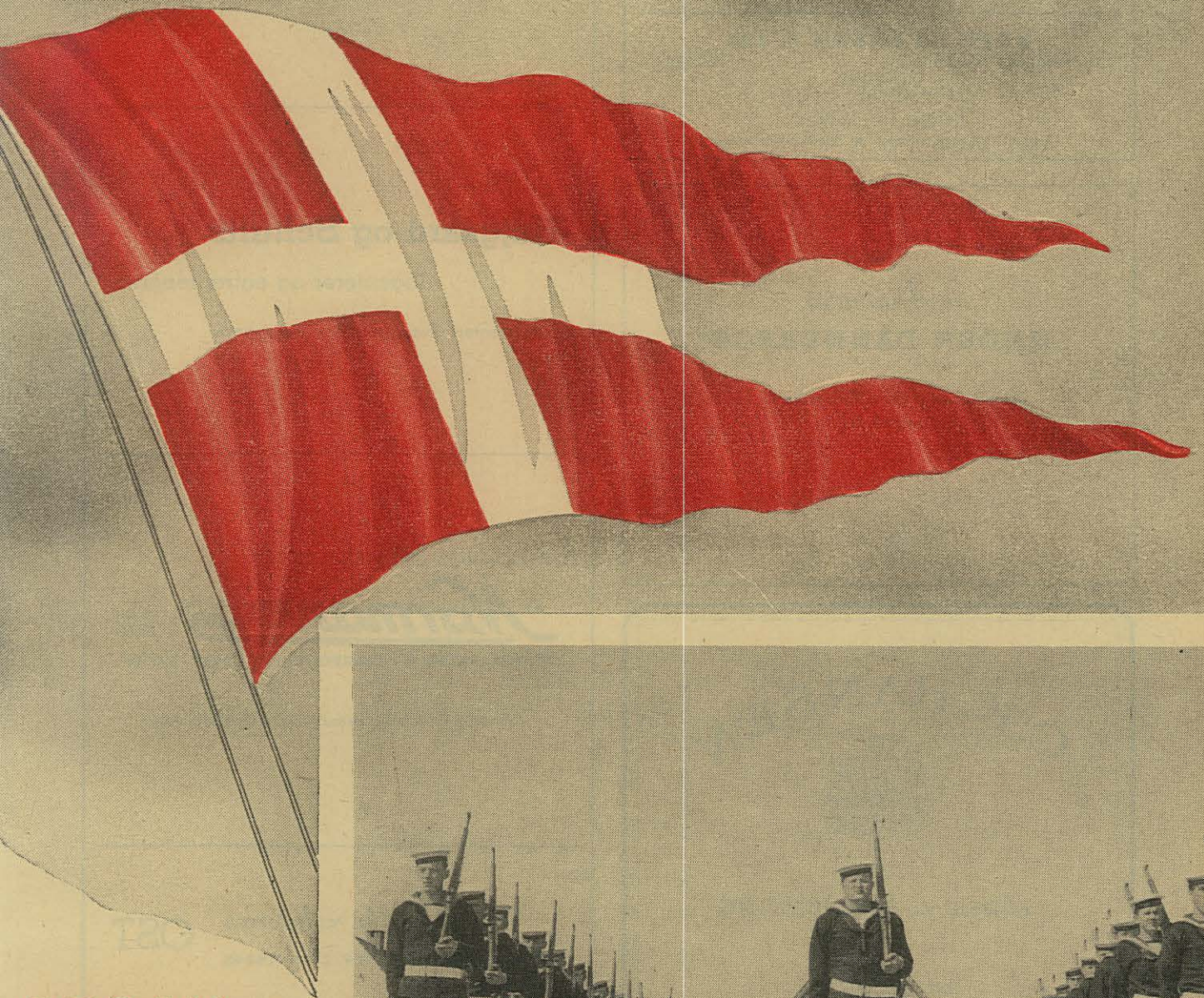
v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

A/S Vejle Mælkekompani

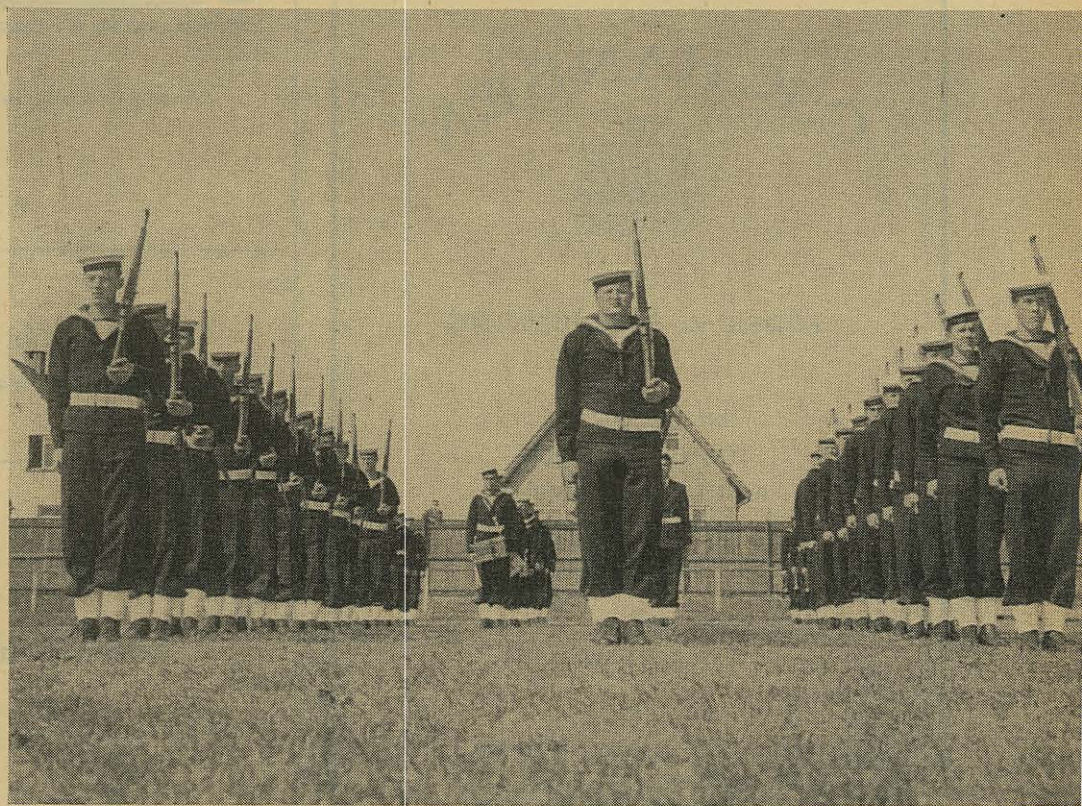
Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte III - Juli
46. aarg. - 1959

Fra kystflaadens mandskabs deltagelse i det store »Tattoo« i Korsør 30—31 maj, hvor de dygtige orlogsgaster sammen med styrker fra hæren og luftvaabenet gjorde god propaganda — dels for forsvarssagen — dels for en stor »Korsør-hal«

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^{A/S} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
[Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen]

Annoncer
„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

C.K. HANSEN

1856

REDERI OG BEFRAGTNING

•
LINIEAGENTUR
HAVARIAGENTUR
ASSURANCEAGENTUR
IATA-AGENTUR
SPEDITION

•
D/S DANNEBROG A/S

•
AMALIEGADE 35 . KØBENHAVN K.
TELEFON: CENTRAL 72 (20 linier)
TELEGRAM-ADRESSE: »HANSEN«

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard og Schultz ^{A/S}

Ingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Evaldsgade 9 - København

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 . TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345-14345

Dansk Industri Syndikat

Marineforeningens aarsberetning for 1958

Aflagt af formanden, kommandør *G. de Lichtenberg*, ved sendemandsmødet i Rønne den 24. maj 1959.

Kammerater!

»Som vi plejer, når vi starter vort sendemandsmøde, sender vi vore første tanker til vor æresformand, Hans Majestæt *Kongen*, hvem vi føler os tæt knyttet til, og som vi alle vil stå værn om. Med forsamlingens forventede billigelse er der i dag sendt en telegrafisk hilsen til *Kongen*, og jeg beder forsamlingen rejse sig, idet vi udbringer et nifoldigt leve.

Der er i dag endvidere sendt telegrammer med hilsener til chefen for Søværnet, viceadmiral *Nyholm*, samt til vore skandinaviske broderforening.

Og så vil vi mindes vore mange brave kammerater, som i løbet af året er gået bort — mange gamle, som i deres sidste aar har haft deres glæde ved tilknytning til vor forening — og mange, som har gjort en god indsats og ydet meget i vort foreningsarbejde — saaledes kan nævnes:

Ingeniør *Chas. v. d. Hude* — medstifter af M.F. for 46 aar siden og altid interesseret.

Ingeniør *Holtermann* — køb af »JYLLAND«, der ellers ville have været solgt til Tyskland til ophugning.

Arbejdsinspektør *Jensen*, der gennem mange aar har været M.F.s revisor.

Elef Hansen, Bogense — medstifter af Bogense afdeling — æresmedlem.

Preben Buchtrup, Hørsholm — tidligere medlem af hovedbestyrelsen, gjorde et stort arbejde.

Brandinspektør, maskinmester *Phefferkorn* — formand i Hadsund, medlem gennem mange aar.

Maskinmester *Carl Madsen*, Stubbekøbing, medstifter af afdelingen i 1947 og formand siden. Vi husker alle *Carl Madsens* gode humør og glæde ved at mødes med gamle kammerater ved sammenkomster og stævner.

Ligeledes er mange af vore medlemmer som fiskere og søens folk blevet derude under udførelse af deres gerning.

Sidst og ikke mindst vil vi mindes vor gamle ven og kammerat *Carl Nielsen*, Rønne. Han var med til at stifte afdelingen paa Bornholm den 28. august 1922 med Bakker i Hasle, Allinge, Nexø og Svaneke samt har været afdelingens formand fra 1922. Han var medlem af hovedbestyrelsen fra 1932—53 og har fulgt livet og arbejdet med varm interesse og kærlighed. H.B. har i formiddag lagt en krans paa hans grav. — Skal vi rejse os op og mindes vore gamle kammerater, idet vi udtaler et:

Æret være deres minde.

Medlemstallet er i det forløbne aar gaaet noget tilbage, men paa ingen maade foruroligende.

Medlemstallet er i øjeblikket 9.833.

i 1958: Afgang 613 — Tilgang 554 — Nedgang 60

i 1957: Afgang 777 — Tilgang 487 — Nedgang 290

i 1956: Afgang 793 — Tilgang 482 — Nedgang 311

der synes dog nu at vende, idet januar kvartal 1959 viste en tilgang paa 173, en afgang paa 59 eller en samlet tilgang paa 114.

Afdelingernes reelle antal er 96 — *Brande og Hornbæk* er stoppet op i løbet af aaret — nominelt har vi 101 afdl.

Skyttelavene er stadig i fremgang, og der synes en stadig

stigende interesse for skydningen, med *Godthaab* er der ialt 15 skyttelav.

Af marinestuer findes der ialt 74. Den sidste marinestue er blevet indviet i gaar i *Godthaab*.

Det er med stor glæde, vi ser det interessante og store arbejde, der er gjort i *Godthaab* med at faa indrettet det gamle orlogshjem til marinestue, som ogsaa vil blive tilholdssted for orlogsgaster fra Grønødal, som passerer langs kysten, samt for opmaalingsholdene, der i øjeblikket ligger og maaler op ved Rypeøen i fjorden lige syd for *Godthaab*.

Jeg ved og kender de store vanskeligheder, man har deroppe, saa hvis nogen kan hjælpe med noget til marinestuen, saa ved jeg, man vil være glad for det deroppe.

Foreningslivet og arbejdet i afdelingerne.

Jeg anser dette punkt for at være det vigtigste paa dagsordenen i dag, fordi det er saa afgørende for vor eksistens, arbejde og indsats fremover.

Vi ligger absolut i en overgangsperiode, hvor nyhedens interesse og den nationale begejstring at samles om ikke er saa fremtrædende, som den har været, og selv om jeg ikke netop vil klassificere det med, at vi er inde i den graa hverdag, saa er vi alligevel inde i en rutinetilværelse, hvor dagen og vejen ligger i første række.

Oplysningerne ude fra afdelingerne gaar i hovedsagen ud paa, at arbejdet har været præget af en rolig og støt linie, men mange gør dog opmærksom paa, at foreningsarbejdet gaar noget træt — der er udpræget mødetræthed og saa meget andet, der optager tid og interesse — herunder fjernsynet.

Jeg er ganske klar over forholdene, og at det bestemt ikke gaar ganske af sig selv, men man maa meget nødig slaa sig til taals hermed, saa det bliver noget konstant, for saa gaar arbejdet i staa, og afdelingen smuldrer hen.

I fjor var jeg ogsaa inde paa dette spørgsmaal og efterlyste nogle gode ideer fra afdelinger, hvor arbejdet gaar godt — og dem er der jo heldigvis mange af — men nogen generel recept kan der bestemt ikke gives, fordi det hele er saa individuelt og afhængig af forholdene og de enkelte mennesker, men jeg har haft lejlighed til at være til stede ved nogle distriktsmøder, hvor vi fik talt om tingene og vanskelighederne, hvad enten disse er af økonomisk eller menneskelig art.

Jeg har været meget interesseret i disse møder og anser dem for meget værdifulde og kan derfor paa det bedste anbefale, at man lejlighedsvis samles inden for distriktet — formændene, bestyrelsesmedlemmene — suppleret op med interesserede. — Hvis man herunder føler, at en naboafdeling er ved at gaa i staa, saa prøv at kontakte den og ved lidt kammeratligt samvær at faa den igang igen.

Det gør ikke noget, om en afdeling for en kort periode gaar lidt i hi, men det maa jo nødtigt blive til en vane og i særdeleshed ikke til en sovepude.

Som jeg sagde før: Vi er i en overgangsperiode.

Af de gamle, der var med til at starte Marineforeningen, og som havde deres særlige form med at kunne fortælle historier eller hyggede sig ved at sidde og snakke om gamle

dage med langture paa de store have, er mange gaaet bort. — Tiderne skifter, og jeg mener derfor, det vil være klogt at faa yngre medlemmer med ind i ledelsen, hvor dette kan lade sig gøre, baade af hensyn til friske kræfter, der kan være med til at tage fat, men ogsaa for at faa det islæt, som er nødvendigt for at følge med tidernes skiften.

Arbejdet i afdelingen er jo at bevare kammeratskabet og styrke kendskabet til og interessen for søværn og søfart, men jeg er jo klar over, at den sidste del er jo nok saa vanskelig at gennemføre, og vi har jo erfaring for, at militære foredrag — selv om de er nok saa lødige — ikke er noget særligt trækplaster og i særlig grad, naar man skal sidde længe paa lidt umagelige stole og høre paa foredrag.

Jeg skal derfor foreslaa, at man ved kammeratlige sammenkomster med spisning — naar dette kan lade sig gøre at faa en militær foredragsholder — søger at faa lagt et emne ind efter spisningen, et emne, som ikke maa være for langt eller for tungt, men som kan give lejlighed til diskussion og samtale under naturlige former.

Jeg har nu givet nogle tanker og forslag til overvejelse, som jeg meget varmt vil bede om maa tages til eftertanke — de skulle jo dog ogsaa gerne være til nogen hjælp.

Ligesom vi i fjor fik et indlæg om arbejdet med fregatten JYLLAND og dens fremtid, har jeg tænkt mig, at vi i aar og nu her, hvor vi er saa mange forsamlede, faar en kort oversigt over søværnets status af i dag — de forhold, der arbejdes under — og dette i tilknytning til de forhandlinger, der i øjeblikket finder sted om vort forsvar, og da vi netop har flaaebesøg her i Rønne, har vi bedt stabschefen ved øvelsesgruppens stab — KK *Brinck-Lund* — om at give os en kort orientering om dette emne, og jeg takker, fordi kommandørkaptajnen saa beredvilligt har givet tilsagn hertil. Kommandørkaptajnen er særdeles velkendt inden for marineforeningskredse samt det maritime hjemmevern.

Begivenheder og hændelser i aaret, der gik.

Aaret, der gik, synes jeg, har været meget rigt paa begivenheder, hvilket jo ogsaa omvendt giver et billede af de mange tilknytningsforhold, som foreningen har og ogsaa bør have.

Jeg skal ikke komme ind paa de mange forskelligartede forhold og tilfælde inden for institutioner og søfartskredse, hvor foreningen har været repræsenteret eller har deltaget i forskellige arrangementer, men vil blot nævne et enkelt: hollandsk eskadrebesøg. De øvrige arrangementer er til fulde oplyst gennem tekst og billeder i bladet, men sammenlagt med tilrettelæggelse og gennemførelse af udvalgs-møder, H.B.-møder, sendemandsmøde og jubilarstævne saa føler jeg, at vi — og i særlig grad forretningsudvalget — har haft hænderne mere end fulde.

Men afdelingerne har heller ikke ligge paa den lade side, og af bladet fremgaar med al tydelighed de forskellige mindehøjtideligheder eller arrangementer, som afdelingerne har deltaget i — jeg vil dog gerne fremhæve Hjørning-afdelingen, som paa eget initiativ og som leder af hele arrangementet afholdt en mindehøjtidelighed ved Maarup, hvor der den 6/12 1808 strandede en engelsk fregat CRESCENT — og omkring 238 mand. Ved højtideligheden var den engelske ambassadør, et detachment fra Marinekommandoen i Frederikshavn samt lokale honoratiores til stede.

Ja, jeg har gjort lidt mere ud af de sidste to punkter om vor virksomhed og det arbejde, der er udført i det aar, der gik, fordi jeg mener, at det er vigtigt, naar vi her er

samlet, at vi hører om, hvorledes sagerne staar og maaske fra anden side kan faa nogle gode tanker til gavn for vort liv og virke.

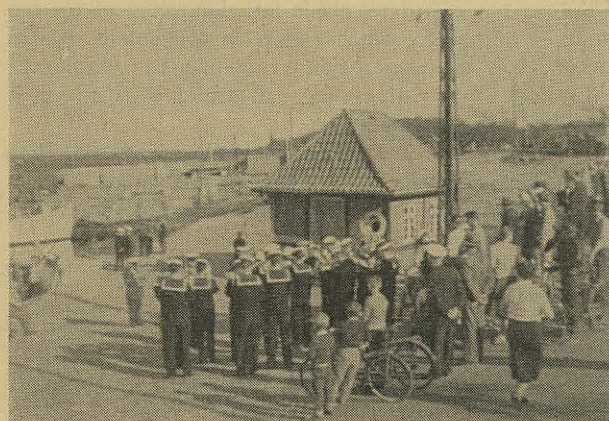
Til slut skal jeg blot fremsætte nogle korte bemærkninger til enkelte omraader, hvor Marineforeningen ogsaa medvirker:

Fregatten JYLLAND. Siden indsamlingen har der været forhandlinger om, hvor og hvorledes fregatten skal placeres. Der er 8 steder i provinsen, hvor man har bedt om at faa den lagt op, og disse forhold udersøger man nu.

I Soldatens og Orlogsgastens Fond til hjælp for indkaldte værnepligtige, der er i økonomiske vanskeligheder, har hovedkassereren, OK *Janus Sørensen*, afløst *Bønnelycke*.

Mindesmærke for danske faldne i allierede styrker. Mindesmærket er færdigt, men stedet, hvor det skal placeres, er ikke afgjort endnu.

Det 7. nordiske Kammeratskabsstævne i Oslo 19.—21. juni. Der er indbudt 9 deltagere, og de er fordelt med 4 til hovedbestyrelsen og 2 til formænd, men der er 3 plad-

Københavns afd.s musikkorps musicerer i Svaneke.

ser endnu for dem, der har lyst. Man betaler selv sin rejse, men bliver underbragt og bispist deroppe. Jeg har foreslaet, at disse indbydelser fortrinsvis gælder ledere og bestyrelsesmedlemmer.

Jeg minder om, at om 2 aar er det vor tur igen, og hvis der er nogen i afdelingerne, som har gode idéer eller vil foreslaa noget fra sidste gang rettet, saa vær venlig at sige til i tide.

I slutningen af denne maaned vil der i Korsør være et militært stævne i anledning af, at NATO-havnen tages i brug.

Forsvarets dag den 12.—15. juni i København omfatter forsvarets udstilling paa Østerbro Kaserne, søværnets skibe ved Langelinie, militære opvisninger paa Østerbro og Frederiksberg stadion samt Amager.

Medlemsbladet er bindeleddet i hele vort foreningsarbejde, og selv om en afdeling er gaaet i stampe med sammenkomster og sligt, saa tror jeg, at bladet har sin meget store betydning i at bevare tilknytningen til vor forening. — Desværre kan det kun udkomme de 4 gange om aaret, men hellere lidt færre gange og saa til gengæld lidt fyldigere, og jeg synes, at redaktøren har været heldig med at faa tilpasset saavel aktuelt og historisk stof som meddelelser fra søværn og søfart samt oplysninger om foreningens liv og virke ude omkring. — Der vil altid være nogen, som kunne tænke sig det lidt anderledes, men jeg

(blad om til side 6)

Marineforeningens jubilarstævne

Søndag den 30. august 1959

afholder *Marineforeningen* jubilarstævne paa Holmen til minde om indkaldelse til tjeneste ved Søværnet, i aar er det for aargangene 1949 — 44 — 39 — 34 — 29 — 24 — 19 — 14 og 1909 — 1904 o. s. v.

Hjælp selv med til at skaffe den store tilslutning fra egen aargang ved at skrive til kammeraterne.

Der gøres et stort arbejde for at faa jubilarstævnet gjort bekendt for alle de jubilarer, hvis adresse er *Marineforeningen* bekendt, ligesom ogsaa dagspressen er anmodet om at omtale det, men den personlige paa-virkning er altid den bedste.

Jubilardagens program er følgende:

- Kl. 1030 Møde ved Værftsbroen for enden af Prinsesse-gade (linie 8). Her afholdes parade for Chefen for Flaadestationen og *Marineforeningens* Formand, og der vil i forbindelse med en kort andagt ved en vpl. teolog blive henlagt krans ved mindestenen for civilt og militært personel af Søværnet. Derefter afmarcheres med *Marineforeningens* Københavns afdelings musikkorps i spidsen til frokost, som finder sted paa Søværnets kaserne paa god, gammel orlogsmánér. Af pladshensyn vil der kun kunne udstedes 200 billetter til frokosten; det gælder derfor om at anmelde sig snarest muligt, og opmærksomheden henledes paa, at der i de senere aar har været for mange, der møder uden forud at have anmeldt deltagelse. Der skabes derved mange og store vanskeligheder i arrangørernes frivillige arbejde, og samtidig udvises en utilladelig hensynsløshed overfor personellet paa Søværnets Kaserne m. fl. Det er derfor bestemt, at der for fremtiden ikke kan gives adgang til jubilarstævnets frokost eller middag uden den forudanmeldelse, der er betingelse for deltagelse. Alle, der ikke har fulgt de givne anvisninger, maa beklageligvis afvises.
- Kl. 1400 Kort rundgang paa den nordlige del af Holmen.
- Kl. 1515 sejles deltagerne til Højbro, hvorfra der kun er faa minutters gang til *Orlogsmuseets udstilling* i Nicolaj kirkebygning. Her vil udstillingen blive forevist for jubilarerne af særlige sagkyndige.
- Kl. 1630 marcheres med musik i spidsen til kransened-lægning ved mindeankeret i Nyhavn, hvorfra der fortsættes til Havnegade-kajen.
- Kl. 1730 finder jubilmiddagen sted under sejlads i Sundet. Skibet afgaar kl. 1715 pr.

Parolen lyder derfor nu:

Deltagelsen er dyr, men frivillig, og den kan opdeles i 3 dele, hvoriblandt der frit kan vælges deltagelse i ét, flere eller alle af de følgende programpunkter:

I. Jubilarparaden. Til dækning af de mange forskel-ligartede udgifter ved det store arrangement vil der være at erlægge en afgift paa kr. 5,00 af hver deltager.

II. Frokost bestaaende af biksemad, 2 stk. ost, 2 øl, 2 snaps og kaffe incl. alle omkostninger for kr. 14.00 pr. kuvert.

III. Jubilmiddagen vil i aar blive afholdt om bord i m/s SCT. IBB under sejlads i Sundet med anløb af Hålsingborg og besøg i FLOTTANS MÅNs Marin-stuga i den gamle tullbygning.

Der serveres:

Sild

Svinekotelet med rodkaal

Ost

for en pris af kr. 14.— inclusive serveringsafgift samt billetpris for sejlturen.

Drikkevarer og serveringsafgift herfor betales særskilt.

Bemærk: Da arrangementet er baseret paa fælles-udflugtsbasis, er der ingen mulighed for at løse almindelig billet uden spising — ligesom pladsreservering kun kan ske ved sædvanlig anmeldelse som nedenfor anført.

Forventet hjemkomst til Havnegade ca. kl. 2300.

Tegningen er bindende, og anmeldelse om deltagelse sker til *Marineforeningens* hovedkontor, Havnegade 55, 2. sal, tlf. Palæ 2886. *Hovedkontoret*, der normalt er aabent daglig kl. 13—16, undtagen lørdag — er paa grund af ferie lukket fra 11. juli til 2. aug., begge dage medregnet. Ved indbetaling af beløbene paa foreningens postkonto nr. 1608, vil adgangskort blive tilsendt. Det er af den grund nødvendigt paa indbetalingskortets talon at anføre nøjagtig *adresse og aargang*.

Beløbene bliver:

Deltagelse i jubilarstævnet	Kr. 5.00
— i frokosten	- 14.00
— i festmiddagen	- 15.00
eller ialt kr. 34.00	

I betalingen er indbefattet udgifter til musik, deko-ration, til- og afrigning af spisesal m. m., transport af service, materiel, tryksager m. m.

Sidste frist for anmeldelse ved indbetaling paa post-kontoret er mandag den 24. august.

Efter lørdag den 22. august vil adgangsbilletterne ikke blive tilsendt, men de ligger til afhentning ved værftsbrovagtten paa jubilæumsdagen mod forevisning af postvæsenets kvittering for beløbets indbetaling. Af hensyn til de vanskelige forsyningsforhold er mandag den 24. august fastsat som absolut sidste frist for an-meldelse til jubilarstævnet. Uden forudanmeldelse kan plads ved maaltiderne ikke paaregnes, og *deltagerne opfordres til i egen interesse at lette arrangørerne arbej-det dels ved at anmelde deltagelse i god tid og dels ved at følge de her givne anvisninger.*

Det vil være jubilarudvalgets opgave at gøre festen saa smuk og fornøjelig som muligt; — hertil kræves dog hjælp og støtte, og for at vore mindre bemidlede aargangskammerater ogsaa kan komme til at deltage, beder vi bedre situerede om at yde et ekstra bidrag, hver efter sin evne.

Ogsaa *ikke-medlemmer* af *Marineforeningen* kan som jubilarer deltage i stævnet.

Under stævnet vil der for en pris af kr. 5.— blive forhandlet 25 og 40 aars jubilæumstegn for aftjening af værnepligt, naar dokumentation for indkaldelsesaar forevises.

Paaklædning: »Daglig blaåt«.

Jubilarudvalget.

(fortsat fra side 4)

synes, at vi kan roligt lægge det i redaktørens haand efter den linie, der nu er lagt. — Jeg mener, han har gjort det godt.

Værket »Marineforeningen i Danmark« har vi ønsket suppleret med oplysninger om de sidste 10 aar og har derfor udsendt et spørgeskema, som desværre kun er besvaret af halvdelen af afdelingerne. — Skemaer kan faas ved henvendelse til *Maegaard*, og jeg beder indtrængende om, at disse skemaer bliver besvaret og indsendt, fordi det forenings-historisk set er saa vigtigt, at oplysning om afdelingernes liv og virke ikke gaar i glemmebogen.

Efter formandens beretning gav *KK Brinck-Lund* en meget interessant og lærerig oversigt over Søværnets status i dag. (Denne beretning vil blive mangfoldiggjort og tilsendt afdelingerne.) Beklageligvis følte en afdelingsformand sig foranlediget til paa en meget uheldig maade at kommentere *KK's* redegørelse ved uhyre drastisk at give udtryk for, at Marineforeningen kun arbejder for kammeratskabet — en opfattelse, som alle sendemændene tydeligvis ikke var enige med taleren i, hvilket bl. a. *Haüser*, *Fredericia*, gjorde sig til talsmand for, og *Wichmann*, *Hørholm/Rungsted*, gav i alvorlige ord udtryk for at søge fred og fordragelighed i foreningsarbejdet.

Nielsen, *Godthaab* afd., fik derefter ordet:

»Som repræsentanter for *Godthaab*-afdelingen vil vi gerne have lov til i dag at sige tak, fordi vi kan være med for første gang. Dernæst tak for den pæne velkomst og for de mange pæne ord, der er sagt her i dag. Vil gerne ved samme lejlighed prøve paa at gøre noget godt, som vi gjorde forkert engang. Vi vidste ikke, hvordan det hele skulle laves og lavede selv forening, medlemskort og flag, men fik brev fra kommandøren og blev vejledet. For at gøre det godt igen, det med flaget, har vi ladet fremstille en grønlandsk flagmast til opstilling paa hovedkontoret«.

Efter at formandens beretning var godkendt, kommenterede hovedkassereren, *OK Janus Sørensen*, regnskabet meget indgaaende og beklagede sig over, at saa mange afdelinger var i gæld, nogle for flere aar, til hovedkontoret.

Hovedbestyrelsen har igennem de senere aar forgæves prøvet at holde balance, men med de stadig stigende administrationsudgifter i forbindelse med alm. prisstigning, der finder sted overalt, vil det næppe lade sig klare uden en kontingentforhøjelse i fremtiden, hvilket man maa se klart i øjnene.

Böhne, *Esbjerg*, gav ogsaa udtryk for bekymring over den daarlige økonomiske status og henstillede til hovedbestyrelsen, at man efter bedste evne og med god vilje søger at imødegaa regnskabets negative tendens og søger at bringe balance mellem indtægter og udgifter.

Formanden besvarede de stillede bemærkninger og oplyste, at Hovedbestyrelsen ville forsøge endnu et aar at klare arbejdet uden kontingentforhøjelse; et forslag i tilslutning hertil om forhøjelse af indskuddet fra 5 til 6 kr. vedtoges med 70 stemmer mod 43.

Efter at endnu nogle sendemænd havde fremsat bemærkninger til regnskabet, blev der enstemmigt givet decharge herfor.

Vedrørende indkomne forslag havde *Silkeborg* og *Skagen* rettet anmodning om næste aars sendemandsmøde i deres by, og det vedtoges, at sendemandsmødet i 1960 skal finde sted i *Silkeborg* under forudsætning af, at det i 1961 afholdes i *Skagen*.

Valget af hovedbestyrelsesmedlemmer blev et genvalg af de 5 afgaaende: Hovedkassereren, Landssekretæren, taksator *Arne Sørensen*, Aalborg, skibsreder *Chr. Petersen*, Rønne, og kommandør *Sv. Greve*, København. Endelig indvalgtes fuldmægtig *O. Maegaard*, *Hørholm/Rungsted*, der midlertidigt havde fungeret — først som suppleant for *KD Greve*, senere for grosserer *Bonnelycke* — som ordinært medlem af Hovedbestyrelsen.

Revisoren, prokurist *O. Aarre*, genvalgtes, og som revisor-suppleant nyvalgtes kontorchef *Worm-Petersen*, København.

Under *Eventuelt* talte sendemændene om arbejdet ude i afdelingerne, om samarbejdet imellem disse, ligesom forskellige praktiske raad blev givet med hensyn til samarbejdet, som der fra alle sider blev lagt megen vægt paa.

Formanden redegjorde til slut for det planlagte Marine-lotteri, der skulle kunne give en meget tiltrængt indtægt til gavn for foreningens arbejde videre fremover; de nærmere detaljer vil senere blive meddelt til alle afdelingerne.

Dirigenten, kæmner *Saabye*, hævdede derefter sendemandsmødet, som han havde ledet paa udmærket maade, hvilket *formanden* og forsamlingen bragte ham en tak for.

Selve stævnets forløb med en straalende udflugt øen rundt, kammeratlig aften, kransenedlægning, fakkeltog m. m. — det omtaler *Søllerøds »Marinenyt«* som nedenfor gengivet. Der skal dog ogsaa her rettes en varm tak fra Hovedbestyrelsen til *Bornholm* afd. med dens energiske formand, *KK Hassager Christiansen*, i spidsen for det store arbejde med tilrettelæggelsen — det maatte blive succes!

»Det vækker sikkert ikke modsigelse hos nogen, hvis jeg vil paastaa, at hovedgrunden til dette aars sendemandsmødes særlige succes var, at det nu er officielt anerkendt, at vi maa »ha' pigerne med i toget«. Den overvældende tilslutning maa være svar nok. Arrangørerne, baade paa *Bornholm* og i *København* vil sikkert sent glemme de hektiske uger før stabelafløbningen. I hvert fald glødede traadene fra øen og hovedstaden herud til det idylliske *Søllerød* flere gange. Alt blev dog ordnet — naturligvis! De, der var med paa turen, vil forstaa, at det er noget af en haabløs opgave at give udtryk for blot nogle af alle de mange oplevelser, turen gav os. De muntre timer paa skibet, den betagende tur øen rundt, navnlig for de, der som jeg var derovre for første gang, eller den mere traditionelle lørdagsaften. Skulle jeg fremhæve noget specielt, maa det være ruinerne af *Hammershus*. Helt enestaende — navnlig paa afstand. Ja, og saa det afsluttende fakkeltog gennem *Rønne* ned til skibet. En helt rigtig prik over et perfekt I.

Dameturen søndag eftermiddag, mens vi mandfolk ordnede foreningens tarv, var ogsaa fin-fin, og ved festmiddagen hyldede alle *Bornholm* afd.s mangeaarige kasserer, fhv. proprietær *Jens Th. Hansen*, *Stensgaard*, der blev udnævnt til æresmedlem af afdelingen og modtog sit emblem og diplom af Marineforeningens formand. Til slut en tak til *Bornholm* og Hovedstyrelsen for besværet med tilrettelæggelsen.«

Det kan kun fastslaas, at Marineforeningens første sendemandsmødearrangement med deltagelse af vore damer blev en straalende succes, der kun kan opfordre til gentagelse, selvom det dog ikke hvert aar kan tilrettelægges som munter og fornøjelig 2-dages festudflugt.

Red.

Fra Hovedbestyrelsen

I anledning af m/s HANS HEDTOFTs tragiske forlis modtog Marineforeningen et kondolencetelegram fra Præsidenten for Norges Orlogsforbund, Losdirektør *B. Gilhuus-Moe*.

Marineforeningens formand har telegrafisk takket for denne smukke og følte kammeratlige gestus overfor den danske sømandsstand.

Den 15/4 fyldte Marineforeningens æresmedlem og tidligere mangeaarige formand, kommandør *Paul Ipsen*, 75 aar. Paa Marineforeningens vegne gratulerede *landssekretereren* og fuldmægtig *Maegaard* vor gamle formand og overrakte en flaske cognac som en alderdommens trøst. Ogsaa repræsentanter for *Københavns*, *Gentofte* og *Vordingborg* afd. kunne tælles blandt de mange gratulanter.

Marineforeningens *Godthaab* afd. havde ønsket at skænke et kirkeskib til kirken i Godthaab. Hovedbestyrelsen søgte ad forskellige veje at hjælpe afd. i Grønland til et saadant skib og maatte til sidst avertere efter et saadant gennem dagspressen. Blandt de forskellige tilbud var ogsaa et fra fru *Wendt Petersen* i Vanløse, der vederlagsfrit stillede en af hendes søn, der er sømand, forfærdiget model af en brig til raadighed. De herværende repræsentanter for *Godthaab* afd. har nu afhentet den smukke model og sørget for dens indpakning og videre forsendelse til Grønland. Her vil kirkeskibet ved passende lejlighed blive overdraget til og ophængt i den lille grønlandske kirke. Vor nyeste afd. har vist sig at være meget energisk og initiativrig i sit arbejde for Marineforeningens aand og opgaver.

Marineforeningens Godthaab afdeling indviede 23. maj 1959 Danmarks nordligste marinestue

Indvielsen skete ved en reception, hvor *Landshøvdingen* samt byens institutionsledere med fruer var indbudt; endvidere var ca. 50 af foreningens medlemmer mødt op. Afdelingsformanden, bagermester *Echwald*, bød velkommen og gav en kort redegørelse over foreningens virke i de tre aar, den netop paa denne dag havde bestaaet. Derefter talte fuldmægtig i Ministeriet for Grønland, kst. landshøvding *Finn Nielsen*, der ønskede afdelingen lykke og fremgang i tiden fremover. Orlogskaptajn *Worm Leonhardt* udtalte sin glæde over Marineforeningens arbejde og betydning for Grønland og sluttede med at erklære marinestuen for indviet. I dagens anledning modtoges telegram bl. a. fra Marineforeningens æresformand, Hans Majestæt *Kong Frederik*, Marineforeningens Hovedbestyrelse, GEORG STAGE-Foreningen, Rydberg-gasterne, Nordevropeiska Skolskeppsförbundet i Sverige, kommandør *Jegstrup*, Sendemandsmødet paa Bornholm og mange tidligere medlemmer af afdelingen, der nu er fordelt over hele jorden.

Stuen var smukt pyntet med genstande af maritim karakter, skænket af medlemmerne. Alt arbejde i saavel som udenfor stuen er udført af medlemmerne selv, og resultatet heraf blev beundret af alle.

Om aftenen samledes man til kammeratligt samvær paa »Gæstehjemmet«, hvor man havde det festligt med underholdning og dans til langt ud paa de smaa timer.

To sømænd, der var indlagt paa sygehuset, fik besøg af en deputation, der medbragte øl og kransekage, saa ogsaa de mærkede, at der var festdag i Godthaab. *L. N.*

Den 27/6 fyldte medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, tidligere mangeaarig formand for Nykøbing F. afd., købmand *Hans Petersen*, 70 aar. I de senere aar har *Hans Petersens* helbred ladet en del tilbage, han turde saaledes ikke vove den lange rejse til Sendemandsmødet paa Bornholm. Vor niholdte kammerat blev stærkt hyldet paa festdagen, og fra Hovedbestyrelsen modtog han 1 flaske cognac, en meget fin medicin mod alle slags sygdomme.

Den 6/7 fejrede *Kystartilleriforeningen* sit 50-aars jubilæum ved en større festlighed, hvortil Marineforeningens formand ogsaa var indbudt. Kommandør *de Lichtenberg* overrakte ved denne lejlighed Marineforeningens bordflag som gave til den jubilerende forening.

Den 10/7 udnævntes mathelevholdet 1958 til mather ved en parade paa Søværnets Mathskole. Ved denne lejlighed overrakte skolechefen, kommandørkaptajn *Romeling*, det af Marineforeningens *Vordingborg* afd. udsatte sølvbæger til artillerimath nr. 450, *A. O. Pedersen*, der bestod som nr. 1.

Fra Søværnet

I anledning af kommandohejsning i kystflaadens øvelsesdeling 11/5 afholdt Chefen, kontreadmiral *Aa. Linde*, en parade paa Holmen over ca. 1000 orlogsgaster fra delingens forskellige enheder, samtidig skiftedes admiralens flag fra kystflaadens kontorbygning, den gamle spanteloftbygning paa Holmen, til depotskibet ÆGIR.

I slutningen af april foretoges et interessant forsøg paa menneskenes udholdenhed i redningsflaader, idet 5 søofficerer i en ugestid opholdt sig ombord i en redningsflaade i Faxe Bugt uden proviant o. l. — forsøget gav et interessant billede af, hvad skibbrudne kan taale, og rapporten vil senere blive nøje gennemgaaet af eksperterne, saaledes at man kan høste gavn af de indvundne erfaringer.

Den 2/5 overtog Frederiksværk købstad og Kregmevinderød sogn adoptionen af Søværnets nye og moderne Eksercerskole i Auderød. Om lørdagen afsløredes de to kommuners vaabenskjolde i ekserceskolens administrationsbygning, ligesom skolens chef overrakte gaver til de to kommuner. Der var kranseindlægning ved frihedskæmpermindesmærket, besøg i Marinestuen i Frederiksværk, og et marinedetachment med musik marcherede gennem byens gader, og aftenen sluttedes ved en sammenkomst i skolens eksercerhal. Søndag var skolen vært ved en frokost for de to kommunalbestyrelser og andre indbudte, og om eftermiddagen var der »aaabent hus« i det store marineetablisement for beboerne i de to kommuner.

Søværnets Maskinofficersforening udsendte 4/5 1959 et smukt skrift: »Damp kl. 5« i anledning af 125 aaret for indførelse af dampmaskineri i Orlogsflaadens skibe.

I Søværnet har man nu genoplivet en gammel skik fra sejskibsdagenes tid ved at udstyre hvert skib med et specielt komponeret vaabenskjold. Der tages her i hvert enkelt tilfælde skyldigt hensyn til skibenes navne og historie. I dette arbejde har Søværnet faaet sagkyndig bistand fra Dansk Heraldisk Samfund af 1946. Der er foreløbig udført saadanne vaabenskjolde til kongeskibet DANNEBROG, depotskibet ÆGIR samt kystjagerne WILLEMOES og HUITFELDT.

Baadsmandspibens oprindelse

Af Marineforeningens hovedkasserer, orlogskaptajn SP Janus Sørensen

(Fortsat)

I H. D. Linds »Kong Frederik den Tredjes Sømagt 1648—1670« findes følgende:

»Det var paalagt Povl Klingenberg¹⁾ i 1654 som Kongens Kommissær at antage sig Det ostindiske Kompagnis Sager, da de tidligere Bewindthebbere²⁾ for Kompagniet alle var døde. Det havde været Planen at sælge »Dansborg« i Ostindien, enten til Ostindisk Kompagni i Amsterdam eller til Englænderne. Men da Underhandlingerne herom mislykkedes, og man intet havde hørt derovre fra i lang Tid, paatænkte Kongen at ville sende Skrivelser til Office-rerne paa »Dansborg«, hvori de opmuntredes til at holde ud i Troskab mod Kongen. Brevene afsendtes i Maj med 2 (hollandske) Baadsmænd, som for 100 styk von Akten³⁾ hver over Holland skulle begive sig til Ostindien; de fik Sølvsnore og Baand til at hænge deres Søfløjter og Kors (?) i⁴⁾.

Kong Christian V's Søe-Artikler og Krigs-Rets Instruction af 27. marts 1683 har været genstand for en undersøgelse, men deri findes *intet* nævnt om baadsmandspibens anvendelse eller omhandler noget om fløjtesignaler.

I kong Frederik V's Søe-Krigs-Artikel-Breve af 8. januar 1752 omhandler ingen af de 979 paragraffer baadsmandspiben eller dens anvendelse om bord.

Der er dog den mulighed, at skibsklokken har været benyttet jævnsides baadsmandspiben. I vore dage *pibes* der ikke til gudstjeneste om bord, men ogsaa her »lydes der med skibsklokken« — det er saaledes en gammel hævdvunden tradition i Flaaden.

Et andet tilfælde i vor tid, hvor saavel skibsklokken som pibesignal samtidig anvendes, er signal for brand om bord. Pibesignalet efterfølges her af et avertissement om, hvor slukningsarbejdet skal sættes ind.

Søkrigsartikelbrevenes anhang indtil 1805 indeholder intet om baadsmandspiben eller dens anvendelse om bord i skibene, ejheller f. eks. ved falderebshonnør for saavel kongelige som andre højtstaaende personer. Ceremoniellet omfattede kun, at skansevagten traadte an og afgav honnør, samtidig med at der blev »slaaet en march« eller 1 til 3 »virvler« paa trommen afhængig af, hvem eller hvilke honnøren blev afgivet for.

I »Instructioner og Reglementer for Tjenesten paa de kgl. Skibe«, trykt i 1849, findes for første gang anført et reglement om baadsmandspibens anvendelse. »Foran enhver Befaling, som af vedkommende Underofficer ved Commando skal bekjendtgøres over hele Skibet, gives: Det almindelige Opmærksomhedssignal«. Derefter følger signaler for: Alle mand op, udpurring, skafning, faldreb, drenge at møde ved faldreb og feje. Manøversignaler for hale, løbe, tramp i dækket, fast, opgaa, brasning og topning af ræerne, og endelig signaler for at falde paa et bestemt fartøj og signaler for fore-, store- eller krydsmær.

I bogen »Peter Tordenskjold«, udgivet 1905 af P. P. (Theodor Rumohr) findes paa siderne 47 og 52 bl. a. anført følgende: » — Baadsmandens skingrende Pibe

lød« (i 1711). Historisk set er dette dog ingen dokumentation, men utvivlsomt har baadsmandspiben været anvendt i de kgl. skibe ogsaa dengang.

Saavel i den af kong Christian III i 1536 udstedte »Ordenantz for Admirals- og Aarlauffuisskibe«, som i de af kongen i 1555 udgivne »Artikler for Krigs-Skibene« samt den af kong Frederik II i 1587 udstedte forordning om »Disciplin og Orden paa Holmen« findes intet om baadsmandspiben.

Klingbergs samlede register i Rigsarkivet »Kgl. Real og Nominalregister over kongelige Resolutioner for Søetaten fra 1721—1778« og derefter de enkelte registre for hvert aar til 1865 er gennemgaaet, men der findes igen henvisning til baadsmandspiben, fløjten, »siøfløjten« eller signaler for saadanne.

Det fremgaar saaledes af ovenanførte, at første gang baadsmandspiben (Siøfløjten) og dens anvendelse i den danske orlogsflaade findes omtalt er i kong Christian IV's Krigs-Artikler 1625.

I handelsflaaden bruges ikke baadsmandspibe, men saavel skibsføreren som styrmændene benytter en almindelig signalføjte — hvilket ogsaa er tilfældet med den vagthavende officer i søværnets skibe — for under sejlads at hidkalde en af vagten til kipning af flag, aflæsning af patentlog o. lign.

Efter at foranførte har været optaget i *Tidsskrift for Søvæsen* har orlogskaptajn P. Holck givet forfatteren oplysninger om, at *søfløjten*s oprindelse herhjemme kan føres 60 aar længere tilbage i tiden, nemlig fra 1625 til 1565.

I de paa dansk affattede skibsartikler for Peder Munk af 17. maj 1568¹⁾ findes følgende: »Hvo som forsofver eller forsømmer Siøefløgten, hand straffis første Gang til Masten, anden Gang under Kiøllen, skier det tridie Gang eller tiere, da straffis hand der fore som vid bør«.

Denne paragraf er ifølge V. A. Secher enslydende med de 3 aar tidligere i 1565 *udfærdigede skibsartikler* § 37 for Herluf Trolles flaadeafdeling paa 28 skibe, som forenet med nogle lybske skibe havde en fægtning med den svenske flaade under Pommerens kyst.

Endvidere indeholder skibsartiklernes § 37 i 1609 for Mogens Ulfeldt som admiral for en flaade til Østersøen ogsaa en omtale af søfløjten med enslydende tekst som ovenfor anført²⁾.

I 1596 fik kong Christian IV foræret et skib samt en del heste, der overførtes paa et andet skib — muligvis en gave i anledning af kroningen. Herom indeholder Rente-mesterregnskaberne for aar 1596, side 1252 bl. a. følgende³⁾:

Ergiortt 2 søfffløitter, derthill er kommen 23 daler och 3 engelotter⁴⁾ thiill at forgulde denn enne medt, ennd 12 rosenobell⁵⁾ bleff forertt. Denne foræringh fick den schiip-

1) Povl Klingenberg var admiralitetsraad.

2) Direktører.

3) Pjaster.

4) Rentekammerets betalingsprotokoller 1740—61.

1) V. Secher: Corpus Constitutionum Daniae, forordninger etc. 1558-75, bind I, side 368-69 § 36, (Det kgl. Bibliotek).

2) Graah: Udkast til Danmarks Søe-Krigs-Historie, pag. 95, (Det kgl. Bibliotek).

3) Rigsarkivet.

per soem war paa dett schiif kon: May: bleff forertt medt. Denn enne forgyllte søefløitte med 8 rosenobell och udi søefløitten war 26 loedt — er 13 daler. Thennd anden søefløitte bleff forertt schipperen soem førde hestene offuer weighde 20 loedt — er 10 daler och der thiil 4 rosenobell. Diizliigest bleff forertt schiiffsolcket paa begge for:tte schiiff 200 Daler. Summa beløffuende: 12 rosenobell, 3 engelotter och 223 daler.

Her paa Hans Mechelborgers beviis giuffuit Jacob Ougesonn guldsmidt ibiidem thiil arbezlønn for handt gjorde denne forgyllde søefløigte, der udi war 26 loedt, loeddet 3½ sk. — er 2½ daler 11 sk.

Ennd giuffuit Jørgen guldsmidt ibiidem arbidtzlønn for denn anden uforgyllte søefløitte, der udi war 20 loedt, loddet 3½ sk. — er 2 daler 6 skilling.«

I 1589 blev den 15-aarige prinsesse Anne — kong Christian IV's næstældste søster — formælet med kong Jacob VI af Scotland (i 1603 tillige konge af England).

I 1606 besluttede kong Christian IV at gøre en rejse til England for at aflægge besøg hos sin søster og svoger. Den 10. juni afsejlede kongen, og formentlig har vind og vejr været årsag til, at den danske eskadre først ankrede ved Gravesend den 16. juli.

Det kongelige besøg i England er beskrevet i en paa tysk trykt bog i Hamborg 1607: »Relatio oder Erzählung Wie der Grossmechtigste Herr Christianus Quartus zu Denmark/etc. König mit einer Floet wohlgerusteter Schiffe den 16. Tag Julij, Anno 1606 om Königreich Engellandt angelanget/etc. (Det kgl. Bibliotek).

En oversættelse af denne bog: BIEN VENU GREATE BRITAINES WELCOME 1606, Relatio 1607, med introduction af Palle Birkelund, blev i 1957 trykt i dansk-engelsk oversættelse i anledning af Hendes Majestæt Dronning Elizabeth II's og H. K. H. Prins Philip, Hertug af Edinburgh's besøg i København i maj s. a., (Det kgl. Bibliotek).

Ifølge denne beretning bestod den danske eskadre af 8 skibe, men dette tal er ikke overensstemmende med de den

2. juni 1606 udsendte bestallinger⁶⁾ hvorefter der foreligger følgende 7 udnævnelser: »Rigsadmiral Peder Munk som Admiral paa Kongens Livskib DE TRE KRONER og Admiral over de andre Skibe, der skulle følge Kongen paa hans Rejse til England. For Mogens Ulfeldt til Selsø, Underadmiral paa ARGO, Kield Baad paa GIDEON, Hans Simmensens paa VICTOR, Henning Valstorp paa RAPHAEL og Mogens Godske paa POENITENS, som var DE TRE KRONER's Pinke og Peder Holst paa MARKATTEN, som tog Vare paa ARGO.«

I ovennævnte trykte skildring af kongens rejse findes følgende beskrivelse af, hvorledes kongen om bord i sit flagskib afventede sin kongelige svogers ankomst:

»Og nu da den engelske konge sejlede frem til den lille by, blev man fra de danske skibe de kongelige chalupper va'r og meldte det straks til kongen. Da blev straks paa admiralsens befaling hele mandskabet sammenkaldt ved stød i piben⁷⁾, som er en lille søfløjte, som skipperne og de fornemste skibsofficerer plejer at bære om halsen⁸⁾ og paa allerprægtigste maade stod hver mand i sit liberi eller uniform, (det var et stateligt syn) paa sin plads, og der blev blæst i trompeter paa skibs- eller sømanér til venners modtagelse.«

Betegnende for datidens strenge disciplin slutter beretningen om kongens besøg i England saaledes: »Da det laa Kongen paa Sinde, at der ikke skulle opstaa Kiv eller Strid mellem hans Folk og den engelske Nation, har han fremfor alt paalagt dem at holde sig fra Fylderer og Drukenskab. Hans Marshaller holdt et vaagent Øje med Overtrædere, og de, der blev antruffet i Fuldskab, fik deres Tommelfingre snøret sammen med en Kæde, der saa blev naglet til en pæl, hvor de maatte blive staaende, indtil de havde angret deres Synder.«

Ved en ny bestalling for Gotfred Mikkelsen som skriver paa Bremerholm den 22. december 1630 fremkom det, at

⁶⁾ Kancelliets Brevbøger 1606, side 448, (Det kgl. Bibl.)

⁷⁾ Her møder man første gang søfløjten omtalt som *piben*.

⁸⁾ Fremhævet af forfatteren.

⁴⁾ Engelot, en guldmønt (ca. 5,19 g guld).

⁵⁾ Rosenobel, en guldmønt (ca. 7,76 g guld).

Den gamle baadsmands-pibe lever stadig den dag i dag i alverdens orlogsmariner. Men nu piber den vagthavende signalerne foran et højtaleranlæg, der videresender dem udover hele skibet — gammel tradition og moderne teknik i skont samarbejde.

Paa hosstaaende billede ses det danske kongepar aflægge besøg om bord i den britiske krydser H. M. S. GAMBIA ved Langelinie i foråret 1959. Modtagelsen skete her under udfoldelse af det helt store ceremoniel — her ses alene 4 mand, der ved kongeparrets ankomst »piber ind«.

R e d.

»han skal af Admiralen (paa Holmen) modtage de Sølvsejlfloiter og udlevere disse til dem, der plejer at faa dem og igen kræve dem tilbage, naar nogen dør, saaledes som de sædvanlig plejer at udleveres og igen kræves tilbage. Af Bremerholms Materielregnskab fremgaar det, at beholdningen nytaar 1631 var 11 forgyldte sølvfløjter og 5 stk. hvide dito⁹⁾.

Det synes at fremgaa heraf, at søjlflojten oprindeligt har været et kommando- og værdighedstegn, som de paagældende havde ved haanden, naar de skulle avertere en ordre uden først at behøve at hidkalde en trompeter eller trommeslager¹⁰⁾.

Den ringe beholdning paa Bremerholm af hvide søjlflojter kunne tyde paa, at underbefalingsmændene i skibene paa det tidspunkt endnu ikke var i besiddelse af den saakaldte baadsmandspibe, men det er kun en gisning.

Som det fremgaa af foranstaaende, kan det efter orlogskaptajn P. Holcks oplysning historisk fastslaaes, at søjlflojten har været anvendt i den danske orlogsfleade i aar 1565.

Hvornaar *baadsmandspiben* er taget i anvendelse af underofficererne ligger stadig ikke klart. En undersøgelse af en ældre dansk maritim ordbog — ogsaa et par udenlandske — har givet følgende resultat:

1. *Dansk Marine-Ordbog* udarbejdet af C. L. L. Harboe, København, 1839: *Pibe*. En lille Pibe af Sølv eller Messing, hvormed adskillige Signaler gjøres i Krigsskibene, for at formindske Commando-Ordene; den bruges hyppig til at hale efter ved i en ensformig Tone at angive Takten, hvorefter alle hale paa een Gang. Piben bruges endvidere til Opmærksomheds-Signal. Ex. Før der raabes: Alle Mand op! Skaffe overalt! o. s. v. Baadsmandene, Skibmændene, Baadsmandsmatherne og Quartermestrene ere forsynede med slige Piber.
2. *Allgemeines Wörterbuch der Marine*, udgivet 1794 af Johan Hinrich Röding: I bind I, spalte 357, og bind III, spalte 10, findes betegnelsen *Baadsmandspibe*, og da den danske ordliste maa være udarbejdet med dansk assistance, maa *baadsmandspiben* have været anvendt i den danske fleade tidligere end 1794.
3. *An Universal Dictionary of the Marine* by William Falconer, London 1776: CALL. sifflet, a sort of whistle, or pipe, of silver or brass, used by the boatswain and his mates to summon the sailors to their duty, and direct them in the different employments of the ship.
As the call can be found to various strains, each of them is appropriated to som exercise, such as hoisting, heaving lowering, veering away, be laying, letting-go a tackle etc. The act of winding this instruments is called piping, which is attentively observed by sailors...
4. I Aubin's *Dictionnaire de Marine*, trykt i 1702 — den ældste maritime ordbog paa Marinens Bibliotek — findes under *Sifflet* en henvisning til de hollandske søkrigsartikelbreve af 1. december 1690 § 28.

Marinens Bibliotek rettede en forespørgsel om denne

⁹⁾ Kancelliets Brevbøger 1630, side 320, (Det kgl. Bibl.).

¹⁰⁾ Af *Glossaire Nautique*, A, Jal, Paris 1848, fremgaaer det, at en sifflet (fløjte) var et værdighedstegn (efter et maleri 1547 paa Louvre).

paragrafs ordlyd til Algemeen Rijksarchief i s'Gravenhage, som — efter at have gjort opmærksom paa, at søjlflojten ikke omtales i § 28, men i § 29 — meddelte følgende: Den, der i sit kvarter forsover søjlflojten, skal første gang straffes efter captajns eller officerens bestemmelse, anden gang have tamp i besætningens overværelse og tredje gang kølhales.

Ordlyden afviger saaledes ikke meget fra de danske skibsartikler medgivet Peder Munk 1568, dog er de hollandske straffe mildere.

(*Tidsskrift for Søvæsen.*)

Vedrørende bestemmelserne for signaler med baadsmandspiben med diagrammer visende anvendelsen af pibens fine stod eller grove triller findes disse i »Marineministeriets Kundgørelse for Søværnet« B. 12 — 1933 af 18. april 1933.

Det 7. nordiske Soldat- og Orlogsstævne i Oslo

Atter samledes de nordiske kammeratforeningers repræsentanter til stævne, denne gang i Oslo den 19—21 juni i et straalende vejr.

Overalt var der glæde og begejstring for arrangementet, for det gode kammeratlige samvær, mange kontakter blev sluttet og gamle venskaber opfrisket.

Nedenfor vil nogle danske deltagere fortælle om deres indtryk af turen:

Beck-Friis, Gentoft, skriver:

Der var røre paa Larsens Plads d. 18/6, da PRINSESSE MARGRETHE, »Det Forenedes« pragtfulde Norgesbaad skulle afgaa til Oslo. Det blev en særlig festlig sejls med de mange mandfolk, der indfandt sig uden for toldlokalet og festligt hilste hinanden med glade udbrud, udvekslede minder om stolte bedrifter og muntre oplevelser; det var kammerater fra Marineforeningen og soldaterforeningerne landet over, der her mødtes for at stævne mod Norges hovedstad, hvor det 7. nordiske kammeratskabs-

De danske stævedeltagere. Forrest fra v.: Landssekretæren, Fylling; Odense, Formanden, Kyst, Aarhus, og Petersen, Skagen. Bagved ses: Poggensee, København, Rasmussen, Odense, Beck-Friis og Lampe, Gentoft.

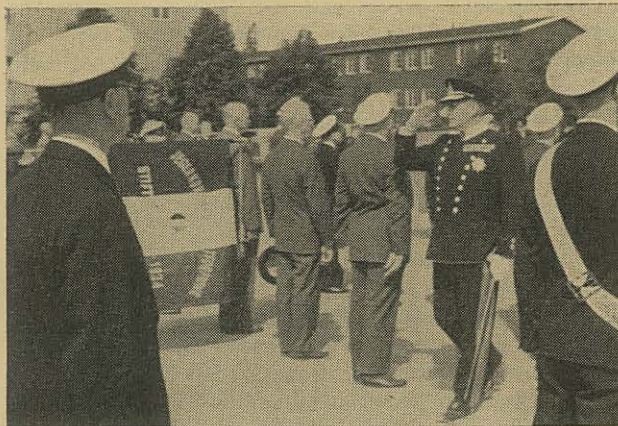
stævne skulle finde sted, og for en frisk kuling fra sydvest stod skibet op gennem sundet med sol og blaa himmel langs den dejlige kyst.

Rundt om i skibet konstaterede man, hvorledes orlogsgaster og landkrabber blev blandet sammen ved bordene,

og hvorledes et straalende kammeratskab blev opbygget imellem disse to kategorier.

Ved de tidligere stævner i Stockholm, Oslo, København og Göteborg havde man truffet mange af disse fornøjelige venner, og her var lejligheden til at uddybe venskabet og drøfte erfaringer inden for foreningsarbejdet, knytte kontakter og skaffe ideer til de kommende sæsoner i Marineforeningens afdeling.

Middagen spistes samlet og som afslutning paa dagen havde soldaterforeningerne sørget for spegepølsenatmad,

Kong Olav V inspicerer. Yderst tv. ses MF's formand; yderst th. den danske flagbærer, Kyst, Aarhus.

der blev angrebet med stor iver og nidkærhed baade af »gaster« og »soldater«, kun nogle faa var gaaet tidligt til køjs.

Søen havde været lidt haard ud for Færder, nogle af landkrabberne havde efter sigende maattet ofre til Neptun om natten, men næste morgen gik vi til kaj i Oslo, hvor Oslo Orlogsförenings formand, vor gamle gode ven *Bjarne Knutsen* sammen med vor landssekretær *Honnens de Lichtenberg* modtog Marineforeningens repræsentanter, der gik fra borde med formanden, kommandør *G. de Lichtenberg* i spidsen.

Oslo — ja, hvad oplevede vi ikke altsammen her. Programmet laa stramt. Først til Husebylejren, hvor gardens chef, OBL *Schanche*, bød os velkommen, og Soldaterforbundets formand aabnede stævnet. Derpaa gik turen til Ackershus fæstning, hvor der blev afholdt en kort gudstjeneste og aflagt besøg ved den smukke kongelige begravelse under kirken.

Næste oplevelse var den store opmarch gennem Oslo med Kongens garde i spidsen, fulgt af divisionsmusikken og alle de gamle soldater og orlogsgaster med faner, flag og spraglede bannere. Ogsaa de gamle gutter marcherede pænt, tilvinket af byens indbyggere, der samledes i tætte rækker paa fortovene. Medens garden fortsatte mod slottet, brød stævnedeltagerne af for at komme til modtagelse paa det moderne raadhus, hvor Oslo by gav de gamle soldater og gaster en straalende og gæstfri modtagelse.

Som sædvanligt var alle den første aften samlet til vaabenviss samvær. Orlogsgasterne og flyvetropperne mødtes paa indkvarteringsstedet, Sjøkrigsskolen, hvor KA *Andresen* præsiderede ved middagen. Senere fortsattes i messen, hvor den sympatiske flyvergeneral *Motzfeldt* aflagde besøg. Ogsaa Soldatforbundets formand kikkede ind, og det blev højt værdsat, at vor ven *Alf Solheim* den aften naaede rundt og besøgte alle de forskellige samlingssteder.

Lørdagen med inspektion af og parade for Kong *Olav*

var smuk og højtidelig — men varm. Besøget paa Ackers mek. værksted, Norges B. & W., var interessant, og her var gæstfriheden udstrakt til en hyggelig lunch i virksomhedens velfærdsbygning.

Som altid var banketten stævnets store aften, smukt tilrettelagt og med en straalende stemning, nu var man jo rigtigt rystet sammen, baade som nationer og regiments-, vaaben- eller værnsviis, med fællesskabet i højsædet.

— Og saa var der en, der talte om nætterne — ja, misforstaa det ikke, det var stemningen mellem de gamle drenge paa gange og i kamre, der ikke maa glemmes. Det var næsten aldrig til at komme til køjs, der var altid nogen, der kom hjem og absolut skulle purre ud og berette om oplevelser o. l. — jo, det var værnepligtsdagene om igen.

Red.

Medlem af hovedbestyrelsen, *Otto Maegaard*, Hørsholm/Rungsted afd., der for første gang deltog i et af de nordiske stævner, skriver:

Det har været en stor oplevelse at deltage i det 7. nordiske soldat- og orlogsstævne i Oslo.

Det altovervældende indtryk for mig har været det straalende kammeratskab, der herskede fra vi gik om bord i M/S PRINSESSE MARGRETHE d. 18/6 og traf vore kammerater fra soldaterforeningerne, til vi gik fra borde i København d. 22/6.

Den velkomst og hjertelighed, vi mødte alle steder i Oslo, var enestaaende, og jeg siger tak for de dejlige minder, som jeg vil tænke tilbage paa med taknemmelighed.

Kyst, Aarhus, slutter med at fortælle om den sidste dag:

— Ja, saa er vi naaet til stævnets sidste dag. For sidste gang mødes til morgenkaffe i messen paa Sjøkrigsskolen i hyggeligt samvær med vore nordiske kammerater, som vi har drøftet fælles foreningsproblemer med og sluttet kontakter med til fortsat gavn for vore foreninger.

Snart staa bussen for døren, vi skal alle paa rundtur i Oslo og omegn, bagagen skal med, for nu er det slut paa Sjøkrigsskolen. En dygtig rejsefører fortæller om Oslo, og vi nød den storslaaede udsigt fra Holmekollen ned over Oslo. Vi saa monumenter, der var rejst til minde om patrioter fra krigens tid, det fik vore tanker til at gaa tilbage. Efter rundturen samledes vi, saa for sidste gang til frokost i den Merkantile Klub, hvor der fra alle sider blev takket for godt stævne. Og saa blev der sagt farvel. Atter er et nordisk stævne forbi, og igen stilles der store forventninger til næste stævne i 1961 i København, men een ting er sikkert, samarbejdet mellem de nordiske Orlogs- og Marineforeninger fortsættes efter de linier, der er skabt i de aar der er gaaet, og dette samarbejde vil gavne, ikke alene vore foreninger, men ogsaa det kammeratskab, de bygger paa.

Tilgang af nye medlemmer i april kv. 1959

Aalborg 5, Aarhus 5, Bornholm 13, Brønderslev 2, Damhusso 3, Esbjerg 1, Fredericia 2, Frederiksberg 1, Frederikshavn 3, Frederiksværk 3, Gentofte 2, Glostrup 3, Helsingør 8, Herning 5, Hobro 1, Holbæk 3, Horsens 5, Kalundborg 10, Kolding 3, Kgs. Lyngby 5, Korsør 1, København 10, Lemvig 1, Marstal 4, Middelfart 1, Nykøbing F. 3, Nykøbing Mors 4, Nykøbing Sjø. 4, Næstved 1, Odder 1, Padborg 1, Randers 3, Ribe 1, Ringkøbing 2, Roskilde 4, Skagen 3, Skanderborg 1, Struer 3, Stubbekøbing 2, Sønderborg 2, Varde 1, Vejle 2, ialt 138 nye medlemmer.

Samtidig er udmeldt 190 medlemmer; denne sidste oplysning kan dog kun opfordre til ihærdig medlemsagitation.

Red.

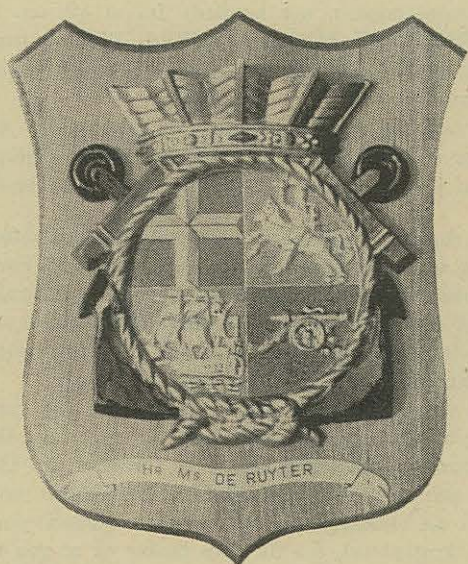
Hollandsk flaadebesøg i Aarhus

Skibschefen korresponderende medlem af MF

Trods megen travlhed lykkedes det for Chefen for den hollandske krydser DE RUYTER, kommandør *P. Cool*, der pinsedag forlod Aarhus havn med *Shahen af Persien* ombord, at klare nogle fritimer i det sædvanlige officielle program, som han skulle igennem, og efterkomme en invitation fra Marineforeningens Aarhus-afdeling til at aflægge et besøg i Marinestuen den 17/5.

Der er vist ikke ret mange i Aarhus, der kender Marinestuen, som nu har eksisteret i ti aar og det sidste aars tid har haft til huse i restaurant »Viking« i Havnegade.

I Marinestuen findes foruden en del billeder af gamle formænd og æresmedlemmer samt af flere kendte skibe, præmier, erhvervet af medlemmerne af skyttelaug, og vandrepæmier samt en del gaver fra medlemmer og andre.

Det af chefen for den nederlandske krydser DE RUYTER til Marineforeningens Aarhus afd.s marinestue skænkede »Crest« eller vaabenskjold.

At kommandør *Cool* tog imod indbydelsen var i grunden slet ikke saa mærkeligt. Han er fornylig blevet udnævnt til korresponderende medlem af Danmarks Marineforening, der tæller 11.000 medlemmer og har 100 afdelinger overalt i Danmark, selv helt oppe i Grønland. Han fik ved denne lejlighed overrakt baade det emblem, der skal bæres ved officielle lejligheder, og det daglige emblem, den smukke marinenaal. Det skete, da kommandøren i foråret var i København med sit skib i anledning af mindedagen for slaget i Øresund.

Marineforeningens Aarhus-afdelings bestyrelse tog imod mandag eftermiddag klokken 16 i Marinestuen. Formanden, glarmester *Villy Kyst*, næstformanden, bogholder *Villy Rasmussen*, sekretæren, overpolitibetjent *Lassen*, og bestyrelsesmedlem, fuldmægtig *Dalbøge Andersen*, med damer var mødt op. Kommandøren kom med en smuk gave, som man blev meget glad for: en tung træplaquette med haut relief, udført i rødt, blaat og sort samt sølv og guld. Det er en miniature af det vaaben, som ses paa krydseren. Det komponeredes til minde om den hjælp, som den hollandske

søhelt *Michiel Adriaansz. de Ruyter* ydede danskene i kampen mod svenskerne, i hvilken anledning han blev at let af den danske konge, Frederik den 3., i 1659. Det ses tydeligt udtrykt i de fire felter, »Dannebrog« øverst til venstre, en rytter til højre (de Ruyter betyder ogsaa rytter), det gammeldags sejlskib og kanonen. Endvidere overrakte kommandøren det nyeste billede af krydseren.

Selv modtog gæsten to porcelæns askebægre forsynet med kulørte billeder af DANNEBROG og Marineforeningens emblem.

Kommandør *Cool*, der gaar ind i folk med træsko paa, har paa flere andre maader sluttet nær kontakt med Danmark. Han var en kendt hollandsk modstandsmand under krigen og havnede af den grund i Buchenwald, hvor han fik venner blandt mange af de danske politifolk. Ogsaa i koncentrationslejren lykkedes det ham i karantæne-afdelingen at fortsætte den underjordiske kamp mod fjenden, og det morede ham kolossalt at narre tyskerne. Hans smittende humør og store sans for humor lod ham ikke i stikken under hele krigen. Som chef for den hollandske marineforvaltning knyttede han i 1955 forbindelse med Jørgen Høyers finmekaniske etablissement i København, og det udviklede sig til gensidige store ordrer for begge lande.

Kommandør *Cool* søgte dengang ogsaa forbindelse med de ham bekendte danske modstandsfolk og politifolk fra Buchenwaldetiden og kom til at synes mere end godt om Danmark. Derfor glædede det ham meget, at han skulle hente *Shahen* netop her.

Aarhus afd.s bestyrelsen havde efter særlig indbydelse været repræsenteret ved et cocktail-party om bord i DE RUYTER pinselørdag.

Marineforeningens Aarhus-afd. overvejer at sende kommandør *Cool* en indbydelse til afdelingens halvtreds aars jubilæum i september næste aar. Man var meget imponeret af kommandørens lidet formelle og hjertelige holdning under hele den time, besøget varede.

Bets Bonde Jensen.

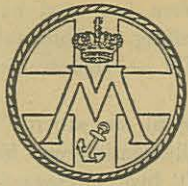
Kystflaadens mange enheder deltog i den sidste weekend i maj i et saakaldt »Tattoo« i Korsør med det formaal dels at gøre propaganda for forsvarssagen, dels at skaffe penge til opførelse af en Korsørhal. Foruden orlogsgasterne deltog ogsaa styrker fra Hæren og Flyvevaabnet, og det store stævne havde samlet mange interesserede tilskuere.

Ogsaa København havde sit »Tattoo« omkring *Valdemarsdagen* i anledning af »Forsvarets dag« — i dette storlaaede arrangement deltog Marineforeningen med sit flag ved gudstjenesten i domkirken. Der medvirkede ligeledes styrker fra alle tre værn samt hjemmeværnets forskellige frivillige korps. Kystflaadens enheder laa ved Langelinie med besøgstilladelse for alle, og særlig heldige fik lejlighed til at deltage i flaademanøvre i Sundet i den paafølgende uge — stor succes.

Har du tænkt over — at der i

Det maritime Hjemmeværn

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

Forenings- Meddelelser

Frederiksberg afd. afholdt genfs. 5/3. Da *Bach-Hofler* paa grund af sygdom maatte frasige sig formandshvervet, paatog afd.s tidligere formand, overværkmester *H. A. Petersen*, sig beredvilligt formandshvervet, hvilket blev hilst med akklamation. Iøvrigt genvalg.

Gilleleje afd.s genfs. 7/3 nyvalgte *Flemming Struch* og *Carsten Hansen* til bestyrelsen. Aftenen sluttede med kammeratligt samvær, hvorunder overlærer *Fabricius*, Gilleleje, viste en række straalende lysbilleder fra en rejse til Skotland og Orkneyøerne.

Søllerød holdt Kongefest 14/3 med forevisning af filmen om Kongefamilien — *Rex-O.s* causeri om de sidste 60 aars Danmarkshistorie og *Chr. Jensens* smukke tale for vor konge. Senere serveredes »kongesnitter«, og dansen gik til »sømandsorglet«.

Søllerød afd. var 5/4 paa en interessant ekskursion til København *Vi besøger maritime steder* — under *Rex-O.s* kyndige ledelse, en straalende og indholdsrig udflugt.

Gentofte afd. afholdt 8/4 ulkeaften med maritimt foredrag i sin marinestue i »Ved Stalden« i Charlottenlund.

Randers afd. sluttede 11/4 sin vintersæson med spisning, og derpaa vistest farvefilmene »Under sydens sol« og »Tre mand i en baad«.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholdt 21/4 en velbesøgt foredragsaften, hvor Marineforeningens formand, kommandør *G. de Lichtenberg* holdt foredrag med lysbilleder: »Har Grønland været i krig?«.

Søllerød afd. var 24/4 (St. bededag) atter paa udflugt, et nyt *Rex-O.*-arrangement, denne gang til Nordsjælland med besøg paa Søværnets nye eksercerskole i Auderød og senere besøg i Frederiksværk by med den lokale afd.sformand som fører.

Fredensborg afd. fejrede 30/4 sin 10-aars stiftelsesfest, hvori deltog Marineforeningens Formand og Hovedkasserer med fruer. Grønlandsfilmen »Hvor bjergene sejler« blev vist, og ved festmaaltidet udbragte formanden Kongens skaal, og telegrafisk hilsen blev afsendt til slottet. Fuldmægtig *Mægaard*, medl. af HB, bragte hilsen fra naboafd. Hørsholm-Rungsted, ligesom der indløb telegrafiske hilsener fra andre afd. i nærheden.

Københavns afd. var 3/5 paa sin aarlige foraarstur til Holmen. Efter kransenedlægning var der omvisning, som afsluttedes med et besøg paa Søværnets Officersskole. Derpaa blev der sejlet til KAS' klubhus i Svanemøllebugten, hvor frokosten indtoges.

Damhusø afd. afsluttede sæsonen ved en sammenkomst med damer; der serveredes stegt aal, og afd. trakterede med kaffe og likør. Der blev overrakt smaagaver til vært og værtinde samt restaurationspersonalet som tak for den gode og dejlige vintersæson. Der var godt fremmøde, bl. a. ogsaa af medlemmer fra Frederiksberg og andre af MF's afd. Festens overraskelse var en stabelafløbning, daab og overrækkelse af en fyrskibsmodel, et meget fint stykke modelarbejde udført af tre af medlemmerne.

Selve stabelafløbningen foregik under forskellige meget naturtro lydeffekter, og skibets gudmoder, værtinden i vor marinestue, fru *Baden Nielsen*, døbte skibet DAMHUSSØ-REV. Skibet blev derefter sendt ud paa en præsentationssejls langs bordene; alle beundrede den smukke model,

og jubelen var stor, da det viste sig, at fyrskibets tanke indeholdt solbærrøm. Selve fyrmasten var en fikst camoufleret pumpe, og Marinestuens vært fungerede som pumpemester og sørgede for, at der blev uddelt den tilbørlige ration af solbærrøm til æbleskiverne.

Af fyrskibets medfølgende bilbrev fremgaar, at det er bygget paa skibsværftet Skærbækdæmningen med *Carl Jørgensen* som skibskonstruktør, *Ricard Andersen* stod for maskineriet, og *Ejnar Petersen* for fyrinstallationen. Ej heller savnedes en daabs- og positionsattest fra *Neptun*, have-nes konge, og alt var omhyggeligt gennemført, og de tre kammerater blev stærkt hyldet for det smukke fyrskib, som de skænkede til Damhusø afd. som udtryk for deres interesse for Marineforeningen. — Afd.s tidligere formand, der var mødt igen efter en lang sygdom, blev saa begejstret for det nyerhvervede fyrskib, at han sammen med sin søn, der ogsaa er medlem af afd., skænkede en 80 cm lang grønlandsk kajak, udført som haandarbejde af en grønlander. Tid efter anden faar afd. saaledes samlet mange smukke og interessante genstande til sin marinestue.

Godthaab afd., som mistede tre af sine kammerater ved m/s HANS HEDTOFTS forlis, aflyste sin planlagte kammeratskabsaften; man vil nu lade fremstille en mindeplade for HANS HEDTOFT til ophængning i marinestuen.

Afd. har haft besøg af orlogsgaster fra marinestation *Grønnedal*, der i marinestuen fik forevist Grønlandsfilmen »Hvor Bjergene sejler«. Ogsaa den nye chef for Grønlands kommandoen, kontreadmiral *Axel Schmidt*, har aflagt besøg i marinestuen.

Kongens Lyngby afholdt kammeratlig sammenkomst 5/5, hvor flere af kammeraterne bidrog til underholdningen.

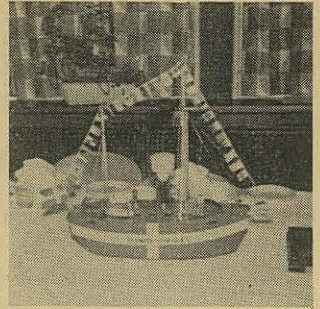
Hadsund afd. afholdt sin aarlige genfs. 9/5 i marinestuen. Den fung. formand mindedes i aarsberetningen den afdøde formand, maskinmester *Pfefferkorn*, og Irsagf. *Salomonsen*. Genvalg. *Chr. Gudmann* valgtes derpaa til formand, og efter en skafning sammen med damerne sluttede aftenen med dans.

Morsø afd. har tidligere haft god tilslutning til sin aarlige sommerudflugt, men i de senere aar har deltagelsen ikke været saa stor som ønskeligt. I den anledning har afd. udsendt et spørgeskema til medlemmerne, saaledes at bestyrelsen gennem besvarelserne af de opstillede spørgsmaal kunne danne sig et indtryk af medlemmernes ønsker og derved søge at gøre udflugten tilfredsstillende for saa mange som muligt. — Man venter spændt paa, om dette arrangement har virket i den ønskede retning.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 14/5 et velbesøgt medlemsmøde i kahytten, hvor *U. Sejshede* viste lysbilleder og fortalte om sin bestigning af Mt. Blanc.

Gentofte afd. fejrede sin 14-aars stiftelsesdag med udflugt til Sverige. Der blev sejlet til Malmö, hvorfra der kørtes i busser til Lund, hvor Domkirken blev beset. Derfra gik turen videre til forskellige interessante steder og fra Malmö atter ad søvejen til København.

Godthaab afd. indviøede 23/5 sin marinestue, der er indrettet i den ene halvdel af den gamle orlogshjems-barak. Marinestuen skal samtidig være en slags soldaterhjem for nuværende orlogsgaster. Da mange tidligere orlogsgaster i Grønlands-kommandoet tager tilbage til Grønland som haandværkere og lignende, vil lokalerne blive samlingssted

for over 100 medlemmer. — Adskillige personer og institutioner i det sydlige Danmark har modtaget spøgefulde invitationer til at møde til marinestuens indvielse i Godthaab 23/5 kl. 16, men det var vist kun et faatal, der kunne give møde.

Frederiksberg afd. sluttede 26/5 sin vintersæson med den traditionelle fest i »de smaa haver« i Pileallé, hvor der samtidig holdtes pakkeauktion til fordel for denne gode og muntre aften.

Frederiksværk afd. aflagde Grundlovsdag besøg i Søværnets nye Eksercerskole i Auderød. I turen deltog ogsaa medlemmer fra flere naboafdelinger, ligesom Marineforeningens formand og medlem af HB, fuldm. *Maegaard* var blandt gæsterne. Den medbragte mad blev fortæret i fritidshjemmets kaffestue efter en grundig rundgang i det store etablissement. Dagen sluttede med dans paa hotel Frederiksværk.

Helsingør afd. deltog sammen med andre nordsjællandske afd. i turen til Eksercerskolen i Auderød den 5/6. Den 7/6 afholdt afd. sin Fregatskydning under stor tilslutning, og der blev skudt flittigt hele formiddagen und det resultat, at lokomotivfører *Juul-Christensen* blev fregatkaptajn ved *Henning Holms* skud i krudtkammeret. Ogsaa pileskydningen samlede interesse, og dagen sluttede med fælles kaffebord, hvorunder præmierne — mange og vægtige — blev uddelt.

Viborg afd. udsendte en spøgefuld mødebefaling til fregatskydning den 30/5 i Undallslund, man fæstnede sig blandt de mange strenge bestemmelser især ved, at forbriere ikke ville blive taalt — nuvel, det blev en fornøjelig og munter sammenkomst for de gamle orlogsgæster.

Skydningen fik det bedste forløb under god tilslutning og i den rette kammeratlige aand. Vaskeriejer *Soren Jensen* blev fregatkaptajn. Der blev blandt deltagerne indsamlet 25 kr. til fregatten JYLLANDS bevarelse.

Roskilde afd. havde sammen med sin kegleklub arrangeret en skovtur til Haraldsted sø, hvor der afholdtes kegleturnering, skafning af medbragte madkurve og dans.

Holbæk indbød til Fregatskydning 21/6 med fine gevinster i vægtigt sølv — for damerne var der arrangeret skive-skydning og pilekast. Dagen sluttede med præmieuddeling og dans i Strandparkens restaurant. I denne fregatskydning kunne ikke-medlemmer af Marineforeningen ogsaa deltage, dog ikke i nedskydning af skroget; dette skal nedskydes af medlem til medlem.

Aalborg afd. samledes 23/6 til midsommerfest i Skovkroen med revy, dans og baalfest — dagsbefalingen lod paa stor tilslutning og højt humør.

Godthaab afd. afholdt Sct. Hansaften fest med baal, pølser og øl. Den 28/6 var afd. paa udflugt til Godthaabsfjorden med TEISTEN og SKARVEN — frokost i det gode.

Randers afd. havde god tilslutning til sin skovtur til Kaløvig, Knebel og Helgenæs, hvor Ellemandsbjerget blev besteget. Paa Skovpavillon i Ebeltøft, hvor aftensmaden blev spist, var der appelsinvæddeløb, tovtækning og dans med forskellige præmier. Ogsaa fra Ebeltøft afd. var der god tilslutning til skovturen.

Gilleleje afd. har mistet to gode kammerater, 10/1 afgik stationsmester *Chr. Müller* og 2/4 fhv. muremester *Kristian Bak* ved døden. Begge havde været medlem i over 25 aar og omfattede Marineforeningens arbejde med stor interesse.

Vordingborg afd.s medlem, togfører *Frederiksen*, blev 11/4 begravet fra Kalvehave kirke, hvor afd.s flag paraderede ved kisten, ligesom formanden bragte en sidste hilsen ved graven.

Stevns afd.s gode kammerat, fhv. fisker *Alfred Christensen*, Rødvig, afgik ved døden den 6. april. Begravelsen fandt sted fra Lilleheddinge kirke, hvor afd. stod æresvagt og paraderede med flaget.

Esbjerg afd.s medlem, fiskeskipper *Ole Rønn Jensen*, er efter længere tids sygdom afgaaet ved døden og blev begravet den 25. april. Marineforeningen stod fanevagt ved kisten og viste derved vort afbøde medlem en sidste ære.

Århus afd.s medlem siden 1922, fabrikant *N. Bunde-Pedersen*, er afgaaet ved døden 12/5.

Den 16/5 afgik sandmand og fhv. opsynsmand ved Redningsstation *Gudhjem*, *Alexander Tranberg*, ved døden, 78 aar gammel. Begravelsen skete under meget stor deltagelse: redningsmandskabet havde baaret kisten til kapellet, og herfra og til graven bar først marineforeningskammerater og sidst sandemænd deres gamle leder, kammerat og kollega.

Randers afd.s medlem, kedelpasser *L. C. Christensen* døde den 30/5.

Lemvig afd.s gode kammerat, købmand *Adolf Mose Jepsen*, afgik ved døden 6/6.

Struer afd. mistede ved fabrikant *Laur. Laursens* død et af sine gode medlemmer. *Laursen* var medstifter af afd. og kasserer gennem de første 12 aar, en god kammerat, hvis minde længe vil blive bevaret mellem kammeraterne. Begravelsen fandt sted den 29/6.

HEMPEL'S skibsfarver er søstærke...

Randers afd.s medlem, tømrer *Bernhardt Vandbæk* afgik ved døden den 1/7.

Aarhus afd.s mangeaarige bestyrelsesmedlem og æresmedlem, tobakshdl. *August Gunvad*, afgik ved døden 5/7.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

18/4 *Randers afd.s medlem, maskinarbejder Johs. Jensen*, 40 aars jubilæum paa vogfabrikken Scandia.

Skælskør's stadig aktive havnefoged, *Valdemar Nielsen*, fyldte 1/6 80 aar. Den gamle søulk har været bestyrelsesmedlem i MF's *Skælskør* afd. i en aarrække og er en sikker og skattet gæst ved alle sammenkomsterne. Den populære »Valde« var genstand for megen opmærksomhed paa festdagen, ikke mindst fra de gamle orlogsgasters side;

de havde alle meget at sige den gode kammerat tak for

Grube.

- 24/6 *Kongens Lyngby: Emil Topp*, Virum, 65 aar.
24/6 *Aarhus: Købmand Robert Windfeld Nielsen* 50 aar.
9/7 *Kongens Lyngby: Peter Laugesen*, Lyngby, 60 aar.
18/7 *Kongens Lyngby: Bernhard Larsen*, Lyngby, 70 aar.
20/7 *Kongens Lyngby: Julius Bryder*, Hillerød, 70 aar.
3/8 *Fano: Trossefører Louis Harder Mikkelsen* 65 aar.
4/8 *Kongens Lyngby: Osvald Riegelsen*, Lyngby, 50 aar.
10/8 *Næstved: Varmemester Borge Larsen*, afd.s næstformand, der som mangeaarigt bestyrelsesmedlem har gjort en stor indsats bl. a. for vedligeholdelse af afd.s mange smukke ejendele, 50 aar.
15/8 *Kongens Lyngby: Vilhelm Bahnsen*, Taarbæk, 60 aar.
20/8 *Holbæk: Grosserer Marius Jensen* 70 aar.
30/8 *Kongens Lyngby: B. H. Winding* 50 aar.
5/9 *Kongens Lyngby: Th. Haasum* 75 aar.
25/9 *Glostrup/Taastrup: Værkmester Edv. Johs. Jensen*, Vridsløselille, Glostrup, 50 aar.
7/10 *Glostrup/Taastrup: Slagtermester A. Frost*, Glostrup, 65 aar.
9/10 *Holbæk: Medlem af MF's Hovedbestyrelsen, formd. for Holbæk afdeling, skibsbygmester Anton Nielsen* 70 aar.

25/10 *Holbæk: Tømrermester Valdemar Rasmussen* 75 aar.

29/6 fyldte Foreningen FLOTTANS MÄNs mangeaarige generalsekretær, kommandörkapten *Harald Schulze*, Stockholm, 70 aar. Kommandörkaptenen, der i mange aar har været en betydningsfuld kraft indenfor vor broderorganisation og ofte har været gæst her i Danmarks Marineforening, afsluttede med forrige aars udgang sit aktive arbejde for FLOTTANS MÄN. Til festdagen sendte Marineforeningen sin plaquette med de hjerteligste lykønskninger.

30/6 Gang paa gang spørges der ved jubilæumstævner og andre sammenkomster af gl. orlogsgaster til en meget afholdt skikkelse fra ungdomsdagene under splitflaget — her tænkes paa kanonér — overartillerimester — materielmester *Einar Flye*, en straalende repræsentant paa den gamle hæderkronede underofficerstype — i dag en sagnagtig skikkelse i alle gl. orlogsgasters erindring. — Materielmester *Flye* fyldte 30/6 85 aar — det kniber med helbredet, men humøret er stadig det samme. Marineforeningen sendte den gamle Holmens mand en telegrafisk hilsen paa festdagen.

Marineforeningens Kalender

- 13/8 *Helsingør afd.: Udflugt til LAPPEGRUNDS fyrskib med madkude og godt humør.*
15/8 *Glostrup/Taastrup afd.: Skovtur.*
22/8 *Aarhus afd.: Udflugt til Mariager med besøg paa cementfabrikken Dania.*
3/9 *Glostrup/Taastrup afd.: Medlemsaften. MF's landssekretær G. Honnens de Lichtenberg fortæller om Tordenskiolds mindesten m. m. med lysbilleder og tonebaandsgengivelser.*
6/9 *Helsingør afd.: Fiskekonkurrence, afgang fra Statshavnen kl. 0800.*
2/10 *Glostrup/Taastrup afd.: Bancospil kl. 1930 paa Jernbanehotellet.*
3/10 *Randers afd.: Indvielse af den nye Marinestue i forbindelse med afdelingens 40 aars jubilæum.*
17/10 *Glostrup/Taastrup afd.: Fødselsdagsfest. Roskilde afd. afholder medlemsmøde den første onsdag i hver maaned i marinekahytten paa Hotel »Prinsen«. I sommermaanederne mødes i hotellets have kl. 1900 til et spil kegler.*
14/11 afholder *Randers afd. »Damernes pakkefest«* i den nye marinestue.

AALBORG

BERG KNUDSEN'S

SLAGTERFORRETNING

SKIBSPROVIANTERING

Korsgade 28 — Telefon 2592 — Aalborg

Aalborg Sømmandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

— og det kan landmanden li'

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSEMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270

Simon Madsen

RØNNE

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
ESBJERG**Esbjerg Skibshandel**

v/ Harald Nielsen

Ny Havn

Tlf. 2198

»Hotel Spangsberg«Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG

Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG

TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA I/S**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63

Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE

TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen

& Kryger INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.)

Svendborg

HERNING**1. KL. KØD & FJERKRÆ**
N. DÜRR HANSEN TLF. 1487
*på torvet tirsdag og lørdag***HIRTSHALS**

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aens Vaadbinderi

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

Marine! Aflæg et besøg paa

SØMANDSHJEMMET

A. SAMUEL

TLF. HIRTSHALS 37

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDEUnder Deres besøg i Roskilde bør De ikke und-
lade et besøg i den interessante marinestue**Hotel Prinsen**

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SILKEBORG

Gamle marinere mødes i marinestuen

AKTIESELSKABET

DEN FOLKELIGE FORSAMLINGSBYGN.

Vestergade 26

Tlf. Silkeborg 68

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Tlf 41345

Skibsradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

SKIVE

Harald Espersen Frederiksgade 5

Statsaut. installatør — Ing. M. I. K.

Radio-apparater Elektriske anlæg

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

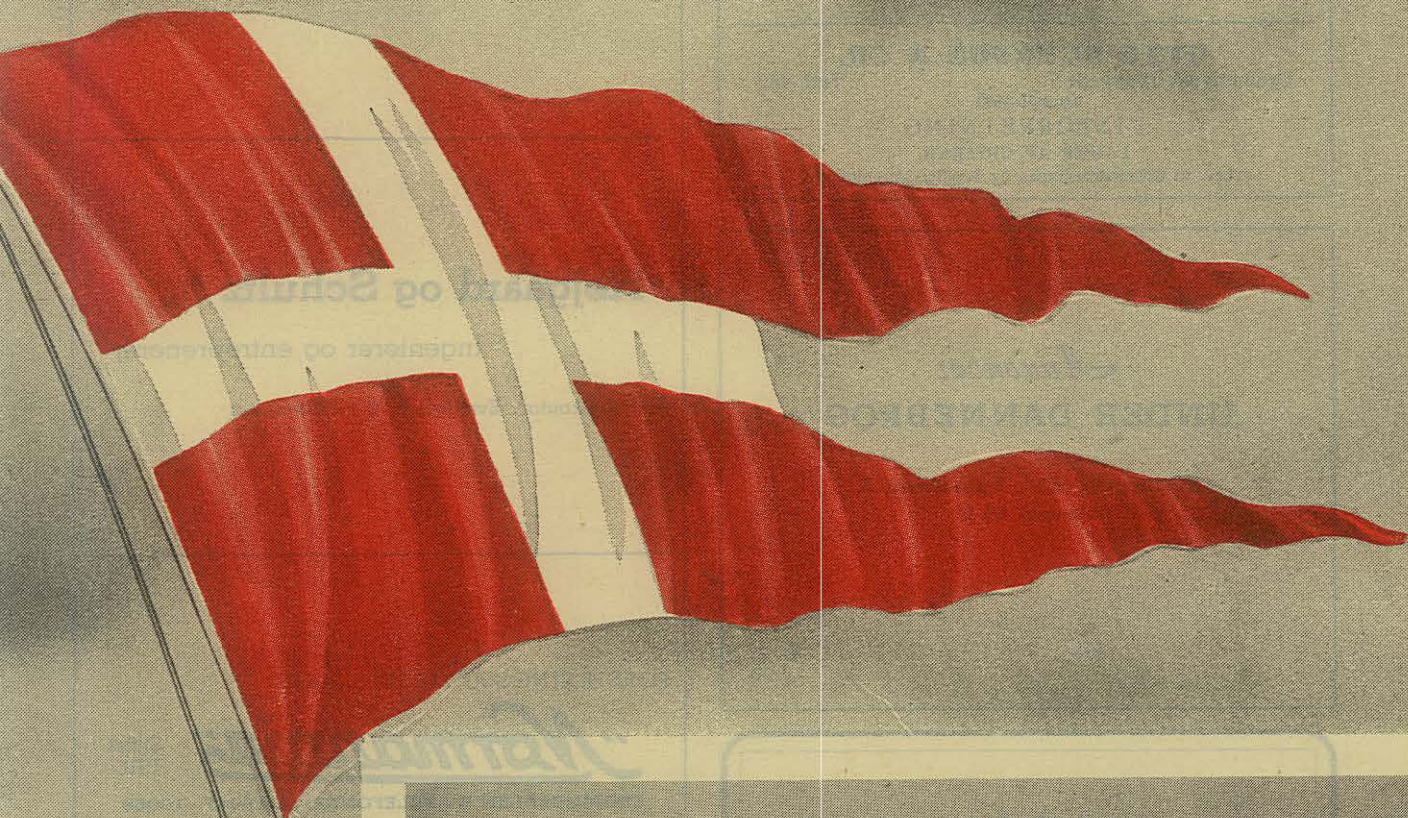
Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., kontortid daglig
kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. Palæ 2866. Postkonto nr. 1608.

Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.

Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

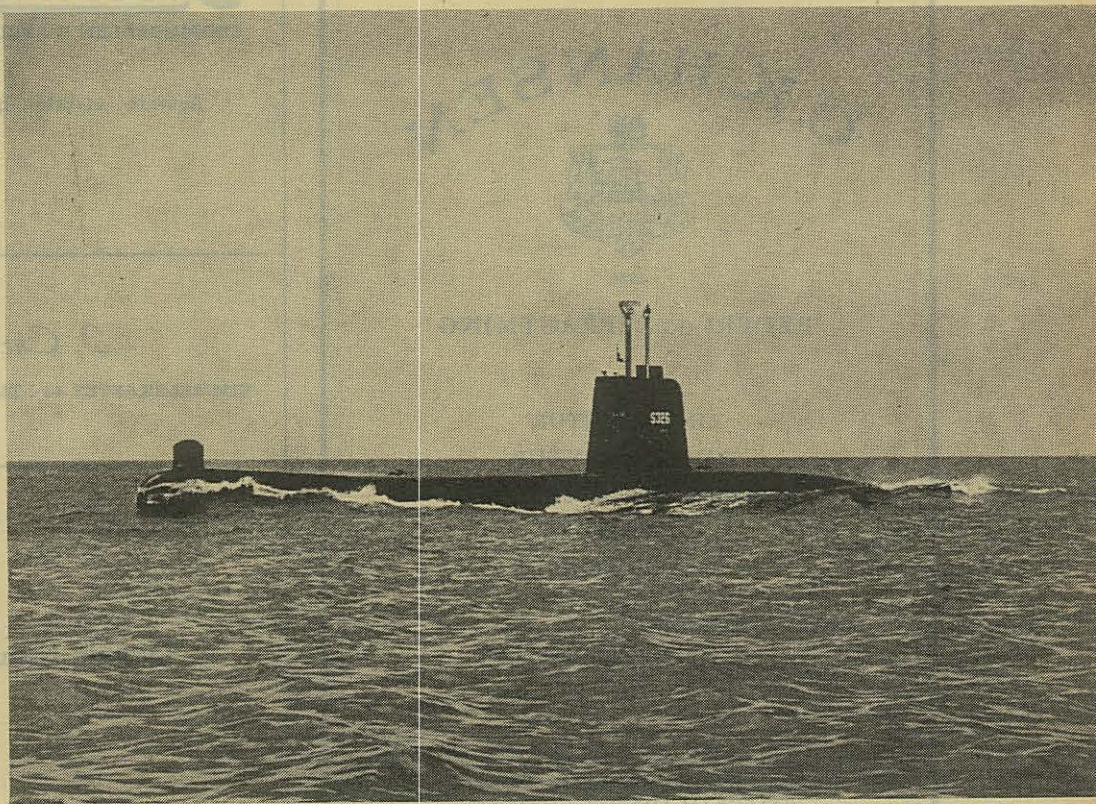
MEDLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte IV - Novbr.
46. aarg. - 1959

Den nyeste danske undervandsbaad SPEKHUGGEREN

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^A/_S **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
[Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen]

Annoncer
„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

C.K. HANSEN

1856

REDERI OG BEFRAGTNING

•
LINIEAGENTUR
HAVARIAGENTUR
ASSURANCEAGENTUR
IATA-AGENTUR
SPEDITION

•
D/S DANNEBROG A/S

•
AMALIEGADE 35 . KØBENHAVN K.
TELEFON: CENTRAL 72 (20 linier)
TELEGRAM-ADRESSE: »HANSEN«

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard og Schultz ^A/_S

Ingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Evaldsgade 9 - København

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 . TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen OST

VIMMELSKAPTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Dansk Industri Syndikat

Undervandsbaadsvaabenets 50 aarsdag i det danske søværn

Den 3. oktober for halvtreds år siden hejstes der for første gang kommando i en dansk undervandsbaad, det var den italienskbyggede DYKKEREN, der dermed blev den første enhed i vort nye søkrigsvaaben. I begyndelsen af dette århundrede havde premierløjtnanterne *G. W. Hovgaard* og *O. Aarestrup* i skrift og praksis baseret paa studier ved udenlandske værfter slaæet til lyd for det nye og effektive vaaben, der ikke mindst for en mindre stat ville være af overordentlig betydning, ligesom det paapegedes, at ubaaden ville være et virksomt og velegnet, samt i forhold til sine muligheder, et relativt billigt led i dansk søforsvar.

Aarestrup kæmpede i en aarrække for sine ideer og overvandt til slut modstanden fra politikernes side, saaledes at der i vinteren 1907—08 blev afgivet bestilling paa en ubaad fra Fiat-San-Giorgio værftet i Spezia.

Her skal ikke søges at opridsse dansk undervandsbaads-historie, dette emne er i dagens anledning indgaaende blevet behandlet i en løbende artikel i *Tidsskrift for Søvesen*, og vil til sin tid i sin helhed fremkomme som et af *Marinehistorisk Selskabs* skrifter til almindelig forhandling hos boghandlerne. Det er den kendte marinehistoriker, kommandørkaptajn *R. Steen Steensen*, selv gammel undervandsbaadsofficer, der her øser af sin faglige viden, som ogsaa UNDER DANNEBROG hovedsagelig støtter sig til. Hele den historiske udvikling af sejlads med undervandsbaade friskes op her. Forsøg, der den gang blev anset for galmandsværk, men som aarhundreder efter blev til realiteter og faktorer, der har haft altovervældende indflydelse under 2 verdenskrige, og hvis fremtid baseret paa atomkraften som drivmiddel endnu ikke rigtig kan opfattes af lægfolk og maa synes som et eventyr for søens folk, der i aartusinder har færdedes paa vandet.

Den 3. oktober 1909 blev kommandoen for første gang hejst i vor nye og eneste, udelukkende elektrisk drevne, undervandsbaad DYKKEREN.

I overført betydning brød DYKKEREN som pionerubaad isen for det kommende danske undervandsbaadsvaaben, saaledes at dette ogsaa kom i betragtning i forsvarslovene af 1909. Der blev sluttet kontrakt med Whiteheads værft i Fiume om bygning af ubaaden HAVMANDEN, og denne kontrakt gav tillige licens til bygning af en tilsvarende baad, HAVFRUEN, paa Orlogsværftet i København. Begge baade havde et displacement paa 164/275 HK og en fart paa 13/9,3 knob. Længden var 34,8 m, bredde 3,6 og dybgaendet 2,3 m. Besætningen var paa 10—12 mand og armeringen bestod af 2 stk. 45 cm stævntorpedorør. HAVMANDEN fik FIAT-motorer, medens Orlogsværftets tilsvarende baad fik tyske MAN-motorer.

HAVFRUEN blev kølstrakt i 1911 og samtidig blev der bestilt to baade i Italien THETIS (1911) og TRITON (1912), hvilket igen gav Orlogsværftet ret til at bygge søsterbaadene NAJADEN og NYMFEN (1912). Den første TRITON fik inden afleveringen navnet 2den APRIL, idet en forsvarsindsamling gav saa meget, at der kunne skænkes en ubaad til Flaaden, d. v. s. man købte da TRITON og skænkede den, idet dens nye navn skulle minde — ikke alene om selve slaget paa Rheden 1801, men ogsaa om den forsvarsvilje, for hvilken denne Skærtorsdag er blevet et nationalt symbol. En ny ubaad blev derpaa bygget

for den nu ikke udnyttede bevilling, men det var først en senere bygget baad, der kom til at føre navnet TRITON videre. Inden NYMFEN blev søsat lagdes kølen til 2 nye ubaade af en forbedret klasse: ÆGIR og RAN. DYKKEREN havde baaret betegnelsen 1 og de efterfølgende baade fik numrene 2—7 eller A-klassen. Derpaa kom B-klassen med ÆGIR (1914), RAN (1915), TRITON (1915), NEPTUN (1916) og GALATHEA (1916), det var dog kun de tre sidste baade i denne klasse, der udover nr. førte bogstavet B paa taarnets sider.

Da den første verdenskrig brød ud i august 1914, var der 7 ubaade under kommando, de blev straks udlagt paa patrulje med baser i Slipshavn, Helsingør samt paa Holmen. Mange oplevelser og »narrow escapes« hændte i disse år under sikringsstyrkens forering, det var begynderaarene, men det var år, der gav rig erfaring og megen praktisk øvelse. I disse år hændte ogsaa vor eneste alvorligere ubaadsulykke herhjemme. Den 9. oktober 1916 blev undervandsbaaden DYKKEREN lidt over middag paasejlet af den norske damper VESLA. DYKKEREN, der i neddykket tilstand var ramt agten for taarnet, kunne ikke komme op ved egen hjælp. Om selve ulykkens forløb vil Marineforeningens hovedkasserer, der var med om bord og som steg op fra den med speciel redningsvest, andet sted i dette blad fortælle. Her skal kun nævnes, at ubaadens chef, premierløjtnant *Christiansen*, omkom i taarnet efter at have sluset 3 mand ud af baaden.

I aarene efter første verdenskrig blev vore undervandsbaade forøget med C-baadene, ROTA (1918) BELLONA (1919) og FLORA (1920), store sødygtige baade med 2 skruer og meget nyt og interessant grej. Nu begyndte en række udenlandstogter til England, Holland, Belgien, Sverige og Norge, ligesom man ogsaa besøgte Thorshavn paa Færøerne. Paa Holmen havde ubaadsfolkene til huse i gamle HEKLA, der var ombygget til fast stationsskib for ubaadsbesætninger og Marinens Flyvevæsen. Paa togterne tjente den ombyggede dampkanonbaad GRØNSUND, der som ubaadsmoderskib var blevet til verdens første diesel-elektriske skib, som ubaadens trofaste ledsager, indtil den som udtjent blev afløst af et paa Orlogsværftet nybygget moderskib HENRIK GERNER (1927). Efterhaanden udgik ogsaa de ældste ubaade paa grund af alder, nye var dog kommet til: DAPHNE (1925) og DRYADEN (1926), men da A-baadene var borte, og der efterhaanden ogsaa gik en stor del af B-klassen til ophugning, paabegyndtes i 1934 en ny H-klasse, hvoraf 3 var færdige ved den 2. verdenskrigs begyndelse: HAVMANDEN (1937), HAVFRUEN (1937), gode, kendte ubaadsnavne, og som den tredje kom HAVKALEN (1938) — et helt nyt navn i flaadens — dog inden denne baad var afleveret blev en fjerde: HAVHESTEN (1940), hvis navn blev taget ved at give en gammel torpedobaad navneforandring, paabegyndt.

Dog alt dette er borte nu — de ældste klarede vi selv ved ophugning, efterhaanden som tiden krævede sin ret og de gamle baade ikke kunne holde længere. Forskellige minder fra disse veltjente fartøjer som skibsklokke, byggeværftets navneplader, krængningsvisere m. m. blev dekorativt anbragt i gamle HEKLA som minder om de første famlende forsøg paa undervandssejlds i danske farvande.

Besættelsens 29. august gjorde det af med resten af vore undervandsbaade. Der var 9 i alt, der blev sprængt og sænket for egen haand, nemlig de 4 nye H-baade, DAPHNE og DRYADEN samt C-klassen: ROTA, BEL-LONA og FLORA. De sidste 3 B-baade RAN, TRITON og GALATHEA var som udrangerede oplagt uden »indmad«. Disse tre blev ikke sænket, da de var uden værdi og betydning for besættelsesmagten. HENRIK GERNER brændte, kun gamle HEKLA stod det igennem, klarede tysk besætning som skoleskib i Bramsnæsvig og vendte efter befrielsen tilbage til Holmen som *Kystflaadens* stamskib, thi nu var undervandsbaadene borte, Danmarks flaade havde ingen ubaade mere.

Under genopbygningen af den danske orlogsflaade efter befrielsen blev der i 1946 lejet 3 undervandsbaade fra England: U. 1, U. 2 og U. 3, der senere fik følgende danske navne: SPRINGEREN, STØREN og SÆLEN. Samtidig toges den gamle statsisbryder TYR atter i brug som ubaads-moderskib. Oprindeligt var den en D.S.B.-isbryder, der senere var overgaaet til handelsministeriet og allerede under beredskabet i 1939 havde været udlaant til Søværnet. Det blev vor nuværende, efterkrigstidens, orlogsflaadens ældste søgaaende skib under kommando og samtidig dens sidste kulfyrede enhed.

De ret store undervandsbaade var os en stor hjælp til opbygningen af det nye ubaadsvaaben og ved uddannelsen af personel til undervandssejlad med nyt og godt dansk Materiel. Ogsaa dette ønske er omsider — trods megen modvind — blevet opfyldt. I dag er der to nye danske undervandsbaade under kommando: DELFINEN og SPÆKHUGGEREN. Deres NATO-skrognumre S 325 og S 326, ja, hele den nye skibstypes form, giver dem et fremmedartet udseende, saa langt som noget fra de gamle kendte typer. Det er dog disse ubaade, som det genopstaaende undervandsbaadsvaaben skal bygge paa. Snart tages nr. 3, TUMLEREN i brug, og en fjerde er bevilget. Det er alt sammen skridt fremad, men der er desværre endnu langt igen, til man atter vil kunne møde en dansk ubaadsflotille, der med skumsprøjt om stævni og taarn pløjer søen under smeldende orlogsflag.

Navne som *Rechnitzer*, *Iuel-Brockdorff*, *Wolffhagen* og *Bangsbøll* bringer et friskt pust fra de første pioneraar, fra mellemkrigsarene, hvor der med uddannelse for øje blev sejlet, dykket og angrebet i den helt store stil, hvor den friske, raske og dristige tjeneste prægede sine udøvere, og dermed ogsaa vor flaade.

Ved 50-aars jubilæet er det kun derfor naturligt i mindet

om de første 50 aar at ønske vort undervandsbaadsvaaben fortsat god vind fremover.

— — —
Paa jubilæumsdagen den 3. oktober 1959 afholdtes paa Holmen en parade for chefen for Søværnet, viceadmiral *H. Nyholm*, der selv er gammel undervandsbaadschef. Ved denne lejlighed, hvor mange interesserede var mødt op, fik cheferne for undervandsbaadene DELFINEN og SPÆKHUGGEREN overrakt deres baades nye vaabenskjold af chefen for kystflaaden, kontreadmiral *Aa. Linde*, der ogsaa selv har været ubaadschef. Samme aften samledes en kreds af unge og gamle ubaadsofficerer til en festlig jubilæumsmiddag i Søofficers-Foreningen. Blandt deltagerne saas forsvarschefen, viceadmiralen, kontreadmiralerne *Pontoppidan* og *Linde* samt en mængde tjenstgørende og afgangede, blandt de sidstnævnte var ogsaa nestoren, kommandørkaptajn, baron *Iuel-Brockdorff*, frisk og munter sammen med de unge. Ogsaa Marineforeningens hovedkasserer, landssekretæren og den tidligere formand for Maribo afd., *H. V. Christiansen* deltog som gamle ubaadsfolk i denne fornøjelige sammenkomst.
H. de L.

Om paasejlingen af undervandsbaaden DYKKEREN

Søværnets første undervandsbaad DYKKEREN blev søsat den 17. juli 1909 i Spezia i Italien var ikke nogen stor baad: 35 m lang, 3,5 m bred. Den havde et dybgaaende af 2,3 m. Deplacementet var i overfladen 105 tons og i neddykket tilstand 132 tons. Den var udstyret med 2 torpedoudskydningsrør, og 2 elektromotorer kunne give baaden en fart af 12 knob i overfladen og 7,5 knob neddykket. DYKKEREN, der var dobbeltskruet, anvendtes udelukkende som skolebaad.

Under en dykningsøvelse den 9. oktober 1916 i Sundet ud for Taarbæk blev baaden i neddykket tilstand paasejlet af den norske damper VESLA og sank paa 8—10 meter vand.

Ved paasejlingen fik DYKKEREN en lækage i det agterste rum, hovedtankene blev straks blæst ud ved trykluft og faldkølen udløst, men den slap ikke, da baaden laa paa havbunden med 20—25° slagside. Paa grund af forskellige omstændigheder lykkedes det kun delvis at lukke den vandtætte dør mellem ætterummet og motorrummet, hvorfor hele besætningen samledes i kommandorummet, der laa foran motorrummet.

Der var ialt 9 mand om bord, og af de 12 stk. ombordværende redningsveste (forsynede med iltindaandingsapparater) blev 6 stk. ødelagte af det indtrængende søvand, som ogsaa fandt vej ned til akkumulatorbatteriet, hvor der hurtigt udvikledes en meget generende klorgas.

Under et skibsraad blev det besluttet, at 3 mand (heriblandt artiklens forfatter) uden iltindaandingsapparater først skulle forsøges udsluset igennem taarnet. Baadens chef ville selv, forsynet med redningsvest, lede udslusningen holdvis, og ved bankesignal tilkendegive, naar det næste hold skulle op i taarnet og saa fremdeles, indtil alle var kommet ud af baaden. De resterende 5 mand tog derpaa ophold i torpedorummet.

Det lykkedes imidlertid kun at sluse første hold ud, der kom op til overfladen og blev optaget i en fra VESLA udsat redningsbaad. De kunne afgive en situationsmelding og oplyse om de aftaler, der var truffet, før de forlod baaden. Svitzers bjergningsentreprise blev alarmeret og sendte

DYKKEREN staar bomløbet ud

med kort varsel bjergningsdamperen KATTEGAT og 2 løftepontoner ud til ulykkesstedet. En dykker gik umiddelbart efter ned og skruede en luftslange paa studsens til torpedorummet for at tilføre luftfornyelse til det der-værende mandskab. Derefter satte dykkerne 2 svære løfte-wirer i baadens forreste hejsebeslag, og det lykkedes at hæve baadens forskib saa meget, at de 5 mand, der havde opholdt sig i torpedorummet, kunne sluses ud i løbet af aftenen. Chefen fandtes druknet i taamet.

Janus Sørensen.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen med

Faas paa hovedkontoret eller gennem afdelingen.

Lidt om hurraraabets historie

I *Militært Tidsskrift* er der i juli nr. 1959 bragt en interessant artikel: »Lidt om ordet hurra«, et efterladt arbejde af afdøde oberstløjtnant *Johan Nordentoft*.

Artiklens tredie afsnit handler om hyldestraab og indledes med en redegørelse for Marinen (Søværnet), og dette afsnit bringes nedenfor, da det maa formodes ogsaa at ville interessere inden for Marineforeningens kredse:

Det ældste eksempel, som den store danske ordbog har paa ordet Hurra's brug som hyldest- eller bifaldsraab, henføres til en stabelafløbning 1727: »endelig endtes denne heele Pomp med Matrosernes sædvanlige Hurrau«. (P. J. Phønixberg, *Dend Forkeerte Mercurius*, nr. 12,3)

Man maa dog vist kunne komme lidt længere tilbage i tiden, selv om det næsten er det samme som at lede efter naal i høstak. Men dog et halvhundredes aar, thi 5. maj 1672 mødte det kgl. danske skib OLDENBURG i Skagerak en engelsk fregat, som bragte hertugen af Richmond som ambassadør til København og hilste det danske skib paa en for den her tjenstgørende »Ober-Chirurgus« Joan Petri Cortemünde uventet maade. Han fortæller selv: »Det var en Fregat, der førte 50 Kanoner og havde 300 Mands Besætning. Hertugens Ankomst kunde baade ses og høres; thi saasart han saa de danske Flag, lod han alle sine Folk entre op i Vantet og efter engelsk Skik tre gange med høj Røst udstøde et jublende Skrig, medens de vinkede med Hatte og Huer, »das uns die Ohren davon kitzelten«. Capitajnen paa det danske Skib, som kjendte denne Skik, lod sine Folk svare med samme Konfekt og lod tilmed Kanonerne tordne lystigt. De engelske Kanoner tordnede til Svar«¹⁾

Der kan næppe være tvivl om, at vi her staar over for et hurra, under alle omstændigheder ved en forløber for dette, samtidig med, at denne øjenvidneskildring mellem linierne antyder, at raabet da brugtes som honnørafgivelse i den engelske flaade, og at det ogsaa var kendt, men endnu ikke reglementeret som saadant i danske maritime kredse.

Derimod er det nok farligt at ville udlægge det frydeskrig paa samme vis, hvilket matroserne udstødte, og »som vi andre istemmede« 4/8 1634, da den franske gesandt med følge paa vejen til København maatte hønse for Kullen.²⁾

Hvornaar den danske flaade derefter har anerkendt det i praksis faar staa hen, men det paabødes i hvert fald ved »Kong Frederiks 5. Sø-Krigs-Artikels Brev« af 8. januar 1752, § 833:

»Naar Vi selv, eller Vores Hjert-elskelige Gemal Dronningen kommer i vores Flaade, ell. Escadre, og passere den; da skulle alle Folkene paa alle Skibene gaee op i

Vanterne og paa Stagerne til den Side, Vi passere dem; Vagten træde ud, Gevær præsenteres, slaaes Marche, Officeren fælde sin Kaarde, og fra Skibet af alt Folket raabes 3de Gange: Hursai.« (Efter udgaven af 1811).³⁾

Denne honnørform mærkes ogsaa i »Danske maanedtlige Skiald-Tidender« (III, 82), hvor Niels Prahll i anledning af Dronning *Caroline Mathildes* overfart over Storebælt synger: »Hver Miil blev Hilsener med syv og tyve Skud / Fra hvert af Skibene med Huzza fyret ud.«⁴⁾

Hermed havde hurra vundet borgerret inden for Søværnet. Denne honnør kunne dog ogsaa afgives for fremmede fyrster, eksempelvis da Kongen af Portugal, 6. januar 1771, sejlede forbi orlogsskibet SOPHIA MAGDALENE, idet »Mandskabet entrede ud paa Ræerne og raabte Hurra. Vagten præsenterede Geværh. Anden Salut at afgive var forbuden, da en Engelskmand engang af Uforsigtighed havde løst en Kanon med Kugle for«. (Provst Hugo Hiorthøys Dagbog paa Togtet til Algier 1770—71. »Museum«, 1873, 117).

Men ogsaa ved andre lejligheder rullede raabet. Kommandør *Paludan* mindes, da vore kanonbaade første gang gik løs paa de engelske bombefartøjer ud for København 1807, »hvorledes Luften drønedes af Hurra- Raab!, og at løjtnant *A. H. Høyers* bombetræffer i den engelske brig CHARLES OF KIRKALDY 31/8 s. aa. hilstes med »et støiende Hurra iland og ombord.«⁵⁾

4. december 1807 »kom de eneste 2 Linieskibe, Danmark nu eier, lykkeligt hertil (Helsingør) fra Norge. Færgefolkene klattrede paa Masterne af de engelske Priser, de havde taget, utallige Mennesker stode ved Toldkammeret og paa Broen, svingede Hattene og tilraabte dem 3 Gange et lydeligt Hurra; som blev besvaret fra Linieskibene.«⁶⁾ (PRINS CHRISTIAN FREDERIK og PRINSESSE LOUISE AUGUSTA).

1) »Museum«, 1893, 1. Halvbind, 314.

2) Charles Ogier, *Det store Bilager i Kbhvn. 1634. Memoirer og Breve*, udgivne af Julius Clausen og P. F. Rist XX (Kbhvn. 1914), 2.

3) Et notat i den danske ordbogs seddelkartotek af »P.O.V.« siger, at formen hursai synes at være direkte overført fra engelsk huzza i dets ældre former huzzah, huzzai.

4) Efter Ordbog over det danske Sprog. 8. bind, sp. 774.

5) Kommandør Jens Jacob Paludans Ungdomserindringer. IX (Kbhvn. 1908), 158, 165.

6) Efter en dagbog ført af en i Helsingør gift dame. »Museum« 1891, 2. Halvbind, 256.

Og 29. januar 1804 »om Morgenen Kl. 9 $\frac{1}{2}$ trak de af Haandværksstokken paa Holmen op i Procession her paa Pladsen, som idag og de foregaaende Aar har faaet Kongens Ciffer og 10 Kroner som et Hæderstegn for 25 Aars upaaklagelig Tjeneste. De trak op med Janitchar Musik af Holmens Dreng og raabte tre Gange Hurra (og) længe leve; uden for Kongens og Kronprindsens Palaier.«⁷⁾

Denne skik holdt ved; den ses saaledes atter samme dag 1837, thi da »kom som sædvanlig de af Holmens Folk, der erholde Memaile for 25 Aars Tjeneste, »en corps« paa Amalienborg og bragte deres Hurra!«⁸⁾

Var det gamle hursai (hussa) end ændret til hurra ved blev honnøren for kongen at være den samme. Det ses 16. juni 1845, da GALATHEA skulle hales ud af Bommen. »Kl. 8 Morgen blev Commandoen heist under et tredobbel Hurra for Konge og Fædreland, fra det forsamlende Mandskab« og samme formiddag, da kongen og dronningen, som var kommet for at ønske god rejse, gik fra borde, blev Hs. Majestæt »hilset med et »Længe leve« og tredobbel Hurra fra det paa Ræerne paraderende Mandskab.«⁹⁾

At SCHWARZENBERG i kampen ved Helgoland 9. maj 1864 ogsaa fik en vis form for honnør kan ikke undre. En kadet i fregatten NIELS IUEL skriver herom bl. a.: »Kugle efter Kugle mindede ham om, at nu var Sagen afgjort. »Nu løber han!« raabte nogle, og et kraftigt Hurra rungede over til ham som svar paa denne Opdagelse. »Suenson fik kort efter et »Leve vor tapre Kommandør!« der besvaredes af Mandskabet med vedvarende Hurraer, saa at Kommandøren tilsidst, ganske vred over ikke at kunne faa Ordet, bemærkede: »Det var da Satan til Skrigere!«¹⁰⁾

2. Civile kredse.

Det er efter det før skrevne ikke helt ved siden, naar den af Videnskabernes Selskab udgivne ordbog i 2. bind (1802) forklarer hurra som et »Udraab, som tilkiendegiver stor Glæde og Fornøielse, og bruges især af Skibsfolk, da de hvirre med deres Hatte, Huer eller Cabusser«.

Det saas og hørtes eksempelvis ved Kanton 1761, da den indfødte Speditør — Confedoren — gik fra Chinafareren DRONNING JULIANE MARIA. Alle Matroser raabte tre Gange Hurra for ham med Huerne af. Folkene paa Confedorens Slup raabte én Gang Hurra.«¹¹⁾

Søens folks sædvane naaede imidlertid civile kredse. Hvornaar dette er sket, er ikke let at fastslaa. Skikken stod i hvert fald ikke sin prøve i den tilskuersflokk, der overværede Frederik 5.s taffel paa Nykøbing slot 1750, thi trods gentagne opfordringer fra geheimeraad v. Osten om at hylde kongen opnaaedes kun paa et sidste spørgsmaal, om man

da ikke ønskede, »at Gud vilde velsigne ham og lade ham leve i mange Aar«, at en degn i sin »ordinære Degne-Tone« blot svarede »Amen.«¹²⁾

Derimod lød det i København 17/1 1772, da Kongen efter Struensens fængsling kørte gennem byen ved middagstid »omringet af en skrigende og huiende Pøbel, der ikke vidste, hvad den raabte Hurra for.«¹³⁾ Og samme steds hørtes et stærkt Hurraraab« 7. december 1788, da kronprinsen vendte tilbage til hovedstaden;¹⁴⁾ det kendtes i Altona 1789, da »den utrolige Folkemængde modtog ham med det danske Fryderaab«, og det brugtes af en dreng i Ribe 24/7 1792, da 2 eskadroner husarer kom til byen: »Hurra! der kommer de!«¹⁵⁾ ligesom kongen og kronprinsen 1/2 1794 fra teateret blev »fulgt hjem med det sædvanlige Hurra og Skrigen.«¹⁶⁾

KONKLUSION

Resultatet af ovenstaaende udvikling skulle herefter kunne blive, uanset ordets oprindelige hjemsted, at raabet er ført til Danmark ad to veje, hyldestraabet søværts fra England i 1600-tallet og kampraabet fra Tyskland først i 1800-tallet.

Det sidstnævnte kunne bruges lige saa tit, en fører svang sablen over sit hovede, mens hyldestraabet fra første færd kun maatte lyde tre gange.

Det kan ikke nægtes, at der er opstaaet nogen usikkerhed i brugen af hyldestraabet, og at denne burde hæves ved klare bestemmelser. Sagen er blot: Vil man staa fast paa hærens og marinens gamle overlevering med tre taktfaste, klangfulde raab, eller foretrakkes ni, ofte for de sidstes vedkommende ret vage raab — efterfulgt af det obligate tiende fra en mand i bageste gelede.

Det er værd at nævne, at medens man i Hæren og i land altid udbringer et nifoldigt hurra for Majestæten, hilser Søværnet ifølge gammel tradition altid sin højstbefalende med et trefoldigt hurra.

I forbindelse med ovenstaaende uddrag af oberstløjtnant Nordentofts omhyggelige historiske redegørelse, mindes man den gamle »historie« i Søværnet om kadetten, der skulle purre ud, netop til at mane ræer med tilhørende hurraraab, og gjorde det ved at praje: »Rejs ud — alle mand op til begejstring —«.

⁷⁾ Kong Chr. VIII.s Dagbøger og Optegnelser. 1. Bind 1799—1814 (Kbhvn. 1943). S. 221 ved A. Lindvald.

⁸⁾ E. Bodenhoff: Hofliv, 44.

⁹⁾ Sten Billes Beretning om Corvetten Galatheas Reise ... (1853), 3 f.

¹⁰⁾ Under vor sidste Krig. Samtlige Dagbogsoptegnelser og Breve. Samlede og udvigne af Karl Larsen (Kbhvn. 1897), 242, 244.

¹¹⁾ En islandsk Eventyrer Arni Magnussons Optegnelser. Memoirer og Breve udvigne af Julius Clausen og P. F. Rist (Kbhvn. 1918), 85.

¹²⁾ Apoteker Claus Seidelins Optegnelser om sit Levned 1702—1782. Memoirer XXII (Kbhvn. 1915), 232.

¹³⁾ Interiører fra Kong Christian 7.s Hof. Efter Charlotte Doratheas Biehls Breve, udgivne af Louis Bobé. (1919), 125.

¹⁴⁾ E. C. Werlauff: Erindringer fra mit Liv. Memoirer XIII (Kbhvn. 1910), 14.

¹⁵⁾ En gammel Landsbypræsts Ungdomsminder. Memoirer XLIV (Kbhvn. 1925), 33.

¹⁶⁾ Fra Hoffet og Byen. Breve til Joh. Bülow. Memoirer XIII (Kbhvn. 1906), 5, 90.

I Marineforeningens rækker

mødes

alle unge og gamle orlogsgaster —

*baade fra kystflaaden, kystbefæstningen og
alle de andre maritime tjenestesteder.*

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Fra Hovedbestyrelsen

Paa sendemandsmødet i Rønne den 24/5 blev der givet tilsagn om udsendelse til afdelingerne af den orientering om Dansk Søværn af i dag, som ved denne lejlighed blev givet til sendemændene. Imidlertid er der i juli nr. af *Tidsskrift for Søværnen* fremkommet en af KK S. S. *Thostrup* skrevet artikel »Træk af flaadens udvikling gennem 50 aar«, hvori der fremsættes en saglig redegørelse for Søværnets arbejdsvilkaar og muligheder for at løse disse under de mange skiftende forsvarsordninger gennem det sidste halve aarhundrede. Da hovedbestyrelsen mener, at den sidstnævnte artikel i fuldt maal dækker orienteringen i Rønne, har man med tilladelse fra saavel *Søe-Liutenant-Selskabet* som tidsskriftets redaktør sendt denne artikel som et særtryk til alle M. F.s afdelinger, idet man tror herigennem at bringe tankevækkende stof ud til medlemmernes kreds med henblik paa den kommende forsvarsordnings-debat.

Paa hovedkontoret haves endnu et begrænset antal af dette særtryk, der, saa længe oplaget rækker, kan leveres til særlige interesserede for en pris af kr. 2,50 efter skriftlig anmodning herom.

Som sædvanlig har Marineforeningen udsat en præmieserie til Søværnets aarlige idrætsstævne, det var 1., 2., og 3. præmie i 1500 m løb, der i aar blev vundet af henholdsvis artillerimath *J. Frederiksen* fra artilleriskolen, Sjællands Odde (ASO), VP 438361 *T. V. Nielsen*, Lynæsfortet (LFT) og VP 396670 *B. Larsen*, Lynetten (LNT).

Marineforeningens Københavns afd. havde paa tilsvarende maade udsat en præmieserie i spydkast, der blev vundet af kadet *TK J. O. Smith*, søkadet *F. N. Elmue* og artillerimath *V. Schønnemann*.

Marineforeningens hovedbestyrelse afholder sit ordinære eftersaarsmøde 7/11 paa MF.s hovedkontor.

Da der i de senere aar har været stor efterspørgsel efter de askebægere, der hvert aar ved juletid forhandles paa Søværnets forskellige tjenestesteder, har Søværnets kontakt- og velfærds officer arrangeret det saaledes, at ogsaa Marineforeningens medlemmer kan købe disse smukke, af den kgl. Porcelainsfabrik fremstillede askebægere. Motivet er i aar orlogsflaget paa flagspil, indrammet af tovværk med et sløjfebaand med indskriften: SØVÆRNET JULEN 1959. Disse smukke graablaa askebægere, der er velegnede som gaver og præmier, koster 3 kr. pr. stk. + forsendelsesomkostninger. De kan bestilles gennem hovedkontoret, men af hensyn til fremstillingen skal bestillingerne være afgivet aldeles omgaaende.

Tilgang af nye medlemmer i juli kvartal 1959

Aarhus 2, Birkerød 3, Bogense 1, Bornholm 1, Esbjerg 1, Fredericia 1, Gentofte 1, Glostrup 3, Helsingør 4, Hillerød 2, Herning 3, Holbæk 2, Hørsholm 1, Kalundborg 6, Kerteminde 2, Kgs. Lyngby 4, København 5, Køge 5, Marstal 2, Nyborg 10, Morsø 2, Nykøbing Sj. 6, Næstved 5, Randers 4, Ringkøbing 1, Roskilde 1, Saxkøbing 2, Silkeborg 1, Skive 5, Slagelse 1, Thisted 1.

Ialt 88 medlemmer.

Samtidig er udmeldt 84 medl., altsaa i virkeligheden kun 4 nye medlemmer i eet kvartal — det er vist dog for lidt, der maa hænges mere i med agitationen.

Daab af kaproningsbaad til Søværnets kaserne

For midler, der af *Carlsbergs mindelegat for Brygger I. C. Jacobsen* var stillet til raadighed for *Marineforeningen* til brug ved velfærdsarbejdet for de vpl. orlogsgaster paa SKS, blev der efter ønske anskaffet en 4-aarers inrigger, der den 18/8 blev døbt KICK i overværelse af repræsentanter for Marineforeningens hovedbestyrelse og Carlsbergs mindelegat. Chefen for kaserne, *KK G. Wolf*, og hans befalingsmænd havde arrangeret en nydelig daabshandling, hvortil ogsaa MF.s tidligere næstformand, grosserer *Chr. Bønnelycke* var kommet til stede. Med fire raske orlogsgaster ved aarerne og en oversergent ved roret i den smukke kaproningsbaad blev der roet en runde ud for kasernehavnen.

Distriktsmøde i Storkøbenhavn

Under forsæde af MF.s formand, *KD de Lichtenberg*, afholdtes 15/10 distriktsmøde i Københavns afd.s marine-stue. Hertil var mødt *hovedkassereren* og *O. Møgaard* fra HB, samt repræsentanter for København, Gentofte, Glostrup-Taarup, Kongens Lyngby, Damhussø og Søllerød. Mange praktiske sager og forslag blev debatteret og dette møde gav rigt udbytte for alle parter, ikke mindst fik HB.s repræsentanter gode impulser fra arbejdet ude i afd. Som i mange andre distrikter er et saadant møde af stor betydning for samarbejdet, og det kan kun anbefales til efterfølgelse, hvor det endnu ikke er prøvet.

GEORGE STAGES sejlads

Af stiftelsen *Georg Stages Minde's* beretning for 1958 fremgaar, at sejladsen med skoleskibet i fjor forløb uden større vanskeligheder, selv om den tvungne sejlads gennem de minestrøgne ruter stadig generer skibets bevægelsesfrihed. Efter besøg i en række danske havne var skibet i Kalmar og skulle efter den oprindelige plan have været til Skotland, men på grund af en forværring i den politiske situation i Det mellemste Østen blev denne tur aflyst, og skibet krydsede i stedet i Skagerak og besøgte bl. a. Kristiansand og Tønsberg. Togtet sluttede den 13. september, efter at skibet havde været udrustet i 144 dage. GEORG STAGE skal i år gennemgå 24 års klasseeftersyn.

Som bekendt yder mange af MF.s afdelinger paa forskellig maade tilskud til *Stiftelsen Georg Stages Minde*.

Kirkeskibsindvielse i Grønland

I forbindelse med gudstjenesten i Godthaab kirke den 12/7 overrakte formanden for Marineforeningens Godthaab afd., bagermester *Eckwald*, et kirkeskib til ophængning i

Afdelingsformanden overrækker kirkeskibet til provst *Balle*

kirken. Paa menighedens vegne modtog provst *Balle* det smukke skib, der er udført af en ung navigationselev i København, *Hans Georg Wendt Petersen*, en nevø af overstyrmand *Bantz* paa m/s *HANS HEDTOFT*. Det smukke kirkeskib er korrekt udført i alle detaljer. Det er skænket til Godthaab kirke som et minde om *HANS HEDTOFT*'s forulykkede besætning og passagerer. Der er ligeledes afsløret mindeplader paa tre sømandsgrave paa kirkegården i Godthaab, og der er bestilt en fjerde mindeplade, det drejer sig om en tysk, en norsk og to danske grave.

Den 8/10 fyldte medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse og formand for MF.s Holbæk afdeling, skibsbygmester *Anton Nielsen* 70 aar. Fra talrige sider, Søværnet, Skibstilsynet, Grønlands Handel og mange andre kunder samt venner, bysbørn og kolleger blev *Skibsbyggeren* hyl-det, ikke mindst ved den hyggelige aftenfest i Strandparken, hvor bl. a. kommandør *de Lichtenberg* bragte ham en varm hilsen fra Marineforeningen og som gave fra hovedbestyrelsen en bog om skibe.

Marineforeningens gode ven, orlogspræsten, pastor *Scheller-Nielsen* fyldte 25/9 60 aar. Hovedkassereren og fuldm. *O. Maegaard* bragte en hilsen fra Marineforeningen med en ganske særlig tak for pastor *Scheller-Nielsens* store hjælpsomhed og straalende ledelse, naar MF har omvisning i Holmens kirke paa jubilardagen.

Præsidenten for de samvirkende Forsvarsbroderselskaber, ingeniør *Oliver Sandberg*, der selv som gammel orlogsgast er medlem af Marineforeningen, har efterfulgt *Hadsund afd.s* æresmedlem, afdøde direktør *E. Boeck-Hansen* som formand for Danmarkssamfundet.

Oslo Orlogsforening begyndte 23/10 sin vintersæson med et medlemsmøde, hvori bl. a. den nyudnævnte norske kommanderende admiral *Hostvedt* som gæst. Admiralen er ordinært medlem af foreningen.

En søhelt mindes —

Efter flere aars restaureringsarbejde blev mindestuerne i Willemoes-gaarden i Assens indviet den 20/6 under stor højtidelighed og under medvirken af danske orlogsgaster i et landgangskompagni fra den øvelsesdeling, som var gaaet i havn i Assens.

Marinedetachmentet fra kystjagerne *WILLEMOES* og *HUITFELDT*, depotskibet *HJÆLPEREN* og 8 MTB. marcherede lørdag emd. fra havnen til Willemoes' statue, hvor øvelsesdelingens chef, KK *E. Wolfhagen*, nedlagde en smuk krans. Marchen fortsattes gennem byen til Willemoes-gaarden, hvor Willemoes' sabel af kommandørkaptajnen, denne gang i sin egenskab af næstformand i Søofficers-Foreningen, blev overleveret — som laan — til Museumsforeningen ved dens formand, apoteker *Jens Strøyberg*, der har været sjælen i arbejdet med at faa disse mindestuer bragt i stand. Mandskabet fra kystjageren *WILLEMOES*, der var delingens flagskib, medbragte som gave en silhuet af kystjageren, indfældet i et stykke træ fra linieskibet *PRINS CHRISTIAN FREDERIK*, om bord i hvilket premierløjtnant *Peter Willemoes* fandt heltedøden den 22. marts 1808 — træplanken er fisket op ved Odden, hvor linieskibet sprang i luften.

Museumskomiteens formand, apoteker *J. Strøyberg* modtager *Willemoes'* sabel af divisionschefen, KK *Wolfhagen*

Hele Assens by var paa benene i de bevægede dage; dette at se en afdeling orlogsgaster under vaaben rykke gennem den lille by, sker ikke hver dag, og her var det netop for at hylde mindet om byens tapre søn. Det storslaaede arrangement bød paa et righoldigt program: Udover selve indvielsesfesten, med tale bl. a. ogsaa af en af søheltens efterkommere, besøg paa mindestuerne, bal baade i skovpavillon og paa hotel *Phonix* samt som afslutning illumination af Willemoesgaarden og orlogsskibene. Om søndagen var der festgudstjeneste, koncert af militært musikkorps, fodboldkamp og igen to baller og illumination — det blev en fest, der længe vil mindes, kun skade, at den lokale marineforeningsafdeling var relativ passiv i hele dette arrangement.

Danmarks første Marinestue flyttet

Marineforeningens Randers afdeling fejrede sit 40 aars jubilæum i forbindelse med marinestuens flytning

Tanken om en *Marinestue* som et samlingssted for de gamle orlogsgaster, der mødes i Marineforeningens mange afdelinger landet over, er fostret og for første gang ført ud i livet ved indretningen af Randers afd.s smukke og særprægede marinestue i »Gl. Toldbod«. Mange efterkommere er vokset frem side denne den første stues indvielse i 1927. Marinestuetanken er blevet en af vor forenings grundpiller og er med til at fremme sammenholdet og fællesskabet i omtrent $\frac{3}{4}$ af vore afdelinger. Ideen er ført videre til vor svenske broderorganisation *Flottans Män*, der har flere saadanne *Marinstugar* og ogsaa inden for Norges Orlogsforbund sysles der med at føre tanken ud i livet.

Desværre maatte den karakteristiske »Gl. Toldbod« i Randers falde for den moderne tidsalders krav, men Randers afd. søgte og har i restaurant *Gudena* fundet et godt sted. Her er skabt smukke, særprægede interieurs i den gamle aad, og et nyt og godt hjemsted for en aktivt virkende Marineforeningsafdeling er bygget op her.

Det var kun naturligt at fejre afdelingens 40 aars jubilæum sammen med en saa skelsættende begivenhed som en nødtvungen udskiftning af afdelingens traditionsrige hjemsted gennem en lang aarrække, tilmed, naar det nye er smukt og godt og i nøje tilslutning til den fra *Randers* udgaaede, meget succesfulde idé.

Beklageligvis var afdelingens mangeaarige, energiske formand og nuværende æresmedlem, medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, *Chas. Mortensen* paa grund af meget alvorlig sygdom forhindret i at være til stede, men det var kun naturligt, at mange tanker paa denne mærkedag gik til den gamle formand, der paa saa mange maader har sat sit præg paa *Randers* afdelingens liv og virke.

Den jubilerende afd.s bestyrelse: fra v. *Villy Holm*, næstformanden, *Carl E. Ovesen*, *O. Albertsen*, afd.sformanden, *G. Fich*, kassereren, *Harry Pedersen*, sekretæren, *Schytte Hansen* og Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*

120 deltagere var samlet i restaurant *Gudena* til jubilæums- og indvielsesfest den 3/10. Afdelingsformanden, overmaskinmester *Fich* bød velkommen og opridsede den gamle marinestuens historie og baggrunden for dens flytning efter »Messeemor« fru *Johanne Nielsens* død. Formanden gav dog udtryk for haabet om, at aanden fra den gamle marinestue ville følge med og præge den nye stue.

To tidligere bestyrelsesmedlemmer, maskinfabrikant *N. Welløw* og bogholder *Chr. Gersel* blev udnævnt til æresmedlemmer. Tre medlemmer, der ogsaa har været med fra den første begyndelse, blikkenslagermester *Chr. Schrøder*, glarmester *Kaare Hougaard* og skibshandler *P. Lauritzen* modtog 40-aars tegnet, et medlem fik overrakt 25-aars tegnet, og 2 nye medlemmer, heriblandt flotillechefen for Det maritime Hjemmeværn i Randers, blev optaget under det smukke ritual, som Randers afd. ogsaa har præget.

Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg* bragte hilsen fra hovedbestyrelsen med et gammelt stik, et Islands-kort, som gave, og et medlem, maskinarbejder *Oluf Andersen* overrakte et smukt skindindbundet album med billeder fra den gamle marinestue.

Ved festmiddagen redegjorde afdelingsformanden for foreningens historie gennem de 40 aar, og fremhævede herunder især *Chas. Mortensens* indsats. *KD de Lichtenberg* talte om Marineforeningens betydning for forsvarsviljen og for kontakten med flaadens gamle traditioner. *Kyst* fra Aarhus afd. overbragte sin afdelings lykønskning med en pengegave til *Randers* afd.s understøttelsesfond og yderligere havde en række af talere ordet for at hylde den jubilerende forening.

Formanden oplæste derefter, medens medlemmerne rejste sig, en hilsen, han paa foreningens vegne havde sendt kongen. Der var indløbet svar, hvori æresformanden takkede hjerteligt for hilsenen, lykønskede med jubilæet og udtalte sine bedste ønsker for den nye marinestue.

Formanden bragte herefter en række medlemmer, der havde ydet en særlig indsats ved flytningen af marinestuen, en hjertelig tak, og foreningens baadsmand foretog en højtidelig udnævnelse af foreningens sekretær, frisørmester *Schytte Hansen* til »Ridder af det bøjede søm«, en udnævnelse, der blev hilst med jubel.

Saa sluttede formanden spisningen, og konditoriet blev ryddet for at give plads til »dans paa dækket«, medens de ikke-dansende samledes i marinestuen og drøftede gamle minder.

Ribe afdelingen fejrede 27/6 sit 40-aars jubilæum. Hovedbestyrelsen var ved denne lejlighed repræsenteret ved sit medlem, *Knud Schrøder* fra Esbjerg, der var ledsaget af Esbjerg afd.s formand, fiskerikontrollør *Bohne*. Der var mange hilsener og lykønskninger, men iøvrigt mangler redaktionen nærmere oplysninger om festens forløb.

Det trækker stadig ud med afgørelsen om fregatten JYLLAND

Den gamle fregat, der nu har været underkastet en gennemgribende undersøgelse og vurdering, henligger stadig i *Flaadens leje*, hvor man omsider har fundet paa at overdække det gamle skibsskrog, noget, der burde være gjort for flere aar siden — i gamle dage blev der altid lagt tag over de oplagte skibe — maaske kunne en del af de sidste aars omsiggribende ødelæggelser derved i nogen grad være imødegaaet. Efter et halvt aars arbejde er de omhyggelige undersøgelser af fregattens tilstand nu tilendebragt.

Det vil koste flere millioner kroner at reparere fregatten *JYLLAND*, saa den kommer tilbage til sin oprindelige stand, og arbejdet vil strække sig over fire-fem aar.

Undersøgelserne har været ledet af Kronborg museets

konsulent paa det skibstekniske omraade, civilingeniør *Knud E. Hansen*, København, som har udført arbejdet efter anmodning af Fællesudvalget for fregatten JYLLANDS bevarelse. Ingeniøren udtaler, at det har vist sig, at hundkonstruktionen er helt i orden, men alt, hvad der ligger over vandlinjen, er i temmelig slet forfatning. Dykkerundersøgelser har fastslaaet, at kobberforhudningen paa bunden er intakt, og fregatten er ikke — som man havde frygtet — angrebet af orm. Der er saaledes et godt grundlag at bygge paa. Overbygningen maa derimod fornyes, og det vil efter et foreløbigt skøn koste flere millioner at genopføre fregatten, saa den faar samme udseende som da den blev bygget. Efter *Knud E. Hansens* opfattelse vil det vare fire-fem aar at gennemføre det betydelige arbejde.

Der ventes i løbet af efteraaret en nærmere redegørelse fra Fællesudvalget for fregattens bevarelse om de økonomiske muligheder for at genopføre JYLLAND og om dens endelige placering. Ebeltoft har ofte været nævnt som muligt hjemsted for fregatten, og forholdene her synes ogsaa særdeles velegnede, baade for istandsættelsen og et fremtidigt turistbesøg i den mest besøgte jyske by, i hvis havn fregatten vil kunne ligge godt i klart, friskt vand.

Marineforeningens jubilarstævne 1959

Som altid var der ogsaa dette aar stor interesse om Marineforeningens store jubilarstævne, der i aar var fastlagt til søndag den 30. august. Selv om 15-aars jubilarene fra 1944, hvor der ingen indkaldelser var, ganske manglede, havde alligevel henvend 200 gamle gaster af alle aargange givet møde. Som altid medvirkede MF.s Kbh.s afd.s musikkorps og gjorde sit til, at den store mindedag fik et festligt præg.

Som særlige gæster var i aar mødt den norske orlogskaptein *Rolf Schreen*, medlem af Oslo Orlogsförening, som opholdt sig i København paa marinehistoriske studier. Som sædvanlig var der mødt repræsentanter fra FLOTTANS MÅN: fra Hälsingborg, avd.s ordförande, kapten *Bengt Claësen*, og fra Malmö, viceordförande, disponent *Torsten Tellenmark*.

Dagen blev indledt med parade for MF.s formand, derpaa hilste chefen for flaadestation København, *KD E. Groth*, paa de mange fremmødte, og efter en kort, stemningsfuld andagt ved vpl. teolog *Claus Harms* blev der lagt krans ved mindestenen for søværnets faldne. Efter fotografering marcherede den store kolonne til Søværnets kaserne, hvor vagtchefen bød velkommen — og saa blev der pebet til skafning.

I kasernens store spisesal herskede der en udmærket stemning, der blev sunget og talt, gamle minder og oplevelser blev udvekslet, og efter skafningen besøgte de minderige steder paa kasernen, i FYEN, ja, mange naaede helt op i den gamle mastekran, for herfra at nyde udsigten over Holmen, her, hvor de i de unge dage havde haft deres gang.

Som altid blev jubilarene med stor beredvillighed fra *Havnens Motorfærge*s side sejlet til Højbro, hvorfra der kun var en lille spadseretur til Orlogsmuseet. Museumslederen, kontorchef *Munthe af Morgenstjerne*, gennemgik her den interessante udstilling af de mange historiske minder fra den danske orlogsflaade, en rundgang, der blev fulgt med største interesse.

Saa mødte musikkorpset op igen, og med det i spidsen marcherede jubilarene først til mindeankeret ved Nyhavn, hvor Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*, sammen med de norske og svenske gæster nedlagde smukke kranser, hvorefter musikken spillede »Vift stolt paa Codans bølge«. Marchen fortsattes herfra — stadig med musik — til M/S SCT. IBB, der laa ved Havnegadekajen, og da alle var vel om bord, stod det fikse lille motorskib ud paa Sundet, medens de gamle gaster indtog middagen i de forskellige saloner. Ogsaa her herskede der den bedste stemning, paa denne jubilæumssejltur; det var noget, der tiltalte de mange deltagere. I Hälsingborg blev der aflagt et kort besøg i FLOTTANS MÅNs marinestuga, og saa gik sejladens hjemover, medens kaffen blev serveret og man rigtig fik sludret med de gamle kammerater.

Ved landstigningen i København stak de gamle orlogsgaster paa næven og takkede MF.s formand og landssekretæren, fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg* og hans mange hjælpere for en dejlig og minderig jubilarfest.

Fra Søværnet

Søkort-Arkivet har nu virket til gavn for søfarten i 175 aar, idet *Det kongelige danske Søkaart-Archiv* blev oprettet ved kgl. resolution af 22. oktober 1784. Initiativet til oprettelsen blev taget af premierlieutenant *Poul de Lovenørn*, der under tjeneste i den franske marine havde faaet baade teoretisk og praktisk kendskab til søopmaaling, og som fremsatte forslag om at oprette en dansk institution svarende til den franske *Depot des Cartes de la Marine*. Oprindeligt fremstillede Søkort-Arkivet kun — delvis fortrolige — kort til brug for flaadens, men i 1826 ændredes reglerne til, at søkortene skulle være til brug for alle søfarende. Søkort-Arkivet har bestandigt fulgt med udviklingen, og med den stigende tekniske udvikling, saavel inden for søopmaaling som ved kortfremstillingen, er de danske søkort af i dag af meget høj standard.

Firmaet Chr. Løgstrup, der for nylig købte statsisbryderen VALDEMAR til ophugning, har hos forsvarsministeriet købt to danske torpedobaade. Det drejer sig om HAMMER og HOLM, der vil blive bugseret til Randers i midten af denne maaned for at blive ophugget. De to torpedobaade er bygget i 1950 og ligger for øjeblikket paa Holmen i København. Der er dog tale om, at gamle VALDEMAR skal videresælges til U.S.A. som kuriosum.

Orlogsværftet har søsat Fyr- og Vagervæsenets nye inspektionsskib LØVENØRN, som skal afløse det gamle inspektionsskib af samme navn.

Den nye LØVENØRN er indrettet til at løse specielle opgaver i forbindelse med dagafmærkningen, f. eks. afmærkning af vrage. LØVENØRN kan medføre 4 lystønder eller 60 vagere, og desuden er det bygget saaledes, at det ved isvanskeligheder kan deltage i inddragningen af lysbøjer. Skibet, der er 46 meter langt, er paa ca. 542 tons. Det ventes færdigt i begyndelsen af det nye aar.

Som noget ganske nyt i Fyr- og Vagervæsenets skibe udstyres LØVENØRN med Kamewa-skruer, som kan omstyres direkte fra broen. Dette vil betyde stor lettelse ved navigeringen under vanskelige forhold, f. eks. i isfyldte farvande.

Det bliver det 4. skib, der er opkaldt efter Fyr- og Vager-

væsenets grundlægger, admiral *Poul de Lovenørn*, den første var en kutter, nr. 2 et dampskib, efter 1910 inspektions-skibet ABSALON, senere Limfjordspaketten MATHILTE og nu kreaturmotorskibet VARNÆS. Nr. 3 var ligeledes et dampskib, bygget paa Orlogsværftet, der fornylig endte sine dage paa Petersen og Albecks ophugningsværft.

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Det maritime Hjemmeværn i Randers arrangerede i weekenden 13—14/6 »aaben kahyt« om bord paa sin kutter, DMH 66, ved Sønderbro-kajen. Som led i hjemmeværnets jubilæums-arrangementer inviteredes interesserede til at se den nyindrettede kutter over og under dæk.

I udstillingen paa Skovbakken viste »det vaade« hjemmeværn sammen med kvindelige marinere en arbejdende kommando- og radiostation, der gennemfører en realistisk øvelse i maritim kampinformations-tjeneste.

Under øvelsen FRESH WATER udførte DMH kutter 59 — under ledelse af DF *A. Birchholdt* — mangeaarigt medlem af Marineforeningen — fra HJF 323, København S. — en redningsdaad ca. en halv sømil N for Dragør havn. Vindstyrken var 5—6, da man blev opmærksom paa en kæntret sejljolle. DMH 59 sejlede derud, fik føreren, mast og sejl om bord, hvorefter de tog baaden paa slæb.

Nær land tog DMH-kutteren bunden med hælen, men kom fri ved egen hjælp. Efter at mand og grej var afleveret i land, indgik DMH-kutteren atter i øvelsen.

Hjemmeværnsflotilleinspektøren, kommandør *Jegstrup*, har over for divisionsføreren og mandskabet udtalt sin anerkendelse af det gode sømandsskab.

Sundflotillerne i Det maritime Hjemmeværn har 26—27/9 i Lindhamn deltaget i den aarlige konkurrence med Sjövärnsskårens flotiller ved den svenske Øresundskyst. Ystad blev nr. 1 med Malmøs 2 hold paa 2. og 3.-pladsen. Bedste danske hold (nr. 4) var HJF 322, Københavns havn, der stod lige med HJF 324, Køge.

Sommeren skabte ogsaa en livlig virksomhed inden for D. M. H.

Paa Slipshavn var befalingsmandsskolens forskellige kurser i fuld gang, flere flotiller har faaet nye fartøjer, og to har været paa togt til Norge til konkurrencer med det norske heimeværn. De københavnske HJF har haft en øvelsesgruppe paa 3 fartøjer paa togt til Limfjorden, ligesom der som sædvanligt var afgivet ledsagefartøjer til sejlerekolernes øvelsestogt i de danske farvande.

Kolding divisionen har atter indlagt sig berømmelse, denne gang ved med fuld oppakning at marchere de 100 km til Slipshavn ved Nyborg for afhentning af et nyt fartøj.

D. M. H. har ligeledes deltaget i »Forsvarsdagen«s arrangementer i København og i Hjemmeværnets landsskydek-konkurrence.

Den store flid og interesse, som de mange gaster udviser, er et godt eksempel for de mange, der endnu gaar og betænker sig paa at slutte op i D. M. H.s rækker. —

Nu har I tænkt længe nok — nu er det tid til handling!

I vil træffe mange gamle orlogsgaster og mange gode Marineforeningskammerater indenfor *det maritime Hjemmeværn* — men der er plads til og brug for mange flere.

FH 323.

Fra Hav og Havn

I 1959 er det 100 aar siden at Gammelholm overgik fra marinen til Københavns kommune.

Godt et halvt hundrede søulke med tjære og saltvand i aarene har været samlet i St. Malo i Frankrig til den 14. kongres for Kap Horn-skipperne for at synge viserne fra de gode gamle dage og mindes de tider, da mænd endnu var mænd, og skibe endnu med alle sejl skærpet skar gennem bølgerne. Mange af skipperne er ranke veteraner paa 80 og derover, der er stolte af at lade deres hvide skæg vaje i vinden. Adgang til kongressen har kun skipperne, der har styret sejlskibe rundt om Kap Horn. Kongressen aabnedes med en gudstjeneste, som til ære for de gamle pirater blev holdt under aaben himmel. Kongressens højdepunkt var den højtidelige navngivning af en gade til ære for forfatteren *Roger Vercei*, hvis historier om sejlskibe og hylende storme ikke mindst værdsættes af dette publikum. Næste aars kongres skal holdes i Hamborg eller Bremen.

Berl. Tid.

Bornholms Værn agter at oprette et tambourkorps efter mønster fra det musikkorps, som i 1684 ledsagede det marineregiment, der opførte fæstningsværkerne paa Christiansø. Korpsen skal trække op ved hovedvagten i Rønne paa nationale festdage og iøvrigt assistere ved byfester paa Bornholm. Det vil faa mindelser af det gamle korps' farvestraalende uniformer, nemlig søgrønne hjelme og remtøj, og eksercitsen, som korpsen grundigt skal instrueres i, bliver ogsaa fra 1700. Bornholms Værns fodfolk bærer i dag et orlogsskib for fulde sejl som regimentsmærke paa uniformen som minde om, at afdelingen nedstammer fra det gamle marineregiment.

Efterhaanden som de moderne tekniske hjælpemidler rykker frem, forsvinder de gamle lodstaarne, hvorfra lodserne tidligere holdt udkig. Der er nu kun to tilbage i Danmark, de andre er revet ned. Det ene findes i Dragør, det andet i Jylland.

Turen til nedrivning er nu kommet til Dragør. Men i den gamle skipperby er der kredse, der vil forsøge at bevare lodstaarntet. En indsamling er sat i gang, og der er allerede indsamlet 3—4000 kr. Fra lodsvæsenets side har man stillet sig meget forstaaende.

Amagerbladet.

Ifølge »Flensburger Tageblatt« skal den nye tyske flaae-base, der for tiden opføres ved mundingen af Slien, staa færdig ved 1962, men allerede inden da vil der være anløbspladser til raadighed for flaaeenheder. Der skal bygges kaserner til et par tusind mand. De samlede omkostninger ved anlægget anslaaes til 450 mill. d-mark (ca. 700 mill. kr.) Desuden skal de bestaaende flaaehavne i Mørvig ved Flensborg, i Kiel, Grossenbrode og Neustadt udbygges for 350 mill. d-mark (550 mill. kr.)

En 23-aarig norsk sømand har i Oslo faaet en betinget dom paa 90 dages fængsel for et sjældent tyveri. Sømanden blev undervejs fra Bombay til Melbourne saa tørstig, at han stjal fire kompasser og drak spritten sammen med en kammerat.

Politiken.

Forenings- Meddelelser

Godthaab afd.s medlemmer var Sct. Hansaften inviteret til festlig sammenkomst af chefen for Søværnets opmaalingshold, der for tiden ligger i lejr i Godthaab; det blev en meget vellykket og fornøjelig aften.

Esbjerg afd. afholdt søndag 28/6 en vellykket eftermiddagsudflugt med god tilslutning. Turen gik til Foldingbro, hvor afd. var vært ved en kop kaffe, herfra gennem Sønderjylland til Jels sø og videre til Mikkelsborg kro, hvor man smed kroen for at klare aftenskaftning. Saa var der dans paa dækket, og alle naaede hjemlig havn ved midnatstide.

Gilleleje afd. afholdt 11/7 sin aarlige sommerudflugt. Turen gik til Mindelunden i Ryparken og videre til Kastrup lufthavn, hvorefter aftensmaden blev indtaget i Dragør, hvor der spistes i det grønne, og paa hjemturen blev der lejlighed til en lille dans.

Roskilde afd. deltog 21/7 i en keglespils-turnering i Lindenberg kro, arrangeret af Roskildes samvirkende soldaterforeninger; der var tillige arrangeret skiveskydning med luftbøsse — resultaterne har vi desværre ikke hørt noget om.

Godthaab afd. holdt under det britiske H.M.S. BER-MUDAs besøg i Godthaab fodboldkampe, dansemik, udflugt, film og anden underholdning, alt var stor succes — kun hændte det meget sørgelige, at to af mandskabet druknede paa besøgets sidste dag under sejlads i en sejldugsjolle.

Den 25—26/7 havde Rungsted havn besøg af Hørsholm kommunes adoptivskib, MTB FLYVEFISKEN, der blev modtaget af repræsentanter for kommunalbestyrelsen med borgmester *Esbensen* i spidsen, bestyrelsen for Marineforeningens Hørsholm-Rungsted afd., repræsentanter for det lokale, maritime hjemmevern, havnebestyrelsen samt *O. Maegaard* fra Marineforeningens hovedbestyrelse.

I chefen, søløjtnant *P. Gardes*, lukaf bød borgmesteren FLYVEFISKEN og dens besætning velkommen til Rungsted. Ved den efterfølgende souper i marinestuen paa hotel Bakkehave takkede chefen for den venlige modtagelse og overrakte borgmesteren en meget smuk skibsklokke til op-hængning paa Hørsholm raadhus, ligesom Marineforenin-

Marineforeningens Glas

Salget af disse smukke glas giver fortsat en indtægt til *Marineforeningens Admiral Carstensens Fond* — støt denne ved køb af glassene; de er vel-egnede som præmier eller gaver. Prisen er:

Kr. 7,50 for øl- og whiskyglas,

Kr. 4,50 for portvinsglas og

Kr. 4,00 for snapseglass.

Det er en nydelse at drikke af
Marineforeningens glas

gen modtog en torpedospids til marinestuens udsmykning.

I souperen deltog — foruden ovennævnte — 12 medlemmer af besætningen. Der blev talt af borgmesteren, viceborgmester *Sv. Jørgensen*, *O. Maegaard*, en af gasterne m. fl. Derefter var der dans paa dækket, og de fleste fik lejlighed til at se solen staa op, inden de kom til køjs.

Om søndagen benyttede flere hundrede mennesker lejli-gheden til at bese den smukke motortorpedobaad, der om aftenen lyste op i havnen, illumineret fra for til agter.

Der er senere fra chefen indgaaet en takkeskrivelse, hvori han paa besætningens og egne vegne takker for straalende gæstfrihed under de to dages ophold i Rungsted havn.

O. M.

Roskilde afd. havde arrangeret en straalende og storstilet fregatskydning den 2/8, og i Roskilde gaar det til paa den helt rigtige maade, det er derfra, ideen om fregatskydningen kommer, og den dyrkes nu i næsten alle vore afdelinger.

Helsingør afd. afholdt 13/8 »Mannetur« til Lappegrund fyrskib. Tilslutningen var overvældende, ca. 50 gamle »basser« var mødt op med »madpakker i snor«, og inden man naaede hjem, var der mange stjerner paa himlen, og humøret var højt; det havde været en ovenud herlig aften, og til slut sendes herigennem en hjertelig tak til fyrskibets mandskab for den hyggelige aften.

Glostrup/Taastrup indledte 2. halvaar med en skovtur med damer den 15/8 paa Øresunds vilde vover.

Aarhus afd. var 22/8 paa en vellykket udflugt til cementfabrikken »Dania« ved Mariager, hvor cementens fremstilling blev forklaret og forevist under kyndig vejledning, og rundgangen sluttede i virksomhedens repræsentationslokaler til et nydeligt arrangement, og dagen sluttede med kaffe og dans i »Kahytten«.

Københavns afd. var 23/8 paa familieskovtur til Søværnets nye eksercerskole i Auderød ved Frederiksværk. Musik-korpset deltog i udflugten, og hele det nye og moderne skoleetablisement blev beset med stor interesse af alle deltagere.

Glostrup/Taastrup afholdt 3/9 en »Tordenskiold-aften«, hvor MF.s landssekretær, fuldm. *Honnens de Lichtenberg* holdt et meget interessant og fornøjeligt foredrag om vor store søhelt, understøttet med lysbilleder og tonebaands-optagelser fra mindstensafsløringen i Tyskland.

Aarhus og Aalborg afdelingerne var repræsenteret ved Flottans Mäns fest i Göteborg den 5/9 i underofficersmessen paa Göteborgs orlogsstation henholdsvis ved afdelingsfor-manden *Villy Kyst* med frue og sekretæren, *Victor Lassen* fra Aarhus og medlem af hovedbestyrelsen *Arne Sørensen* og frue fra Aalborg. Efter at Göteborg afd.s ordførende, *Hermann Lilja*, havde budt et hjerteligt velkommen, talte Aarhus afd.s formand, som takkede for indbydelsen i haabet om, at den kontakt, som var sluttet, maatte fortsætte til gavn for samarbejdet mellem vore afdelinger, og over-rakte derefter et billede med motiv fra Aarhus havn samt til *Herman Lilja* personlig Marineforeningens smukke em-blem, som han var meget glad over at modtage.

Endvidere talte *Arne Sørensen* fra Aalborg, der ogsaa gav

Paa navigationsskolen spørges den unge vordende styrmand af eksaminator:

— Og ved De saa tilfældigt, hvad tidevandet afhænger af, unge mand?

Svaret lyder: — Det afhænger — — dels af tiden og dels — øh — af vandet.

Dansk Havneblad.

udtryk for det gode samarbejde mellem Göteborg og Aalborg. Aftenen sluttede med dans paa dækket til ud paa de smaa timer, og da danskerne om søndagen atter drog mod Jylland, var det med gode minder om hyggeligt samvær med vore svenske kammerater.

Kongens Lyngby afd. drog 9/9 med familie og venner ud paa det straalende Øresund, en heldagstur med musik, dans og forskellig underholdning.

Københavns afd. indledte sæsonen med en sammenkomst med damer med forskellig underholdning, quiz, lotteri m. m. og til slut naturligvis dans paa dækket.

Aarhus havde til 16/9 arrangeret et besøg paa det store koksværk med paafølgende filmforevisning og kaffe paa Marinekasernen, men arrangementet maatte beklageligvis aflyses p. g. af manglende tilslutning og tilmelding i rette tid. Det er kedeligt for en flittigt arbejdende bestyrelse og alle de mange, der er blevet ulejliget ved arrangementets tilrettelæggelse — dette er værd at tænke over for medlemmerne.

Odense afd. drog 19/9 paa udflugt med paarørende til Fangel kro. Inden fællesspisningen blev det spillet en »pot kegler«, og bagefter var der dans paa dækket. Bus og kegler var for kassererens regning, fortæringen maatte hver især klare.

Kongens Lyngby indledte vinterhalvaarets sammenkomster med en filmaften 23/9 i Marinestuen paa »Lottenborg«.

Nykøbing Sj. og Odsherred havde til afveksling fra sin mangeaarige, traditionelle fugleskydning, hvis berømmelse gik viden om inden for MF, arrangeret fregatskydning, hvilket vil blive optaget som ny tradition (Roskilde glæder sig —). Skydningen fandt sted paa torpedostationen *Kongsøre*, og stationschefen, OK *Ralf Andersen*, der i fjor blev afd.s sidste fuglekonge, blev nu afløst af den første fregatkapitajn, bager *Ebbe Larsen* fra Rørvig ved skud fra mekaniker *Ole Hansen* fra Kongsøre.

Københavns afd. afholdt 3/10 et stort gaase-, flæske- og andespil, efter spillet var der bal til kl. 2400.

Roskilde afd. indledte 7/10 sin vintersæson med en skafning i Marinekahytten med jævn god tilslutning.

Kongens Lyngby afd. havde 14/10 faaet lov til at aflægge et besøg pa det nye hydro- og aerodynamiske laboratorium i Lundtofte, hvis arbejde er af saa stor betydning for skibsværftsindustrien, Efter besøget var der kammeratligt samvær i Marinestuen i »Lottenborg«.

Aarhus afd. havde 15/10 *Manneaften* i »Kahytten«, hvor flotillechef *Ludvigsen* fra Det maritime Hjemmeværn fortalte om sin deltagelse i og oplevelser fra den 2. verdenskrig.

Søllerød afd. havde 27/8 14 aars stiftelsesfest, det foregik med sejlads fra Holte til Fiskebæk, hvor den medbragte mad blev fortæret, derefter dans og underholdning. I programmet læses: Vort traditionelle »orkester« CHARLES sørger for musikken. Det er logisk, at damerne selvfølgelig var med.

Gentofte afholdt 7/10 sin traditionelle pakkefest til fordel for iklædning af en GEORG STAGE-dreng. Afd. var vært ved skafningen, men andre drikkevarer end kaffen maatte deltagerne selv betale.

Damhusso afd. afholdt 6/10 hyggeaften. Efter skafningen causerede forfatteren *Carl Osten* over den gode gamle krydser VALKYRIEN og viste en række lysbilleder fra VALKYRIENs mange og lange togter. Det var en interessant

aften og mange gamle gaster nikkede genkendende til billeder af befalingsmændene og kammeraterne fra de gamle tider.

Afd. har mødested i sin Marinestue i Islev klubs selskabslokaler, Slotsherrens Have 10. (ved Islev bio).

Marineforeningens Skyttelav, København, fejrede som sædvanlig 21/10 sin fødselsdagsfest for medlemmerne med damer. Bl. a. deltog ogsaa MF.s formand, KD *de Lichtenberg* med frue i festen. Efter middagen var der forskellig underholdning.

Vordingborg afd.s præmiebæger til septemberholdet 1959 paa Søværnets mathskole er tildelt teleradio-math *V. H. L. Kjør*, der havde bestaaet prøverne med karakteren *ug*.

Frederiksberg afd. afholdt torskegilde 28/10. Som sædvanlig blev flaget hejst af en vpl. orlogsgast. Baade MF.s nuværende og tidligere formand, kommandøerne *de Lichtenberg* og *Ipsen* samt KD *Greve* deltog.

Marineforeningens Kalender

- 9/11 *Aarhus* afd. Andespil i »Kahytten« for medlemmer med husstand.
- 12/11 *Glostrup-Taastrup* medlemsaften — kuns for basserne — med muntre og fornøjelige film.
- 14/11 *Randers* afd. Pakkefest i den nye Marinestue kl. 1930.
- 14/11 *Kongens Lyngby* afd. Andespil.
- 19/11 *Brønderslev* afd. Kammeratskabsaften kl. 2000.
- 19/11 *Aarhus* afd. Aarlig sammenkomst paa Marinekasernen med uddeling af afd.s sølvbæger til en vpl. orlogsgast.
- 2/12 *Roskilde* afd. Mødeaften.
- 2/12 *Gentofte* afd. Andespil med damer.
- 5/12 *Glostrup-Taastrup* afd. indbyder damerne til en fornøjelig fest før juletravlheden.
- 8/12 *Odense* afd. Gule ærter paa »Trafikken«.
- 10/12 *Kongens Lyngby* afd. Medlemsmøde.
- 17/12 *Brønderslev* afd. Kammeratskabsaften kl. 2000.
- 27/12 *Randers* afd. Juletræsfest i samarbejde med Maskinmestrenes Forening for medlemmer med husstand. Skydepavillonen kl. 1800.
- 29/12 *Roskilde* afd. Juletræsfest.
- 30/12 *Aarhus* afd. Julefest paa Hotel Royal. Nærmere meddelelse udsendes.
- 1960
- 6/1 *Gentofte* afd. Foredrag D.F.D.S.
- 6/1 *Roskilde* afd. Mødeaften.
- 7/1 *Glostrup-Taastrup* afd. Torskegilde med foredrag og dejlige lysbilleder fra Afrika.
- 9/1 *Ringkøbing* afd. Nytaarsfest i Haandværkerforeningen.
- 9/1 *Kongens Lyngby* afd. Torskespisning.
- 3/2 *Gentofte* afd. Generalforsamling.
- 3/2 *Roskilde* afd. Generalforsamling.
- 4/2 *Kongens Lyngby* afd. Generalforsamling.
- 8/2 *Randers* afd. Generalforsamling kl. 1800 i Marinestuen, hvor der slutes med torskespisning.
- Roskilde* afd. har medlemsmøde den første onsdag i hver maaned aaret rundt — i sommermaanederne mødes i *Hotel Prinsens* have kl. 1900 til keglespil.
- Odense* afd. afholder spilleaften den fjerde tirsdag i hver maaned kl. 1900 paa »Trafikken«.
- Randers* afd.s skyttelav skyder den første fredag i hver maaned kl. 1900 paa Haandværkerforeningens skydebaner.

Marineforeningen gratulerer

- 24/8 Smedemester *A. Møllerup Lanng*, Randers. 50 aar.
 21/9 Svendborg: Skibsfører *C. A. Christensen*, afdelingens mangeaarige tidl. formand. 75 aar.
 24/9 Frisørmeester *Schytte Hansen*, sekretær i Randers afd. 50 aar.
 3/10 Kongens Lyngby: *Sofus Petersen*, Klampenborg. 65 aar.
 4/10 Kongens Lyngby: *Chr. Arpe*, Lyngby. 60 aar.
 13/10 Hals: Lodsformand *P. Willemoes Nielsen*, afdelingsformand. 60 aar.
 15/10 Glostrup-Taastrup: Gartner *Henry Larsen*, Greve pr. Taastrup, 55 aar.
 28/10 fejrer møbelpolstrer *Anker Sørensen*, Randers afd.s flagbærer og meget aktiv gast i Det maritime Hjemmeværn, sølvbryllup.
 29/10 Skibsfører *E. Østrup Olsen*, æresmedlem af MF.s København afdeling. 60 aar.
 2/11 Aarhus: Skræddermester *Joss Posin*. 50 aar.
 21/11 Glostrup-Taastrup: Fotograf *H. Buchwald*, Glostrup. 40 aar.
 21/11 Holbæk: Vagtmester *Viggo Andersen*, 70 aar.
 11/12 Aarhus: Kæmner *Søren Thomsen*, Hjortshøj. 50 aar.
 13/12 Glostrup-Taastrup: Amtsvejmand *Johs. Brandt*, Glostrup. 55 aar.
 17/12 Glostrup-Taastrup: Politiasistent *U. D. Sejshede*, Valby. 50 aar.
 20/12 Holbæk: Maskinmester *Ludvig Møller*, Holbæk. 65 aar.
 22/12 Holbæk: Grosserer *Vigo Skovgaard*, Holbæk. 65 aar.
 16/1 fylder æresmedlem i Glostrup-Taastrup afd., journalist *A. Nielsen* 92 aar. Trods sin høje alder deltager han trofast i afd.s arrangementer, senest i sejlturen paa Øresund, mon ikke MF.s ældste aktive medlem — han sendes en særlig lykønskning fra kammeraterne i Glostrup-Taastrup.
 30/1 Glostrup-Taastrup: Tjener *E. R. Riisgaard*. Glostrup. 60 aar.

Chefen for Bornholms Marinedistrikt, kommandørkaptajn *RE C. Hassager Christiansen*, der er formand for Marineforeningens Bornholm afd., er 4. okt. 1959 udnævnt til Ridder af Dannebrog.

26/10 fyldte Marineforeningens gode ven, forfatteren, bibliotekar *Carl Dumreicher* 80 aar. Som gammel orlogsgast har han skabt mange af de bedste sange i Marineforeningens sangbog om dansk orlogsliv.

Randers afd.s medlem, tømrermester *Bernhardt Vandbæk* er afgaaet ved døden 1/7 kun 55 aar gammel.

Aarhus afd.s æresmedlem, pens. mekaniker *M. Rasmussen*, døde 19/7, 92 aar gl. Som medlem i Aarhus gennem en lang aarrække udviste han en enestaaende interesse for vort arbejde, han svigtede aldrig, naar der kaldtes til samling, og gennem mange aar var han en af afd.s sendemænd. I 1946 blev han udnævnt til æresmedlem, og han var ligeledes æresmedlem af skyttelavet.

Randers afd.s medlem, arbejdsmand *Marius Byrgesen*, Laurbjerg, døde 5/8 63 aar gammel, han havde i sin ungdom sejlet til søs i nogle aar.

Stubbekøbing afd.s medlem, skibsfører og færgeeejer søløjtnant *RE L. J. Nielsen*, døde 7/8, netop som hans færgerute mellem Ballebro og Nordals blev aabnet. Et trofast medlem, en god kammerat er gaaet bort.

Vordingborg afd.s medlem — et af de ældste — lokomotivfører *Leth Nielsen* blev begravet 4/9. Afd.s flag sænkedes over graven, hvor afd.sformanden bragte en tak for godt kammeratskab.

Ringkøbing mistede 6/9 et af sine gode trofaste medlemmer ved lods og opsynsmand ved redningsstationen i Hvide sande, *Thomas Fjords* død. En god kammerat, en djærv og munter mand med hjertet paa det rette sted er gaaet bort og vil blive savnet af mange, baade nær og fjern.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Boganmeldelser

Chefen for U.S. submarine NAUTILUS har i »Med NAUTILUS under Nordpolen« fortalt om atomubaadens berømte togt, en meget interessant og spændende beretning; man friste til at sige, at det er en supermoderniseret udgave af gamle Jules Vernes berømte og fantasifulde bog om undervandssejlad. En bedre maritim korrekturlæsning var dog ønskelig for denne ellers saa udmærkede bog. (Grafisk Forlag).

Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg har udsendt sin aarbog. Adjunkt *Barfod* fortæller om Ebeltofts skibsfart paa Chr. IV.s tid, *Henning Henningsen* om *Møllers* gamle træskibsværft i Faaborg, ligesom DANMARKS-ekspeditionen i 1906—08 og et saa interessant emne som Helleristnings-

HEMPEL's skibsfarver er søstærke...

baaden som symbolsk fartøj, og bonde og fisker bliver sagligt behandlet. Der er som altid rigt udbytte at hente i denne lødige aarbog.

Peter Freuchen naaede lige inden sin død at afslutte bogen om *De syv Have*, en levende og meget interessant bog om næsten alt, hvad der har forbindelse med havene, det være sig strøm, vind, dyreliv, skibsfart, jagt, fiskeri, opdagelsesrejser, krige o. m. m. Man forbavses under læsningen stadig over forfatterens store viden om havene og glæder sig over den friske og saglige maade, hvorpaa stoffet lægges op for læserne. (Gyldendal. Kr. 42 uindb.).

Kontreadmiral Briand de Crèveccour har specialiseret sig i skildringer af vore berømte søkrigere. I aar møder admiralen med en fængslende og højt interessant bog om *Herluf Trolle*, kongens admiral og Herlufholms skoles stifter, en sømilitær foregangsmand, en ædel skikkelse i vort lands historie, men bogen rummer ogsaa en samlet skildring af *Den nordiske syvaarskrig*. Det er en bog, der har bud til mange kredse, herlovanere, søhistorisk interesserede og saa alle de mange gamle gaster, der har sejlet med kystforsvarsskibet HERLUF TROLLE. (Reitzels Forlag. Kr. 16,75 hft.).

Som altid møder VIKINGENS forlag i meget god tid med aarets JUL PAA HAVET, men naar man ved, med hvilken glæde og interesse dette smukke og rigt illustrerede julehæfte modtages af søens folk ude i den store verden, saa maa hæftet ogsaa komme i saa god tid, at det kan naa at finde plads i julepakken til dem derude. De mange smukke reproduktioner, de forskellige, meget afvekslende artikler, alt er stof, der vil glæde mange unge og gamle baade til søs og til lands, og det er udvalgt med omhu af en redaktion, der kender og forstaaer sin læsekreds. Kr. 4,75.

SØENS VERDEN er titlen paa et nyt og smukt søfartstidsskrift, som netop har set dagens lys. Et rigt og afvekslende stof, smukke farveillustrationer og en erfaren og dygtig skribent som redaktør, der ovenikøbet selv er sømand — alt det lover godt for dette smukke tidsskrifts fremtid. (Ejner Munksgaards Forlag).

Forfatteren F. Holm-Petersen har i sin bog »Spøgelses-skibe og Søelefanter« berettet om sin rejse til Falklandsøerne, hvor han besøgte de gamle storsejleres kirkegaard. Utallige sejlskibe er endt som vrage paa disse smaa øer fjernt i Atlanterhavet, ja, mange steder staaer de endnu som rustne og forvredne gamle skibsskrog. Forfatteren har besøgt øerne med et dansk motorskib, og han giver en levende skildring af al den skibshistorie, han her møder, og som

han, der har sit eget private søfartsmuseum i Troense, der vel er værd at besøge, paa en levende maade har forstaaet at gengive. (Skandinavisk Bogforlag).

Ved retten i Esbjerg var rejst tiltale mod en bilejer, der havde overtraadt et forbud mod at køre paa strandbredden ved Fanø Vesterhavsbad. Bilejeren henviste til, at sagen i hvert fald maatte komme ind under søloven, da bilen var kørt i havstokken og derfor maatte betragtes som et søgaaende fartøj.

Nu er der faldet dom i sagen. Bilisten blev idømt 40 kr. i bøde — og for overtrædelse af færdselsloven. Dommeren kunne ikke anerkende bilen som søgaaende fartøj, da den ikke havde haft reglementeret lanterneføring.

Information.

I de sidste aar har informationsafdelingen hos J. C. Hempel's Skibsfarve-Fabrik A/S fra sømandsskoler, navigations-skoler, sømandshjem, fiskeriskoler og sejlkubber faaet flere og flere henvendelser om forevisning af film.

For ogsaa paa dette omraade at kunne yde den bedste service har firmaet nu anskaffet en film- og informationsbus, hvori hele forevisningsudstyret er samlet, saaledes at man let og hurtigt kan imødekomme ønskerne om filmforevisning, der selvfølgelig er en gratis service fra firmaets side.

Henvendelse direkte pr. telefon (0154) Minerva 3842 direkte til fabrikkens kontor eller gennem MF.s hovedkontor.

AALBORG

BERG KNUDSEN'S

SLAGTERFORRETNING

SKIBSPROVIANTERING

Korsgade 28 — Telefon 2592 — Aalborg

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

— det minder om sejldugsbroerne paa de gamle undervandsbaade.

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

BORNHOLM**Skibsproviantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270

Simon Madsen

RØNNE

ESBJERG**Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
ESBJERG**Esbjerg Skibshandel**

v/ Harald Nielsen

Ny Havn

Tlf. 2198

»Hotel Spangsberg«Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG

Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG

TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA ¹/_s**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63

Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE

TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger INGENIØRER**

Telf. 118 (3 ledn.)

Svendborg

HERNING**1. KL. KØD & FJERKRÆ**
N. DÜRR HANSEN TLF. 1487
*på torvet tirsdag og lørdag***HIRTSHALS**

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

Marine! Aflæg et besøg paa

SØMANDSHJEMMET

A. SAMUEL

TLF. HIRTSHALS 37

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SILKEBORG

Gamle marinere mødes i marinestuen

AKTIESELSKABET

DEN FOLKELIGE FORSAMLINGSBYGN.

Vestergade 26

Tlf. Silkeborg 68

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør

Tlf 41345

Skibradio, sendere og pejleantæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

SKIVE

Harald Espersen Frederiksgade 5

Statsaut. installatør — Ing. M. I. K.

Radio-apparater Elektriske anlæg

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE^A/_s Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., kontortid daglig
kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

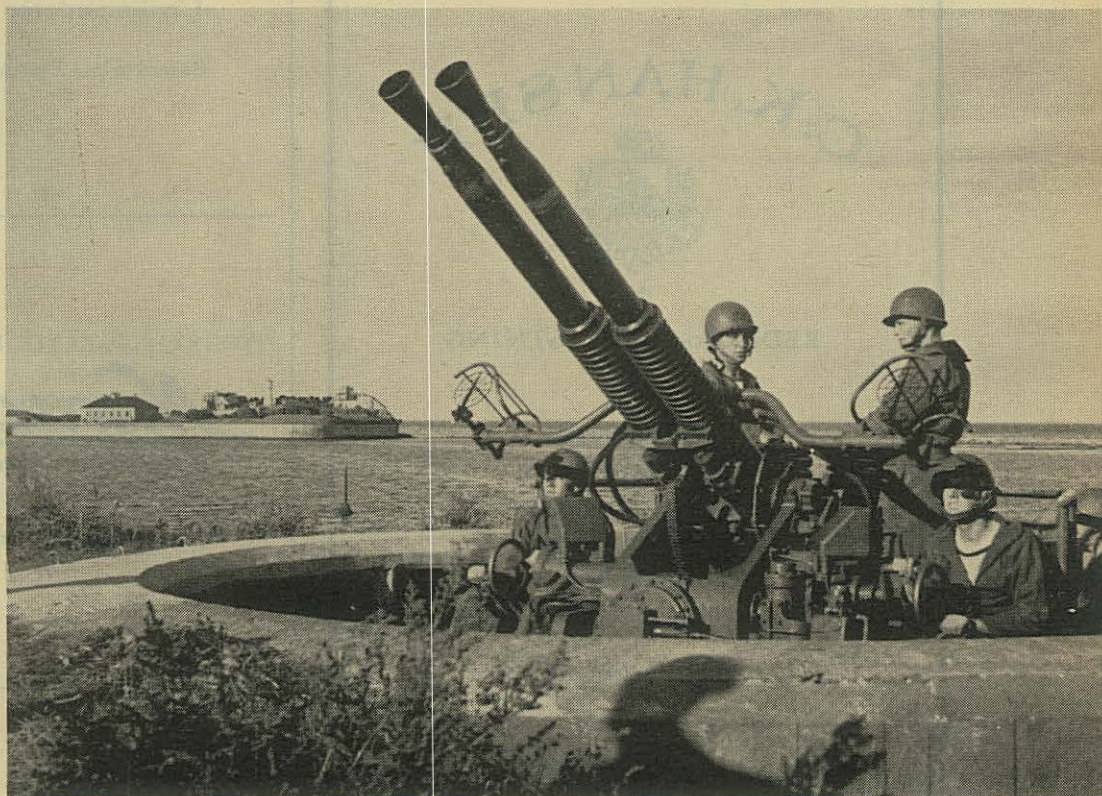
MEDELM AF
FØRENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte I - Februar
47. aarg. - 1960

GAMMELT OG NYT MØDES -

Paa baggrund af det gamle, nu nedlagte søfort TREKRONER ved indsejlingen til Københavns havn ses en moderne 40 m/m luftværnskanon i dobbeltaffutage bemanded med orlogsgaster fra Kystbefæstningen.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^A/_S **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Annoncer
„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

C.K. HANSEN

1856

REDERI OG BEFRAGTNING

•
LINIEAGENTUR
HAVARIAGENTUR
ASSURANCEAGENTUR
IATA-AGENTUR
SPEDITION

•
D/S DANNEBROG A/S

•
AMALIEGADE 35 . KØBENHAVN K.
TELEFON: CENTRAL 72 (20 linier)
TELEGRAM-ADRESSE: »HANSEN«

HEDE NIELSENS FABRIKER A/S

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingenører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 . TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

D. Cht. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345-14345

Nytaarshilsen fra Marineforeningens formand

Atter drejer tidens hjul. *Marineforeningen* gaar ind i sit 47. aar, og som altid ser man tilbage paa aaret, der gik og spørger sig selv: Har du naaet det, du ville i dit hjem, i dit arbejde? Eller slaar du dig maa-ske til taals med, at det gøres bedre eller det naas nok i det nye aar?

Har vi i vor forening naaet det, vi gerne ville og satte os som maal? Har vi gennem vort arbejde naaet at øge og styrke kendskabet til vort søværn og søfart samt bevaret kammeratskabet og kontakten med de folk, hvis liv og virke falder paa søen og som ofte med livet som indsats tjener deres land og den danske sømands-stand til ære.

Mange blev derude i det aar der gik, og særlig haardt føles det, naar vinterstormen lige op under jul med sin frygtelige kraft under kulde og mørke kræver sine ofre og skaber sorg og trange kaar i mange hjem — til hvilke vi sender medfølelse tanker.

Ved aarsskiftet vil vi se tilbage og med tak mindes de mange nær og fjern, som vi gennem vor virksomhed har faaet tilknytning til og samarbejde med.

Vi vil bringe foreningens æresformand, Hans Majestæt *Kongen*, en dybfølt tak for bevaagenhed og interesse, og vi samles alle i varme ønsker for vor konge og hans hus.

Vi bringer vore bedste ønsker for vort søværn og vor handelsflaade i haabet om, at vort flag altid maa vaje frit og smukt paa verdenshavene til gavn og ære for vort land.

En tak til alle — personer og institutioner — som har givet os en hjælpende haand i vort arbejde, og tak til de danske soldaterforeninger for et godt og kammeratligt samarbejde.

Vi vil i taknemmelighed tænke paa vore brødreforeninger i Norge og Sverige, som vi paa saa mange omraader staar i nær kontakt med, og vi ønsker, at det nordiske arbejde, som vore foreninger er med i, maa faa en stærk og værdig betydning til gavn for vore lande og til glæde for os selv.

Med ønsket om, at aaret, der kommer, maa give vor forening et frisk pust og et frejdigt initiativ fremover til gavn for *Marineforeningens* formaal, bringer jeg alle i foreningen de bedste ønsker for aaret, der kommer, med en tak for aaret, der gik.

GUD BEVARE KONGEN

Joe Lichtenberg

Uddrag af skibsfartsudtalelser ved aarsskiftet

Direktøren for Danmarks Rederiforening, advokat *Victor Wenzell*: Den økonomiske fremgang, der i 1959 har præget udviklingen paa de fleste erhvervsomraader, er ikke kommet skibsfarten til gode; tværtimod har fragtmarkedet for tredje aar i træk været præget af depression, og de mange oplagte skibe rundt i havnene har været et talende vidnesbyrd om vanskelighederne ved at finde beskæftigelse. Aarsagen til, at skibsfarten saaledes er kommet ud af trit med den almindelige konjunkturudvikling, maa i første række søges i, at der i disse aar finder en langt større tilgang af nye skibe sted, end verdenshandelens vækst berettiger, og denne alt for store tonnagetilgang kan igen føres tilbage til den overdrevne kontrahering af skibe, der fandt sted under den kortvarige højkonjunktur i 1956 i forbindelse med Suezkanalens spærring, og som ikke i uvæsentlig grad hidrørte fra kredse, der normalt ikke interesserer sig for skibsfart.

☆

Direktør, dr. tech. *H. P. Christensen*, Helsingør: Trods den ringe tilgang af nybygningsordrer, som har gjort sig gældende de sidste 2 aar som følge af depressionen inden for skibsfarten, har de danske staalskibsværfter i 1959 som helhed kunnet opretholde deres beskæftigelse ved udførelse af de ordrer, der indgik under højkonjunktoren for 3—4 aar siden, men ordrebestanden er aftagende, da der nu i længere tid er bygget mere tonnage, end der er indgaaet ordrer.

Præsidenten for det britiske skibsfartskammer, Sir *Nicolas Cayzer*, sagde i en tale for nylig, at der er alt for mange skibe i verden. Flagdiskrimineringen og subsidiær skibsfart har samtidig ført til, at skibsfartsindustrien er blevet trukket ind i den politiske debat.

Antallet af skibe, som er i fart i dag, er meget større, end der er behov for. Naar dette overskudsproblem er løst, vil selv den dygtigste skibsreder faa vanskeligt ved at klare sig i kampen mod lovgivningsmagten. Det er i høj grad tiltrængt, at sund, økonomisk sans atter faar noget at sige inden for skibsfartsindustrien.

Selv regeringer, som fører en flagdiskriminerende politik, vil sikkert en skønne dag opdage, at de, der skal betale skatten, er rigtig godt tilfredse med den stadig stigende udgift, de maa dække.

☆

Ved afslutningen paa Københavns Maskinskole udtalte formanden for Danmarks Rederiforening, direktør *J. Chr. Aschengreen*, i sin tale til eleverne bl. a.: For skibenes vedkommende kan jeg byde hver dygtig maskinmester og elektriker velkommen. Har De den faglige dygtighed, har De evnen til at bære et ansvar, og har De evnen til helt at staa paa egne ben i enhver situation, har De muligheden for at skabe Dem en smuk karriere paa søen. Søen stiller store krav til sin mand, men søen byder ogsaa paa store kompensationer.

VORE EGNE MARINERE

UNDER DANNEBROG omtaler i sit novemberhefte 1959 et par enkeltheder fra »Bornholms Værns fodfolksregiment« — som for resten hedder »Bornholmske Fodregiment«.

Dette hæderkronede infanteriregiment, der selvfølgelig er det eneste fodfolk paa en ø af Bornholms størrelse, har — uofficielt — en række traditioner og en hverdag af en egenart, der maa interessere mange gamle orlogsgaster.

Regimentet nedstammer fra det i 1680 formerede »Marineregimentet« — en marineinfanteristyrke, der oprettedes af og henhørte under Flaaden, i hvis skibe det tjente som soldateske til 1691 — da det skiftede værnsgren og overgik til Hæren under navnet »Bornholmske Infanteriregiment«*).

Som følge deraf udgøres regimentets embleme i dag af en karavel med Chr. V's kronede navnechiffer, ligesom det, uden at oprindelsen til dette forhold kendes, har *Niels Iuels* valgsprog til motto: »Nec Temere, Nec Timide« (Hverken forvoven eller forsagt).

Da Hæren efter 2. verdenskrig udledte og genindførte historiske navne til alle sine regimenter, ville man af principielle grunde ikke give regimentet, som del af Hæren, dets oprindelige navn: »Marineregimentet«. Bortset fra, at man frygtede indsigelser fra Søværnets side, forudsaa man uendelig forvirring, og valgte dets næstældste navn: »Bornholmske ..« — hvorefter man meget aktuelt forlagde regimentet fra Vordingborg til Rønne, idet man samtidig lod den mindre minderige, men i og for sig ældste fodfolksenhed i Danmarks hær »Bornholms Værns Fodfolksbataillon« fra 1603 afvikle.

Til denne beslutning bidrog, at sidstnævnte enhed, som ren mobiliserings-formation, ikke har haft aktiv tjeneste siden svenskekrigene, medens »Marineregimentet«/»Bornholmske Fodregiment« har en meget intens og meget hæderfuld krigshistorie.

Trods beslutningen om ikke at gendøbe det gamle regiment med sit maritime førstnavn, har regimentet stædigt insisteret paa denne betegnelse og i virkeligheden — paa en uhyre forfriskende maade — trodsset Forsvarsministeriets paabud m.h.t. navnedannelse.

»Bornholmske Fodregiment« kalder sig glatvæk »Marineregimentet« og selv om det ikke kan faa ministeriel vel-signelse dertil (og det kan man næppe klandre ministeriet for) fremturer det med sit navale navn. Men mere end det. Man er ikke »menig« ved »Marineregimentet« — man benævnes i denne grad som »Mariner«. Man »gaar om bord« i regimentets lejr, man »tørner til« og »skejer ud« — specielle marineudtryk for at begynde og holde op, »skaffer« i stedet for at stille til spisning«, siger »halløj« i stedet for »her« — og fører faktisk i et og alt Søværnets gamle traditioner videre.

Til hele denne særprægede atmosfære, der forøvrigt maa betegnes som et afgørende korpsaandsskabende aktiv, kan vel tjene, at Bornholm er rigets mindste ø, helt selvstændig d.v.s. uden broforbindelse til nogen større landsdel, paa hvilken der garnisonerer linietropper af Hæren. Betingelserne for at holde liv i marinetraditionen er saaledes den allerbedste paa fartøjet »Bornholm«.

*) I feb. hæftet 1952 bragte UNDER DANNEBROG regimentets historie illustreret med gengivelse af orlogsskibet som regimentsmærke og dette nr.s forsidebillede var en gengivelse af den smukke gamle regimentsfaner der nu opbevares paa Tøjhusmuseet.

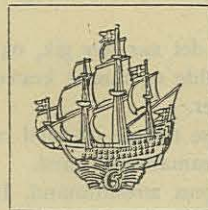
**) Populært navn for landsoldater af nyere dato.

Men før eller senere maa jo »Navnesagen« finde sin afgørelse.

I mellemtiden kan mangen gammel orlogsgast maaske glæde sig over, hvad »pongoerne«**) her lægger navn til.

Findes der mon nogen institution eller noget etablerement i det danske søværn, hvor man kan pege på en tilsvarende landmilitær tradition?

A. N. Hvidt.

BORNHOLMSKE
FODREGIMENTETS
EMBLEM

Kaptajn *Hvidts* spørgsmål bliver ikke let at besvare.

Først maa erindres om, at *Marinere* og *Marinesoldater* udelukkende er betegnelse for Marineinfanterister, hvad der ogsaa tydeligt fremgaar af kaptajnens artikel. Betegnelsen for Søværnets værnepligtige, ja, for alt Søværnets mandskab er alene: *Orlogsgast*. Dernæst er det ikke almindelig bekendt, at der i Søværnets daglige liv kan spores særlig landmilitær islæt.

Ganske vist har vi i det moderne enhedssystem, der har berøvet ikke mindst Søværnet meget af sit særpræg, ogsaa i orlogsflaaden maattet kapere gradsbetegnelser som korporal og oversergent. Medens sergenten fandtes i den nuværende banjermesters forgænger *skibssergenten*, ligesom der i »Kong Frederik den Femtes Krigs-Artikels-Brev for Land Tjenesten ved Søe Etaten« af 1756 gives nøje regler for *Sergeantens* tjeneste ved et Compagnie, synes Betegnelsen korporal for de tidligere underkvartermestre, at være af svensk afstamning, den kunne vi godt være sparet for.

Fra Sverige kendes der derimod tidligere en form for landmilitært præg inden for det til orlogsflaaden knyttede kystartilleri, som ved den tidligere befæstede flaaestation Karlskrona havde *en bereden afdeling* — hvor man saa orlogsgaster med blaa krave og rund hue *til hest* —

Herhjemme var det udover Kongens adjutanter af Søværnet, det var i ældre tider — før cyklens fremkomst, kun den overkanoner, der havde inspektion ved krudthusene langs Amagers østkyst, der var bereden. Fra 1880—1932, da kystbefæstningen havde sin landmilitære periode, talte »kystbaserne« ligesom de ovenfor nævnte bornholmske soldater ogsaa om at gaa om bord paa fortet, om landlov o.l. — de sov i hængekøjer, roede i travailer og var paa mange andre maader stærkt »navy minded«.

I dag har det luftværnsbatteri, der p.t. er indkaseret paa Dragørfortet, ogsaa givet udtryk for en vis maritim indstilling og forstaaelse under opholdet paa dette søfort. Da batteriets næstkommanderende før jul i en diskussion om Hærens og Søværnets særpræg udtalte, at man var meget interesseret i den slags traditioner og godt kunne tænke sig f.eks. »at pibe chefen til borde« har Marineforeningen sendt batteriet en speciel julehilsen ledsaget af en veritabel baadsmanspibe samt de to sidste nr. af UNDER DANNEBROG med hovedkassererens redegørelse for baadsmanspibens historie.

Red.

„De gode, gamle dage“

I et skib, bygget 1912, fandt jeg blandt skibets øvrige udrustning en lægebog fra 1882. Titlen var: Lægebog for søfarende med undertitlen: Vejledning til en forbedret sundheds- og sygepleje i handelsskibe, udarbejdet af W. Hornemann, overlæge i Søetaten. Der fandtes ikke anden lægebog om bord, og jeg studerede den med stor fornøjelse. Det maa dog understreges, at mange af lægebogens anvisninger er fuldgyldige den dag i dag, (bl. a. findes et udmærket afsnit om destillering af havvand, som dog nærmest betragtedes som »fremtidsmusik«), saa de her fremdragne eksempler maa ikke betragtes som bevis for bogens underlødighed.

Om kosten siges bl.a.: Vin og brændevin kunne henregnes til næringsmidlerne. Naar de nydes i passende mængde, virker de oplivende, styrkende og varmende og beforder fordøjelsen. Brændevin har den for forplejningen om bord særdeles vigtige egenskab, i et lille rumfang at indeslutte en hurtigtvirkende, styrkende og oplivende kraft, og at være færdig til brug uden tilberedning. Disse egenskaber kunne ikke let erstattes om bord ved noget andet næringsmiddel, og de forsøg man i den nyere tid har gjort med at udelukke brændevin fra skibenes proviantering, kan fra sundhedsplejens standpunkt ikke forsvares. Gives brændevin til daglig kost maa den ikke gives paa fastende hjerte, hvorved den lettest virker skadeligt.

I afsnittet om kjød udtales: Hvor der haves levende slagtedyrdyr om bord, vil der let kunne blive spørgsmaal om skadeligheden af at nyde syge eller selvdøde dyrs kjød. Dette kjød er som oftest kun lidet nærende, men sjældent farligt for sundheden; de enkelte eksempler, man har paa forgiftningstilfælde som følge af de paa dyrene anvendte lægemidler, kunne ikke let findes om bord. Iøvrigt er det en med rette fulgt regel ikke at opsætte slagtingen af syge dyr for længe, dels for at afmagringen ikke skal blive for stor, dels fordi dyrets kjød spises med mindre modbydelighed, end naar det er selvdødt. En begyndende forraadnelse af fersk kjød kan ikke anses som nogen aldeles gyldig grund til at bortkaste dette; er kjødet kun let fordærvet, kan det nydes uden skadelige følger, og det fordøjes godt af dem, der spiser det uden for stor modbydelighed.

Under afsnittet om sygeplejen er de enkelte sygdomme taget under behandling med indgaaende beskrivelser af sygdommens forløb og anvisninger, saa koffardikapitainen kan stille diagnosen. F.eks.

Slagflod eller rørelse (Apoplexi)

er en stærkere grad af hjærnecongestion og har samme aarsager som denne. Sygdommens tydeligste kendetegn ere: det pludselige anfald, snorkende aandedrag og lamheden. En stærk rus, der forøvrigt kan findes samtidig med slagflod, kendes bedst paa brændevinsdunsten. I besvimelse eller skindød er aandedraget let eller umærkeligt. Fra et krampetilfælde kan sygdommen være vanskelig at kende. I sjældne tilfælde findes begge sygdomme samtidig.

Behandling: En aareladning paa 3—4 kopper saa hurtigt som muligt, dersom den kan skaffes (er ansigtet meget blegt, den syge ikke fuldblodig, er det dog sikrere ikke at aarelade), kolde omslag paa hovedet, blodkopper eller igler i nakken, sennepskager paa læggene; kan den syge synke, gives Engelsk-Salt (medikament nr. 11), hvis ikke, maa der gives lavement. Efter et par dages forløb lægges en Spansk-Flue i nakken, som holdes godt og længe aaben.

Let var det ikke at være koffardikapitain dengang, men saavist heller ikke at være syg.

S. H. i Dansk Lodstidende.

Parentesen om medikament nr. 11 minder om den gamle historie, hvor en skipper skulle doktorere efter den gamle lægebog. Han havde konstateret, at helbredelse kun var mulig med medikament nr. 19 — medicinkistens mange store og smaa flasker var alle mærket med nr., der svarede til de i lægebogen ved de paagældende sygdomme anførte nr., det var da let og simpelt. Vor skipper her var dog kommet i en svær pine, for flaske nr. 19 var tom, men han klarede den, han tog blot lidt af nr. 11 og lidt af nr. 8, det gav da 19 tilsammen. Red.

Kronborg hilser atter med flaget

Gennem et hundrede aar har det været tradition, at passerende skibe kippede med flaget ud for Kronborg som en hilsen til Danmark og den danske Konge, og som svar kippede den vagthavende soldat med splitflaget inde paa Kronborgs flagbastion. Særlig søfolk, der vendte hjem efter flere aars udenrigsfart, værdsatte den smukke gamle tradition og knuste gerne en taare, naar det store splitflag inde paa Kronborgs bastion sænkedes som en hilsen til dem.

Nu var traditionen saa smaat ved at dø i et eller andet ministerielt kontor. Flagstangen blev taget ned for mere end tre maaneder siden for at blive malet, og herved opdagede man, at dens fundament var raadt og maatte udskiftes, et arbejde, der ville koste i alt omkring 1.000 kr. De penge havde man ikke i den dertil indrettede kasse, skønt Kronborg indtjener op imod en halv million kroner om aaret i entréindtægter, og en ekstrabevilling var aabenbart vanskelig at hale i land. I hvert fald gik den ene maaned efter den anden, uden at flagstangen blev rejst.

I mellemtiden hilste passerende skibe traditionen tro, men de fik ikke noget svar. Der var ganske vist en soldat paa vagt inde paa bastionen med en kikkert om halsen, — han har til opgave at holde øje med passerende skibe og svare paa deres hilsen, — men han havde ikke noget at hilse med.

Efter at sagen om de 1.000 kr. og den uddøende tradition havde vakt almindelig harme saavel blandt officererne paa Kronborg som blandt søfolkene, besluttede slotsforvalteren, oberst C. C. A. Gabel-Jørgensen, (æresmedlem af Marineforeningens Haderslev afd.), at genrejse flagstangen for egen regning, og for fremtiden skal ingen skibe hilse forgæves paa Kronborg.

Marineforeningens Godthaab afd. har nu modtaget stenen til den forliste norske sømand Poul Tøviks gravsted, og den er lagt paa plads. Fra Tøviks søster i Norge er modtaget en varm tak og hjertelig hilsen.

Styrelsesraadet for den kgl. grønlandske handel har tiltraadt pastor Erling Høeghs forslag om, at den redningskrans fra m/s HANS HEDTOFT, der som eneste spor af det forliste skib er drevet i land, skal ophænges i Julianehaab kirke i Grønland.

Beboerne i Julianehaab har følt en særlig tilknytning til det nye grønlandsskib. Byen var den første, HANS HEDTOFT anløb paa sin jomfrurejse til Grønland, og den sidste, skibet besøgte paa dets første og sidste tur.

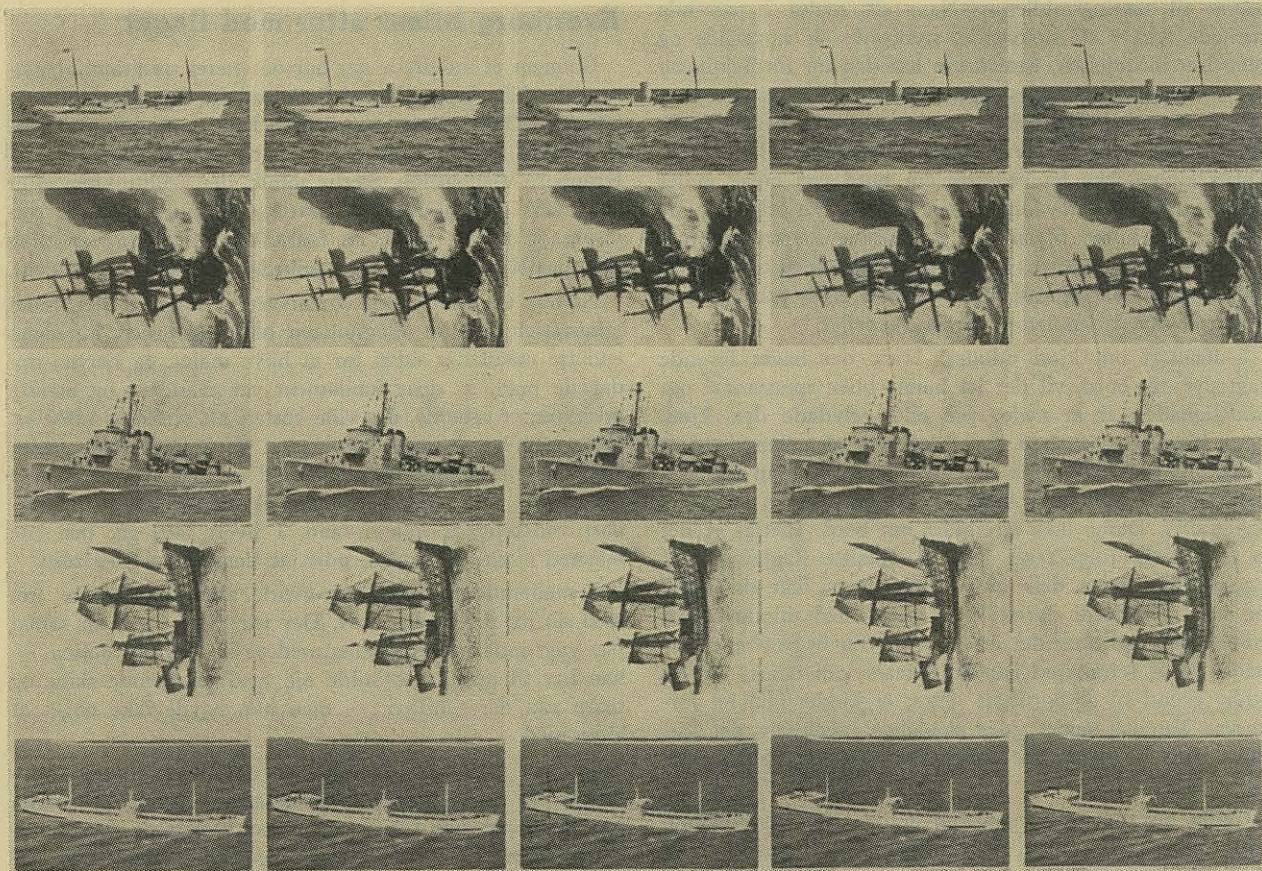
MARINEFORENINGEN

Glimt fra Dansk Søværn og Søfart

Under ovenstaaende titel har Marineforeningen taget initiativet til udsendelse af en Mærkatserie med 5 forskellige motiver fra Søværnet og Søfarten. Mærkaterne udsendes i ark à 25 stk., og det er tanken at udsende 5 Mærkater hvert aar i de kommende 6 aar med ialt 30 forskellige motiver bestaaende af smukt udførte farve-gengivelser af kendte marinehistoriske malerier, fotografier af skibe eller skibsmodeller — alle i tilknytning til

tet til og til det erhverv, som vi — i bevidstheden om dets betydning for hele vort lands anseelse udadtil og for Danmarks stilling paa verdensmarkedet som en betydende søfartsnation — omfatter med levende interesse.

Udsendelsen er godkendt af Marineforeningens æresformand Hans Majestæt Kongen, der ligeledes har givet tilladelse til, at et af Mærkaterne maa være en smuk gengivelse af kongeskibet DANNEBROG.

GLIMT FRA DANSK SØVÆRN OG SØFART. MARINEFORENINGENS MÆRKAT-serie nr. 1

Kongeskibet DANNEBROG, Huitfeldts DANNEBROG i Køge bugt 1710, patruljebaaden HUITFELDT, karavel fra 1510, M/T FRANCINE MÆRSK.

dansk Søværn og Søfart. Der vil saaledes blive udsendt 5 nye Mærkater hvert aar fordelt over emnerne: 1) DANNEBROG, 2) Søværnets historie, 3) Søværnet af i dag, 4) Søfartens historie, 5) Uddannelse til søs og 6) Søfarten af i dag.

Serien vil dog ikke følge aarstallet, men de forskellige Mærkater udsendes i en blandet rækkefølge, og naar det er muligt i jubilæumsaar eller andre mindeaar for de paagældende motiver. Naar alle disse 30 Mærkater, der forhandles til den billige pris af 10 øre pr. stk., er udsendt i 1965, vil man for sig have en smuk samling af netop det, der er indflettet i seriens tekst:

»Glimt fra Dansk Søværn og Søfart«

som et led i bestræbelserne for at agitere og udbrede kendskabet til det Værn, som Marineforeningen er knyt-

Lige siden Marineforeningens stiftelse i 1913 har dens loves formaalsparagraf uændret været:

... »at styrke Nationens interesse for Søværnet og Søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag, samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i marinen« ...

I de hundrede afdelinger Marineforeningen har over hele landet, bestræber man sig efter bedste evne for at leve op til denne formaalsparagraf, blandt andet ved at sprede kendskab til vort Søværn og Søfart gennem vort medlemsblad, ved at være gæstfri værter i vore marine-stuer under saavel danske som udenlandske fladebesøg,

NS MÆRKATSERIE

Søværn og Søfart

ved at medvirke ved forskellige byers adoption af danske orlogsskibe, ved at udsætte præmier til idrætsstævner og skydeøvelser, ved at uddele hædersbægre til værnepligtige for god opførsel i tjenesten, ved at skænke flag til institutioner og skibe saavel i Søværnet som Handelsflaaden, ved at støtte GEORG STAGE Fondet, ved at tage sig af maritime mindesmærker og vedligeholdelse af gravsteder for ilanddrevne søfolk, ved at forære eller restaurere kirkeskibe m. m.

Til løsning af disse mange forskellige, men hver for sig efter vor formening betydningsfulde opgaver kræves der en økonomisk baggrund, der er større, end det, der kan blive tilovers af medlemmernes kontingentydelse, naar det almindelige foreningsliv ogsaa skal gaa sin gang.

For derfor at skaffe disse nødvendige midler udsendes denne Mærkatserie, og det er Marineforeningens haab, at salget af de mange smukke Mærkater, der alle er internationalt Mærkatindregistrerede, vil kunne skaffe foreningen en virkelig baggrund for de opgaver, man gerne vil løse.

Talrige store erhvervsvirksomheder har med interesse givet tilsagn om støtte ved at aftage Mærkater, og bl. a. gaaet ind for tanken om paa een dag at frankere al udgaaende post med Marineforeningens Mærkat. Fra Marineforeningens mange medlemmer forventes en stor indsats for denne sag. Lad os alle bruge Mærkaterne, sælg dem til venner og bekendte, sæt dem paa breve og andre forsendelser, lad de unge samle paa disse smukke skibsbilleder og vær dermed med til at skabe en sund interesse og forstaaelse for det maritime værn og erhverv. Spred Mærkater ud over hele landet — ej heller maa breve til venner i udlandet være uden Marineforeningens Mærkater.

Til alle Marineforeningens medlemmer skal her siges, at det ikke alene er Marineforeningen, der kommer til at nyde godt af denne enestaaende Mærkatserie, hvis emneudvælgelse og hvis motivvalg er foregaaet med stor omhu og af specielt sagkyndige. Der er udsendt et passende oplag af Mærkatark, 25 Mærkater à kr. 2,50 — køb hellere med det samme to ark til kr. 5,00, det er

et rundt tal — til alle afdelingsformænd, og hver afdeling kan til sin egen kasse beregne sig 20 % af det solgte Mærkatbeløb.

Vær derfor med til at arbejde for denne sag fra begyndelsen. — Opsøg afdelingsformanden, han leverer de fornødne Mærkater og der afregnes med ham — husk, det er en sag af betydning for vor forening, dens virke og anseelse. Marineforeningens Mærkatserie skal i

tiden fremover ses overalt paa breve, paa kort, i samleralbum, ja, der er talrige maader at sprede de smukke Mærkater paa, og her maa alle være med.

For at forøge interessen for Mærkatsalget er Marineforeningen gennem velvilje og interesse fra Søværnskommandoens side sat i stand til at kunne udsætte en ganske særlig og for gamle orlogsgaster interessant præmie —

»En dag med et af Søværnets skibe«

Der er andetsteds i særlig opsætning redegjort for de nærmere enkeltheder ved denne konkurrence — det bliver et spændende kapløb mellem de afdelinger, der gør en virkelig indsats for Mærkatsalget, og her kan alle være med.

Den 15. februar 1960 startes salget, forhaabentlig bliver der trængsel hos alle afdelingsformændene, og saa sælges der los i forventning om at Mærkaterne bliver revet bort. Det store oplag skulle gerne være udsolgt i løbet

af et par maaneder, saaledes at vi kan faa rent bord og gøre klart til næste aars serie, der vil blive udsendt i februar maaned 1961.

Det bliver dog ikke alene til Marineforeningens medlemmer man henvender sig om at deltage i Mærkatsalget. Talrige maritime foreninger og organisationer har givet tilladelse til, at der maa sendes 2 ark à 25 mærkater til deres medlemmer, idet man tror og haaber paa, at disse mange venner i interesse for vort Søværn og Søfart vil hjælpe Marineforeningen i forsøget paa at sprede kendskab og interesse for Orlogsmarinen og Koffardiflaaden.

Alle samles vi i fælles arbejde for fælles sag under mottoet:

**Spredt vi Mærkater —
gi'r det Resultater.**

Mærkatkampagnens opmuntringspræmie

Gennem velvillig forstaaelse fra Søværnskommandoens side har Marineforeningen faaet tilladelse til at invitere 2 medlemmer fra den afdeling, der ved Mærkatudsendelsen i 1960 i forhold til sit medlemstal pr. 1. januar 1960 sælger flest Mærkater, paa en dagssejls med et af Flaadens skibe.

Marineforeningen afholder naturligvis alle udgifterne ved præmietagernes rejse fra hjemsted til afgangshavn og retur. Den vindende afdeling i konkurrencen, der løber til 30. april 1960, kan selv bestemme, hvorledes de 2 heldige medlemmer skal udvælges, enten ved lodtrækning eller som præmiering til de 2, der har opnaaet det største Mærkatsalg. Med andre ord: selv den mindste afdeling har lige saa stor chance som den største for at kunne sende 2 mand til søs med et orlogsfartøj. Med mindre der bliver udsolgt tidligere, løber konkurrencen til 30. april, da de heldige vindere gerne skulle ud paa havet, medens solen staar højt paa himlen.

Mindeord ved hovedbestyrelsesmedlem Charles Mortensens død

Med sejlmagermester *Chas. Mortensen* er een af Marineforeningens foregangsmænd og bedste kammerater gaaet bort.

Han indvalgte i Randers afdelingens bestyrelse ved dens stiftelse i 1919 og blev i 1927 dens formand, et hverv, han bestred med dygtighed og interesse, indtil sygdom nødte ham til at trække sig tilbage.

Det var ham en hjerte- og æressag at føre sin afdeling frem til at være en mønsterafdeling, der i lige grad stræbte efter at løse Marineforeningens nationale som kammeratlige opgaver. Som formand tog han straks initiativet til oprettelse af vor første marinestue, og det lykkedes ham gennem aarene at give denne et righoldigt udstyr, et smukt og hyggeligt præg. Men Randers afdeling blev ogsaa førende paa andre maader. Den opretholdt et relativt stort medlemsantal og en god økonomisk status. Tidligt startedes dens filantropiske virke for enker og børn. Der oprettedes et af vore virksomste skyttelav, og i 1946 toges initiativet til at Randers by adopterede fregatten NIELS EBBESEN.

I 1944 valgtes *Chas. Mortensen* til medlem af hovedbestyrelsen, hvor han — saalænge helbredet tillod det — tog virksom del i ledelsen og i arbejdet i sit distrikt.

For hans mangeaarige virke for foreningen skylder vi ham alle oprigtig tak. Men vi, der stod ham nær, vil først og fremmest mindes hans hjertevarme, trofaste sindelag, hans vennesæle gæstfrihed og hans impulsive, let fængelige karakter.

ÆRET VÆRE HANS MINDE

Paul Ipsen.

Randers afdelingens æresformand, *Chas. Mortensen*, er ikke blandt os mere, en lang tids sygdom tog vor gamle forkæmper for marineforeningens sag fra os i en alder af 77 aar.

Det arbejde, *Chas. Mortensen* har gjort for Marineforeningen er stort, saa stort, at vi vel aldrig finder en, som faar tid til at gøre det samme. 28 aar som formand bliver svært at naa for nogen.

Randers afd. er sin æresformand, *Chas. Mortensen*, megen tak skyldig, og vi vil i ærbødighed ære hans minde.

Randers, 14/11 59.

Schytte Hansen.

Fredag den 11. december døde formanden for Svendborg afdeling, kriminaloverbetjent *Poul Pryds Hansen* i en alder af kun 51 aar.

For alle der kendte *Pryds Hansen*, kom budskabet om hans død som et smerteligt tab. Han var afholdt som faa, et retlinet og forstaaende menneske, der aldrig var ked af at hjælpe, hvor han kunne, og han gjorde det gerne.

En af hans store interesser var Marineforeningen, der har meget at takke ham for. Ved sit ligefremme og vindende væsen forstod han at skabe interesse for afdelingen og føre den frem. For sin mangeaarige stilling som formand for Svendborg afd., var han bestyrelsesmedlem i og medstifter af afdelingen i Bogense.

Pryds Hansen efterlader sig hustru og en gammel far. Hans bisættelse foregik fra Sct. Jørgens kirke den 15. december under stor deltagelse af familien, kriminal- og ordenspolitiets medlemmer, Marineforeningen og dens hovedbestyrelse samt mange andre venner fra afdødes store bekendtskabskreds. Ved kisten stod faner fra politiet og Marineforeningens flag. Pastor *Johs. Fog* talte bevæget, og kolleger fra kriminalpolitiet bar kisten ud.

ÆRET VÆRE HANS MINDE

Til Marineforeningens hovedkontor er i aar indløbet et væld af jule- og nyttaars-hilsener, hvoraf skal nævnes:

Marineforeningens æresmedlemmer, admiral, Hs. kgl. Højhed Prins *Axel* og kommandør *Paul Ipsen*, chefen for søværnet, viceadmiral *Hans Nyholm*, ordførende for Flottans Män i Stockholm, amiral *Marc Giron* og præsidenten for Norges Orlogsforbund, losdirektør *B. Gilhuus-Moe*. Ogsaa Marineforeningens mangeaarige næstformand *Chr. Bonnelycke* og frue samt formanden for Marineforeningens skyttelav, København, *Rich. Ljungberg*, sendte hilsen. Præsidenten for Danske Soldaterforeningers landsraad, kammerherre *J. Dinesen*, præsidenten for De danske Forsvarsbrødre, ingeniør *O. Sandberg* og chefen for Sjövärmsskåren i Sverige, kommandör *Percy Greve Hamilton*, tidligere ordførende for Flottans Män i Malmö, har sendt de bedste jule- og nyttaarsønsker. Ligeledes er der modtaget hilsen fra direktionen for Carlsberg Bryggerierne, fra den norske orlogskaptein *Rolf Scheen*, fra Danske Feltartilleriforeninger, hvis præsident, redaktør *Aug. Pedersen*, er formand for Soldatens og Orlogsgastens Fond, fra Københavnske Soldaterforeningers Samvirke, fra batterichefen, kaptajn-løjtnant *P. Ø. Nielsen*, p.t. Dragørfort. Vort medlem i Los Angeles i USA, *J. Guttenberg Dahlquist* ledsagede sin smukke julehilsen med en gave paa 200 kr. til Marineforeningens grundfond. Endelig har Kvindelige Marinere Korps, ordførende for Flottans Män i Malmö, kapten *Ingvar Lindström*, formanden for Kristiansand Orlogsforening, maskinkaptein *K. E. Skojde*, Aarhus Havnebestyrelse, Jensen & Denckers Clichéfabrik og Holbæk Amts Bogtrykkeri sendt hilsener.

Marineforeningen siger tak til de mange, der har tænkt paa vor forening, og vi haaber, at det nye aar maa bringe held og lykke samt fortsat godt samarbejde for og med vore mange gode venner.

Marineforeningens æresmedlem, Ordförande i Flottans Män, konteramiral MARC GIRON

Det synes utroligt, at Marineforeningens gode ven, ordförande for vor broderforening i Sverige, fylder 75 aar den 7. februar 1960. Alle, der har lært den vitale konteramiral *Marc Giron* at kende, har i ham truffet en straalende personlighed, der paa en forbilledlig maade leder Flottans Mäns arbejde. Som en dygtig organisator har amiralen forstaaet at udbygge Flottans Mäns anseelse i sit hjemland, hvor han er afholdt i vide kredse, ikke mindst for sin store trofasthed, sin venlighed og sit altid glade sind.

Amiral *Giron*, der er søofficer fra 1906 tog sin afsked i 1945. Siden 1946 har han været ordförande i Flottans Män i Stockholm og i 1950 valgtes han til ordförande i Svenska Militära Kamratföreningarnas Samarbetskommité. Kontakten med Marineforeningen blev sluttet i 1947 ved Flottans Mäns Malmö afd.s 10 aars jubilæum og ved jubilarstævnet i København det paafølgende aar modtog amiralen udnævnelse til Marineforeningens æresmedlem. Som øverste leder af de svenske marine- og soldaterforeninger har hans gerning været baaret frem af samarbejdstanker og ikke mindst gennem samværet ved de nordiske kammeratskabsstævner hvert andet aar i de forskellige lande har Marineforeningens repræsentanter haft den lykke at uddybe venskabet med denne populære personlighed.

Til 75-aarsdagene mange lykønskninger følger ogsaa Marineforeningen sin varmeste hilsen. *H.deL.*

Marineforeningen har til Orlogsmuseets udstilling i Sct. Nicolaj kirkebygning i København viderebesørget en gammel skraasæk (en form for kanonladning), opfisket i Kattegat, fra et medlem i Thyborøn samt gamle overkanoner *Harald Jensens* forskellige papirer, den gamle overkanoner var en kendt skikkelse inden for Marineforeningens Skytte-lav i København. Orlogsmuseets udstilling har sendt en tak for disse gaver og MF.s hovedkontor er altid beredt til at viderebesørge eventuelle gaver o.l. til Søværnets interessante og smukke museumssamling.

Hovedkassereren har bedt om at faa rettet en lille misforstaaelse i artiklen om undervandsbaadsvaabnet paa side 3 i medlemsbladets sidste nr. De tre mand, der steg op fra DYKKEREN efter paasejlingen, gjorde det netop uden iltredningsvest, idet halvdelen af disse var blevet ødelagt af søvand, der var trængt ind ved kollisionen.

Maaske har mange kammerater med nogen utaalmodighed ventet paa dette nr. af UNDER DANNEBROG, der kommer lidt senere end man sædvanligvis kunne forvente.

Men naar dette blads udsendelse med vilje er trukket ca. 14 dage ud, saa skyldes det alene ønsket om at kunne bringe alle oplysninger om den af hovedbestyrelsen planlagte udsendelse af

*Marineforeningens Mærkatserie —
Glimt fra Søværn og Søfart*

samtidig med Mærkaternes udsendelse og den hermed følgende omtale i dagspressen. Af tekniske aarsager har det ikke været muligt at faa det store Mærkatoplæg klar før medio februar. Men da hele denne stort anlagte Mærkat-kampagne er af overordentlig stor betydning for vor forening, dens anseelse og økonomi, har hovedbestyrelsen ikke taget i betænkning, at ændre denne disposition i medlemsbladets udsendelse.

Med hensyn til selve Mærkatsagen henvises iøvrigt til det detaljerede program herfor paa siderne 6 og 7 i dette nr.

For aaret 1960 har Marineforeningen planlagt at afholde det ordinære sendemandsmøde søndag den 15. maj i Silkeborg. Nærmere meddelelse herom i næste nr. af medlemsbladet.

Det aarlige jubilarstævne afholdes søndag den 28. august 1960. Som sædvanlig vil programmet for dette stævne blive udsendt i god tid — saavel gennem medlemsbladet som gennem dagspressen, men hjælp til i tide med at faa aargangskammeraterne til at møde op, specielt saadan, som vi ikke til daglig møder i Marineforeningens afdelinger; ved denne lejlighed kan vi faa dem med og derved skaffe vor forening forøget medlemstilgang.

UNDER DANNEBROG er, som i de senere aar, planlagt at udkomme 4 gange i løbet af aaret, nemlig foruden nærværende nr., i april maaned med programmet for sendemandsmødet og i juli maaned med programmet for jubilarstævnet samt et nummer i okt.-nov.

Iøvrigt er Hovedkontoret til raadighed med besvarelse af forespørgsler og andre oplysninger, der maatte have medlemmernes interesse. Ligeledes henledes opmærksomheden paa de artikler af forskellig art, som haves til forhandling (Marineglas, Marineslips, naale og emblemer med mere).

Tilgang af nye medlemmer i oktober kvartal 1959

Aarhus 2, Assens 3, Birkerød 3, Esbjerg 1, Fanø 1, Fredericia 1, Frederikssund 1, Glostrup 2, Godthaab 11, Hornbæk 41 (afd. genoptaget) Hørsholm 1, Kalundborg 2, Løgstør 1, Næstved 5, Odense 5, Præstø 3, Randers 3, Ringkøbing 4, Silkeborg 1, Skjern-Tarm 4, Thyborøn 7, Vejle 1, Vordingborg 1, ialt 104 medlemmer.

Samtidig er udmeldt 141 medlemmer, altsaa tilbagegang. Forhaabentlig vil vi i 1960 til gengæld kun notere fremgang.

Har du tænkt over — at der i

Det maritime Hjemmeværn

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

Ingen orlogsgast sender længere breve uden Marineforeningens Mærkat

Fra Søværnet

Den 30/9 1960 afgaar Hans Majestæt Kongens jagtkaptajn, kommandør *Sv. Greve*, der er medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, fra Søværnet p. g. af alder og tiltræder derefter tjeneste som slotsforvalter paa Fredensborg slot.

Der er udsendt en officiel brochure om Søværnets nye skibe — »Nu kommer de nye skibe —«, der giver et overblik over det kommende nybygningsprogram og samtidig virker det lille hæfte som agitation for tilgangen til Søværnet under mottoet: Søværnet har brug for DEM — der er dog ingen tvivl om, at hæftet ville have »slaaet« bedre om der var ofret lidt mere og bedre paa tegningerne ligesom midtersidens fotografi ikke egentlig dækker det, man i almindelighed forbinder med den friske, raske ungdom, der skal præge vor orlogsflaade.

Chefen for Søværnet har for nylig fra ministeren for Grønland modtaget en erindringsgave til de af Søværnets personel, der i sin tid, i første række om bord i orlogskutteren TEISTEN, deltog i eftersøgningen af m/s HANS HEDTOFT. Denne gave — en sølvlygter med indskriptioner —

Klip her

Marineforeningens ceremoniel I

Fra mange sider har der gang paa gang været givet udtryk for manglende kendskab til det gamle maritime ceremoniel og særpræg, der gennem snart et halvt århundrede har præget vore foreningssammenkomster og møder. De gamle forsvinder desværre, de unge kender det ikke rigtigt og kan derfor ikke føre traditionerne videre og derved gaar det let i glemmebogen.

Det maritime ceremoniel har været med til at skabe den særlige aand og tone, den ærbødighed mod konge, flag og land, den kærlighed til vor orlogsflaade, som er vor bærende styrke.

Paa hovedbestyrelsens opfordring vil der derefter i hvert nr. af medlemsbladet blive bragt et ceremonielt emne paa bane og opsat i en saadan form, at de event. kan klippes ud og samles, og derved altid være ved haanden.

Denne gang begyndes med et udkast til afdelingsformandens hilsen til de nyoptagne medlemmer:

Optagelse af nye medlemmer

I dag har vi igen den glæde at optage et nyt medlem i vor afdeling.

Det er:

Jeg byder dig hjertelig velkommen og overrækker dig først et eksemplar af vore love, og beder dig sætte dig grundigt ind i vor formaalsparagraf (3).

Desuden faar du vort store emblem, som skal bæres ved vore møder og fester.

Men vi har ogsaa en lille guldnaal, vor daglige kendetegn, som du bør anskaffe, saa alle kan se, hvor du hører hjemme. Det at være medlem af marineforeningen er ikke alene en fornøjelse, det er en ære, som forpligter.

Vi har alle noget til fælles, vor store interesse for dansk søværn og søfart, hvorfra vi har minder, der skal knytte os sammen i et godt kammeratskab.

Hjertelig velkommen.

tioner — er af den fungerende chef for Søværnet, kontreadmiral *S. E. Pontoppidan*, overrakt til kaptajnløjtnant *E. W. O. Clausen* og de tidligere værnepligtige korporal *H. Andersen*, maskinkonstabel *O. L. Nielsen* og menig *P. Andersen*, alle København.

Til TEISTENs chef, kaptajnløjtnant *P. O. E. Rasmussen*, og til telemath *H. Pehrson*, der begge gør tjeneste i Grønland, er gaven afsendt til Grønlands kommando, og til de i provinsen boende, maskinkonstabel *H. S. Petersen*, Odense, og værnepligtig *E. M. Andersen*, Rørvig, *E. Jensen*, Elsehoved pr. Vejstrup, og *K. Møller*, Horsens, er gaven overrakt af chefen for de respektive marinedistrikter. Endelig er erindringsgaven sendt til 3 af TEISTENs besætning, der nu sejler i koffardifarten, nemlig søløjtnant af reserven, styrmand *P. M. Nielsen* (J. Lauritzen), maskinkonstabel *K. E. Petersen*, Frederikshavn (Ø. K.), og værnepligtig *L. A. R. Svensson*, København (Dansk-Fransk).

Ti moderne plasticfartøjer er fornylig af den danske marine kontraheret ved firmaet Eivinds Plasticjoller i Rantzausminde ved Svendborg. Ordren er den største, værftet nogen sinde har modtaget, og de ti fartøjer vil i alt komme til at koste over en halv million kroner. Det drejer sig om tre ni meter lange motorpatuljefartøjer, fire syv meter lange motorbaade og tre otte meter øvelsesfartøjer. Alle baadene skal leveres inden 1. april næste aar.

Den 1. november afholdtes den traditionelle mindefest for omkomne søfolk og fiskere fra Færøerne. Efter tale af lagmanden, *P. Mohr Dam*, blev der henlagt krans ved monumentet, der rejser sig over Thorshavn by. Chefen for Færøernes Marinedistrikt, kommandør *Aa. Palsgaard* nedlagde ved denne lejlighed en krans fra Søværnet.

Dansk Gummibaadsfabrik i Esbjerg har modtaget sin hidtil største ordre. Det drejer sig om 200 gummiflaader til søværnet. Flaaderne vil koste ca. 700.000 kr. og udformes i overensstemmelse med resultaterne af de forsøg, der er foretaget af forsk. eksperter.

NATO-flaadehavnen i Frederikshavn ventes at være færdig i løbet af januar. Oprindeligt var den planlagt færdig i 1957, men paa grund af vinter og haardt vejr har entreprenørfirmaet haft ikke mindre end 500 spilldage og desuden viste der sig betydelige vanskeligheder med at gennemføre uddybningen i havnen, idet bunden var meget haard.

To af de seks motortorpedobaade, der skal bygges under det flaaidebyggeprogram, der fællesfinansieres af Danmark og USA, skal forsynes med gasturbinmotorer.

Motorene bygges af Bristol Diddleley-koncernen, der har overladt licensen for Danmark til Helsingør skibsværft.

Gasturbinebaadene kan løbe over 50 knob ligesom den meget omtalte norske torpedobaad af Nasty-klassen. De nuværende danske torpedobaade og de fire første nybygninger er af den almindelige deplacementsfortrængende type.

Lige før trearskrigen fik orlogsskibenes mandskab forogsvis chokolade som morgendrik, men det faldt ikke i god smag for alle vore nybodersfolk. Da man saaledes spurgte højbaadsmanden i Korvetten VALKYRIEN om, hvorledes han syntes om forandringen svarede han: »Jo-o, jo saamænd, chokolade smager saamænd ganske godt, men noget højtideligt — ligesom man havde været til alters«. Det var nemlig i Nyboder skik og brug, at man efter altergangen fik chokolade i hjemmet.

Under bygningen af en stor ny lufthavn, der skal kunne modtage fremtidig trafik med jetmaskiner, har man ved Fiumicino 24 kilometer sydvest for Rom fundet resterne af de romerske kejseres havn, der hævdes at have været mønstret for Chr. IV's flådehavn — den nuværende bibliotekshavn i København.

Da den gamle havneby ved Rom, Ostia, begyndte at tilvandre, lod kejser Augustus udarbejde et nyt projekt, som imidlertid fik lov til at hvile under hans efterfølgere, indtil kejser Claudius tog det op påny og under store finansielle ofre lod bygge en stor, ny havn. For at kunne bygge bølgebrydere, tog han det store skib, på hvilket man havde transporteret en ægyptisk obelisk til Rom, lod det fylde med sten og sænke på det rette sted. Det er vistnok første gang, man har benyttet en sænkekasse. Det var kejserens egen idé. Havnen blev imidlertid snart for lille og derfor lod kejser Trajan, omkring hundrede år efter, bygge en ny, ottekantet havn ved siden af Claudius' havn.

Man har fremdraget fortøjningspæle og varehuse. De vigtigste importvarer var korn og olie fra Ægypten og Syrien og vin fra Grækenland. Man har nogenlunde vidst, hvorledes havnen saa ud, idet den er udførligt beskrevet af antikke forfattere.

Et nyt post- og passagerskib, der skal sejle paa Victoriasøen i Østafrika, er begyndt at ankomme til Mombassa i smaa stykker.

Skibet, der vil kunne medføre 500 passagerer, er blevet bygget paa et værft i Skotland, atter adskilt og pakket i tusinder af kasser og sejlet til Mombassa. Herfra sendes kasserne videre med jernbane de godt 800 kilometer til Kisumu paa Victoriasøens bred, hvor skibet atter vil blive samlet.

Skibet, der er blevet døbt VICTORIA, skal afløse to ældre smaa dampere, USOGA og RUSINGO, som har pløjet Victoriasøens bølger i over 40 aar.

»Skibenes kirkegaard« har man i mange aar kaldt Goodwins sandbankerne ud for den engelske sydkyst, og skibskaptajner fra alle verdens lande har lært at frygte denne banke.

Med ti aars mellemrum er bankernes position blevet kontrolleret lige siden 1844, men i 1947 mente man, at de ikke bevægede sig mere, og man sløjfede inspektionen i 1957. Men en grundstødning i fjor fandt sted 800 meter sydøst for bankernes sydlige grænse, og nu har et opmaalingsfartøj konstateret, at Goodwinsbankerne har flyttet sig 800 meter siden 1947. Inspektionerne af Goodwins vil blive hyppigere, og det kommer antagelig ogsaa til at gælde andre sandbanker omkring Englands kyst. *Berl. Tid.*

Det tyske sejl-skoleskib PASSAT — søsterskib til den firemastede bark PAMIR, der i 1957 forliste paa Atlanterhavet med 93 elever og besætningsmedlemmer om bord — forlod for nylig Hamborg for at begive sig ud paa sin sidste rejse.

PASSAT, der er bygget i 1911, vil i fremtiden komme til at gøre tjeneste som stationær sømandsskole i Travemünde.

Inden afsejlingen fra Hamborg maatte man stryge bramstængerne paa tre af masterne for at muliggøre passage gennem Kielerkanalen. Stængerne vil atter blive sat, naar skibet anløber Kiel.

PASSAT føres paa den vemodige sejltur af to af de sidste virkelige sejskibsførere, kaptajn Robert Clauss, Lübeck, og Lübecks havnekaptajn, Seefisch.

Marineforeningens mange medlemmer kendes paa naalen

Jeg sad forleden og bladede i ældre numre af U. D., og der faldt mit blik paa ovennævnte citat; og det er helt i sin orden at minde medlemmerne om naalen, den burde altid bæres, baade til hverdag og fest.

At naalen (eller emblemet) er kendt over det ganske land, var jeg nok klar over, men at ogsaa svenske værnepligtige kendte den, havde jeg ikke drømt om.

Jeg havde for nogle aar siden en saadan oplevelse. Min kone og jeg ferierede i en jysk havneby, ved kajen laa der svenske orlogsmænd.

En dag vi spadserer paa gaden, kommer der fire svenske orlogsgæster imod os; da de er kommet omtrent helt hen til os, stiller de sig op paa rad og gør stram honnør, jeg blev selvsagt lidt forbavset over den ære og høflighed, der blev mig til del, men jeg hilste »mændene« ved at »stryge topsejlet«, jeg var stadig noget desorienteret over at de kendte mig, da jeg aldrig har været paa den anden side af sundet.

Da udbryder pludselig min kone: »Det er naalen, du har paa!« Og ganske rigtigt, de stirrede som hypnotiserede paa emblemet i knaphullet, da opklaredes mit ansigt af et stort smil, og det samme var tilfældet hos gæsterne.

Det var med glæde at jeg ofrede en pakke cigaretter.

N. Andersen, Varde.

Forenings- Meddelelser

Helsingør afd. indledte sin efteraarssæson med et besøg paa Marinebiologisk institut i Helsingør nordhavn. Professor G. Thorson ledede en instruktiv forevisning for medlemmerne med damer, og ikke mindst de mange lystfiskere havde meget udbytte af den lærerige omvisning.

Næstved afd. indviede 11/10 sin nye marinestue paa Sass' hotel. Afdelingsformanden, J. Brodersen, rettede i sin indvielsestale en varm tak til alle de kammerater, der havde lagt et stort og uegennyttigt arbejde med stuens indretning og adresserede takken specielt til maler Helge Larsen og til Joos. Ligeledes en tak til lods Kristensen for fremskaffelse af de mange maritime genstande. Medlem af hovedbestyrelsen, Otto Petersen, formand for Vordingborg afd., talte for æresformanden og bragte hilsen fra hovedbestyrelsen, idet han samtidig gav udtryk for ønsket om et fortsat og mere uddybet samarbejde mellem afdelingerne. Skelskør afd.s formand, Grube Hansen, bragte en frisk hilsen fra Majestæten, der i sommer havde besøgt Skelskør, og afd.-formanden fra Præstø, Erik Frandsen, bragte en hilsen til moderafdelingen Næstved fra Præstø. Næstved afd.s æresmedlem, fabrikant Carl Jensen, takkede paa kammeraternes vegne bestyrelsen for dens store arbejde, og afd.-formanden sluttede med en tak til Vordingborg for et smukt minehorn paa fod og for blomsterne fra Skelskør og Præstø samt æresmedlemmet.

Næstved afd.s nyindrettede marinestue

Glostrup-Taastrup fejrede 17/10 sin 14-aars stiftelsesdag ved en meget vellykket aften for medlemmerne med damer. Da Marineforeningens formand var forhindret i at komme til stede, mødte O. Mægaard som hovedbestyrelsens repræsentant.

Randers afd. havde 24/10 arrangeret en sammenkomst i marinestuen med besætningsmedlemmer fra fregatten NIELS EBBESEN, byens adoptivskib.

Der har altid bestaaet et nært venskabsforhold mellem NIELS EBBESEN og byen siden skibets adoption i 1946. Fregatten blev da ved et besøg i Randers adopteret af byen, som skænkede den et relief af Niels Ebbesens statue, som blev opsat om bord.

Samtidig fik den af Marineforeningen for Randers og omegn foræret et nyt flag, som straks blev taget i brug.

Randers faar sikkert ikke mere sit »adoptivbarn« at se. Naar fregatten om halvandet vender hjem efter flere togter som inspektionsskib i og ved Færøerne og Grønland, vil den blive hugget op, og skal vi gense skibet, vil det blive som gammelt jern hos firmaet Chr. Løgstrup paa Randers havn. — NIELS EBBESEN er med sine 15 aar allerede forældet, og dens krigsmæssige betydning er saaledes temmelig tvivlsom.

Hele fregattens besætning var af Randers' »Freja« inviteret til at overvære fodboldkampen mellem Randers og Skive paa Randers stadion søndag eftermiddag. Samtidig havde byen inviteret repræsentanter for besætningen til frokost, og marineforeningen inviterede til fest lørdag aften.

I anledning af fregatbesøget gav Randers by en frokost i Marinestuen ved hvilken lejlighed chefen, kommandørkaptajn K. Hertz, overrakte byen og marineforeningen hver en meget smuk plaquette med skibets symboler: Kronen, Niels Ebbesens sværd og de fodangler, som han ifølge sagnet strøede bag sig, da han forlod byen efter at have dræbt grev Gert.

Holbæk afd. afholdt andespil 4/11 for medlemmer med damer. Der blev spillet om et væld af fjerkræ og en særlig overraskelse.

Roskilde afd. havde ligeledes spil om ænder og gevinster denne aften.

Odense afd. spillede ogsaa samme aften om 15 ænder og gæs, i den anledning bortfaldt den normale kammeratskabsaften i november.

Glostrup-Taastrup afd. afholdt 5/11 en yderst vellykket medlemsaften med forevisning af smukke og interessante film fra B. & W.s propagandaafdeling.

Københavns afd. afholdt torskegilde 5/11, hvor chefen for søværnets personelkontor, kommandørkaptajn H. H. Wesche fortalte »Træk af søværnets virksomhed i dag«.

Aarhus afd. afholdt 9/11 sit aarlige andespil i »Kahytten« under fin stemning og med fuldt hus.

Grenaa afd. havde planlagt torskegilde til 16/11, men maatte aflyse, idet der paa grund af den haarde storm ikke var en eneste torsk at faa paa fiskeauktionen den dag.

Frederiksberg afd. samlede mortensaften til hyggeligt gaasegilde med paafølgende kammeratligt samvær.

Viborg afd. samledes til torskegilde i marinestuen 12/11 under god tilslutning.

Sollerød afd. havde 12/11 arrangeret en samlet tur til København for at se alle tiders store og smukke sejskibsfilm WINDJAMMER, det var en oplevelse at se de skønne billeder af det smukke norske skoleskib CHRISTIAN RADICH paa rejse fra Norge til Vestindien og over Amerika tilbage til hjemlandet, hvor man i tilgift fik dets kapsejls med skoleskibet DANMARK at se — ingen søens elsker maa snyde sig selv for denne straalende oplevelse, det kan naas endnu, skønt filmen nu efter 2 aars uafbrudt forevisning er ved at synge paa sit sidste vers. I programmet for denne særlige udflugt, som sædvanlig tilrettelagt af Rex-Olsen, tilraadedes at medbringe søsygetabletter.

Varde afd. havde 12/11 arrangeret en interessant foredragsaften, hvor premierløjtnant H. V. Jensen talte om emnet: Flyvende tallerkener; foredragsholderen er en ivrig forsker af disse UFO (uidentificerede flyvende objekter). Der var stor tilslutning til denne interessante aften, som blev rosende omtalt i dagspressen.

Randers afd. samlede 14/11 85 deltagere til pakkefest, der var tilrettelagt af damekomiteen for at samle midler til juletræsfesten.

Roskilde afd. overværede sammen med 2. regiments soldaterforening 14/11 en fornøjelig revy-cabaret »Lattergas« arrangeret af Foreningen af 4. regiments amatører, en munter aften, der sluttede med bal.

Kongens Lyngby afd. havde sit store andespil med et væld af gevinster den 14/11, efter spillet var der bal, thi denne aften er damerne ogsaa med.

Helsingør afd. havde en hyggelig stiftelsesfest 15/11, hvortil tilslutningen dog kunne have været bedre.

Aarhus afd. uddelte 19/11 sit aarlige sølvbæger til en vpl. ved Bælternes Marinekommando ved den traditionelle sammenkomst med befalingsmænd og værnepligtige paa marinekasernen. Hjemsendt maskinkorporal Jens Emil Højen modtog denne smukke anerkendelse for eksemplarisk forhold i og uden for tjenesten. Senere var der stor underholdning, bl. a. satte 2 vpl. med deres musikalske evner messen paa den anden ende, det var den største succes i mange aar.

Skjern-Tarm afd. har flyttet sin marinestue til hotel »Skjern« og den 21/11 indviede medlem af hovedbestyrelsen, Th. Skaaning fra Ringkøbing, den nye stue ved i varme ord at minde om marinestuernes betydning for kammeratskabet og sammenholdet. Esbjerg afd.s formand, fiskerinspektør Bøhne skænkede en sabel, Heiberg Mortensen

en minebøsse og formanden for forsvarsbroderforeningen, grosserer *Hauskov Bertelsen*, Skjern, forærede et bordflag. Ved den efterfølgende spisning blev afd. gratuleret i mange smukke ord og tre nye medlemmer blev optaget.

Helsingør afd.s andespil 26/11 var godt besøgt og manden en god and forsvandt hjem til medlemmernes gryder eller ovne, 2 gode kurve med mange herligheder udgjorde eftertragtede ekstragevinster.

Vordingborg afd. afholdt generalforsamling 26/11 under meget stor tilslutning. Formandens beretning og kassererens regnskab godkendtes, næstformanden genvalgte, men kassereren ønskede ikke genvalg, hvorfor minemekaniker *Sørensen* nyvalgte til posten, iøvrigt genvalg. Det var en fin aften med den rette kammeratlige stemning.

Frederiksberg afd. afholdt 29/11 sit årlige andespil hos »Oskar Davidsen« med et væld af gode gevinster.

København afd. afholdt 1/12 et stort ande- og gaasespil i Borgernes hus, spillet blev raskt afviklet, saaledes at dansen hurtigt kunne paabegyndes.

Gentofte havde 2/12 arrangeret sit årlige andespil med mange gevinster og mange deltagere.

Glostrup-Taastrup sluttede 5/12 året med en hyggelig og fornøjelig julefest. Ved denne lejlighed foretoges lodtrækning om det udloddede modelskib, der blev vundet paa lodseddelen nr. 20.

Odense afd.s kammeratskabsaften 8/12 bød paa gule ærter, en hyggelig aften i godt selskab.

Padborg-Graasten afholdt 8/12 sit årlige andespil paa Padborghus under god tilslutning og med godt resultat. Der holdes medlemsmøder hver maaned i vinterhalvåret under kammeratlige former i marinestuerne vekselvis i Padborg og Graasten.

Søllerød afd. afholdt 10/12 julemøde med damer paa Geels kro, hvor der desværre er konstateret, at der fra Marinestuen beklageligvis er forsvundet en del sager, der vil dog nu blive foretaget en oppudsning af udsmykningen.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholdt 15/12 juleskydning om lækkert fjerkræ — senere var der skafning med præmieuddeling og kammeratligt samvær.

Aarhus afd.s bestyrelse henlagde 20/12 sit traditionelle mindeanker ved søfartmonumentet paa Aaboulevarden.

Randers afd. havde 27/12 sammen med Maskinmesterforeningen samlet 275 mennesker til juletræsfest. Forinden havde Marineforeningen som sædvanlig uddelt 15 portioner af sit legat som julehjælp til syge medlemmer og enker.

Viborg afd. afholdt 28/12 en storstilet juletræsfest, hvor til der mødte 70 børn med forældre. Efter underholdning for børnene viste afd.s-formanden en fornøjelig film og til slut var der et par timers dans.

Roskilde afd. afholdt 29/12 julefest sammen med 4. regiments soldaterforening, hvor den berømte professor *Tribini* morede saavel børn som voksne efter at der først var danset om juletræet. Aftenen sluttede med dans.

Aarhus afd. holdt 30/12 sin store juletræsfest under smukke og hyggelige former. 84 børn med forældre og pårørende deltog. Til festen var endvidere inviteret medlemmer af Flyvevaabenets soldaterforening.

Gentofte afd. fortsatte 6/1 sin interessante foredragsserie om dansk søfart, hvor direktør *H. U. Garde* talte om *Det forenede Dampskibsselskab*.

Glostrup-Taastrup afd. indledte den 7/1 det nye år med alle tiders torskegilde, hvor ingeniør *Sigurd Larsen* viste lysbilleder og fortalte oplevelser fra det mystiske Kenya, Mau-Mauernes land.

Kongens Lyngby afd. havde samme aften tilsvarende arrangement, hvori Marineforeningens æresmedlem, kommandør *Poul Ipsen*, og dens tidligere næstformand, *Chr. Bønnelycke*, deltog.

Frederiksværk afd. afholdt nytårsfest 16/1 med skafning, spøg og skæmt samt dans, og indbydelse til deltagelse var udsendt til andre nordsjællandske afdelinger.

Holbæk afd. afholdt 25/1 torskegilde paa cafe »Linden«.

Vordingborg afd. udsætter flere gange om året en præmie til den bedst bestaaede elev fra Søværnets Mathskole. Da der ikke paa skolens januarhold 1959 blev opnaaet saadanne resultater, at det skønnedes rigtigt at uddele præmien, er denne med *Vordingborg* afdelingens billigelse taget i forvaring af skolen til evt. uddeling ved juleholdets 1959 afsluttende prøver.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholdt 26/1 sit årlige keglespil, præmieuddelingen skete efter skafningen, hvor der serveredes forloren (hav)skildpadde.

Københavns afd. afholdt møde 28/1. Efter skafningen forevistes den amerikanske ambassades nye farvefilm om flaaen.

Godthaab afd. har uden datoangivelse haft en højtidelig flagindvielse i overværelse af en række indbudte honoratiører. Under det franske fiskeriinspektionsskib *L'AVENIR*s besøg var der arrangeret fodboldkamp og senere filmforevisning i marinestuen. Fra landshøvdingen har afdelingen modtaget en skriftlig tak for udmærket værtsskab under den britiske krydser *BERMUDA*s besøg i Godthaab og hermed fulgte et foto af dette skib med saavel den britiske ambassadør og viceadmirals underskrifter til ophængning i marinestuen. Afdelingen har med orlogskutterne *SKARVEN* og *TEISTEN* været paa udflugt til den grønlandske faareavlstation, medens fugleskydningen maatte aflyses paa grund af daarligt vejr, man maatte nøjes med at samles til et hyggeligt frokostbord. Til marinestuen har afd. modtaget: fotos af *VALKYRIEN*, *GEJSER*, *HEJMDAL*, *GULDBORGSUND* m. fl. skibe, og et logur. *Ib Larsen* skænkede bogen »Fra Sejl til Diesel« i 4 bind, og fra et medlem af Marineforeningens *Frederiksberg* afd. havde han bogen »Orlogsflaadens Historie« med som gave. Endelig har *Gentofte* afd.s kasserer *Kaldahl* besøgt marinestuen i sommer.

Gentofte afd. havde generalforsamling 4. febr., og

Glostrup-Taastrup afd. havde admiral-forsamling 5. febr. Året 1959 udviste et overskud paa 666 kr., en medlemsfremgang paa 10 og mødedeltagelsen laa paa 27 pct.

Odense afd. afholdt genfs. 9/2 med paafølgende skafning.

Randers afd. afholdt genfs. 6/2 med påfølgende kammeratlig aften.

**Marineforeningens mange
medlemmer
kendes paa naalen med**

Faas paa hovedkontoret
eller gennem afdelingen.

Marineforeningen gratulerer

- 22/10 Fabrikant *I. N. Bech*, Randers afd.s æresmedlem og en af indbyderne til afd.s stiftende møde i 1919 — 85 aar.
- 12/11 Fhv. havnefoged *Eriksen*, Saxkøbing, 95 aar.
- 2/1 Fuldmægtig *E. Lüsberg*, Randers, 40 aars jubilæum i Handelsbanken.
- 5/1 Skibsbygmester *Anton Nielsen*, medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse og formand for Holbæk afd., 40 aars jubilæum som skibsbygger.
- 16/12 *Charles Christensen*, Kongens Lyngby afd. — 65 aar.
- 9/1 *Aage R. Mortensen*, Hvidovre — medl. af Kongens Lyngby afd. — 50 aar.
- 11/1 *Sigvald Christiansen*, Virum — Kongens Lyngby afd. — 50 aar.
- 11/1 *Frederik Martin*, Søborg, Kongens Lyngby afd. — 60 aar.
- 17/1 Ledningsmester *H. Borggård Hansen*, Søllerød afd.s mangeaarige og initiativrige formand — 50 aar.
- 17/1 Marinemaleren, lods *Franz Landt*, kendt og afholdt i marineforeningskredse og beundret af mange for sine talrige smukke marinemalerier — 75 aar.
- 24/1 Overpostbud *Sv. Ulrik Madsen*, en af de faste støtter i arbejdet med tilrettelæggelse og gennemførelsen af Marineforeningens aarlige jubilarstævne (faneofficeren) — 60 aar.
- 26/1 Disponent *Thomas Jacobsen*, Randers — 50 aar.
- 28/1 Ingeniør *Fritz Tage Nielsen*, Randers — 50 aar.
- 30/1 Tjener *E. R. Rüsgaard*, Glostrup — 60 aar.
- 3/2 Assurandør *Ove Wilken*, medlem af Kbhv.s afd.s bestyrelse og leder af afdelingens musikkorps — 50 aar.
- 3/2 Cykelhandler *Carl F. Jensen*, Brøndbyvester, Glostrup afd. — 65 aar.
- 10/2 *O. Maegaard*, medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse, æresmedlem af og tidligere formand for Silkeborg afd. og tidl. formand for Hørsholm-Rungsted afd., 60 aar.
- 21/2 Kommunaldirektør *J. Andresen*, Taastrup-Glostrup afd. — 65 aar.
- 1/3 Korpsmester *Chr. Folmer Jørgensen*, Glostrup — 50 aar.
- 10/3 Cementvarefabrikant *Helmuth Pedersen*, Randers — 50 aar.
- 15/3 Værkfører *Ch. Scheer*, Glostrup — 65 aar.

Marineforeningens Glas

Salget af disse smukke glas giver fortsat en indtægt til *Marineforeningens Admiral Carstensen's Fond* — støt denne ved køb af glassene; de er velgennede som præmier eller gaver. Prisen er:

- Kr. 7,50 for øl- og whiskyglas,
 Kr. 4,50 for portvinsglas og
 Kr. 4,00 for snapseglass.

Det er en nydelse at drikke af
 Marineforeningens glas

Marineforeningens Kalender

- 23/2 Odense afd.: Spilleaften i *Trafikken* kl. 1930.
- 25/2 Søllerød afd.: Generalforsamling u/damer i Geels kro med torskegilde.
- 27/2 Glostrup-Taastrup afd. Katteskydning med damer i »Kahytten«.
- 27/2 Kongens Lyngby afd.: Fastelavnsfest paa »Lottenborg«.
- 1/3 Damhussø afd.: Generalforsamling, hvor ogsaa forslag til programmet for sæsonens 2. del modtages.
- 2/3 Gentoftø afd.: Medlemsmøde med foredrag i serien om Danmarks handelsflaade.
- 2/3 Roskilde afd.: Mødeaften med kammeratligt samvær: kortspil og skydning.
- 3/3 Glostrup-Taastrup afd.: Medlemsaften. En tur til Sydeuropa.
- 3/3 Søllerød afd.: Marinemøde med damer — og med variationer.
- 8/3 Odense afd.: Sidste kammeratskabsaften i sæsonen afholdes paa *Sortebro Kro* kl. 1830 med den helt rigtige kroanretning.
- 11/3 Kongens Lyngby afd.: Fest i anledning af Kongens fødselsdag.
- 22/3 Odense afd.: Spilleaften i *Trafikken* kl. 1930.
- 4/4 Kongens Lyngby afd.: Afdelingens fødselsdagsfest.
- 5/4 Damhussø afd.: Møde med damer — gule ærter og foredrag af *Lindy Nielsen* om Grønlandsforhold.
- 6/4 Roskilde afd.: Mødeaften med kammeratligt samvær, kortspil og skydning.
- 6/4 Gentoftø afd.: Møde — programmet endnu ikke fastlagt.
- 7/4 Glostrup-Taastrup afd.: Medlemsaften — »Basseaften«.
- 5/5 Kongens Lyngby afd.: Medlemsmøde.
- 7/5 Glostrup-Taastrup afd.: Skovtur med damer — nærmere herom ses i »Saa til søs«.
- Odense afd. afholder spilleaftener den 4. tirsdag i hver maaned paa »Trafikken«.
- Randers afd. prøver noget nyt med at mødes hver lørdag kl. 15—17 i »Hulen« ved Bruno, Søndergade 6, 1., hvor der bliver lejlighed til kortspil m.m.
- Randers afd. har skydning i Haandværkerforeningen den første fredag i hver maaned kl. 1930.
- Glostrup-Taastrups skyttelav afholder skydning i Røde Vejmølle Kro hver onsdag kl. 1930—2130.

HEMPEL'S
 SKIBSFARVER
 er søstærke

FABRIKER OG LAGRE
 VERDEN OVER

Vordingborg afd. mindedes ved sin generalforsamling 3 gode kammerater:

Restauratør *Sørensen*, lokomotivfører *Leth Nissen* og togfører *Frederiksen*, Kalvehave, der var afgaaet ved døden i aarets løb.

Helsingør afd. meddeler, at maskinarbejder *G. Møller* og rigger *Svendsen* er afgaaet ved døden i løbet af efteraaret.

Æroskøbing afd.s tidligere mangeaarige formand, havnefoged *Niels M. Lauritzen*, en kendt og respekteret personlighed, en rigtig søens mand fra de store sejlskibes tid, døde 9/10. Sammen med mange faner, sænkedes Marineforeningens flag over hans grav.

Svendborg afd.s gamle formand og æresmedlem, kaptajn *Chresten Schov*, en af de rigtige gamle søulke, er gaaet bort. Begravelsen fandt sted paa Holmens kirkegaard i København 15/12.

Søllerød afd.s tidligere næstformand, lodskaptajn *K. E. Petersen*, er pludselig afgaaet ved døden og bisattes fra Bispebjerg krematorium.

Frederiksberg afd.s medlem og »husfader«, direktør *Axel Svensson*, A/S Oskar Davidsen, afgik ved døden 29/12.

Esbjerg afd.s æresmedlem, *L. Chr. Larsen*, afgik ved døden 21/1 og derved mister afd. et af sine solide og meget interesserede medlemmer, der som materielforvalter ved Marinestuen øvede en betydningsfuld indsats for at skaffe stuen mange værdifulde minder om Søværnet. Begravelsen fandt sted 26/1, hvor mange kammerater fulgte, og hvor afd.s flag blev sænket over den gamle gasts grav.

Boganmeldelser

Carl Østen. »VALKYRIEN og dens sidste togt«. Hirschsprungs Forlag. kr. 19,50.

For *Carl Østen* staar flaadens gamle krydser VALKYRIEN som det eneste ene. Med en ildhu og kærlighed til emnet, med en forbillidlig flid har *Østen*, der er velkendt i Marineforeningskredse fra sine foredrag med lysbilleder om VALKYRIEN, samlet stort som smaat — maaske for meget smaat — om dette skib, specielt dets togt i 1923, hvor forfatteren var vpl. om bord. Det er en bog, der sikkert vil vække minder og fange mange gamle orlogsgasters

interesse. Den bringer et pust fra tider, der nu kun er historie, dog kunne være ønsket en noget bedre forstaaelse i de mange detaljer af den specielle orlogsmaritime terminologi.

»Invasionens Helte« af *Hans Braarvig*, oversat af *Ole Küllerich Svendsen*. Hernovs forlag. Gentofte. Kr. 19,50

En fængslende bog om 2. verdenskrigs berømte »desperados«, de velkendte *Commandos*, elitetropper, der satte deres spor overalt, hvor den store krigs inferno bølgede over Europas forskellige kampladser. Bogen er bygget over en soldaterdagbog og fortæller om, hvordan de norske commandostyrker satte ind i angrebet paa fastlandet efter en lang og haard forudgaaende træning. Ikke mindst erobringen af øen Walcheren, der var stærkt befæstet af tyskerne, giver denne bog et godt indtryk af, det er en haard og realistisk bog, men et vidnesbyrd, der er værd at erindre af mange grunde.

»Gyldendals Bog om Skibe«. Oversat og bearbejdet af *G. Honnens de Lichtenberg*. Kr. 22,50

Der er al mulig grund til at lykønske vor landssekretær til dette smukke værk, som sikkert mange gerne vil eje, især de mange unge, der er maritimt interesserede. De kan her paa en populær og alsidig maade faa de bedste oplysninger om skibsbygning, navigation, sikkerhedstjeneste, bjærgning, sejlskibe, handelsskibe, krigsskibe, hvalfangst, isbrydning, fiskeri, fyrtaarne, fyrskibe, sejlbaade, kapsejls, motorbaade m.m. rigt illustreret med glimrende billeder. En fortræffelig gavebog til konfirmanden og ogsaa til de ældre. En bog, der længe har været savnet.

O. Møgaard.

C. E. Lucas Phillips: »Angrebet paa Saint Nazaire«. Oversat af *P. Ørum Frandsen*. Hirschsprungs Forlag. Kr. 16,50.

Angrebet paa St. Nazaire — 2. verdenskrigs betydningsfuldeste commandoraid — veltilrettelagt og forberedt, straalende gennemført af uforfærdede og modige mænd med nerver af staal og for desværre alt for mange med livet som indsats for de allieredes sag. En nøgtern, men fængslende beretning om denne kombinerede krigsførelses dristige og maalbevidste gennemførelse af tilsyneladende uløselige opgaver. Mange brave helte gav livet i kampen om St. Nazaires, den store franske — for tyskerne saa betydningsfulde — dokhavns ødelæggelse. Beklageligvis savnes ogsaa her kendkab til orlogsmaritime udtryk og sprogbrug, hvad der præger en ellers udmærket og omhyggelig oversættelse.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
transportanlæg

A/S AARHUS FLYOEDOK

og MASKINKOMPAGNI
Tlf. 3 40 00

Det regner — med bebrejdelser over skipperen, der ikke havde købt Marineforeningens Mærkater.

BORNHOLM**Skibsprovantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270Simon Madsen
RØNNE**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***Esbjerg Skibshandel**v/ Harald Nielsen
Ny Havn Tlf. 2198**»Hotel Spangsbjerg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & LauridsenSkibsbyggeri
ESBJERG TLF. 2053**FREDERIKSHAVN****ELECTRA ¹/_S**Elektroinstallatørfirma
Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239**Johan Damsgaard**Kolonial & skibshandel
Tlf. 63 Frederikshavn**P. CONRADSEN**Teknisk maskinforretning
SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900**Einer Sørensen**STEVEDORE
Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn**FYN**

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger INGENIØRER**

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»**VIOLA**« Telf. 74**Carlsen & Aaens Vaadbinderi**

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen*Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod*

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

Marine! Aflæg et besøg paa**SØMANDSHJEMMET**

A. SAMUEL TLF. HIRTSHALS 37

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
N. A. CHRISTENSEN & CO.
Kongelig hofleverandør**RANDERS**

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**Aut. installatør Tlf 41345
*Skibsradio, sendere og pejleanlæg*Sejl, flag og presenninger
Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen Tlf. 41423

SKIVEHarald Espersen Frederiksgade 5
Statsaut. installatør — Ing. M. I. K.
*Radio-apparater Elektriske anlæg***THYBORØN****Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE^A/_S Vejle Mælkekompani
Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., kontortid daglig
kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.MEDLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER